

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

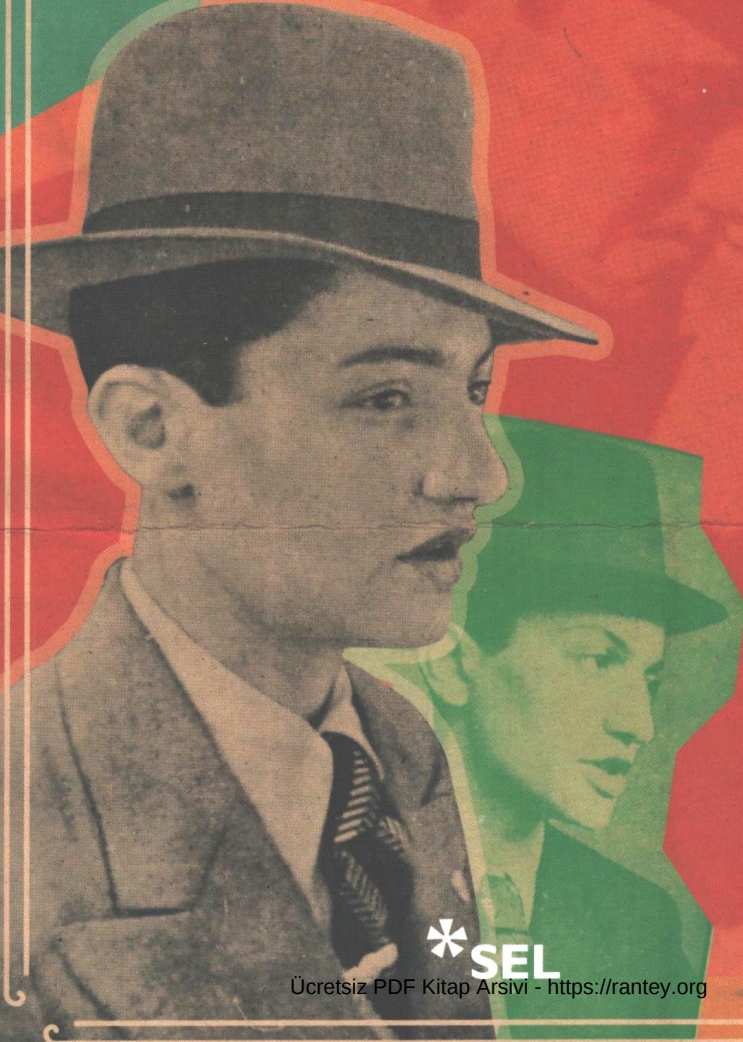
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

LGBT

Manşetlerden Gaipliğe:

Bay-Bayan Kenan Çinili'nin Evrak-ı Metrukesi*

Derleyen: Serdar Soydan

*SEL

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

*SEL YAYINCILIK

Kuloğlu Mahallesi, Turnacıbaşı Caddesi, ·

No: 17, Beyoğlu – İstanbul

Tel: (0212) 516 96 85

<http://www.selyayincilik.com>

e-posta: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:

Çatalçeşme Sokak, No: 19/1

Cağaloğlu – İstanbul

e-posta: siparis@selyayincilik.com

Tel: (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 1113

LGBT KİTAPLIĞI: 08

ISBN: 978-625-737-028-8

MANŞETLERDEN GAIPLİĞE

Bay-Bayan Kenan Çinili'nin Evrak-ı Metrukesi

Derleyen: Serdar Soydan

© Serdar Soydan, 2020

© Sel Yayıncılık, 2020

Genel yayın yönetmeni: Bilge Sancı

Editör: Mısra Gökaydız

Kapak tasarımı: Aslı Sezer

Sayfa tasarımı: İklim Yılmaz

Birinci Baskı: Temmuz 2021

Baskı ve Cilt: Yayıncılık Matbaası

Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203

Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 44865

Manşetlerden Gaipliğe

Bay-Bayan Kenan Çinili'nin Evrak-ı Metrukesi

Derleyen: Serdar Soydan

SUNUŞ

BAY-BAYAN Kenan Çinili'nin Hatıraları

1935 yılının Nisan ayında, İstanbul Üçüncü Asliye Mahkemesi'nde görülmeye başlanan bir tehdit davası ilk günden itibaren ulusal basın dikkatini çekmişti. Aslında benzerlerine sıkça rastlanan, sıradan bir suçtu söz konusu olan. Ancak davalının cinsiyet kimliği onu diğerlerinden ayırıyor, takip edilmesi gereken bir haber hatta skandala dönüştürüyordu.

Davalı Kenan Çinili bugünkü tanım ve kavramları kullanacak olursak trans bir erkekti. Kendisini erkek olarak tanımlıyor, mahkemede ismi sorulduğunda, önce nüfustaki adını söylese bile kısa bir duraksamanın ardından Kenan diye düzeltiyordu. Çocukluğundan beri erkek kıyafeti giymiş, kendisini bu kıyafetler içinde iyi hissettiğini vurgulamaktan çekinmemişti. Hatta verdiği bir röportajda açıkça "Doğuşta kızım. Fakat hissen erkeğim," demişti.*

Kendisine dava açan Remziye'yle de Kenan olarak, yani 'olduğu gibi' tanışmış, onunla bir yıl kadar nişanlı kalmış, Remziye'nin, cinsiyet kimliği hakkında yapılan dedikodular yüzünden Kenan'dan ayrılmak istemesi üzerine aralarında çıkan tartışmada sinirlenip onu tehdit etmişti.

Ardı ardına flaşlarını patlatan muhabirler, onu 'Erkek elbiseli kız', 'Erkek kılığında gezen genç kız', 'Erkek-Kız', daha sonrasındaysa 'Erkekleşen Kız' ve 'Bayan-Bay' diye tanımlamayı seçmişti. O da muhabirler gibi 'trans' ya da 'transseksüel' kelimelerini, başka bir erkekliğin, farklı erkekliklerin mümkün olduğunu bilmiyordu. Ama bir şeyin adını bilmemek, adını koyamamak, bugün olduğu gibi dün de onu yaşamaya engel değildi.

*

---

* "Erkekleşen Kızla Görüştük", *Yeni Asır*, 4 Kasım 1937.

Kenan Çinili haberleri iki yıl boyunca manşetleri süslemiş, gazete ve dergilerde çeşitli biçimlerde yer almış. Ancak ne şekilde haberleştirildiği ve çizilmek istenen portre, hatta bir süre sonra kendisinin de gönüllü olarak bir magazin figürüne dönüşmesi, yalnızca dönemin gazeteciliğini değil, toplumun bakış açısını da yansıtıyor kuşkusuz.

Haber dilinde öncelikle bugün de geçerli olan bir yöneme başvurulmuş: kriminalize etmek... Kenan Çinili daha çok mahkeme süreciyle, bu süreçte dayak yemesi yahut Remziye'ye tokat atmasıyla gazetelere konu olmuş, haberlerin ekserisinde sadece polise yahut mahkemelere intikal eden olaylar anlatılmış. Dahası tüm olanları onun yerine başkaları, muhabirler anlatmış. Bu metinlerde Kenan'ın sesi yoktur.

Nasıl ki tarihin öznesi tarihçiye, bir tarih metninin anlattıkları belgelere dayanıyor bile olsa, metni kaleme alan tarihçinin düşüncüklerinden, yorumladıklarından ibaretse haber metinleri de habercilerin kalemlerinin, zihinlerinin mahsulleridir. O yüzden tüm bu metinlerin neredeyse kurgu bir hikâyeye kadar öznel olduğunu hesaba katmamız, onlara şüpheyile yaklaşmamız gerekir.

Kenan Çinili hakkındaki haberler de bu gerekçeyle habercilerin onu nasıl gördüğünü, onda ne görmek istediğini ortaya koyan örnekler olarak karşımızdadır: 'erkek elbiseli kız' dır o, herhangi bir erkek, kendini tanımladığı gibi bir erkek ya da Kenan değil. Garip bir kahraman, polisiye bir hikâyenin magazin figürüdür.

Cinsiyet kimliğinden kaynaklanan ve mahkeme süreciyle başlayan bu yoğun ilgi zaman içinde Kenan'la röportajlar yapılmasına da yol açmıştır. Bu röportajların, en azından Kenan'ın ağzından çıktığı iddia edilen cümleler içerdiğini varsayarsak, haber metinlerine göre daha özneleştirici olduğu söylenebilir. Hiç olmazsa Kenan'ın düşünceleri, hisleri merak edilmiş, ne söyleyeceğiyle ilgilenilmiştir. Sorulan soruların şartlandırıcı ve cevapların çerçevesinin önceden belirlenmiş olmasına rağmen olumlu bir gelişmedir bu.

Ve sonunda Kenan Çinili, 6 Aralık 1937-20 Şubat 1938 tarihleri arasında, *Haber* gazetesinde tam yetmiş bir gün boyunca hayatını

anlatır. Tefrikanın başladığı gün gazetenin ilk sayfasından verilen reklamda şöyle denilmektedir.

“Evet... Onu bugün herkes tanıyor. Bir genç kızın erkek kisvesi altında dolaşışı, belki harikulade bir hususiyet sayılmayabilir. Fakat BAYAN MELEKZAT - BAY KENAN’ın erkek elbisesi altında geçirdiği korkunç, gülünç maceralar, bu işe ayrı bir ehemmiyet kazandırıyor. Gazetelere akseden birkaç macerasını, yalnız İstanbul’da, yalnız Türkiye’de bulunanlar değil, Balkanlı komşularımız da öğrenmiş bulunuyorlar. Sırtına ancak bir kere ve çok kısa bir zaman için kadın elbisesi geçiren Melekzat’ın, erkek kılığı altındaki 26 yıllık hayatını okuyucularına anlatmak için, Balkan gazetelerinin pek çoğu İstanbul gazeteleriyle rekabete giriştiler. Bütün bu rakipler arasında, ERKEK - KIZ’ın hatıralarını kendine mal etmek muvaffakiyetini gösteren HABER oldu.

İSTANBUL, EDİRNE, İZMİR, EDREMIT, İZMİT, ANKARA, GEBZE, AYVALIK, ESKİŞEHİR, KAYSERİ, BURSA...

Ve daha birçok Anadolu vilayetleri, en ücra Anadolu kasabaları, ERKEK - KIZ’ın bin bir maceralarının geçtiği yerlerdir.”

Bu tanıtım metnini yazarlar Kenan Çinili’ye bir cinsiyet atamış, erkek kılığında dolaşan bir kadın olduğunu söylemiş. Başından geçenleriyse “korkunç ve gülünç maceralar” olarak tanımlamış. Yani ya korkunç ya da gülünç şeylere yol açıyor onlara göre bu durum. Derken bugün de sıkça karşımıza çıkan bir şey; metinde ailesinin verdiği isim ve kendi seçtiği ve tercih ettiği isim bir arada anılmış. Böylece onun kimlik inşası hiçe sayılmış. Hatta bir iki cümle sonra Kenan ismi anılmaz olmuş. Doğrudan Melekzat diye yazılmış adı.*

Haber gazetesinde yetmiş bir gün boyunca yayınlanan bu hatıralar, Kenan’ın kaleminden çıkma, en azından onun ağzından yazılmış olma iddiası taşıyor. Kenan tefrika başlığında “Yazan” olarak

* Kenan’ın bundan haberi var mıydı? Bu adlandırma bilgisi dahilinde mi yapılmıştı? Tefrika yetmiş gün boyunca sürdüğüne göre, eğer hepsini bir kerede yazıp vermemişse, bundan rahatsız olmuş olmalı. Belki de bugün fobik bulduğumuz, saldırı olarak adlandırdığımız bu tavrı o zaman ona rahatsız edici gelmemiş, geldiyse de bir şey diyememiştir.

anılıyor. Bu ne kadar doğrudur bilemiyorum. Yani bu anıları Kenan mı yazdı? O anlattı da başka biri mi yazdı? Ya da o yazdı da biri mi süsledi, süslerken değiştirdi?

Zira metin kendi içinde de tanıtım yazısındakine benzer çelişkilerle dolu. Örneğin, Kenan anılarının bir yerinde yaptığını, yani erkek kıyafeti giymeyi ve erkek olduğunu söylemeyi bir tür oyun, “muziplik” olarak tanımlarken, bunun hemen öncesinde ya da sonrasında o elbiseyi nelere rağmen, neleri göze alarak giydiğini, giymeye devam ettiğini anlatıyor. Metin boyunca bugünün tanım ve kavramlarıyla kâh bir *crossdresser*, kâh bir travesti, kâh bir transseksüel olarak karşımıza çıkıyor. Bazen fantezi olarak erkek kılığına girdiğini söylüyor, bazen erkek gibi görünmeyi sevdiğini, bazense erkek olduğunu. Cinsel yönelimi de değişkenlik gösteriyor. 4 Kasım 1937’de, *Yeni Asır*’a verdiği röportajında kız arkadaşını sevdiğini söylerken, iki hafta bile geçmeden *Yedigün*’e verdiği röportajda “Seveceğim ve evlenebileceğim erkeği bulduğum zaman derhal (erkek kıyafetini) çıkaracağım ve kadınlığa döneceğim,” diyor.*

Bu çelişkiler ondan mı kaynaklanıyor, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimi ‘akışkan’ mı, yoksa basın, onun ifadelerini törpüleyen, makyajlayan muhabirlerin, hatıralarını kaleme alan ya da ‘süsleyen’ yazarın saptırmaları mı bilmiyorum. Bunu bilemeyiz de. Kenan tüm yaşadıklarından, ona yaşatılanlardan sonra daha ‘normal’ görünmeye çalışmış da olabilir. İnsanı kendisine düşman ediyor bu sistem. Kendinden soğutuyor. Kendinden uzaklaştırıyor. Size acıyan, gülen; garip, tuhaf, enteresan bir şeymişsiniz gibi bakan, sizinle dalga geçen, sizden korkan, nefret eden, şüphe duyanlar... Kenan tüm bunlarla karşı karşıya kalmış olmalı. Kenan’ın kafasının karışmış ve bu yüzden daha kabul görür bir profil çizmeye çalışmış olması son derece doğal.

Yine de şunu biliyoruz. Kenan tüm bu süreçte, bu hatıraları kaleme alırken de hatta, sırtındaki erkek kıyafetini çıkartmamış. Ne olursa olsun, o bildiği, sevdiği gibi yaşamayı seçmiş. Bu yüzden, *Haber* gazetesindeki hatıralarının başlığı da *Erkek Elbisesi Altında 26 Yıl*.

---

* Hikmet Feridun Es, “Bayan Bay Anlatıyor”, *Yedigün*, 17 Kasım 1937.

26 yıllık ömründe erkek elbisesi giymekten vazgeçmemiş Kenan.* Bu bile, tüm olası çelişkilerine rağmen onun cesaretini ve kendi olma azmini gösteriyor sanırım.

Kenan Çinili'nin hatıraları bir macera romanı gibi sürükleyici ve merak dolu. Çapkın bir erkeğin gönülden gönle gezişi anlatılıyor. Genellikle kendisini gören kadınları aşka düşürüyor ve onu ayartıyor. Ancak o da ayartılmaya, aşkın peşinden sürüklenmeye teşne. Metin boyunca sekiz kadınla farklı maceralar yaşıyor Kenan.

Ancak bir açıdan da şehirden şehre, gönülden gönle dolaşan bu Kazanova bir 'tutunamayan', bir 'aylak adam' olarak da okunabilir. Kenan'ın handiyse roman denilecek hatıralarında varoluşsal bir ıstı-
rabın etkisi yer yer hissediliyor. Kenan'ın kendiyle beraber sürükleyip durduğu bir ıstırap bu.

*

Gelelim bu yazının başlığına. Yani Bay-Bayan'a.

Bir trans erkeğin hayatından, hatıralarından bahsederken Bay-Bayan başlığını seçmem transfobik bulunabilir. Sonuçta Bay-Bayan, hem erkek hem kadın, erkekle kadın arasında gibi anlamları imliyor, trans var oluşu bir arada kalma hali olarak yorumluyor diye düşünülebilir. Ki Kenan Çinili'yi, bu ifadeyi taktim tehir ederek, yani 'Bayan-Bay' diye tanımlamayı seçen Hikmet Feridun Es de benzer bir açıklama yapmış yıllar önce.

"Eskiden 'Hamfendi' diye bir tabir vardı. Bunu şimdiki lisana çevirecek olsak 'Bayan bay' demek lazım gelir. Bayan kadını ifade eder, bay ise erkek lakabıdır. Kadın vücudu üzerine erkek elbisesi giyerek hem 'Bayan', hem de 'Bay' manzarasını birden gösterebilen Melekzat, 'Bayan bay' tabirine en uygun şahsiyet değil midir?"

Ancak yukarıda da değindiğim gibi kendi kafa karışıklığından yahut hatıralarını kaleme alan, düzenleyen gölge yazar/lar/ın transfobik tasarrufundan dolayı Kenan metin boyunca erkeklik ve kadınlık arasında gidip gelir. Bu açıdan Bay-Bayan aslında metne uygun düşen bir başlıktır da denilebilir.

---

* Hatıraları tefrika edilirken 26 yaşındadır Kenan. Sonrasında kaç yıl yaşamıştır? Neler yaşamıştır? Ne yazık ki bilmiyoruz. Bu tarihten sonra ona dair hiçbir bilgi, belge ya da habere rastlamadım.

Dahası transseksüel teriminin bilinmediği bir dönemde, muhabirler Kenan Çinili'den bahsederken, cinsiyet kimliğine atıf yapan pek çok tanımlayıcı ibare önermiştir. (*Bunlar arasında en çekicisi 'Erkek-Kız' olsa gerek. Yine transfobik, aradılığa vurgu yapan bir ifade tabii.*) Bu tanımlama, adlandırma çabasını imlemesi açısından da Bay-Bayan uygun bir isim.

Yine de Bay-Bayan'ın bambaşka bir anlamı ve göndermesi olmaydı başlık olarak onu seçmeyebileceğimi itiraf etmeliyim.

Bay-Bayan'ı tanımak ve anlamak için 1920'lerin sonuna gitmemiz gerek.

Peyami Safa, Server Bedi takma adıyla yazdığı *Havva'nın Üvey Kızları* romanında karısının aslında lezbiyen olduğunu öğrenen Rıfkı'nın hikâyesini anlatır. Rıfkı karısının cinsel yönelimini öğrendikten sonra bu konuda okumaya, araştırma yapmaya başlar ve Freud da dahil, pek çok bilim insanının yazdıklarını gözden geçirir. Vardığı sonuç şudur:

"Halkın yanlış bir telakkisi vardır. Halk zanneder ki bir insan ya kadın ya erkek olur. Bu telakkinin yanlış olduğunu fen ispat etmeye başlamıştır. Zira fennen sabit oluyor ki, bazı insanlarda hem kadın hem erkek alat-ı tenasüliyesi (cinsel organları) vardır. Yine fennen sabit oluyor ki, bilaistisna bütün insanlarda, her insanda mukabil (karşı) cinsten bir iz bulunur, yani erkekte kadın alat-ı tenasüliyesinden bir nebze vardır. Fakat bunlar pek küçük ve iptidai (ilkel) bir halde bulunur, ya başka bir vazife ifa ederler (iş görürler) yahut amelden sakattırlar (işlevsizdirler).

Demek ki insan, iptidaları (önceleri), aynı zamanda hem erkek hem kadınmış fakat zaman geçtikçe tekâmül (evrim) esnasında bu iki cinsiyetten bir tanesini kaybetmiş, fakat ondan harap bir iz muhafaza etmiştir."*

Rıfkı bu düşüncelerini karısının yakın arkadaşı ve kendisi de biseksüel olan Semahat'a anlatır. Semahat onu onaylar:

---

* 1928 yılında *Son Saat* gazetesinde tefrika edilen *Havva'nın Üvey Kızları* bugüne kadar kitap halinde yayınlanmamıştır. Fakat yakın bir gelecekte Ötügen Neşriyat tarafından basılacaktır.

“Vallahi doğru! Aşk olsun o alim adama... Neyle isterseniz temin ederim ki hakikat budur. Çünkü ben şimdiye kadar kendimde birçok defa erkeklik hissettim,” diyordu.

İşi alaya döküyorduk.

Ben ‘Aman, sakın birdenbire cinsiyetini değiştireyim deme,’ diyordum, o gazetelerde Saim Bey olan Saime Hanımı misal getiriyordu.”

Saim Bey olan Saime Hanım... 1920’lerin sonunda, İstanbul’da... Kenan Çinili’den yedi sekiz sene kadar önce kendini var etmiş, basının ilgisini çekmiş başka bir trans erkek...*

Saim Bey’in adı Mahmut Yesari’nin tiyatro arularında da geçer:

“Bir gün dostum, şair Necdet Rüştü, Kadıköy’de evime geldi: ‘Seninle bir operet yapalım,’ dedi. O mevzuu kısmen hazırlamış. O sıralarda Saime Hanım isminde bir bayan ameliyatla Saim Bey olmuştu. Necdet Rüştü, mevzunun çekirdeğini bir kadının erkek olması hadisesinden alıyordu.”**

Operet yazılır ve “Çantada Keklik” ismi verilir, tarih 1932 sonu, hatta 1933 olmalıdır.*** Şehir Tiyatroları’na sunulan metinle ilgili iki buçuk sene ses seda çıkmaz. 1935 yılının yaz aylarında olsa gerek, eser yeniden gündeme gelir. Necdet Rüştü, opereti besteleyen Sezai ve Seyfettin Asaf’la Mahmut Yesari’ye gelir ve eseri Şehir Tiyatroları’ndan geri aldıklarını, Süreyya Opereti’nin oynayacağını söyler.

Fakat ufak bir isim değişikliğine gidilmiştir: Operet “Çantada Keklik” ismiyle değil “Bay-Bayan” olarak sahnelenecektir. Saim Bey’den yola çıkılarak yazılan operet Ekim 1935’te sahnelenmeye başlamış, büyük de sükse yapmıştır. Bay-Bayan’ın 1935 yazında yeniden gündeme gelmesi de Kenan Çinili sayesinde olabilir mi?

Neden olmasın?

* Ne yazık ki henüz Saim Bey’e dair bir kaynak bulabilmiş değilim.

** Mahmut Yesari, “Tiyatro Hatıraları: Bay-Bayan”, *Yedigün*, 22 Temmuz 1939

*** Çünkü Mahmut Yesari arularında, o sıralarda tefrika edilmekte olan *Tipi Dindi* romanının finalini yazdığını söylüyor. Bu tarihe oradan ulaşıyoruz.

Kenan Çinili hakkındaki haberler, onun gazete ve dergilerin ilk sayfalarında kendisine yer bulması Necdet Rüştü ve bestekârları yenden harekete geçirmiş, yüreklendirmiş olabilir.*

Bu yüzden, bugün elimizde bir kopyası dahi olmayan, Türk Edebiyat'ında bir trans erkeğin öyküsünden yola çıkılarak yazılmış ilk metin olduğunu sandığım *Bay-Bayan*'ın ismini vermek istedim Kenan Çinili'nin hatıralarından bahseden bu yazıya. Saim Bey'e de bir selam olsun diyerek.

*

Kenan Çinili'nin anıları seksen yılı aşkın süre sonra kitaplaşıyor. Seksen yıl önce bu topraklarda yaşamış genç bir adam bize sesini duyuruyor. Duyurabildiği kadar.

Haber gazetesinde tefrika edilen hatıratın ardından Kenan Çinili hakkındaki gazete haberlerini ve onun fotoğraflarından oluşan bir albümü bulacaksınız.

Kenan, yıllardır gazete ve dergi ciltleri arasında rastladığım trans bireyler arasında, hakkında en fazla şey öğrendiklerimizden, arında en belirgin iz bırakanlardan biri. Bu açıdan, hem de 1935-38 yıllarından bugüne ses verdiği, verebildiği için, hatta dünya çapında önemli ve öncü bir örnek. Bu sesin bugüne gelebilmesinde katkım olduğu için mutluyum.

Serdar Soydan

---

* Yine 1935 yazında, Memduh Şevket Esendal da yazdığı "Sofu Adamın Kızı" adlı öyküde trans bir erkeğe yer verir. "Bu ananın bir kız kardeşi vardır ki, bir sinir hastalığı geçirmiştir. Kendini erkek sanmış, ameliyat ile erkek etmeleri için hekimlere başvurmuştur. Sesi kalıncadır. Belki, erkek olmak düşüncesini, ona bu ses kalınlığı vermiştir. Bu kız kardeş bir aralık erkek olduğunu söyledi ve evlendiğini de haber verdi. Saçlarını kestirdi ki, o yıllarda kimse kestirmezdi. Erkek biçimi ve giyimi ile sokağa çıktı. Buna vardığını söyleyen bir genç kız da bulundu. Bu kız kardeşi ve onun karısını polisler tuttular, hekimlere gösterdiler..." Bu öyküye dikkat çeken Kıvanç Tanrıyar'a teşekkürü borç bilirim.

Başlamadan

Hatıralarımı anlatmaya başlamadan bazı noktaları aydınlatmak zaruretindeyim. Beni sayısız maceralara sürükleyen bu erkek elbisesini gösteriş olsun diye mi giydim?

Yoksa ben –bazılarının sandığı gibi– bir kız değilim de anormal bir mahlûk muyum?

Ufak bir ameliyat neticesinde kadınlık kutbundan erkekliğe atlayabilecek bir bünyem mi var? Gerçi yakın tanıdıklarım benim erkeklikle sırtımdaki elbiseden başka bir münasebetim bulunmadığını bilirler. Fakat beni şöyle böyle tanıyanları dinlerseniz ben kadınlıkla da erkeklikle de alakası olmayan zavallıdan başka bir şey değilimdir.

Hakikat bu mu?

Hatıralarımı takip etmek zahmetine katlanacaklara bunun böyle olmadığını peşinen söylemeliyim.

Adımı ötede beride, gazete sayfalarında görenler arasında haklı olarak erkek elbisesi giymemi şöhrete kavuşmanın bir vasıtası olarak kullandığıma hükmedecekler de bulunabilir. Fakat kendilerini temin ederim ki bunu hiç de böyle hasis bir düşüncenin tesiriyle yapmış değilim.

Kadınlığını erkek elbisesi arkasında gizleyen birinde böyle bir ihtiras tasavvur olunabilir mi?

Ben kendimi bildiğim zaman sırtımda erkek elbisesi gördüm. Bunu bugüne kadar çıkaramadımsa inanmalıdır ki bu sadece alışkanlığımdan ileri gelmiştir.

Şayet şöhrete kavuşmaya yalnız bir erkek elbisesi kâfi gelseydi şöhret kavuşulması kolay bir hedef olmaz mıydı?

Bu hatıraları da şöhret için değil, genç kızlara bir ders ve çocuk velilerine de bir ibret olsun diye yazıyorum.

Henüz pek uzun bir tarihi olmayan hayatımdan aldığım tecrübeler beni şu kanaate ulaştırmıştır.

Her cins kendi kisvesi içinde bulunmalıdır. Kadın, kadın elbisesiyle erkek, erkek elbisesiyle dolaşmalıdır. Aksi takdirde anlaşamazlıkların, anlatamamazlıkların doğurduğu hadiseler kolaylıkla birer tehlike haline girebiliyor.

Aradan bu kadar zaman geçmiş olmasına rağmen başımdan geçen hadiseleri hatıratımı yazmak endişesiyle şöyle bir düşününce bazılarında tüylerim diken diken oldu.

Siz hiçbir otel odasında ifrit gibi bir adamla yapayalnız bulundunuz mu?

Tasavvur ediniz, bu adam size saldırmıştır. Erkek elbisesi altında saklı kadınlığınızın bir an için ortaya çıkması endişesiyle titreyerek cebinizde bulundurduğunuz tabancayı size saldıranın göğsüne dayamak mecburiyetinde kaldınız mı?

Kalmadıysa erkek elbisesi altında saklı kalmanın ne korkulu ne azaplı bir şey olduğunu bilemezsiniz.

Size âşık olan kadına, kadın olduğunuzu söyleyemediğiniz için çekilen ıstırabı biliyor musunuz?

Sırf erkek elbisesi içinde bulunduğunuz için kadınlık hislerinizi sevdiğiniz bir adama açamadığınızı, bu hislerinizi ebediyen kalbinize gömmek zaruretinde olduğunuzu hiç düşündünüz mü?

Geçen gün bana yeni tanıdığım bir erkek damdan düşercesine sorduğu bir sual ve verdiği bir cevapla bana bunun sırrını bir daha öğretti. Bu erkek bana şunu sordu.

“Demek siz kızsınız? Erkeklere karşı bir istek duymaz mısınız?”

Bir an cevap veremedim, sonra “Niçin duymayayım?” dedim. “Kendimde bir anormallik hissetmiyorum ki.”

“Erkeklerin size mukabele edebilmeleri için evvela sırtınızdaki elbiseyi çıkarmanız lazım. Kadın elbisesi giyiniz.”

Bu erkek haklıdır. Fakat ne yapayım ki ben bu elbiseye ailemi bırakıp giderek başıma bin bir felaketi davet edecek kadar düşkün-

düm. Hislerimi içime gömecek fakat tavsiyeyi yerine getiremeyecektim ve kim bilir daha ne kadar da bu böyle sürüp gidecek.

Bugün tam yirmi altı yaşımdayım. Bu zaman zarfında sırtımdan erkek elbisesini mektepte okuduğum zamanlarda giydiğim külot ve arkadan düğmeli göğüslük erkek elbisesi sayılmazsa ancak bir saat için çıkardım diyebilirim.

Maceralarımın enteresan olup olmadığını okuyucuların takdirine bırakıyorum. Yalnız şunu ilave edeyim ki, hatıralarımda belki size muhayyer-ül ukul* gelecek noktalar bulunacaktır. Ve bunların doğru olabileceğine bir an için olsun ihtimal veremeyeceksiniz. Sizi temin ederim, ben hatıralarımı yazarken katiyen işin hayal tarafına sapmadım. Bunları her dakika ispat edebilecek bir haldeyim.

Bu arada şunu da söyleyelim, beni maceradan maceraya kadınlar sürükledi. Ve erkek elbisesi bana şu hakikati öğretti: Erkekler kadınları değil, kadınlar erkekleri baştan çıkarıyor.

Haber gazetesi idarehanesine gidip de ciddi olarak hayatımı yazmam teklifiyle karşılaştığım zaman biraz duraklamıştım. Hayatımla kim alakadar olabilirdi?

Hayatımdan bir gazete sayfasında bahse cüret etmek kendime süs vermek demek olmaz mıydı? Fakat benden istenecek hayatım değil maceralarım olduğunu idrak edince tereddüde mahal kalmadı. Bunların her biri bir gazete okuyucusunu heyecanla sarsacak şekilde zengin değişikliklerle doluydu. Sonra yine bunlar ya gençliğin ya sırtıma geçmiş bulduğum erkek elbisesinin genç bir kıza verdiği cesaretle bir hayli de kurnazlıkla yaşanılmış ve yaşatılmış maceralardı.

Kadınlara ilanı aşka başladığım zamanlar benim kendi cinslerinden biri olduğumu bilmedikleri için bu hareketimden garip bir zevk duyardım. Sonra bu aşk alakası ilerledikçe duyduğum zevk nedamete dönmüyor değildi. Ne yapayım ki hakikati söyleyemiyordum.

Böyle hareketlerden aldığım zevk zevklerin en tatlısıydı. Ve beni bir maceradan bir maceraya sürüklüyordu. Bunların her biri bir hikâyeydi. Hem öyle hikâyeler ki şöyle sathice ağızdan anlatılmışlarına muhatap olanların ağızları –tabiriyle– bir karış açık kalıyordu.

---

* Akıllara hayret veren, şaşırtıcı. (e.n.)

“Nasıl olur?”, “İmkânı mı var?”, “İnanamıyorum doğrusu!”, “Mübalağa!”, “Aylarca hatta senelerce nişanlı kaldığınız bir kız, sizin kız olduğunuzun farkına varamaz mı hiç?” gibi yarı hayret yarı itiraz yağmurlarına tutuluyordum.

Fakat bu itirazların maceraları parça parça anlatmaktan ileri geldiğini de bilmiyor değildim.

Şimdi umuyorum ki böyle itirazlarla karşılaşmayacak, sizi yalnızca hayretten hayrete sürükleyeceğim. Çünkü yaptıklarımın mümkün olduğu kadar gizli kalmış bir yerini bırakmamaya çalışacağım.

Klasik macera muharrirleri gibi ben de başımdan geçenlere ta çocukluğumdan başlayacağım. Böylelikle hakkımda vereceğiniz hükümlere sizi daha baştan hazırlamış olmaz mıyım?

Melekzat Ağabey!

Nasıl doğduğumu bilmiyorum. Sonradan öğrendiğime göre Çamlıca'da 1327* yılında doğmuşum ve bana ilk defa erkek elbisesini babam giydirmiş.

Çocukluğum hep bu elbise içinde ve oldukça tuhaf geçti. Kız çocuklardan hoşlanmaz, daima erkek çocuklarla düşer kalkar, onlarla oynar, kızların bebek ve misafirlik oyunlarına iltifat etmeyerek soluğu sapanla kuş vurmada, muharebe, atlama oyunlarında alırdım. Erkek arkadaşlarımdan hepsi de beni kendilerinden sayarlar, benim kız olduğumu bilmezlerdi. Ata binmeye meraklıydım. Hele nişan atmaya, silah kullanmaya bayılırdım.

Mektebe başladım. Sonra Erenköy Lisesi'ne beni yatılı olarak verdiler. Erkek elbisesini bilmem yine bu mektepte bulunduğum sırada da çıkarmış sayılır mıyım? Saçlarımı keserdim. Ayağıma külot giyer, sırtıma erkeklerinki gibi arkadan düğmeli göğüslük geçirir, kravat bağlardım.

Yaramazdım. Durduğum yerde duramayacak kadar. Fakat alışkan oluşum beni mazur gösterirdi. Mektep arkadaşlarım da beni

---

* Miladi takvime göre 1909 yılı. (e.n.)

kızdan çok erkeğe benzettikleri için daima “Melekzat Ağabey!” diye çağırırlardı.

Mektepten çıkıncaya kadar istikbalim hakkındaki düşüncelerim iyiydi. Doktor olacaktım. Anadolu’nun güzel ve cana yakın bir köşesine çekilerek hayatımı tıpkı bir erkek gibi kazanacak, mesut bir ömür sürecektim. Meğer bu isteğim ne kadar masum bir istekmiş ve ben hayatı ne kadar basit, ne kadar gürültüsüz görüyormuşum. Hiç aklıma getirmemiştim ki bu masum isteğime engel olacak olan şey yine şu sırtımdaki erkek elbisesidir. Artık liseden çıkmıştım. Eve geldim. Büyük bir arzuyla istikbale gözlerimi diktim. Tıbbîye, senelerce çalışmalar, didinmeler ve nihayet doktorluk... Anadolu’nun sakın bir köşesi...

İşte ben bu hülyalar içinde yüzdüğüm günlerden birinde yine erkek elbiseleri giymiş ve sokağa çıkmaya hazırlanırken odama annem girdi.

“Melekzat, kızım,” dedi. “Artık mektepten çıktın. Fakat sırtından bu elbiseyi hâlâ çıkaramadın. Bundan sonra bu elbiseyle dolaşman doğru değil; çıkarmalısın bunları sırtından.”

Annem beni severdi. Çünkü onun bir dediğini iki yapmazdım. Fakat onun bu teklifini yerine getirmeme imkân göremiyordum.

“Ben,” dedim, “çıkaramam. Şimdiye kadar erkek elbisesi giydim. Kız elbisesi giymem imkânsız.”

Annem ses çıkarmadı. Fakat gün geçtikçe itirazlar duracak yerde körüklendi ve tahammül edilemez bir hal aldı. Çünkü bu sefer cephe tutan yalnız annem değil, bütün aile efradıydı.

Kendilerine son cevabı verdim: “Olamaz!”

İşte bu suretle ailemle aramda bir geçimsizlik başladı ve bu benim istikbal hakkındaki düşüncelerimin boş bir hayalden ibaret olduğunu gösterdi.

Bu vaziyet karşısında ailemle bir arada yaşamama imkân olmadığını anlayınca hayatımı kendim kazanmak ve kendi başıma yaşamak çarelerini aramaya başladım.

Aile ocağından firar

Benim için hayata atılmak pek kolay bir iş değildi, buhranlı günler yaşıyordum. Ne yapacağımı adeta şaşırmış bir haldeydim.

Ne yapabiliyordum? İstanbul içinde kendimi geçindirecek kadar bir kazanç temin edecek bir iş mi aramalıydim? Yoksa bunu bu muhitten uzaklaşarak mı yapmalıydim? İstanbul'da benim için bir iş bulmanın pek kolay olamayacağını anlıyordum. Hele ailemin gözü önünde bulundukça serbest hareketime her dakika müdahale edeceklerinde hiç şüphe yoktu. Çıkar yol, İstanbul'dan uzaklaşmaktaydım. Karar verdim, İstanbul'dan uzaklaşacaktım. Fakat nereye?

Anı bir buluş tereddüdümü çok kısa sürdürdü. Kayseri'de mualimlik yapan bir arkadaşımı hatırladım. Pekâlâ oraya gidebilir ve bu arkadaşımın yardımıyla bir iş bulmaya çalışabilirdim.

Bir sabahı. Babamdan kalma yüz lirayı yeleğimin iç cebine yerleştirdikten sonra bir daha dönmek azim ve kararıyla evden ayrıldım. Doğru İstanbul'a indim. İstanbul'dan ayrılmak kararım kati olunca hazırlıklı bulunmam icap ediyordu. Bilmediğim yerlere gidiyor, neticesi meçhul bir maceraya atılıyordum. Herhangi bir tehlikeye karşı koyabilmek için küçük bir tabanca almalıydim. Bu, kendimi müdafaaya mecbur kalacağım anlarda çok işime yarayacaktı.

Yirmi yedi lira vererek Belçika malı güzel bir tabanca aldım. Sonra da doğru Haydarpaşa'ya...

Kayseri treni gitmişti. Bir gün sonra hareket etmekten başka çare yoktu. O geceyi Kadıköy'de, Marmara Oteli'nde geçirdim.

Ertesi sabah bilet alırken kolumdan biri tuttu. Baktım bizim uşak Hasan, yanında da annem.

Şaşırdım.

Annem ağlıyordu. Gözleri kızarmıştı. Kendisine güçlkle hâkim olabildiğini hissediyordum. Gişeden ayrılarak yanına gittim. Titreyerek "Seni polise haber veririm, hiçbir yere gidemezsin!" dedi.

Kararımdan, gözyaşı, hiddet hatta bağırıp çağırma karşısında cayacaklardan değildim.

"Gideceğim," dedim. "Artık kâfi... Erkek elbisesi giymem yüzünden işitmediğim kalmadı."

Annem kararımın kati olduğunu anlamıştı. Beni bağıırıp çağırma-
la, tehditle vazgeçiremeyeceğini görünce daha sert harekete başladı.

“Evden aldığın para nerede? Hemen onları bana ver.”

“Hepsi yanımda değil.”

“Nerede?”

“Neredeyse nerede... Size ne, para benim değil mi?”

“Senin olsa bile haber vermeden nasıl alabilirmişsin! Şimdi iade
etmelisin yoksa...”

Baktım iş sarpa saracak, “Hepsi yanımda değil, dedim ya!” dedim.

“O halde neredeyse git al getir.”

Bir şey söylemek lazımdı.

“Kadıköy’de, bir arkadaşımda.”

“O halde düş önüme.”

Kös kös önüne düştüm. Hem yürüyor, hem düşünüyordum. An-
neme acımıyor da değildim. Fakat eve dönmenin benim için artık
imkânı yoktu. Bir ara bu düşünceyle durakladım, annemin sesi ku-
laklarımı çınlattı.

“Hadisene... Yürü! Yoksa seni burada rezil eder, polise veririm.”

Çaresiz, yürüyecektim. Sahile geldik. Oradan bir kayığa atlayarak
Kadıköy’e geçtik. Annem iskelede bizi bekleyecek, biz de Hasan’la
giderek arkadaşıma bıraktığımı söylediğim parayı alıp getirecektik.

Hasan’la yürüdük, arkadaşımın evine geldik. Kafamda şimşek
gibi bir sorgu belirdi: Parayı arkadaşıma bırakmış değildim, içeriye
girip çıktıktan sonra üzerimdeki parayı iade etmek mecburiyetinde
kalacaktım. Bu takdirde ne yapardım? Kayseri’ye gitmek imkânını
kaybedecek eve dönmek mecburiyetinde kalacaktım. Bunu yapabi-
lecek miydim? Hayır.

Uşağımızı nasıl atlattım?

O halde? O haldesi, muhaldesi Hasan’ın elinden kurtulmak icap edi-
yordu. Benim için bundan kolay ne olabilirdi, Hasan’a, “Beni burada
bekle, parayı alıp geleyim,” dedim.

Evin bahçe kapısından giriliyor, sonra asıl ev kapısıyla karşılaşılıyordu. Bahçe kapısından girdim. Meydanda kimseler yoktu. Koşarak bahçenin arka duvarından bostana atladım. Bostandan mümkün olabildiği kadar hızlı adımlarla geçtim, Mısırlıoğlu'na çıktım, oradan da bir arabayla Kızıltoprak'a geldim. Biraz bekledim, gelen trene atlayarak Pendik'te indim.

Bunlar o kadar ani olmuş ki, trenden indiğim zaman her tarafım titriyordu. Ben bile ne yaptığının, neticesinin nereye varacağının farkında değildim. Bildiğim bir şey vardı, kararımın kati oluşu... Her şeyi göze almıştım, ölecektim, fakat geri dönmeyecektim.

Biraz kendime gelip de Kayseri trenini sorduğum zaman aldığım cevap beni sarstı. Tren gitmişti. O günü de mi İstanbul havası içinde geçirecektim? Buradan bir an evvel uzaklaşmanın çarelerini aramalıydım. Gişeye yaklaştım.

"Kayseri treni gitmiş. Akşama kalkacak başka bir tren var mı?"

"Evet, Konya treni var."

Bu trenle hiç olmazsa Eskişehir'e kadar gidebilirdim. Ona binmemin bir faydası daha vardı: İzimi kaybettirebilirdim. Eskişehir'de iner, ertesi günü de Kayseri'ye yollanırdım.

O gün akşama kadar Pendik içlerinde dolaştım. Akşam oldu, tren geldi. Biletimi alarak atladım.

Yol arkadaşım

Bulunduğum kompartımda benim gibi giyinmiş, fakat herhalde benim vaziyetimde olmayan bir yolcu daha var. Bu genç bir erkek. Aranızdaki farklar şunlar: Onun yolculuğunu kaçak yapmadığı belli ve hakiki bir erkek... Yolculuğuna Haydarpaşa'dan başlamış. Ben kaçak, erkek elbisesi içinde saklı bir kız, yolculuğuna Pendik'ten başlamış.

Ben kapıdan görününce yanı başında duran büyük paketi kaldırarak yere, ayağa değmeyecek bir yere koydu.

Sonra doğruldu.

"Buyurun," dedi.

Ben ses çıkarmadım. Onun tam karşısına, pencere yanına oturdum. Genç belliydi ki, belki yanına oturmak arzusunu gösteririm diye paketi yere indirmişti. Benim iltifatına karşılık vermeyişim ve karşısına oturuşumu garip bulmuştu. Fakat büyük bir tevekkülle bunu belli etmemeye çalıştı.

Biraz sonra tren hareket etti. Seyrek evler arasındaki mesafeler azalmaya, tren gittikçe süratini arttırmaya başladı. Pencereden dışarısını seyrediyordum. İşte nihayet İstanbul'dan ayrılıyordum. Kim bilir başıma neler gelecekti. Böyle delice bir harekete geçmiş olmamdan dolayı sonunda pişman olacağım muhakkaktı.

Fakat bir defa ok yaydan fırlamış ve Eskişehir'e doğru yol almaya başlamıştım. Dalmıştım. Karşımdaki yolcunun "Uğurlu yolculuklar beyim," dediğini işittim.

Temiz bir köylü olduğu her halinden belli olan bu gence cevap vermemem kabalık olacaktı.

"Teşekkür ederim. Size de."

"Eksik olmayın. Allah kısmet ederse nereye gidiyorsunuz?"

"Eskişehir'e."

"Ya... Çok iyi. Ben de oraya gidiyorum, Yolda konuşuruz. Uzun yol başka türlü bitmez ki."

Bu 'bitmez ki'yi benden müspet bir cevap almak arzusunu taşıyan bir ifadeyle söylemişti.

"Evet bitmez. Uzun yolculuk arkadaşsız bitip tükenmez bir işkencedir."

"Eskişehirli misiniz?"

"Hayır, İstanbullu."

Bir müddet sustu. Suallerin ardı arkası kesilmeyeceği belliydi. Buna hazırlık olmak ve cesaret edebilmek için elini cebine götürdü. Sigara paketini çıkararak uzattı.

"Buyurun."

"Teşekkür ederim, içmem."

"Buyurun canım, iyi cinsinden değil ama dert öldürür."

O zamana kadar hiç sigara içmemiştim. Israrına dayanamadım. Aldım. Tam bir acemi haliyle yaktım ve içmeye başladım.

“Adınızı öğrenemez miyim?”

“Kenan.”

“Kenan Bey ha! Benim de Rahmi.”

“Eskişehir’in neresinde oturursunuz?”

“Ben mi? İçinden değil. Akpınar köyünden. Eskişehir’den üç saat içerlektir. Güzel bir köydür. Tabii bilirsiniz.”

“Hayır bilmem. Eskişehir’e ilk defa gezmeye gidiyorum.”

“Ya... Öyleyse bizim köye de buyurun. Misafirimiz olursunuz.”

“İnşallah.”

“İnşallah değil muhakkak gelin. Bakın ne güzel bir köydür.”

Sözün kisası, yol arkadaşım Rahmi ile böylece konuşa konuşa Eskişehir’i bulduk. Yolda kendisine gidecek muayyen bir yerim olmadığını, sırf Anadolu’yu yakından görmek için seyahate çıktığımı söylemişim. Benim bu sözlerim üzerine davetinde ısrara başladı. Ben de izimi tamamıyla kaybettirmek için bu daveti bir fırsat bilerek kabul etmişim. Eskişehir’den bir arabaya atladık ve ancak 100-150 evden ibaret bir Çerkez köyü olan Akpınar’a vardık.

Beni, köy eşrafından ...’in evine misafir ettiler. Bir müddet yol arkadaşım Rahmi ile yalnız kaldık. Dereden tepeden konuştuk. Bana köylerinin kızlarından, hepsinin güzelliklerinden bahsetti. Bir ara da “Burada kalmayı kabul et, en güzeliyle seni everelim,” dedi.

Bundan, Rahmi’nin beni tam bir erkek telakki ettiği neticesini çıkarmışım.

“Demek beni aranızda almakta en küçük bir tereddüdünüz yok.”

“Niçin olsun. Hele siz karar verin, kolay. Kızlarımızı beğeneceğinize de hiç şüphem yok. Hepsinin maşallahları vardır. Zaten şimdi size hoş geldinize gelecekler, görürsünüz.”

Güldüm.

“Hele görelim,” dedim.

Rahmi yalan söylememişti. Az sonra köyün ne kadar kızı varsa gelmişler, birer birer hoş geldiniz demişler, sonra da odanın bir köşesine çekilip ayakta durmuşlardı. Ben oturunuz demeden oturmazdılar. Hepsini ayrı ayrı tetkik ediyor ve konuşuyordum. Bu genç kızların ekserisi nişanlıydılar. Sıra misafiri bulunduğum köy eşrafından

...’in kızına gelmişti. Bu kız, yirmi yaşlarında görünen uzunca boylu, topluca, kumral, kesik saçlı, iri yeşil gözlü, güzel bir Çerkez kızydı. İsmi sordum, “Şükriye,” dedi.

“Siz de nişanlı mısınız?”

“Hayır.”

Genç kızın bu cevabı, orada bulunan diğer kızların itirazını uyandırdı. Aşağı yukarı hep bir ağızdan “Hayır, yalan söylüyor,” dediler.

Öğrendim ki Şükriye nişanlıdır. Ve nişanlısı da Polatlı’da askerliğini yapmaktadır.

Acaba bu genç kız beni gözüne mi kestirmişti de yalan söylemişti? Arkadaşlarının itirazları renginin kırmızılığını arttırmıştı. Bu mevzu üzerinde durmayarak konuşmayı başka bir mevzua sürükledim. O, benim bu hareketimden memnun göründü. Dikkat ediyordum, Şükriye yüzüme garip garip bakıyor ve gözüm gözüne ilişti-çe şaşalıyordu.

Böylece daha bir müddet şuradan buradan görüştük. Konuşmaların can sıkıcı bir hal almaya başladığı bir anda Rahmi kızlara “Haydi armonik çalın da misafirimizi eğlendirin,” dedi.

Bu teklifi hepsi de büyük bir alakayla karşıladılar. Armonik geldi. Oynak bir Çerkez havasının ahengi odayı doldurdu.

Rahmi ayağa kalktı. Kızlardan birini yakalayarak bir Çerkez oyununa başladı. Kızlar coşmuşlardı. Rahmi de hünerlerini göstermek arzusuyla kendisini oyuna öyle vermişti ki sormayın... Ben bu oyunu dikkatle ve biraz da hayretle seyrediyordum.

Müzik bitip de Rahmi otururken bana “Haydi bakalım! Sen de kendini göster,” dedi.

Ben danstan başka bir şey bilmediğimi, onun da burada oynanmasına imkân olmadığını söyledim.

Bu sırada Şükriye aceleyle armonik çalan arkadaşının yanına gitti ve elinden aleti alarak o zaman dillerden düşmeyen bir çarliston havasını oynak bir tarzda çalmaya başladı. Bana da “Kurtulamazsınız,” dedi. “Hepimiz çarliston biliriz. İsteddiğiniz kızla oynayınız.”

Bu vaziyet karşısında oynamaktan başka çare kalmıyordu. Kalktım ve ayakta duran bir kızla ortada dönmeye başladım.

Biz oynadıkça onlar coşuyor ve her ağız armoniğe iştirak ediyor, eller şakırdıyordu.

Yoruluncaya kadar oynadık.

Ev sahibi pazardan dönünce gene konuşmalar başladı. Kendisi evvelce saraydaymış, Cumhuriyet ilan olununca köyüne dönmüş. Bir kızı ve ailesinden başka kimsesi yokmuş.

Saat üçü bulmuştu. Sofra hazırlandı. Yemeğe oturduk. Yemekte bize Şükriye ile başka bir kız hizmet ediyordu. Yemekten sonra ellerimi yıkamak için avluya çıktığım sırada yanıma birisinin yaklaştığını hissettim. Baktım ki, bu Şükriye idi. Bana sıkılgan, bir tavırla kızarak "Ne zaman gideceksiniz?" diye sordu.

"Az sonra... Hemen döneceğim," dedim.

Şükriye bu cevaptan hiç memnun olmamışa benziyordu. Nitekim bunu açıkça söylemekten de çekinmedi.

"Pek erken değil mi, hiç olmazsa, bu gece kalsanız? Hem bir düğün de var, onu da görmelisiniz."

"Çok iyi olurdu. Fakat ne yapalım ki mecburum."

"Yarın öğleyin Eskişehir'de bulunursunuz. Ne olur kalınız."

"İmkânı olsaydı, hatırnızı kırmaz, kalırdım."

Bunu kati bir lisanla söylemiştim. Bundan güzel kızın kırılabacağını ve hatta cevap bile vermeyeceğini sanarak içimde bir üzüntü duymuştum. Fakat o "Görürsünüz... Sizi bırakmayız," dedi.

Cevap vermedim ve içeriye girdim. Şükriye'nin boş durmadığı, beni bırakmamaları için bazılarının kulağını büktüğü gözümünden kaçmamıştı. İçeride oturduğum sırada evin efendisi de dahil olduğu halde birkaç kişi muhtelif vesilelerle dışarıya çağırılmıştı. Nitekim ben ayağa kalkıp da müsaadelerini rica ettiğim zaman umumi bir muhalefetle karşılaştım.

"Düğünü de görür, yarın sabah hareket edersiniz!" diyorlardı.

Bana bu kadar misafirperverlik gösterenlerin isteklerini reddetmek elimden gelmedi.

Akşam üstü, gelini bulduğum eve getirdiler. Hep birlikte düğün evine gittik. Geç vakte kadar içtik ve eğlendik. Kısa bir zaman içinde sigaraya bayağı alışmış gibiydim. Düğün evinde birini söndü-

rüp birini yakmak icap ediyordu. Şükriye hiç yanımdan ayrılmıyor, muttasıl gözümün içine bakıyor ve istediklerimi, istemek ihtimalim bulunan ve isteyeceğimi zannettiği şeyleri hemen yerine getiriyordu. Ben de ara sıra ona iltifat etmekten geri kalmıyor, fırsat buldukça elini sıkıyordum.

Geç vakit, yatmak üzere eve döndük. Odalardan birisini bana ayırmışlar ve yere güzel bir yatak da hazırlamışlardı.

Beni odanın kapısına kadar ev sahibi getirdi ve "Geceniz hayrolsun," diyerek uzaklaştı.

Odaya girdim, soyundum ve lambayı söndürerek hemen yattım.

Gıcırta ile açılan kapı

Yarı uyanık, yarı uykuda bir haldeydim. Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyorum. Kulağımda gırçlayan bir gıcırta ile gözlerimi açtım. Ne oluyordum? Neredeydim?

Uyku sersemliği ile bir ara durakladım. Sonra yavaş yavaş açılan kapı aralığından odayı dolduran ışığın yardımıyla bulunduğum yeri hatırladım. Hafifçe kalkık duran başımı hemen yastığın üzerine koyarak gene yavaşca yorgana başıma çektim. Sonra uyku içinde bir taraftan bir tarafa dönüyormuşum gibi oynadım.

Fakat gözümü kapıdan ayırmadım. Böyle gece yarısı içeriye kim girerdi? Yoksa benim kız olduğumun farkına mı varmışlardı da tahkik için geliyorlardı? Buna imkân yoktu.

Ben böyle düşünürken kapı tamamıyla açılmış ve hakikat anlaşılmıştı. Odaya gelen Şükriye idi ve elinde bir lamba tutuyordu.

Doğrusunu söylemek lazım gelirse genç kızın gece yarısı, hem de elinde lamba ile odama gelecek kadar işi ileriye götürmesi garibi-me gitmişti. Her şey olabilirdi. Ya farkına varsaydılar! Ya gelip bizi yakalasaydılar! O zaman ne yapardım? Kabahati genç kızda değil, kendimde buluyordum, yüz vermeyecek, kızı ümide düşürmeyecektim. Hele böyle gelip geçici bir vaziyette. Bir an buram buram terlediğimi gördüm. Bu korku kız olmamın farkına varılacağından ileriye geliyordu.

Şükriye odaya girdikten sonra kapıyı kapadı. Elindeki lambayı köşede duran bir sandalye üstüne koyarak başını yatağa doğru çevirdi. Kırpışık duran gözlerimi iyice kapadım. Bir müddet öylece durdum.

Sonra hafifçe kirpiklerimin arasından yarı baktım. Şükriye arkasını bana dönmüş duruyordu.

Artık hiç şüphe yoktu. Benim kız olduğumun muhakkak farkına varmış olacaktı. İşte elbiselerimi kaldırıp bakıyordu. Yeleğimi bırakıp eline ceketimi alıyordu. Orada bir müddet durdu. Sonra odada biraz dolaştı. Artık işi oluruna bırakmıştım. Başıma ne gelecekse gelecekti. Tanındımsa tanındımdı. Fazla üzülmede ne mana vardı?

Kapı gene gıcırtyla kapandı. Gözlerimi açtığım zaman derin bir karanlıkla karşılaştım. Bir müddet bekledim. Dışarıda ayak sesleri kesildikten sonra hemen yerimden fırlayarak lambayı yaktım. Şükriye'nin odada ne yaptığını anlamaya çalıştım.

Şükriye ceketimi sandalyenin arkasına geçirmiş. Yeleğimi üzerine muntazam bir şekilde koymuş, gömleğimi katlamıştı. Ortada yalnız pantolonum görünmüyordu. Bu çok garibime gitti. Ceplerimin karıştınıp karıştırılmadığını anlamak için yokladım.

Fakat hiçbir ipucu elde edemedim. Pantolonumu niçin almış olabildi?

İşi düşünmekle halledemeyeceğimi anlayınca yatmaktan ve sabah beklemekten başka çıkar yol bulamadım.

*

Yorgunluğuma rağmen erken uyandım. İlk işim şüphe yok ki pantolonuma bakmak oldu. Ütülenmiş olarak yerinde duruyordu. Geceki bütün vesveselerimin boş olduğunu anlamak beni sevindirdi. Kalktım, giyindim.

Kalktığımı hissetmiş olacaktı ki beş on dakika sonra kapım vuruldu ve elinde kahve tepsisi ile Şükriye görüldü. Geceki zahmetine teşekkür ettim. O gülerek "Evin genç kızları misafirlerin pantolonlarını ütülerler, bu bizim âdetimizdir!" diye cevap verdi.

"Bana çok büyük bir misafirperverlik gösterdiniz, doğrusu. Karşılık hiçbir şey yapamadığım için mahcubum."

“Biz yaptıklarımızı karşılık için yapmayız. İsterseniz köylümüz olarak kalınız. Halimiz vaktimiz iyi. Size bakarız. Sizi istediğinizden iyi yaşatırız.”

“Teşekkür ederim. Fakat ben burada ne yaparım?”

Bunu söyledikten sonra gülerек ilave ettim.

“Siz nişanlı olmasaydınız belki kalmamda bir mana olurdu.”

Şükriye kıpkırmızı oldu ve cevap vermeden odadan çıktı.

*

Ev halkı kalktıktan sonra kendilerinden artık dönmek için müsaade istedim. Ev sahibinin ve Şükriye'nin beni bırakmak istememesine rağmen ben artık ayrılmakta ısrar ettim.

Başta şüphesiz Şükriye olmak üzere köyün hemen hemen bütün sakinleri beni uğurlamaya geldiler.

Araba hareket etti. Baktım Şükriye hemen orada. Arabayı durdurdum. Elimizi uzatarak elini sıktım. Kendilerini zahmete soktuğum için affını rica ettim. Gözleri yaşla doldu, sesi titreyerek “Gene gelmeseniz bile bizi unutmayın. Hiç olmazsa mektup yazın,” diyordu.

“Yazarım,” dedim.

Araba hareket etti. Çok geçmeden, beni uğurlayanlar geride birer nokta halinde kalmışlardı. Bunlar arasında Şükriye'yi başörtüsünü salları görüyordum.

Dedikodu uyandıracak bir vaziyet

Eskişehir'den trene binip de Kayseri'de yere ayak bastığım zaman içinde dikkate değer bir şey geçmedi.

Arkadaşımlın mektep adresini biliyordum. Evini bulmakta güçlük çekmedim. Kapıyı çaldım. Biraz geç açıldı. Henüz yatmışlarmış. Beni ansızın karşısında görünce şaşırdı. Sonra bana bir odaya yatak yaptı.

“Sabahleyin görüşürüz,” dedi ve ayrıldı.

Doğrusunu söylemek lazım gelirse onun kestirme hareketleri benim garibime gitti. Niçin böyle hareket etmişti? Bunda elbette bir iş

olacaktı. Biz ki, mektepte en samimi arkadaşlardandık. Hareketlerinden, yarınki muamelesinin de gene böyle soğuk olacağını anlamak için derin bir görüşe ihtiyaç yoktu. Nitekim ertesi sabah, Kayseri'ye kendisine güvenerek geldiğimi, bana bir iş temin etmesini söylediğim zaman "Sana göre ben ne iş bulabilirim? Bunun imkânı yok," dedi. Sonra ilave etmekten de çekinmedi.

"Doğrusunu istersen Melekzat, senin erkek elbisesiyle benim evimde bulunman, dedikodulara yol açar. Kayseri halkı çok garip insanlardır."

Bu, açık bir lisanla benim kendisine misafir olamayacağımı anlatmak demekti. Fakat bu muamelesiyle de bütün ümitlerim bir an içinde mahvolmuştu. Ona bir şey söyleyemedim ve hemen "Allaha-ısmarladık," diyerek ayrıldım.

Benim için artık Kayseri'de yapacak bir iş kalmıyordu. İstanbul'a mı dönmeliydim? Ama bunun da imkânı yoktu: Parasızlık... Şimdiye kadar pek müsrif davranmış ve paramı tüketmişim.

Salim bir kafa ile nasıl hareket edeceğimi kararlaştırmak için önüme çıkan bir kahveye gidip oturdum. Kendimi büsbütün ümitsizliğe kaptırmak istemiyordum. Mademki evimi, yaşamak endişesiyle bırakıp büyük bir cesaretle gurbete atılmışım, çaresiz her şeye tahammül gösterecek ve kurtuluş yolları arayacaktım.

Şehirde iş bulmak için başvurmadığım yer kalmadı desem yalan söylememiş olurdu. Bulamadım. Geceyi, İstanbul Oteli adlı bir yerde geçirdim.

Burası Kayseri'nin sözde en iyi otellerinden birisiydi. Benden tam iki lira yatak parası aldılar. Zaten dört liram vardı. Bunun ikisini de buraya verince kaldı iki. Bire yakın bir miktarını da yemek ve saire için harcamışım. Velhasıl cebimde yüz on kuruştan bir para bile fazla mevcut değildi.

Otelin salonunda oturmuş düşünüyordum. Yanıma temiz giymiş bir zat yaklaştı. Selam verdi. Selamını aldım. Bana nereden geldiğimi, niçin geldiğimi soruyordu.

"İstanbul'dan," diye cevap verdim. "Ailemle biraz aram açıldı. Burada mektep muallimi bir arkadaşımı bulup bir iş elde etmek

için gelmiştim. O da başka bir yere nakletmiş, bulamadım. Tekrar İstanbul'a dönmek mecburiyetindeyim, fakat param yok. Ne yapacağımı şaşırmış bir vaziyetteyim."

Bu zat emniyet verici bir tavırla "Yarın ben de İstanbul'a gideceğim," dedi. "İsterseniz sizi de götürüyüm."

Bu adam Hızır mıydı? Benim en sıkışık bir zamanımda karşıma çıkmış, yardım teklifinde bulunuyordu. Bunu kabul etmemek imkânı var mıydı?

"Teşekkür ederim. Size, benim için sarf edeceğinizi İstanbul'a varır varmaz ödemeye amadeyim."

"Hayhay. Ödemeseniz bile ne çıkar. Böyle sizin gibi gurbete düşmüş bir gence yardım borcumuzdur."

İçimden "Ne iyi kalpli bir adam," dedim.

Temiz giyinmiş zat sözünü bitirir bitirmez otelin kâtibini çağırttı.

"Bu çocuk benim akrabamdır. İsteyeceği şeyleri veriniz. Bütün masrafı bana aittir," dedi.

Böyle açık bir bonoya pek akıl erdiremedim. Fakat adamın bana yardım teklifini kendisine verdiğim ilk cevabın farklılığında buldum. İyi kalpli bir adam nasıl da belli oluyordu. Hayırsever bir insan elbette ben vaziyete düşmüş bir gence yardım edecekti.

Bana beklemediğim bir şekilde ve böyle bir açık kalplilikle yardım elini uzatan adama kendimi borçlu hissettim. Kâtip yanımdan ayrıldığı sırada "Teşekkür ederim," dedim. "Bu iyiliğinizi hiç unutamayacağım. Fakat beni niçin akrabanız olarak tanıttığınıza pek akıl erdiremedim."

Ciddi bir tavırla "Öyle demem icap ederdi," dedi. "Size daha iyi muamele etmeleri için."

O bunları söylerken kapıya doğrulmuştu bile. Gidiyordu. Benim cevap vermeme meydan kalmadan, onun kapıdan çıktığını gördüm.

O ayrıldıktan sonra kâtip, beni yanına alarak iyi kalpli adam hesabına karnımı doyurmak için lokantaya götürdü.

Vakit öğleydi. Dükkândan içeriye girdiğimiz sırada burasını pek kalabalık bulmadık. Biri zabıt olmak üzere ancak dört beş kişi vardı. Biz kâtiple beraber, zabitin yemek yediği masanın tam karşısındakine oturduk.

Bu zabıt genç bir jandarma zabıtiydi. Yemeğini bitirmişti. Bana dikkatle bakıyordu. Acaba bu zatı tanıyor muydum? Buna pek ihtimal vermedim. Çünkü yüzü gözümde en küçük bir aşinalık izi bırakmamıştı.

Genç zabıt dayanamadı. Beni muhakkak birine benzetmiş olacaktı ki nihayet sordu.

"Affedersiniz kardeşim, sizi birine benzettim. İsminiz nedir?"

"Kenan."

"Çok mahcubum. Ne kadar da benziyorsunuz. Mamafih tanışmış olduk. Benim de Nafiz... Nereden geliyorsunuz?"

"İstanbul'dan."

"Oo, çok iyi. Ben de İstanbul'u görmeyeli beş ay kadar var. Yeni mi geldiniz?"

"Evet."

Bu zabitle ahbablığı hemen ilerlettik. Ona, İstanbul'un hasretini çektiği yerlerini anlattım. Dereden tepeden konuştuk. Karnımızı doyurduktan sonra lokantadan beraberce çıktık. Beni askeri mahfile davet etti. Biraz sonra geleceğimi söyledim ve ayrıldık.

Kâtle beraber otele geldiğim zaman iyi kalpli hamimin odasına beni beklediğini haber verdiler.

Demek dönüp gelmişti.

Göğse dayanan tabanca

Beni otelin üst katına çıkaracak tahta merdivenlerine doğruldum. Kapıcı hamimin odasını bana tarif etmeyi unutmamıştı. Bir merdiven çıkacak ve hemen sağdaki kapıya girecektim.

Kapıya geldiğim zaman içimde garip bir ürperme vardı.

İçeriye girmeden şöyle bir dinledim. Ses seda yoktu. Kapı aralık duruyordu. Gözümü aralığa uydurarak baktım. Gene kimseyi göremedim. Acaba yanlış mı gelmişim? Bu oda değil miydi? Ben böyle tereddüt ederken kulağıma hafif bir ses geldi. Lakin demin içeri baktığım aralık kapıdan değil, tam karşıdaki diğer bir odadan. O kapıya yöneldim ve aralayarak içeri baktım. Hamimin odası bu-

rasıydı. İşte kendisi de içerdeydi, oturuyor, sigara içiyor, aynı zamanda gazete okuyordu.

Kapının aralanmasından doğan gıcırta üzerine başını gazeteden kaldırarak kapıya baktı. Beni görünce şöyle bir doğrularak "Gel bakalım, küçük!" dedi.

Sonra hasır bir iskemle göstererek ilave etti.

"Otur."

Oturdum. Bir müddet göz göze kaldık. Ne ben ne de o hiçbir şey söylemiyorduk.

Nihayet "Beni çağırtmışsınız," dedim.

Yutkunarak "Evet," dedi. "Sizi çağırttım."

Konuşmasına bir hayli ara verdikten sonra çok mühim bir şey söyleyecekmiş gibi bir tavır takındı.

"Sana," dedi, "bu gece yatacağınız yeri göstermek istiyorum."

"Nerede yatacağım?"

Eliyle odadaki iki karyoladan birini göstererek "İşte," dedi, "burada. Ben de bu karyolada yatacağım. Yarın sabah da İstanbul'a beraberce hareket ederiz."

"Teşekkür ederim. Hayhay."

Ben Hayhay derken içimden büyük bir endişe duyuyordum. Tanımadığım bir adamla bir odada bir gece geçirmek, benim gibi gündüz külahlı, gece silahlı birisi için pek de istenir bir şey değildi. Hemen kabul etmemin pek tedbirsiz hareket olduğunu kavrayınca "Fakat," dedim, "gece sizi rahatsız edebilirim. Acaba ayrı bir oda yok mu bu otelde?"

Bu isteğim hamimin pek de hoşuna gitmemiş olacaktı. Gerçi bana bunu açıktan açığa anlatmadı ama hissettirdi.

"Niçin rahatsız olayım? Siz rahatsız olacaksınız o başka ama otelde bundan başka da boş yatak yok. Çaresiz geceyi burada geçirmeniz icap edecek. Benim için hiçbir endişe duymayın. Ben rahatsız olmam. Sizi de rahatsız edeceğime pek ihtimal vermiyorum. Sessiz uyurum."

"Ben sizi rahatsız etmeyeyim de."

"Ne münasebet efendim?"

Hamimin bana karşı nezaketi gittikçe artıyordu.

Bir aralık ayağa kalktı. Çam yarmasını andıran vücuduyla bana bir adım yaklaştı. Sonra birdenbire geri dönerek odada dolaşmaya başladı. Pos bıyıklarının süslediği yuvarlak çehresine, gür kaşları ve bu kaşlar altında fıldır fıldır dönen kara gözleri başka bir heybet veriyordu.

Bu göbekli bir adamdı. Yeleğinin sağ cebimden çıkarak düğme deliğinden geçtikten sonra cebine giren bir de altın kordonu vardı.

Hamim odada dolaşırken bir ara kapıya kadar da ilerledi. Ne yapacağına dikkat ediyordum. Benim açık bıraktığım kapıyı kapadık-tan sonra tekrar bana yaklaştı.

“Yoksa,” dedi, “benimle bir odada yatmaktan çekiniyor musun?”

“Niçin çekineyim?”

“Ne bileyim ben... Bu yatakta yatacaksın dediğim zaman çok ga-rip bir vaziyet takındın da!”

“Size öyle gelmiştir.”

“İhtimal.”

Bir an düşündü, sonra ilave etti.

“Benden sana ne zarar gelebilir, iyilikten başka. İstersen sana para bile verebilirim.”

O bunları söylerken bana büsbütün yaklaşmıştı. Bir hissikablel-vukuyla oturduğum hasır sandalyeden kalktım. Ve elimle de bu san-dalyeyi biraz geriye ittim.

Başım ancak bu çam yarması adamın göğsüne yetişebiliyordu. Yüzünü görmek için başımı kaldırmaya mecbur olduğumu hatırlıyorum. Bu zattan, kapıyı kapayınca kadar şüphelenmemiştim. Fakat kapıyı kapayıp da bana doğru gelince, üstelik “İstersen sana para bile verebilirim!” deyince iş değişmişti. Bu herif herhalde bana iyi bir gözle bakmıyordu. Hamiliğinin, beni İstanbul’a götürme vaadinin, hesabına karnımı doyurmak, yatırıp kaldırmak, hatta para vermek tekliflerinin asıl sebebi anlaşılıyordu.

Hami, iyi kalpli telakki ettiğim bu adam şimdi gözümde bir ifritten farksızdı. Onu çok korkunç görüyordum. Yanıma epeyce yaklaştığı halde gözlerinde okunan kötü niyetini tatbiki bir türlü cesaret edemiyordu. Benden tekrar uzaklaştı.

Ben adamın kötü niyetini anladıktan sonra herhangi bir teşebbüse geçmesine meydan vermeyecek vaziyetler ihdasına başvurduğum.

“Sizden iyilikten başka bir şey görmeyeceğimi bana yaptığınız yardım tekliflerinden anladım. Beni İstanbul’a götürecektiniz olduktan sonra paraya hiç de ihtiyacım yok. Teşekkür ederim.”

“İnsanın paraya ihtiyacı olmaz olur mu hiç? Cebinizde gene beş on kuruş bulunmalı. Ne olur, ne olmaz!”

Bu sırada tekrar bana yaklaştı. Sözleriyle kendinde kuvvet toplamaya çalıştığını hissediyordum. Devam etti.

“Paranın ne ehemmiyeti var? Hem İstanbul’a varduktan sonra ödenecek olduktan sonra...”

“Fuzulî borç yapmayı sevmem.”

Bunu söylerken kapıya doğru ilerledim. Kendimi dışarıya atmanın en emin bir çare olacağım kestirmiştim. Fakat iki adım atmadan arkamdan seslendi.

“Ne o... Gidiyor musun?”

“Evet... Bir zabıt arkadaşına rastladım. Mahfile davet etti. Oraya gideceğim. Ben gece gelir yatarım. Yarın sabah da hareket ederiz.”

Ben bunları söylerken durmuş, bu korkunç adamın yüzüne bakıyordum.

O eliyle bıyıklarını şöyle bir sıvazladıktan sonra bana yaklaştı. Kapıyla aramdaki mesafe beş adımdan fazlaydı sanırım. Kolumdan tuttu.

“Yok,” dedi, “acele etme. Az sonra gidersin.”

Bu sırada beni kendisine doğru çekmeye çalışıyordu.

Okuyucularım ne kadar fena bir vaziyette bulunduğumu takdir ederler. Herifin elinden kurtulmaktan başka çare olmadığını anladıktan sonra birdenbire değiştim.

“Ne oluyoruz?” dedim.

Adam pis bir gülüşle “Hiç ne olacak,” diye cevap verdi ve bu sırada beni kendisine büsbütün çekti. Zayıf kollarıma bütün kuvvetimi toplayarak ittim. Kendim de bir adım geri çekildim. Adam, bu mukavemetim karşısında neye uğradığını bilemedi. Fakat kendisini çabuk topladı. Gene üzerime çullanarak “Bir şey yapacak değilim. Neye korkuyorsun,” dedi.

“O halde çekil!” diye bağırdım.

Fakat o aldırılmıyordu. Baktım olacak gibi değil “Çekil diyorum sana!” diye yeniden bağırdım. Sonra elimi arka cebime götürerek süratle İstanbul’dan gelirken aldığım tabancamı çıkararak adamın göğsüne dayadım.

“Çekil, diyorum, yoksa ateş ederim!”

İfrit adam hiç de böyle bir vaziyetle karşılaşacağını tahmin etmemiş olacaktı ki donup kaldı. Kendisini tekrar toplamasına meydan vermeden ve süratle tabancayı sol elime geçirerek sağ elimle pof suratına bir de tokat aşk ettim.

Adam şimdi büsbütün şaşırmıştı, ne yapacağını kestiremiyordu. Fakat ben yapacağımı tasarlamıştım. Hemen kapıya koştum, açtım ve süratle tahta merdivenlerden inerek, tabancamı gene cebime yerleştirdikten sonra koşarak otelden çıktım. Doğru askerî mahfile gittim. Orada jandarma zabiti Nafiz’i buldum. Ben her tarafımın titrediğini biliyordum. Yüzümün sarardığını da Nafiz’den öğrendim. Adeta hastalanmıştım.

Daha o zaman başıma gelen bu vakayı ne zaman hatırlasam hâlâ bugün olmuş gibi ürperirim.

Nafiz Bey beni böyle sararmış ve titrer vaziyette görünce “Ne oldu size?” diye sordu.

Hadiseyi ondan gizledim.

“Biraz başım ağrıyor. Belki de hastalanmak üzereyim,” dedim.

Eksik olmasın, hemen bir aspirin aldırdı, onu içtim. Az sonra sakinleşmiş bulunuyordum.

Burada geç vakte kadar konuşarak vakit geçirdik.

Bir baba nasihati

O gece zabıt arkadaşlarla beraber, İstanbul’dan yeni gelen ve ilk temsilcilerini verecek olan bir tiyatroya gittik. Nafiz Bey çok iyi bir gençti. Bana gençliğime bakarak baba nasihatlerinde bulunuyordu. Uzun uzadıya Kayseri halkından bahsetti.

Tiyatroda geçirdiğimiz saatler oldukça neşeli geçti. Hele artistler arasında genç, şuh, sarışın bir kadının gözünü oturduğumuz locadan ayırmayışı aramızda birtakım muhaverelerin geçmesine sebep oldu.

Nafiz Bey “Kenan Bey, bu kadın sizi galiba gözüne kestirdi, dikkat ediniz,” diyordu. Filhakika Nafiz Bey aldanmamıştı.

Kadının bakışları benim de gözümünden kaçmış değildi. Nitekim tiyatro bitip de dışarıya çıktığımız sırada kapı önünde giyinmiş olarak bu kadına rastladık. Elinde bir de güzel, bembeyaz bir köpek tutuyordu.

Ben köpeği sevmek istedim ve eğilerek okşamaya başladım.

Genç kadın “Köpek hoşunuza mı gitti küçük bey?” dedi.

“Hem pek çok.”

“Siz daha hoşsunuz. Siz de benim hoşuma gittiniz.”

Genç kadının sözüne küçük bir gülümsemeyle mukabele ettim. Keyfim yerinde olsaydı, o geceyi nerede geçireceğimi düşünmeseydim belki bu kadın bana ayrı bir mevzu olabilirdi. Fakat ben onunla alakadar olacak, üzerine düşecek bir vaziyette değildim.

Hamimin foyası ortaya çıktıktan sonra beni ciddi bir endişe almıştı. Hele tiyatro da bitip sokağa düştükten sonra bu endişe beni büsbütün sarıyordu.

Nafiz Bey kadınla aramızda geçen konuşmadan sinirlenmiş olacaktı. Hakikaten daha bugün tanıdığım bu arkadaş, üzerimde bir baba, bir kardeş, bir yakın himayesi gösteriyordu. Hatta kadına ters bir cevap vermekten bile çekinmedi. Bana da “Bu kadınlarla münasebet peyda etmeye gelmez Kenan Bey,” dedi. “Bunlar insanın başına bin bir felaket getirebilirler. Sen aslan gibi bir gençsin, yazık olur. Hareketime gücenme.”

Ben güldüm. Sözlerini doğru bulduğumu, gücenmediğimi, bilakis memnun olduğumu söyledim.

Nafiz Bey beni aynı otelin kapısına kadar götürdü. Kendisinden hadiseyi saklamış bulunduğum için benim orada kalacağımı sanıyordu. Hiç renk vermedim. Elini sıktım. O ayrıldı. Ben kapı önüne kadar gelerek durdum. Pekâlâ gene otele gidebilir ve kendime bir

yatak isteyebilirdim. Fakat... İşin bir fakatı vardı ki bu mevcut bulunmayınca buna cesaret etmemin imkânı yoktu.

Okuyucularım elbette hatırlamışlardır; parasızdım. Beni parasız yatıracak bir adam ancak hamim kıratında bir adam olabilirdi.

Gece epeyce ilerlemişti. Kayseri sokaklarında cinler cirit oynuyordu denebilirdi. Otelin kapısı bile sımsıkı kapatılmıştı. Bir müddet durdum. Nafiz Bey'in tamamen uzaklaştığına kani olduktan sonra ne yapacağımı düşünmeye başladım. Gece oldukça da ayaz yaşıyordu. Pardösümün yakasını kaldırdım. Gözüme otelin tam karşı sırasında garaja benzer bir yer ilişti. İçinde bir de otomobil vardı.

Beynimde şimşek gibi bir fikir belirdi: Bu otomobil içinde gecelemez miydim?

Bu düşünceyle ilerledim. Bu garaja benzeyen yerde de kimsecikler yoktu. Hemen otomobilin kapısını açarak bir gölge gibi içine süzıldüm. Geceyi işte burada geçirdim.

Sabaha karşı daha etrafta ayak sesleri belirmeden, beni gecenin soğuşundan, bekçi ve polislerin görmesinden koruyan otomobili bırakarak sokaklara düştüm.

Önüme çıkan ilk kahveye girerek kendime sıcak bir çay ikram ettim. Çayımı içerken düşünüyordum. Ben ne etmiş, ne akla hizmet etmiştim de aile yuvamı bırakarak Kayseri'ye kadar gelmişim? Arkadaşımdan aldığım cevap, otel odasında geçen sahne, gözümün önüne geliyor, fakat önümde bekleyen günlerin tehdidi yanında bunların bir hiç olacağını tasarlıyordum. Hakikaten ne yapacaktım?

Kayseri'de hiçbir tanıdığım yoktu, iş bulmama da imkân mevcut değildi. İşte nereye başvurdumsa muvaffakiyetsizlikle karşılaşmışım.

Kahvede ne kadar kaldığımı bilmiyorum.

Ölüm var, dönmek yok!

Ölüm var, dönmek yok sözünün büyüklüğünü yavaş yavaş anlıyordum. Ölüm, dönmek yanında pek ulaşılmaz bir neticeydi. Evet, dönecek, fakat ölmeyecektim. Daha gençtim. Beni daha birçok sergüzeştler bekliyordu.

Birdenbire aklıma Nafiz Bey geldi. Acaba bu gence baş vursam, bana yardım edemez miydi?

İnsan ölmeden ümit ölmez, sözünün doğruluğunu ben Kayseri’de anladım. Doğru Nafiz Bey’e gittim. Mahfilde yoktu. Nerede bulunduğunu sordum. Söylediler, gittim, buldum. Bu genç zabıt sabah sabah beni karşısında görünce şaşladı.

“Hayrola,” dedi. “Ne var?”

“Sizinle daha dün tanıştım. Biraz dert yanmaya ve imkân varsa yardımınızı ricaya geldim,” diye cevap verdim.

“Söyleyin rica ederim. Ne demek... Elimizden geleni yaparız. Yeter ki yapılacak bir iş olsun.”

Sözün kıyası, başımdan geçenleri yalnız iki hakikati -kız oluşumla, oteldeki hadiseyi- gizleyerek her şeyi olduğu gibi anlattım. Sonunda da “İşte böyle Nafiz Bey,” dedim, “Hakikati öğrendiniz. Şimdi sizden ricaya geldim. Bu vaziyet dahilinde benim Kayseri’de kalmama imkân yok. Gene İstanbul’a dönmeye, aile ocağıma sığınmaya karar verdim. Fakat beni İstanbul’a ulaştırarak kadar değil, karnımı doyuracak bile para yok. İstanbul’a varır varmaz adresinize gönderebilirim. Bana bir tren parası lütfeder misiniz?”

Bu genç arkadaş bir dakika bile düşünmeden “Hayhay,” dedi. “Ne kadar?”

“Bir tren bileti parası, başka bir şey istemem. Bunu da para olarak değil, bilet olarak veriniz.”

“Nasıl isterseniz.”

Nafiz Bey biletimi aldı, beni trene kendi eliyle yerleştirdi.

Askeri talebe üniforması

Kayseri’den dönüp geldikten sonra bana evde herkes güya hiçbir şey yapmamışım gibi hareket etti. Kimse ne yaptığımı, ne ettiğimi sormadı. Her şeyi olduğu gibi buldum.

Hatta kavgaları, dırıltıları, geçimsizlikleri bile. Fakat ben evden ayrılmanın ağız tadını Kayseri seyahatiyle aldığım için tahammül gösterdim. Daha doğrusu hiçbir söze aldırış etmemeye, hiçbir şeye

karışmamaya, evde kendi halimde, bu gürültü içinde tek başıma yaşamaya karar verdim.

Sabahları erkenden çıkıyor, dolaşıyor, eve ister dönüyor, ister dönmüyordum. Bu çekingen halim evdeki gürültüleri arttırmadı değil. Fakat ben aldırmadım. O kadar ki artık onlar da benim bu hareketlerime ister istemez alışmak, yahut alışmış görünmek vaziyetinde kaldılar. Beni ev içinde kardeşlerime karşı müdafaa eden yalnız bir tek kişi vardı, annem.

Bir aralık ev hayatı sakinleşti. Şimdi kimse sırtımdaki erkek elbisesine itiraz etmiyor, geziyorum, eğleniyorum, kimse ne yapıyorsun bile demiyor. Rahatım iyi. Çalışmamaktan, muayyen bir işle meşgul olmamaktan mütevellit iç sıkıntımı hep gezmekle geçiriyorum. Bu gezişlerimde gözüme çarpan bir hakikat var. Genç kızların çoğu hep askerlerle, bilhassa zabitlerle dolaşıyorlar.

Asker elbisesinin kadınlar üzerindeki tesiri fazla. Ben de bir asker elbisesi tedarik edemez miyim, diye düşünüyorum. Gerçi şimdiye kadar beni erkek sanan kadınların garip bakışlarıyla karşılaşmış değilim. İşte Şükriye... Zavallı kız. Açıktan açığa bana çekildiği muhakkak. Üzerimde bir asker elbisesi bulunsaydı bu alaka belki daha fazla olacaktı.

Benim için bir zabıt elbisesi bulmak müşküldü ama kolaylıkla bir askeri talebe elbisesi temin edebilirdim.

Kuleli Askeri Lisesi'nde okuyan bir akrabam vardı ki bizde kalırdı. Onun ihtiyat elbisesi gardıropta durup duruyordu.

Kendi kendime *Ha zabıt elbisesi, ha talebe... İkisi de askeri ya*, dedim. Sonra ben yaşta birinin zabıt elbisesiyle sokaklarda dolaşmasına da imkân görmeyince, ikinci elbisenin benim için biçilmiş kaftan olduğuna hükmettim.

Gardıroptan onun elbiselerini alarak sırtıma geçirdim. Aynanın karşısına geçerek kendimi tetkik ettim. Bayağı başkalaşmışım. Elbise de sırtıma öyle uymuştu ki, sormayın. Görenler terzinin muhakkak benim için yaptığına zahip olurlardı.

Her şeyin tamam olduğuna kanaat getirdikten sonra ver elini sokak. Kapıda annemle küçük ve lehimde neticelenen bir ağız kavgası...

Biz o zaman Kurtuluş'ta oturuyorduk. Kurtuluş sokakları bugünden sonra beni uzun zaman hep asker elbisesi içinde gördü. Belki de beni evvelce sivil elbise içinde görenler askerî mektebe gittiğime hükmetmişlerdir. Asker elbisesiyle hafta aralarında da sokaklarda dolaştığım için bazı zabitler çeviriyorlar, sorguya çekiyorlardı. Onlara tebdili havalı olduğumu söyleyerek yakamı kurtarıyordum.

Asker elbisesinin kadınlar üzerindeki tesirinde aldanmamıştım. Bu üniformayı sırtıma geçirdiğim günden beri bir hayli kadın tararuzuna uğramıştım. Bir akşam da sinemadan dönerken tramvay yanında yetişmiş, güzel bir genç kızla karşılaştım. Kızın gözü, mütemadiyen üstümde dolaşıyordu. O da benim bindiğim tramvaya atladı. O da benim indiğim Kurtuluş'ta indi, benim sokağa saptı. Ben kapımı çalarken o da evin önünden geçti. Döndü baktı. Dönüp baktı, kayboluncaya kadar...

Ertesi günü öğleyin evden çıkıyordum. Kapıda kime rastlasam beğenirsiniz? Bir gün evvelki kıza. Beyaz bir elbise giymişti. Yanında ayrı şekilde giyinmiş birkaç kız vardı. O beni arkadaşlarına gösterdi, gülüştüler. Ben de güldüm. Kız gülüşümden cesaret alarak dönüp "Niçin gülüyorsunuz?" dedi.

Ben "Siz niçin gülüyorsunuz?" dedim,

İşte bu gülüş ve konuşuş bu genç kızla tanışmama ve ilk, ehemmiyetli, gülünlü, bazen da ağlanacak kadar hazin bir macera geçir-meme vesile hazırlamuş oldu.

Leyla...

Leyla! Ben ona bu ismi vereceğim. Gerçi adı bu değildir. Fakat, macera geçirdiğim bütün kadınlar gibi o da bugün hayattadır. Onu asıl adıyla hatıralarımda yaşatmanın doğru olmayacağını düşündüm. İsim pek şairane ama mazur görülsün, ilk aşk... Tahsili dahi olmayan bu kıza bu şairane ismi verişimin sebebi onun aşkta Leyla'yı gölgede bırakacak bir vaziyet göstermesidir. Şimdi size, onun bece-rebildiğim kadar klasik bir tarifini yapayım.

Orta boylu, kumral, ela gözlü. Ne dolgun, ne de zayıf. Tuvaleti kendisinden. Pembe yanaklı. Konuşması? Bunu tatlı sayabilirsiniz. Daima doğruyu ister, yalandan hazzetmez. Dindar, gūnahtan kaçır. Kadın olmasına rağmen biraz ben tabiatıta, yani icabında erkeklere ağır karşılıklar vermekten çekinmez. Fabrikalarda çalışmaktan mütevellit kendisine has “Haydi şuradan ulan!” ı bol bir ifade tarzı vardır.

İşte benim Leylam, Bu Leyla’ydı. Onunla ilk tanıştığımız günden sonra buluşmalarımız devam etti. Akşam ortalık kararmaya yüz tuttuğu sıralarda gizli gizli buluşmaya başladık. Konuştuk. Bu konuşmalar kısa, az denebilecek kadar kısa bir zamanda büyük bir aşk doğurdu. Leyla’nın bana karşı büyük bir zaafı vardı. Ben kendimi daima çekiyor ve tehlikeli vaziyetlerden korunuyordum. Gerçi o aşkı, süfli şekilde bulmuyor, ilahi telakki ediyordu. Onun bu vaziyeti karşısında benim çekingen hareket etmemde hiçbir mana yoktu. Fakat içimdeki şüphe, beni daima ihtiyatlı harekete mecbur ediyordu. Hissediyordum, bu kız bana gün geçtikçe alevlenen, coşkun bir sevgi ile bağlanıyordu. Bundan kendimi almam lazımdı. Ondaki bu alevlin tehlikeli bir şekil almamasına çalışmam icap ediyordu. Fakat ben ondan ne kadar kaçarsam o beni o kadar kovalıyordu. Elim eline değdiği zamanlarda titriyordu. En küçük bir lafımla gözlerinin yarırdığını görüyordum.

Bir gün ne olursa olsun, ona hakikati söyleyeyim dedim. Onunla bu kararla buluştum. Fakat muvaffak olamadım.

Büsbütün kaçmayı kararlaştırdım. Üç gün görünmedim. Dördüncü gündü, kapı önünde birkaç arkadaşımınla görüşürken yanıma bir hanım yaklaştı. Bu kırk yaşlarında, zayıf, esmer, uzun boylu bir kadındı. Çok temiz, çok tatlı, çok nazik bir lisanla konuşuyordu Hafifçe kolumdan tuttu. Ne istiyorsunuz demek ister gibi yüzüne baktım. Bana “Affedersiniz oğlum, Kenan Bey siz misiniz?” diye sordu.

“Evet... Benim.”

“Sizinle hususi olarak görüşmek istiyorum, gelir misiniz?”

Bu kadınla beraberce şöyle biraz açıldık. Yürüyor, fakat o da ben de susuyorduk. Kadın neden sonra “Sizi rahatsız ettim oğlum,” dedi. “Tabii benim kim olduğumu, sizinle niçin konuşmak istediği-

mi merak ediyorsunuz. Sizi fazla merakta bırakmamak için hemen söyleyeyim. Ben Leyla'nın annesiyim!"

Son cümlesini söylerken yüzüme bakmıştı. Ben bu kadının insan içine tesir eden bakışı karşısında Leyla'nın annesiyle göz göze bulunmamın tesiriyle titredim.

O, benden cevap beklemeye lüzum görmeden devam etti.

"Oğlum, açık konuşmalıyız. Bir anne olduğumu düşünerek beni mazur görmelisin. Kaç gündür dikkat ediyordum. Kızımda bir gayritabiilik görüyor, fakat sebebini araştırmaya lüzum görmüyordum. Nihayet dün işi anladım. Sizinle görüşüyormuş ve sizi çıldırısıya seviyormuş. Ben kızımı severim. Onun üzülmelerini istemem. Hayatta mesut olmasını isterim. Sizinle konuştuğunu söyleyince yalnız adresinizi aldım. Köşede sorunca bana sizi gösterdiler. Öğrenmek istiyorum oğlum... Kızım ne niyetle görüşüyorsunuz? Eğer maksadınız bir eğlenceyse hemen ayrılın. Ona yazık olur."

Cevap veremiyordum, Şaşırmış bir haldeydim. Bu hal uzun sürmedi. Nihayet anı, hatta sonunu düşünmeden, sırf o dakikanın ağır yükünden kurtulmak için "Maksadım eğlenmek değil," dedim.

"O halde?"

"Onu ben de seviyorum. Alacağım. Fakat..."

"Fakat?"

"Ben biliyorsunuz ki bugün bir mektep talebesiyim. Hayata atılıp evlenmeme daha en az üç yıl var. O zamana kadar beklerse alırım."

"Çok güzel ama oğlum, aileniz bir işçi kızını almana muvafakat edecekler mi bakalım?"

"Onlar ne karışır? Ben hayatımı kazandıktan sonra istediğim biriyle evlenemez miyim?"

Kadın sözlerine itimat etti. Üstelik "Fakir bir kızı saadete kavuşturmuş olacaksınız. Size teşekkür ederim," dedi ve ilave etti. "Fakat iyi düşününüz yavrum. Leyla, yalnız bir işçi kızı değil, aynı zamanda pek fakirdir. Sonra çok içlidir. Aldatılmaya katiyen tahammül edemez. Belki şimdi bunu ciddi söylüyorsunuz ama zamanla bıkabilir ve onun fakirliği, işçiliği kendisiyle evlenmenize hakiki bir mâni olur. İşte o zaman Leyla'ya yazık olur, yavrum. Ben kızımı bilirim.

O sevdiğini deli gibi sever, o sevdiğinden ölür ayrılmaz. Maazallah böyle bir şey olacak olursa aile ocağımızı bir mateme boğarsınız. Daha gençsiniz. Böyle ciddi meseleler üzerinde hemen karar verebilecek bir yaşta değilsiniz. İyi düşününüz. Sizden bunu rica ederim.”

“Kararım katidir. Leyla’dan ben de ayrılamam. Bana itimat ediniz. Onu hayata atılır atılmaz alacak ve mesut etmeye çalışacağım.”

Zavallı kadının gözlerinde büyük bir minnet okudum. Bana tekrar tekrar teşekkür ederek ayrıldı.

Artık o günden sonra evlerine de gitmeye başladım. Görünüşte Leyla benim ben Leyla’nındım. Fakat bir de bana sorunuz. Her gün yavaş yavaş sürüklendiğim bu tehlikeli yolun beni nereye çıkaracağı endişesi içinde kıvranıyordum.

Leyla’nın evinde annesinden, kendisinden ve küçük bir oğlan kardeşinden başka kimsesi yoktu. Leyla, Feriköy’de oturuyordu. Ve gene bu semtteki fabrikalardan birine gidiyor, işçi olarak çalışıyordu. Geceleri geç vakitlere kadar Leyla’nın evinde oturuyor, sonra evime dönüyordum.

Hiç unutmam, bir gündü. Leyla akşam üstü fabrikadan dönüp eve gelmişti. Beni evinde bulunca sevindi. Doğru yanıma gelerek oturdu. Çok yorulmuşu benziyordu. Yüzünde garip, garip olduğu kadar da acınacak bir hali vardı.

Elini ellerim arasına aldım. Gözlerimi gözlerine diktim.

“Söyle,” dedim. “Bugün sende bir başkalık var. Yoksa bir şeye canın mı sıkıldı?”

Odada ikimizden başka kimse yoktu.

Bana “Hiçbir şey yok,” der gibi başını salladı.

Israr ettim.

“Söyle,” dedim, “Leyla... Benden niçin saklıyorsun, sende bir fevkaladelik var. Bak, yalan söyleyemeyeceğin için yüzün kızarıyor.”

“Evet, var Kenan. Saklayamayacağım bunu senden. Şimdi fabrika kadaki ustabaşı ile çekiştim.”

“Sebep?”

“Sebebi sensin. Adam bana göz koymuş. Bugün açıkça söyledi. Şimdiye kadar birçok defa takılmış, fakat yüz vermemiştim. Seninle

konuştuğumu duyunca ifrit kesildi. O çocukla konuştuğun takdirde seni kovdururum, dedi.”

“Sen bu adamı seviyor musun?”

“Ne münasebet!”

“Saklama Leyla! Aranızda küçük bir alaka bulunmasaydı sana böyle şey söyleyebilir miydi hiç? Doğrusunu söylersen bundan dolayı sana darılmam. Benden önce tanıdığın, konuştuğun bir adamdan dolayı sana darılmaklığım olur mu? Çekinme!”

Bunu, doğrusunu söylemek lazım gelirse, işi daha sarpa sardırma dan Leyla’dan ayrılmama belki bir bahane olabilir düşüncesiyle sormuştum.

Leyla’nın temiz, benden başkasıyla alakası olmadığını pekâlâ biliyordum. Böyle bir şey söylediğime bin pişman oldum. Leyla’nın gözleri birdenbire doldu.

“Biliyordum zaten. Benden ayrılmak için vesileler arıyorsun. Senden başka kimseyle alakam olmadığını bilmiyor değilsin! Böyle olduğu halde bana böyle bir sual nasıl sorabilirsin?”

“Carum nereden çıkardın senden ayrılmak istediğimi?” dedim. “Aklımdan öyle bir şey geçer mi hiç? Çocuk musun sen? Neler düşünüyorsun... Sil şu gözlerini de yüzüme bak. Bak gözlerime, seni ne kadar sevdiğimi kolaylıkla anlarsın!”

Leyla’nın gözyaşları arasında banabakan gözleri güldü. Bu ne kadar iyi bir kızdı. Onu nasıl aldatıyordum? Bunu niçin yapıyordum? Hakikati pekâlâ söyleyemez miydim? Bunu niçin yapmıyordum? Bunlar, öyle suallerdi ki cevaplarını vermek benim elimde değildi.

İlave ettim.

“Merak etme,” dedim. “Seni ne işinden çıkarır, ne de sana bir fena lığı dokunur.”

Aramızda konuşma böylece kapandı. Daha birtakım tatlı sözlerle sevgilimin gönlünü almış bulunuyordum.

Gece evime dönünce düşündüm: Fabrikadaki bu ustabaşının Leyla’ya zararı dokunur, onu herhangi bir vesile ile işinden atabilirdi.

Bunu önlemem lazımdı. Ertesi sabah kalkar kalkmaz doğru fabrikaya gittim ve ustabaşını bir tarafa çekerek Leyla’ya niçin sataştığını

sordum. Ve bir daha kızı herhangi bir vesileyle tehdide kalkışacak olursa hakkında hayırlı olmayacağını söyledim.

Fabrikadan asabi bir şekilde ayrılmıştım. O günüm bütün bu asabiyet içinde geçti. Akşam üstü Leylalara gittiğim zaman onu ağlar bir halde buldum. Sebebini sordum. Ustası patrona şikâyet etmiş, patron da onu işinden çıkartmış.

Leyla'yı teselliye çalıştım. Bundan sonra ona elimden geldiği kadar bakacağımı söyledim ve o gün cebimde bulunan dört lirayı çıkarıp eline verdim. Dönüp eve geldim.

Gece sabaha kadar uyumadım dersem, inanmalısınız. Bana iki elle sarılarak beni seven, benim için işinden olan bu iyi yürekli kıza yaptıklarımın dolayısı vicdan azabı içinde kıvrandım.

Hakikati, neticenin vahametinden ürkererek itiraf edemiyordum.

Sabahleyin bir dakika bile gözümü kapamadığım odamdan çıktıktan sonra anneme uğradım.

"Anne," dedim, "benim borcum var. Bana beş lira verir misin?"

Annem bu yalanıma inandı. Bana verdiği parayı doğruca götürüp Leyla'ya verdim.

Leylalara bu şekilde yardım ettiğim günlerden birinde bir felaketin müjdesiyle karşılaştım.

"Artık nişanlanın!"

Benim kendilerine karşı iyi kalpliliğimi gören annesi "Oğlum," dedi. "Artık bu iş uzun müddet böylece sürüp gidemez. Bir genç kızın evleneceği erkeği senelerce bile beklemesi mümkündür. Fakat bunun bir şekli vardır. Senin kızıyla hiç olmazsa nişanlanman lazımdır. Evime girip çıkıyorsun. Konu komşu dedikodu yapabilir. Biz fakiriz ama namuslu insanlarız. Üstümüze gülündüğünü istemeyiz. Sanırım ki bunu sen de istemezsin."

Beynimden vurulmuşa döndüm. Ne cevap vermeliydim. İş savsaklamayı akla daha yakın bulduğum için "Dedikodu edilmesini tabii istemem. Fakat müsaade ediniz de nişan gününü tayin etmek

üzere düşüneyim. Bunun bugünlerde olabileceğini zannetmiyorum ama mümkün olduğu kadar geciktirmemeye çalışırım,” dedim.

Ben türlü bahanelerle bu masum nişan gününü atlatmaya uğraştım. Fakat gene bir gün iş ciddileşti. Muhakkak nişanlanmamı istediler. Bunu bir fırsat bildim.

“Bugünlerde nişanlanmama imkân yoktur. Israr ederseniz istemediğim halde ayrılmayı tercih ederim,” dedim. Onlar ısrar ettiler, ben de ayrıldım. Fakat bu ayrılık uzun sürmedi. Aradan beş altı gün geçmemişti ki kapımız çalındı. Gelen çocuk beni gizlice Leylalara davet ediyordu.

Gittim. Leyla’yı buldum. Bütün komşu kadınlar başında toplanmışlardı. Vaziyeti kısaca hülâsa ettiler. Leyla hastalanmıştı. Ayrılığa tahammül edememişti. Doktor vaziyeti tehlikeli bulmuştu. Bana bunları anlatırken kulaklarım uğulduyordu. İçimde utanmayla karışık bir merhamet belirdi. Elimde olmadan yatağına yaklaştım, “Leyla!” diye seslendim.

Sesimi duyunca gözlerini açtı ve yüzüme dalgın dalgın baktıktan sonra çok hafif bir sesle inledi.

“Kenan, ölüyorum. Beni bırakma!”

Gözlerim yaşardı.

“Hayır gitmeyeceğim. Yanındayım.”

O günden sonra mümkün olduğu kadar yanından ayrılmamaya çalıştım. Yavaş yavaş iyileşti. Kalktı. Onun tehlikeli vaziyeti beni cidden korkutmuştu.

Tekrar ayrıldığım takdirde kendisine bir fenalık yapmasının ihtimali vardı. Hatta bunu birçok defa bana söylemiş, beni bırakırsan kendimi öldürürüm, demişti.

Artık nişanlanmamız çaresizdi. Sonu nereye varırsa varsın, nişanlanacaktım ve bunu yapmakta beni mazur gösterecek sebepler arıyor, düşünebildiğim kadar da buluyordum.

Leyla beni seviyordu. Bu muhakkaktı. Ayrılırsam kendisini öldürecekti. Bu da muhakkaktı. Çünkü bu genç ve iyi kalpli kızı artık iyi tanıyordum. Bu her şeyi yapabilecek yaratılıştaki bir mahlûktu. Sonra *Ne olur nişanlanırsam?* diye düşünüyordum. *Böylelikle bir kızın hayatı-*

nı kurtarmış bulunurum. Sonra da elbet bir gün yavaş yavaş işin hakikatini anlatır ve bu işten yakamı böylece kurtarmış olurum.

Bu düşünceleri kafama pek uygun bulduktan ve kendimi buna iyice hazırladıktan sonra annesine “Artık nişanlanabiliriz,” dedim. Onların teklifini böylece kabul edişim ev muhitinde büyük bir sevinçle karşılandı. Artık Leyla’nın yanına varılmıyordu. Onun haki-katte kız, fakat görünüşte erkek bir nişanlısı vardı.

Nasıl sevinmez, nasıl neşelenmezdi? Nişan merasimi günü tespit edildi. Daha evvel Leyla’yı ve annesini bir köşeye çekerek nişanlan-mamızın yalnız kendi muhitlerinde bilinmesi lazım geldiğini, evime aksetmemesine dikkat edilmesini istedim ve bunun mahzurlarını onların makul görecekları kelimelerle söyleyerek anlattım. Kabul ettiler.

Nişan akşamı gelip çatı. Çalgılı, içkili, yemekli bir nişan mera-simi...

Bu merasimde Leyla’nın bütün tanıdıkları bulundu. Akrabaları arzı endam etti. Bu eğlenceli merasim sabaha kadar sürdü. Sabah ilk aydınlığını Feriköy ufuklarına yayarken küçük ve dışarısı te-neke kaplı işçi evi hâlâ çalgı, şarkı, kahkahalarla çalkanıyor ve biz Leyla’yla beraber alçak tavanlı odanın ayakta durduğumuz zaman ancak göbeğimiz hizasına gelen küçük birer penceresinden yan yana dışarısını seyrediyorduk.

O gerçi dışarıya bakıyordu. Fakat gözlerinin hiçbir şeyi görmedi-ğine emindim. O yalnız istikbali düşünüyor, nişanlılık çağına kavuş-masının zevkini tadıyordu. Ya ben?

Bense günlerce kendimi hazırladığım bu gayritabii hareketin so-nunda önüme çıkaracağı acıları...

Kim bilir benim bu çocukça hareketim aile muhitimde işitileceği gün ne fırtınalar kopacaktı? İşte ben bunları düşünüyor, hatta daha ileriye vararak kendimi evlatlıktan reddedilmiş bile görüyordum.

*

Leyla’yla yedi sekiz ay nişanlı kaldım. O, gittikçe artan bir geçim-sizlikle her yaptığımı fazla görüyor, hareketlerimi tahdide başlıyordu. Aşikâr bir şekilde kıskançlık alametleri gösteriyordu.

Ben bunun sebeplerini anlamıyor değildim. Ondan uzak kalmaya çalıştıkça, kız olduğumun farkına varılacağından mütevellit bir korkaklık ve çekingenlik gösterdikçe o bunu başka şeylere hamlediyor ve gözümün başkalarında bulunduğu neticesine varıyordu.

Fakat ne yapabiliyordim ki? Başka türlü de hareket edemezdim. Ben onu ne kadar yola getirmeye ve kıskançlığının manasız olduğunu ne kadar anlatmaya çalıştımsa kıskançlığı bu nispette arttı ve artık tahammül edilemez bir hale geldi.

Nihayet ondan ziyade beni her gün yakıp kavuran üzüntüden kurtulmak için kıskançlığını yüzüne vurarak ayrılmak teşebbüsünde bulundum. Beni asabileştirdiği günlerden birinde parmağımdan nişan yüzüğünü çıkartarak suratına fırlattım ve evden çıkıp gittim.

Aramızda böyle bir vaka geçtiği günün akşamı annesi haber gönderdi. Gittim, kızı ile aramızda geçen hadiseyi anlattım. Artık [kızıyla] nişanlı kalmamıza imkân olmadığını, çok kıskanç olduğunu, tahammül edemediğimi söyledim.

Annesinin ve akrabalarının ısrarları üzerine gene barıştık. O günden sonra da onu daha sakin, daha uysal buldum.

Ustabaşına silah çektim

Feriköy'e gelip gidişlerim beni bu muhitte de çok çabuk tanıttı. Leyla'nın nişanlısı, yani ben, kısa bir zaman içinde buralarda yeni yeni ahabplar temin etmiştim. Bunların arasından iyileri, fenaları fena, göründükleri halde bana karşı çok samimi hareket edenleri, dostluk gösterenleri de vardı.

Bunlardan biri Piç Ahmet'tir. Bu bir sabıkalıdır. Fakat sabıkaları onun iyi ahlakına küçük bir nakisa bile vermemiştir. Bu muhitte onu herkes sever, çünkü o herkese hürmet eder.

Piç Ahmet'le bir gün yolda karşılaştım.

"Kenan Bey," dedi, "seni davet edeceğim benim düğüne. Malûm ya artık evleniyorum. Gelirsin tabii."

Davetine gitmekliğim pek tabii sayılmazdı. Fakat kendisini sevdiğimi ve bana karşı iyi hareketlerini beğendiğimi bildiği için nazı-

nın geçeceğine hükmediyordu. Doğrusu ben de bu iyi kalpli sabıkalıyı kırmak istemiyordum.

"Ne zaman düğün?"

"Bu gece kardeşim."

"Pekâlâ. Fırsat bulursam gelirim."

"Fırsat bulursamı yok. Muhakkak beklerim. Gelmezsen gücüme gider doğrusu."

"Gelirim Ahmet."

"Eksik olma. Beni çok sevindirirsin!"

O akşam, Feriköy'deki Piç Ahmet'in evine, onun düğününe gittim. Düğün evi aşağı yukarı hep kendi ayarında, hatta azılı külhanbeylerle doluydu.

Piç Ahmet, davetini kabul edip gelmiş olmamdan dolayı büyük bir memnuniyet gösterdi. Ve bunun işareti olmak üzere de içki masasının en mutena yerini bana ayırdı.

Oturduk. İçtik ve eğlendik. Aradan bir saat kadar ya geçmiş, ya geçmemişti: Küçük odanın kapısı açıldı. Sigara dumanları arasından içeriye giren hayalin kim olduğunu fark ettim. Bu Leyla'ya tebelleş olan ve onu işinden çıkaran ustabaşıydı.

Bu tesadüf ikimizi de memnun etmemişti. Kinli bakışmaların hiç de iyi bir neticeye varmayacağını hissedince ayağa kalktım ve düğün sahibinden bana izin vermesini rica ettim.

Ahmet, ustabaşı ile aramızda geçen hadiseyi biliyordu. Fazla ısrar etmedi. Düğün evinden çıktım. Doğru evime gidip yatmayı kararlaştırmıştım.

Tenha ve karanlık Feriköy sokaklarında ayaklarım burkula burkula yol almaya başladım. Düğün eviyle kendi evim arasında bir hayli mesafe vardı. En az yirmi dakika böylece karanlık sokaklarda yol alacaktım.

Beş dakika ya yürümüş, ya yürümemiştim ki arkamda bir ayak sesi peydahlandı. Dönüp baktım. Siyah bir karaltıdan başka bir şey göremiyordum. Bu sırada yolun en berbat, ne karanlık, en kötü bir yerinde bulunuyordum.

Bu karaltı içimde bir şüphe doğurdu. Yavaşça paltomun önünü çözdüm. Daima üzerimde taşıdığım küçük browning tabancamı çı-

kardım. Emniyetini açarak paltomun cebine soktum. Ayak sesi git-tikçe yaklaşmış, ta yanıma kadar gelmişti. Arkamı görmüyordum ama gölgenin hemen yanımda olduğunu hissediyordum.

Evvela şüphemin bir kuruntudan ibaret olduğunu sandım. Göl-genin de benim gibi bir yolcu olabileceğini düşündüm. Ben böylece kendimi teskine çalışırken her ihtimale karşı durmanın ve bu karal-tıyı önüme almanın daha iyi olacağını hesaplamıştım.

Fakat gölge önüme geçmedi. Israrla arkamda durdu ve bu sırada onun konuşmaya başladığını duydum. Bu usta başının sesiydi.

“Kenan Bey,” diyordu. “Hatırlarsınız fabrikaya gelerek bana Leyla hakkında bazı şeyler söylemişsiniz. Bundan sonra da Leyla’yı işinden çıkartmışlardı. Siz benden şüphelenmiş ve ötede beride aley-himde bazı şeyler söylemişsiniz. Şüphemiz doğru, Leyla’yı işinden ben çıkarttırdım. İşte şimdi de karşınızdayım. Ötede beride söyle-diklerinizi yüzüme karşı da söylemenizi istiyorum.”

Sesinden müthiş bir sinir buhranı geçirdiğini anlıyordum. Müm-kün olduğu kadar soğukkanlı görünmeye çalışarak “Haydi, işine git,” dedim. “Beni nasıl tanırsan tanı ehemmiyeti yok. Yalnız ben Feriköy külhanbeyi değilim. Gece yol kesen, silahla mukabele görür. Gece yarısı karakollarda, hastanelerde sürünmek istemiyorsan dön geri.”

Bunu söylerken tabancamı da çıkartmış bulunuyordum. İşin ciddi olduğunu anlayan ustabaşı cevap bile vermeye cesaret göste-remeden geldiği gibi geri döndü. Karaltı ve ayak sesinin tamamen kaybolmasından sonra ben de yoluma devam ettim.

Ustabaşının gece yol kesmesi, benim tabancayla mukabele et-mem, Feriköy muhitinde dallanıp budaklanmıştı. Bunu nereden işit-mişlerdi? Kim söylemişti bilmiyordum, fakat ertesi günü Leyla ile buluştuğum zaman işin mahiyetini anlattım. Leyla geçen hadiseden, benim düğün evine gitmemden müteessirdi.

“Gece seni takip etmişler, görmüşler,” dedi.

Bu dedikodu, adımın külhanbeyler arasında anılması hiç de ho-şuma gitmiş değildi. Ustabaşıya için için kin beslemeye başladım. İş bu safhaya döküldükten sonra bu adamı devam ettiği kahveler-

den birinde rezil etmek hevesine kapıldım. Bunun bir çocukluk olduğunu o zaman idrak edememiştim. Bugünü hatırlarken kendi kendime gülüyor, ben neler de yapmışım diye düşünüyorum.

Zavallı bir kızı işinden eden bu adamı tam bir gün kovaladım. Nihayet onu bir kahvede pastra oynarken buldum. Oyun masası önüne yaklaştıktan sonra “Bana bak,” dedim, “sen benden ve Leyla’dan ne istiyorsun? Dün gece ne hakla yolumu kestin. Kastın ne idi, izah etsene.”

O tavrını hiç bozmadı. Elindeki kağıtlardan birini masa üzerine çalarken “Senden istediğim bir şey yok,” dedi, “çekil buradan, başımı belaya sokma, züppe!”

O hem bunu söylüyor, hem oyununa devam ediyordu.

Onun bu sözleri bir anda kafamın içini alt üst etti. Gözlerim döndü. Yalnız elime geçirdiğim bir sandalyeyi sert bir hareketle kafasına indirdiğimi biliyorum.

O “Ah!” diye bağırdı. Sonra kahve birbirine girdi.

Birkaç kişi kollarımdan yakaladı beni dışarıya çıkardılar. Sözün kısıası polise gittik. Hadiseyi olduğu gibi anlattım. Leyla’ya yaptıklarını, bu aileye şimdi benim baktığımı, gece yolumu kestiğini söyledim. Velhasıl başından hafifçe yaralanmıştı. Mesele örtbas edildi. Ve bu hadiseyi de böylece kapamış olduğumuzu sandık.

Ben karakoldan çıkınca bütün Feriköy halkını karakol önünde toplanmış gördüm. Bunlar arasından birisinin beni çağırdığımı duydum. Dönüp baktım, Leyla’ydı. Yanında iki arkadaşı vardı. Leyla’nın gece yarısı karakol önünde bulunması garibime gitmişti. Onu yanıma alarak doğruca evlerine gittik. Annesi ve kardeşi bizim geldiğimizi duyunca heyecanla kalktılar ve ne olduğunu sordular. Vaziyeti kısaca anlattıktan sonra rahatsız olmamalarını, yatmalarını söyleyerek Leyla’yla beraber odasına çekildik.

Odadaki kanepeye oturduğum zaman hakikaten yorgun olduğumu anladım. Leyla soyunduktan sonra yanıma gelip oturdu.

O bu hadiselerle kendisinin sebebiyet vermiş olmasından dolayı müteessirdi. Mahcubiyetinden yüzüme bile bakmaya cesaret edemiyordu. Hatta meçhul bir korkunun verdiği heyecanla titrediğini

hissediyordum. O anda, içimde duyduğum bir şefkatle ellerini avuçlarımdan arasına aldım. Bir müddet hiçbir şey konuşmadık. Onun titremesi hâlâ devam ediyordu.

“Onu seviyor musun Leyla?” diye sordum.

Başını önüne eğdi.

“Hayır,” dedi.

Fakat sesinde bir gayritabiilik vardı. Çenesini tutarak başını kaldırdım. Gözlerinin ta içine baktım. Ağlıyordu.

Onun bu teessürü, bu ağlayışı bana dokunmuştu. Kendime doğru çektim.

“Niçin ağlıyorsun Leyla?” dedim.

Bu sualimi cevapsız bıraktı.

“Ortada ağlayacak ne var?” dedim. “Neye üzülüyorsun?”

Bu sualleri ondan bir cevap almak için değil, onu teselli etmek için soruyordum. Bir aralık gözlerinin iyice dolduğunu, yaş damlalarının heyecandan büsbütün pembeleşen yanakları üzerinden yere kaydığını gördüm. Mendilimi çıkararak gözlerini kuruladım. Artık şimdi ağlamıyor, bütün kalbiyle, bütün bağlılığıyla, bütün sevgisiyle bana bakıyordu.

Onu, diyebilirim ki, ilk defa bu gece bu kadar yakından görüyordum. Daha doğrusu büyük bir alakayla ilk defa bu akşam seyrediyordum. Kumral kesik saçları, iri ela gözleri, uzun ve sık kirpikleri, cımbız yüzü görmemiş ince ve uzun kaşları, mütenasip burnu, ufak ağzı, tabii kırmızılıktaki dudakları, küçük ve yuvarlak yüzü beni adeta büyülyüyordu.

Pembe beyaz cildinin düzgünlüğünü, tabii güzelliğini hiç konuşmadan uzun uzun seyrettim. Sonra içimde duyduğum bir sevgi ile onu kendime çekerek şefkatle öptüm. Şimdiye kadar böyle bir hareketimle hiç karşılaşmadığı için süratle başını çekti ve beni iterek yerinden fırladı. Yüzüme hayret ve biraz da korkuyla karışık bakıyordu. Sonra “Kenan senden böyle bir şey beklemezdim,” dedi. “Şimdi her şeyi anlıyorum.”

Uzandığım kanepeden doğrularak cevap verdim.

“Bundan tabii bir hareket olabilir mi?”

Kaşlarını çattı.

"Ben sokak kızı değilim. Bugün buna göz yumarsam yarın..."

Sözüne devam edemedi. Yutkundu, ve elleriyle yüzünü bir an için kapadı. Sonra da "Beni hakikaten seviyorsan bir daha böyle şeyler yapma!" dedi.

"Seninle nişanlı değil miyiz?"

"Nişan başka, bu başka. Tekrar ediyorum. Bir daha böyle bir şey istemem."

Fazla sinirlendiğini anlamıştım. Onu büsbütün kızdırmak istemedim, kalktım. Paltomu, şapkamı giyerek elimi uzattım.

"Belki biraz kaba hareket ettim ve hiç istemediğim halde seni kırdım. Beni mazur gör ve affet," dedim.

Leyla o kadar fazla kızmıştı ki bana elini bile vermedi. Yalnız "Seni katiyen affetmem. Beni büsbütün kırmak istemiyorsan bugün git. Yarın görüşürüz," diye karşılık verdi.

İşte Leylam bu kadar saf, bu kadar temiz, bu kadar içli hür kızdı. Onunla barışmakta bir hayli güçlük çektim. Uzun zaman beni bu hareketimden dolayı affetmedi.

Bıçaklanışım

Leylalardan döndüğüm bir geceydi. Saat biri geçiyordu. Sokağa çıktığım zaman müthiş bir soğukla karşılaşmıştım. Üşümek için paltomun yakasını kaldırdım. Başımı içine sokup kulaklarımı ve yüzümü bir kırbaç gibi yakan soğuk rüzgârdan korunarak ilerlemeye başladım.

Tam Feriköy Ermeni Kilisesi'nin arkasındaki arsadan geçerken duvar köşesinden karşıma birdenbire üç gölgenin çıktığını gördüm. Bunlar üzerime hücum ettiler.

"Dur bakalım, kıpırdama!" dediler. Bir an içinde etrafımın sarıldığını fark ettim. Önümde duran uzun boylusu ani olarak suratıma bir tokat indirdi. Bu yarı tokat, yarı yumruktu ve bunun yarısı da gözüme isabet etmişti. Gözümde şimşek çaktı. Acısına tahammül edemedim, "Ayyy!" diye bağırdım. İş bununla bitmedi. Tokatlar ve

yumruklar birbirini takip etti. Üçünün de elleri birer makine gibi işliyor, rast gelen yerime indiriyorlardı. Anlaşılan beni dayakla öldürmeye karar vermişlerdi. Bir an kendimi toparladım. Uzun boylusu tekrar üzerime saldırırken olanca kuvvetimle bir tekme savurdum. Artık gözüm dönmüştü. Tekmeyi yiyen “Ah anam!” diye yere çöktü. Onun bu halini gören diğerleri üzerime saldıracakları sırada tabancama davrandım.

“Bir adım yaklaşırsanız ateş ederim,” diye bağırdım ve geri geri çekilerek onlardan uzaklaştım. Bu hareketim onlardaki cesareti tüketmişti.

Artık saldıramıyorlar ve ne yapacaklarına karar vermemiş bir halde bekliyorlardı. İçlerinden biri yere çökmüş olanın başına gitti. O inliyordu. Ben onların bu dalgın ve şaşkın vaziyetlerinden istifade ederek koşarak karakola geldim. Komiser yatmıştı. Hadiseyi karakolda bulunanlara anlattım. Derhal bir polisle bekçi bana taarruz edenleri yakalamak için fırladı.

Bitkin bir haldeydim. Yerimde duramayacak kadar. Arkamdaki sandalyelerden birine yığıldım. Burnumdan kan geliyordu. Bu kanı mendilimle durdurmaya imkân yoktu. Polisin yardımıyla beni komiserlik odasına aldılar. Kanepenin üzerine sırt üstü uzandım. Burada uzun müddet kalmanın bir fayda vermeyeceğini düşünerek kendimi topladım. Zorla ayağa kalktım. Beni eve kadar götürmelerini rica ettim. Yardımlarını esirgemediler. Eve polisle ve yüzüm gözüm kan içinde geldiğimi görenler evvela haklı bir heyecana kapıldılar. Sonra teskin oldular. Fakat bana taarruz edenlerin kimler olduğunun bulunması için annem ısrar ediyor, polis bunu muhakkak yapacaklarını söylüyordu.

Bana bu tuzağı kuran yalnız biri olabilirdi. O da ustabaşı... Şüphemi söyledim. Fakat günler geçti, polis bunu tespite muvaffak olamadı.

Bu hadise günlerce evden çıkmama mâni oldu. Hararetim bir hayli yükseldi. Adeta hastalandım ve evdekilerini de telaşa verdim. Artık iyileşmeye yüz tutmuştum. Fakat henüz sokağa çıkmıyordum. Böyle günlerden birinde, bir akşam üstü annem odama geldi.

“Nedir bu senden çektiğim?”

Halinde bir gayritabiilik olduğu anlaşıyordu. Bir hayli sustu. Söze nasıl başlayacağını düşünen bir hali vardı. Neden sonra “Melekzat,” dedi, “Sen ne zaman uslanacaksın kızım? Nedir bu serin yaptıkların?”

Ben gayet soğukkanlılıkla “Ne yapmışım anne?” dedim.

“Daha ne yapacaksın? Bundan daha büyük ne yapabilirsin?”

“Nedir anlamıyorum!”

Bu sorgunun sonundan ne çıkacağını pekâlâ anlıyordum ama anlamamış görünmek işime daha çok yarıyordu.

“Nasıl anlamazsın. O parmağındaki yüzüğün bana manasını anlatır mısın? Bir de bana yalan söylersin ha! Onu parmağında ilk gördüğüm gün bana ne dedin? Yok boş bir yüzükmüş de ucuz bulmuşmuş da almış... Üzerine taş koyduracakmış da kullanacakmış. Şimdi anladın mı ne demek istediğimi? Bu işi yaparken sonunu düşünmedin mi? Ne cesaretle yaptın? Sende korku denilen şey yok mu? Başıma bir de bu pürüzlü belayı mı getirdin? Şimdi ne yapacağız? Bu işin altından nasıl çıkacağız? Ya kardeşlerin duyarlarsa, seni kardeşlikten reddederlerse ne yaparsın? Nereye gidersin? Benim yüreğime mi indireceksin? Nedir bu senden çektiğim? On dokuz yaşına bastın hâlâ uslanmadın!”

Annemin hırsla titreyerek boğulurcasına ve birbiri arkasına gelen sual yağmurunun ağırlığı altında ben de bunalmış ve cevap veremeyecek bir hale gelmişim. O gün, bugün hâlâ anneme sormamışımdır, bu yüzüğün boş olmadığını, nişan yüzüğü olduğunu nasıl öğrendiğini. Fakat bunu tahmin etmemiş de değilimdir. Evde kaldığım bu hastalık günlerinden birinde Leyla’nın benden malûmat almak için gönderdiği adamlardan birinin boşboğazlığından olacaktı bu.

Annem hırstan boğulacak gibiydi. Böyle zamanlarında karşılık vermek onu büsbütün çileden çıkarırdı. Kabahatliydim. Nasıl ses çıkartabilirdim? O mütemadiyen söyleniyordu.

“Bu felaketler zaten o kızın yüzünden başına gelmedi mi? Senin Feriköy külhanbey kahvelerinde ne işin vardır? Fabrika amelesi bir kızıdan adama hayır mı gelir?”

Annemin Leyla için sarf ettiği bu cümle canımı sıkmuş olmakla beraber ses çıkarmadım. O gene söyleniyordu.

“Bir daha söylüyorum. Ne onların evine, ne de Feriköy’e ayak basacaksın! Gittiğini duyarsam derhal gider hakikati anlatırım. Seni rezil ederim.”

Bu son tehdit yamandı. Hakikati anlatması da benim kız olduğu mu söylemesinden ibaretti. Söylendi, söylendi ve çıkıp gitti.

Ben hakikaten büyük bir hata işlemiştim. Çok zaman kendi kendime sorduğum suallere anne ağzından muhatap olmam beni titretmişti. O odadan çıkıp gittikten sonra uzun müddet kendimi toplayamadım.

Artık bu komedyaya hakikaten bir nihayet vermem lazım geliyordu. Günler geçtikçe tehlike büyüyor, kız bana fazla bağlanmaya başlıyordu. Bir genç kızın izzetinefsiyle oynamaya hakkım yoktu.

Fakat annemin dediği şekilde harekete de imkân görmüyordum. Hiç görünmemek olmazdı. Böyle yaparsam onlar gelip beni bulacaklar, ellerindeki halkarın verdiği salahiyetle her şeyi yapacaklardı. Bu takdirde bunu herkes, bütün evdekiler işitecekler ve annemin söylediği başıma gelecek, beni kapı dışarı edeceklerdi.

Bu şekildeki hareketim Leyla üzerinde de fena tesir yapabilir, gene fena neticelerle karşılaşmama sebep olabilirdi. Bu düşüncelerle ertesi günü Leyla’yı görmeye ve hakikati olduğu gibi, kendi ağzımla anlatmaya karar verdim.

Sabahleyin kalkar kalkmaz, doğru Leylalara gittim. Beni büyük alakayla ve hatta çılgın gibi karşıladı.

“Duyduk. Geçmiş olsun ayol,” dedi. “Çok merak ettik. Ben eve gelecektim ama annem bırakmadı. İki defa kardeşimi gönderip sordurduk. Yatıyormuş cevabını getirdi. Anlat bakalım, nasıl oldu bu iş?”

Ben vakayı olduğu gibi hikâye ettim. Onlar da benim gibi ustabaşından şüphelenmişlerdi. Bu yüzden Leyla gene mahcubiyet tavrını takındı.

Artık her şeyi itiraf etmeli ve bu üzüntüleri bir sona erdirmeliydim. Kalktım. Oda kapısına doğru yürüyerek “Leyla biraz gelsene!” dedim.

Hemen oturduğu yerden fırladı. Beraberce odasına girdik. O niçin çağırdığımı, kendisine gizli ne söyleyebileceğimi anlayamadığı için ürkek ürkek yüzüme bakıyordu.

“Gel,” dedim, “şuraya yanıma otur. Seninle ciddi bir mesele görüşeceğiz. Fakat peşinen söyleyeyim ki iradene hâkim olacak ve söyleyeceklerimi ciddi karşılayacak ve bana gücenmeyeceksin... Olmaz mı?”

Leyla birdenbire başkalaştı ve durgunlaştı. Sonra alt çenesi titremeye, gözleri yaşarmaya başladı. Ne söyleyeceğimi anlamış mıydı?

Titrek bir sesle “Anlıyorum Kenan,” dedi, “benimle evlenmene ailen razı olmadığı için ayrılmak teklifinde bulunacaksın. Haklısın, ben ailene layık bir kız değilim. Fakat bunu senin vaktiyle düşünmen icap ederdi. Ama bende de kabahat yok değil. O zaman, ailenin rızasını almadan nişanlanmaya razı olmamam lazımdı. Neyse... Olan bana oldu. Bunda her türlü zarara uğrayan benim. Şunu bil ki seni çok temiz ve büyük bir aşkla sevmiştim. Ayrılacak da unutmama imkân yoktur. Sen benim hayatımda tanıdığım ve sevdiğim ilk ve son erkek olacaksın.”

Sözlerinin ardı arkası kesilmiyor, gözyaşları devam ettikçe ağzından dökülen kelimeler de birbirini kovalıyordu. Müdahale etmeme meydan vermiyor, mütemadiyen söylüyordu.

“Şimdi ben herkese ne cevap vereceğim, ayrılığımıza ne sebep göstereceğim? Bana şimdi ‘Oğlan eğlendi, eğlendi de bıraktı!’ demezler mi? Hakikati kime inandırabilirim? Dedikodu mevzuu olacağım. Bu benim çok ağrıma gidiyor. Namusuma dokanıyor. İnan bana. Belki de ben bu ayrılığa tahammül edemem.”

Bu sözler, kafamı alt üst etti. O dakikada on dokuz senelik hayatımda hissetmediğim bir vicdan azabıyla titredim. Temiz bir samimiyle elini avuçlarım içine aldım.

“Hayır,” dedim. “Seni terk edecek değilim. Üzülmeye lüzum yok. Sana söyleyeceğim böyle bir şey değildi. Onu da söylemekten vazgeçtim. Kendine hâkim olamıyorsun. Olmayan şeyleri vehmediyorsun.”

Bunları gayri ihtiyarî söylemişim. Buna sebep de Leyla’nın teesürünün büyüklüğüydü.

O ne söylenirse söylensin, hele kendini teselli edecek cümlelere inanmaya çok mütemayil bir haldeydi.

Artık ağlamıyordu. Gözlerini ovuşturarak "Peki, öyle ise söyle," dedi. "İrademe hâkim olacağım."

"Hemen söylenmesini icap ettiren bir şey değil, başka zaman söylerim."

Ayağa kalktım. Israrlarına rağmen oturmadım. Eve döndüm ve soyunup tekrar yattım. Bu hadise beni müthiş bir şekilde sarsmıştı. Ancak ertesi gün hafızamı topladım. Çok müşkül bir vaziyette bulunduğumu görüyordum. Düşünüyor ve komedyaya bir nihayet vermenin yollarını araştırıyordum.

Onun daha söylemeden coşmasını gördükten, sözlerini işittikten sonra böyle bir itiraf güçtü. Bunu yapamayacağımı anlayınca işi gene olurluna bırakmayı kararlaştırdım.

Bu yüzden beni çok seven annemle de aram açılmaya başlamıştı. Çok müşkül bir vaziyetteydim. Bu mesele için her gün ve hatta her saat kavga ediyorduk.

Zaten ne yapacağımı tayin edemez bir haldeyken annemin de böyle mütemadiyen söylenmesi asabımı büsbütün bozmuştu.

Bir akşam üstü annemle aramda bu meseleden dolayı müthiş bir patırtı başladı. Artık her şeyi gözüme almıştım. Kızdığım zamanlarda daima böyleyimdir. Sonunun ne olacağını düşünemedim. Evden böyle bir haleti ruhiye içinde fırladım. Cebimde ancak bir buçuk lira kadar bir para vardı. Doğru Leylalara gittim.

Halimdeki gayri tabiiliği fark etmekte gecikmediler. Leyla "Ne var?" diye sordu.

Annemle aramda geçen münakaşayı anlattım ve artık eve gitmeyeceğimi söyledim. O buna şiddetle itiraz etti.

"Öyle şey olur mu hiç?" dedi. "Annendir. Bugün kavga ederseniz, yarın barışırsınız. Eve gitmeyip de nereye gideceksin? Evin gibi rahat bir köşe bulabileceğini mi sanıyorsun! Akraba, dost insanı bir iki gün misafir eder. Bunlar çocukça düşünceler. Sana yakışmıyor doğrusu."

O bunları söylerken ben bambaşka şeyler düşünüyordum. Söylediklerini anlamıyordum bile.

Akşam yemeğinden sonra gitmek için ayağa kalktığım zaman Leyla "Tabii eve gideceksin, değil mi?" diye sordu.

"Hayır."

"Öyle ise bir yere gidemezsin. Burada kalacaksın. Benim odamda yatarsın. Ben de annemin odasında yatarım."

"Bu doğru olur mu?"

"Ne yapalım! Olacak. Senin evimden başka bir yerde kalmanı istemem. Ya evinde, ya evimde."

Velhasıl beni zorla alıkoydular. Soyunup yatağa girdim. Hava ve oda soğuktu. Yorganı boğazıma kadar çekerek sırtüstü yatıyor ve düşünüyordum.

Leyla kapının çıkardığı keskin gıcırtyı çıkarmamaya çalışarak odaya girdiği zaman ben ne olacağımı düşünüyordum. Gelip yatağının üstüne oturdu.

Leyla'nın bana bu geceki kadar gösterdiği yakınlığı hiç hatırlamıyorum. Aramızda geçen öpüşme hadisesinden sonra ondan daima uzak bulunmaya çalışmışım. Bugün öyle değildi. Ben evlerinde kalmaya mecbur olmuşum.

Ondan gördüğüm dürüst mukabeleden sonra da böyle bir harekette bulunmaya ne isteğim ne de cesaretim vardı. Fakat o bana sokuldukça sokuluyor, tatlı diller döküyordu. Gülümseyerek elini başıma götürdü ve saçlarımı okşadı.

"Hep," dedi, "bütün bunlar benim yüzümden. Bilmem bu mecburiyetten nasıl kurtulacağım?"

"Ortada mahcup olacak bir şey yok Leyla!" dedim. "Bu senin kurnuntun."

O saçlarımı okşamakta devam ediyordu. Beni sıkıntılı günümde nevazişleriyle teselli etmeye çalışan bu genç kıza alakamın ve sevgimin derecesini göstermek için kendisini göğsüme çekerek saçlarından ve yanaklarından öptüm.

Bu hareketim gene onu yerinden kaldırmaya kâfi geldi. Fakat bu sefer ilk defaki gibi hareket etmedi. Yalnız teşebbüsün daha ileriye gitmesine meydan vermemek düşünceleriyle gitmek istediğini anlatır bir tarzda "Allah rahatlık versin Kenan!" dedi. "Ben de gidip yatayım. Yarın görüşürüz."

"Sana da Leyla."

“Hünsa falan değil, tam manasıyla kızdır”

O çıkıp gittikten sonra uzun zaman uyuyamadım. Hep başıma gelenleri düşünüyor ve gene bunlardan kurtulmanın bir yolunu arıyordum. Böylece ne kadar dalgın kaldığımı bilmiyorum. Uyumuşum. Sabahleyin büyük bir gürültü ile uyandığımı hatırlıyorum. Ne oluyordu? Yoksa yangın mı vardı? Uyku sersemliği ile bir müddet ne olduğunu anlayamadım.

Kendimi topladıktan sonra yanımdaki odada yüksek sesle konuşanları anlamaya başladım.

Yüksek konuşan bu ses, aldanmıyordum, annemin sesiydi. Burasını nasıl bulup da gelmişti? Niçin gelmişti?

Yatağında doğrularak kulak kabarttım. Annem hâlâ konuşmasında devam ediyordu. Bugün, söylediği cümleler arasında yalnız şunları hatırlıyorum.

“Hayır efendim... Hünsa filan değil,” diyordu. “Tam manasıyla kızdır. Hem şuna hayret ediyorum. Siz ne biçim anasınız. İnsan evine damat, kızına koca diye alacağı bir adam hakkında hiç tahkikat yapmaz mı? Ahlakı nasıldır? Nasıl bir ailedendir, demez mi? Kızınızla evlenmesine veya nişanlanmasına ailesinin rızası var mıdır diye bir defa sorulmaz mı?”

Buna Leyla’nın annesi karşılık veriyordu.

“Onu tanıyanlardan ve komşularınızdan sorduk tabii. Kendisinin çok iyi, çok temiz bir çocuk olduğunu ve iyi bir aileye mensup bulunduğunu söylediler. Biz de bu işi aldığımız bu izahat üzerine yaptık. Bize kız oluşundan kimse bir şey bahsetmedi. Hatta evlatlığınız Şerife’yle uşağınız Hasan onu daima buradan aradıkları zaman hep ‘Kenan Bey,’ diye ararlar. Kendisiyle de görüşürlerken hep aynı şekilde görüşürler,” diyordu.

Bu sefer annem atıldı.

“Haydi öyle diyelim. Niçin bizim razı olup olmadığımızı sormadınız?”

“Haklısınız, sormamız lazımdı. Bundan kendisine bahsettiğimiz vakit, ‘Belki şimdi razı olmazlar. Lakin ileride hayata atıldığım zaman şüphesiz razı olurlar,’ demişti.”

Bu cevap annemi büsbütün sinirlendirmişti.

"Sormadan, danışmadan yapılan işlerin sonu böyle olur. Hem erkek bile olsa... Daha yaşı ne başı ne? Nasıl olsa ne bilir!"

Annemle Leyla'nın annesi arasında geçen bu münakaşayı yat-tığım yerden fazla dinleyemedim. Annem onları kabahatli telakki ettiği için çok ağır sözler sarf ediyordu. Halbuki o zavallıların bu işte zerre kadar suçları yoktu. Bu vaziyet karşısında işin sonunu yat-tığım yerden bekleyemezdim. Hemen fırladım. Mümkün olduğu kadar çabuk giyinerek bulundukları odaya girdim.

Annem odadaki kanepelerin en büyüğüne oturmuştu. Leyla köşedeki bir sandalyede önüne bakarak hazin hazin ağlıyordu. Annesi yanındaki sandalyedeydi.

Benim birdenbire odaya girdiğimi görünce şaşırdılar. Konuşma kesildi. Dört kişinin bulunduğu bu yere derin bir sükût hâkim oldu.

Ben de boş duran kanepeye oturdum. Sükûtu önce Leyla'nın annesi yırttı.

"Çocuğum," dedi. "Yaptığım beğendin mi? Bak annen neler söylüyor. Bu işte bizi de kabahatli çıkarıyor."

Ben, anneme "Onları itham etmek doğru değil anne," dedim. "Bu işte kabahatli varsa o da benim. Büyük bir kusur işlediğimi biliyorum. Bunu önlemenin çarelerini ve bu işten hiçbir tarafa zarar vermeden çıkmanın yolunu arayıp duruyorum. Leyla beni çok seviyordu. Bunu bildiğim için kendisine bir fenalık yapmasından korkuyor ve bir şey söylemiyordum. Bir genç kızın istikbali ve izzeti nefesiyle oynadığım için bana kızmakta haklıdırlar."

Kimse bir şey söylemiyordu. Ben de önüme bakıyordum. Bu sırada annem ayağa kalktı. Bana "Haydi yürü!" dedi.

Onlar da ayağa kalktılar. Ben süt dökmüş bir kedi gibi önde, annem arkada kapıdan çıktık. Annem onlara "Allahaismarladık," demeyi ihmal etmedi. Bizi sokak kapısına kadar teşyi ettiler ve hiçbir şey söylemediler.

Eve geldiğim zaman kendimi dinlemek, düşünmek ihtiyacındaydım. Odama kapanıp da düşünmeye daldığım sırada tabancamı Leylalarda yatağın yastığı altında unuttuğuma hatırladım. Fakat iş işten geçmişti.

“Bunun neresi kız!”

Hadise üzerinden iki gün geçmişti ki, Feriköy halkı bundan haberdar olmuştu. Nasıl yayılmıştı bu kadar? Tevekkeli demezler, kara haber çabuk yayılır diye. Doğru, hakikat böyle. Ağızdan ağıza dolaşan bu haber kuyruklanmış, ihtimaller birer hakikat gibi bu hadisenin arkasına eklenmişti.

Her sokakta bundan bahsediliyor, her evde bu konuşuluyordu. Beni artık tanımayanlar da tanımıştı. Yolda görenler birbirlerine beni işaret ederek gösteriyorlardı.

“Bunun neresi kız! Kuyruklu yalan.”

“Bal gibi erkek. Üst tarafı laf.”

Hadise hakkında herkes biri fikir yürütüyordu. Bu arada “Kız fakir olduğu için aileleri arasına almayı layık görmediler. Ne yapsınlar kızı oğlardan soğutmak için oğlana kızdır deyip çıktılar işin içinden” diyenler ekseriyeti teşkil ediyor, kimse benim kız olduğuma bir türlü inanmak istemiyor, daha doğrusu inanamıyordu.

Birçokları bu düşüncelerini bana kadar duyurmanın yolunu buldular. Bunlara yalnız gülmekle ve “Bilmem,” demekle mukabele ettim.

Aradan bir hafta geçti. Ortalık duruldu. Dedikoduların sonu gelmediyse de eski hızını kaybetti. Civar kahvelerden birinde oturmuş, ısmarladığım kahveyi içiyordum. Biri omuzuma vurdu. Başımı çevirdim. Bu Leyla’nın kardeşiymiş, “Kenan Ağabey, seni bizden bekliyorlar,” dedi.

Bu davet yersiz ve manasızdı. Leyla yahut annesi beni niçin çağırırlardı? Artık her şey bitmiş, her şey anlaşılmış değil miydi? Fakat içimden bir ses, *Git Melekzat, belki bir şey öğrenirsin*, diyordu. Bu sesin tesiriyle “Peki gidelim,” dedim.

Beraber çıktık. Fakat o yolda arkadaşlarına gideceği bahanesiyle ayrıldı. Ben eve gelip te kapıyı çalarken heyecanımdan zangır zangır titriyordum.

Bana kapıyı Leyla açtı.

“Beni çağırmışsınız,” dedim.

Hafif bir gülümsemeyle “Evet, ben çağırttım. İşin yoksa biraz içeriye gel,” dedi.

İçeriye girdim. Ortada annesi görünmüyordu.

"Annen yok mu?" diye sordum.

"Hayır! Komşuda."

O bunu söylerken şapkamı aldı ve paltomu zorla sırtımdan çıkarttırdı. Sonra mangalın başında yer gösterdi. Hiç konuşmuyor, sadece elindeki maşayla mangalı eşeleyip duruyordu.

Onun beni çağırtması herhalde bir şey söyleyeceğindendi. Sor-dum. O zaman elindeki maşayı bırakarak dikkatli dikkatli yüzüme baktıktan sonra kısık bir sesle "Geçen gün," dedi. "Annenin uydur-duğu yalandan biz bir şey anlamadık. Bunu ne maksatla yaptığınızı, annenin ne fikirle yalan söylediğini bana izah eder misin?"

Mümkün olduğu kadar soğukkanlı görünmeye çalıştım.

"Artık," dedim. "Bunları kapayalım. Tiyatro oynandı, perde ka-pandı."

O bu sözümden ötürü sinirlenerek yüzüme kin dolu bir nazarla baktı.

"Daha hakikat ortaya çıkmadı ki perde kapansın. Kenan, bana hakikati söyle."

"Bu hususta söyleyeceğim hiçbir şey yok. Beni ister kız, ister oğ-lan telakki edin," diye sözü kısa kesmek istedim. Leyla ısrar etmedi. Yalnız yerinden kalkarak yanıma çektiği bir sandalyeye oturdu. Bir kolunu boynuma doladı. Bir eliyle de çenemden tutup yüzümü ken-dine çevirdi. Sıcak nefesini tenimde duydum. İçli bir sesle "Biliyo-rum," dedi. "Bu yalanları senden soğumam için uydurdunuz. Fakat ben istediğinizi yapamayacağım. Seni hâlâ seviyorum. Kenan söyle, beni hiç mi sevmiyorsun artık? Benden bu kadar çabuk mu bıktın?"

Bu seste kadınlık gururunun ölümü, aşkın doğuşu vardı. Onun çenemdeki elini tuttum. Ellerim arasına alarak "Belki seviyorum," dedim. "Fakat ne yazık ki hisle değil, kafamla hareket etmek mecbu-riyetindeyim. Fedakârlık yapmam lazım."

O, her şeyi bildiğinde ısrar eder bir şekilde başını salladı

"Ailen benimle evlenmene izin vermedikleri için başka türlü ha-reket edemezsin. Fakat ne yapayım ki, ben ayrılmak istemiyorum. Geçen bir buçuk sene içinde sana öyle alıştım, öyle bağlandım ki ayrılırsak, sensiz yaşayamayacağımı anlıyorum. Yalvarırım sana Ke-

nan, beni birdenbire terk etme. Mümkünse beni ara sıra gör. Benden böyle birdenbire değil, yavaş yavaş uzaklaş. Bu suretle hareket etmen, beni muhakkak bir ölümden kurtaracaktır. Seni hayatımın sonuna kadar unutmayacağımı ileride de, senden tamamen ayrıldıktan sonra da göreceksin.”

Geçen vakalar ve bu bir hafta onu öyle sarsmıştı ki anlatamam. Tanınmayacak kadar değişmişti. Yüzünde ıstırabının derecesi bariz bir şekilde okunuyordu. Ona acıyordum. Onu bu ıstırabından kurtarmak için ne yapabilirdim? Teklifini kabul etmemek... Belki bunun faydası olabilirdi. Fakat o zaman ben kurtulmak istediğim müşkül vaziyete tekrar ve bile bile kendimi atmış olmayacak mıydım?

Onların izzetinefsiyle oynayan ben değil miydim? İşinden çıkarılmasına ben sebep olmamış mıydım? Kendimi müşkül vaziyete sokmakla bu son iki sorguyu karşılaştırdınca benimkinin onunki yanında pek ehemmiyetsiz kaldığını gördüm.

“Peki Leyla,” dedim. “Söz veriyorum. Seni birdenbire terk etmeyeceğim. Seni ara sıra evinde yahut dışarıda, istediğin yerde görürüm.”

Bu sözümün Leyla üzerindeki tesirini gözlerinizle görmüş olsaydınız ağlardınız. O yarı ağlamak, yarı sevinç arasında kıvranarak “Teşekkür ederim Kenan,” dedi. “Teşekkür ederim.”

İşte o günden sonra onu gene bazen evinde, bazen dışarıda görmeye başladım.

Fakat günden güne eriyor, günden güne çöküyordu. Daima müteessirdi. Başka şeylere hamletmek istediğimi anlatmaya çalışarak sebebini sorduğum zaman küskün küskün yüzüme bakar, yalnız “Bilmiyorum!” der geçerdi.

Onun bu neşesizliği benim vicdan azabımı körüklüyordu. Bu azaptan kurtulmak için ölmeyi bile düşündüğüm zamanlar oldu.

Turing Palas'ta başlayan macera

Feriköy'den yavaş yavaş ayağımı çekmeye çalıştığım günlerden birinde, eskiden beri tanıdığım Ömer adındaki tanıdık bir zabıt vekilinden bir davetiye aldım. Beni Turing Palas'ta yapılacak olan nişan merasimine çağırıyordu.

O gece niyetim Leyla'ya gitmekti. Fakat böyle bir davetiye alınca nişana gitmeyi tercih ettim. Böylelikle hem Leyla'yı görmeyecek, hem de kendimi yavaş yavaş başka eğlencelere hazırlanmış olacaktım.

Giyindim. Yemek yedim ve Turing Palas'ın yolunu tuttum. Salona girdiğim vakit büyük bir kalabalıkla karşılaştım. Bunlar arasında bir hayli de tanıdık vardı. Bu tanıdıklar beni daha bazılarına da prezante ettiler. Bir köşeye oturarak konuşmaya ve ortada cazın ahengine ayak uydurarak dönenleri seyre başladık. Bir aralık yanıma nişanlılar yaklaştılar. Ömer bana nişanlısını takdim etti.

"Müjgan."

"Ben Kenan," dedim. Tanışmaları alelusul takip eden beylik cümlelerden sonra, Ömer "Nişanlımla dans ederseniz memnun olurum," dedi.

"Memnuniyetle," diye karşılık verdim.

Leyla'yla nişanlanmamızdan kalan yüzüğü buraya gelirken hasaten parmağıma takmıştım. Kendimi yeni bir maceraya daha sürüklemek istemiordum. Elbette ki parmağımdaki yüzük beni herhangi bir alaydan alıkoyacak ve bunu gören kadınlar tarafından da herhangi bir teklifle karşılaşmayacaktım.

Cazbant tekrar başladığı zaman beş on adım ileride bulunan Ömer'in nişanlısı Bayan Müjgan'a yaklaştım.

"Müsaade eder misiniz?" dedim.

"Ne demek efendim."

Biz dönmeye başladık. Bayan Müjgan iyi dans ediyordu. Kendimi müziğe vermiştim. Dalgındım. Birdenbire onun sorduğu bir sualle kendime geldim.

"Nişanlı mısınız?"

Kadın gözünden bir şey kaçmıyordu. Parmağımdaki yüzük gözüne çarpmış olacaktı.

"Evet efendim, nişanlıyım," dedim.

"Nişanlınızı niçin getirmediniz?"

"Biraz rahatsız da..."

"Vah vah... Çoktan mı nişanlısınız?"

"Bir buçuk sene kadar var."

“Epeyce. Şimdiye kadar evlenmiş bile bulunmalıydınız.”

“Haklısınız ama daha hayata atılmamış bulunuyorum.”

Bu sırada müzik durdu.

Kendisine Ömer’in yanına kadar refakat ettim. İkisine de teşekkür ederek ayrıldım.

Kendimi bu nişan merasiminde iki ağızlı bıçaklara benzettim. Gözlerim genç kızlar üzerine takılıyor ve sırtlarındaki elbiselere dı-lıyordum. Ben de onlardandım. Ben de isteseydim, onlar gibi, on-larınkine benzeyen elbiselerle buraya gelebilirdim. Şüphe yok ki beni davet eden Ömer de dahil olduğu halde beni, eski ve yeni tanıyanlar hep erkek tanıyorlardı.

Bu iki yüzölçüğü çok eğlenceli tarafları olmakla beraber ben bu dakika bunlara doymuş hissediyordum.

Buraya kadın elbisesiyle gelmiş bulunsaydım, iş değişecek, şimdi üzerimde dolaşan kadın gözleri yerine erkek gözleri kaim olacaktı.

Bu düşüncemden beni arkamdan gelen “Bay Kenan,” sesi ayırdı. Dönüp baktığım zaman bunun Bayan Müjgan olduğunu anladım.

“Beni mi çağırdınız efendim?” dedim.

“Evet... Zahmet olmazsa bir dakika...”

Beni yanına çağırıyordu. Bayan Müjgan yalnız değildi. Yanında güzel bir kız daha vardı. Duruşundan ve bakışından benimle alaka-dar olduğu görülüyordu. Yanlarına tebessümle yaklaştım.

“Sizi dinliyorum efendim,” dedim.

Bayan Müjgan, tahmin ettiğim gibi yanındaki arkadaşını tanıttı.

“Size,” dedi, “arkadaşım Mualla’yı tanıtacağım. Dans edişinizi çok beğenmiş, acaba benimle de dans ederler mi diye sormamı ve sizi kendisine tanıtmamı istedi.”

“İltifat ediyorlar,” dedim. “İyi dans ettiğime kani değilim. Mama-fih bu vesileyle kendisiyle tanışmam beni çok sevindirir.”

Cümlemi bitirmeden elimi uzattım. Küçük, sıcak ve yumuşak eli-ni sıktım ve bir müddet bırakmadan gözlerine baktım. İçimde gene farkında olmadan bir heves belirmişti.

Fakat bir an içinde kendimi topladım. Gözlerimi gözlerinden ayırdım. Daha bir maceranın derdinden kurtulmadan bir başka ma-

ceranın dertlerini yüklenmek istemiyordum. Sonra bu genç ve güzel kızın bakışlarını hiç de iyi bulmamıştım. Bu gözler âşık olmak ihtiyacıyla yanıp tutuşan gözlerdi ve benim için tehlikeliydi.

Ayrılmalıydım. Bayan Mualla'ya hitap ettim.

"Şimdilik sizi Bayan Müjgan'la baş başa bırakayım," dedim. "İlk cazda benimle dans etmenizi ricaya gelirim."

Güzel bir gülüşle cevap verdi. Ayrıldım ve arkadaşların yanına gelip oturdum. Fakat otururken hissimde aldanıp aldanmadığımı anlamak için onu tetkik edebilecek bir vaziyette yerleştim.

Birkaç defa göz ucuyla baktım. O bir taraftan Bayan Müjgan'la konuşuyor, bir taraftan da beni tetkik ediyordu. Demek aldanmamıştım, Demek yeni bir maceranın ilk basamağına adımı atmış bulunuyordum. Beni teselli eden bir nokta vardı. Elbette Bayan Müjgan benim nişanlı olduğumu söylemiş olacaktı. Bu takdirde benden ne bekleyebilirdi?

Müzik çalmaya başladığı zaman kalktım. Kendisine doğruldum. Aramızdaki mesafe birkaç adım kalınca hafifçe eğilerek "Lütfeder misiniz?" dedim.

Bu tarzı hareketim onun pek hoşuna gitmiş olacaktı ki büyük bir haz gülüşüyle doğruldu ve bana bir adım yaklaşarak sol kolunu yanına uzattı, sağ eliyle de eteklerini topladı. Ben de daha orada dolgun göğsünü, göğsüme dayamaya, sağ elimle de belinden hafifçe tutarak hemen müziğe uymaya ve dansa başlamaya mecbur kaldım.

Dans devam ettiği müddetçe ben bir tek kelime söylemedim. O da cesaret gösteremedi. Fakat her saniye buna cesaret edecek bir vaziyet takınıyor, fakat heyecanı dilini çözemiyordu. Dansı böylece bitirdik.

Onu yerine götürmek isterken nihayet dayanamadı. Heyecandan kısılan bir sesle sordu.

"Nerede oturuyorsunuz Kenan Bey?"

"Şişli'de efendim."

"Ya! Bende orada oturuyorum ama sizinle hiç karşılaşmadım."

"Kısmet buradaymış efendim."

"Evet, kısmet."

“Kismete inanır mısınız?”

“Kadınlar her şeye inanır.”

Beni Bayan Müjgan’ın bulunduğu taraftan başka bir yere sürüklemesinden daha benimle konuşmak istediğini anlıyordum. Daima nükteli fakat hiç ümit vermemeye çalışarak suallerine cevap veriyordum.

Bana uzun uzadıya hayatından, ailesinden bahsetti. Babasının tüccar olduğunu, bir ağabeyinden başka kardeşi bulunmadığını söyledi. Ağabeyi Almanya’da imiş. Önümüzdeki sene kendisi de liseyi bitirince onun yanına temelli gidecekmış.

O bunları uzun uzun, tatlı ve nazik şive ile anlatırken dans etmek fırsatlarını katiyen kaçırmıyor ve daima benimle dans ediyordu.

Saat gece yarısını çoktan geçmiş, hatta üçe yaklaşmıştı. Bir aralık kolundaki saate gözü ilişti.

“Aa,” dedi. “Zaman ne kadar da çabuk geçiyor. Babam on ikiye kadar müsaade etmişti. Saat üçe geliyor. Vallahi beni öldürür.”

“Hemen gidecek misiniz?”

“Hiç istemezdim ama gitmeliyim.”

Beraberce ayağa kalktık. O nişanlılara vedaa giderken kendisine refakat ettim ve bu fırsattan istifade ederek ben de gitmeyi ve soyunup yatmayı ve dinlenmeyi düşündüm.

Onun vedai bittikten sonra ben de aynı şekilde hareket ettim. Onunla kapıya kadar indik. Kapıda duran taksi arabalarından birinin kapısını açarak “Buyurun Mualla Hanım, arzu ederseniz birlikte gidelim,” dedim.

O bir dakika tereddüt etti sonra “Sahi, siz de Şişli’de oturuyordunuz,” dedi ve atladı. Ben otomobile girip de kapıyı çekerken Bayan Mualla şoföre Şişli emirini vermişti bile.

Şimdi bu güzel kızla yan yana oturuyor ve hiçbir şey konuşmuyorduk. Gene söze o başladı.

“Böyle merasimler benim çok sinirimi bozuyor, adeta yoruluyorum,” dedi. “Hele uykusuzluğa hiç tahammül edemiyorum.”

“Ben de öyle ama herhalde sizin kadar olmayacak,” dedim.

“Ona şüphe mi var... Aramızdaki farkı unutmayın. Siz erkek, ben kadın.”

Güldüm.

"Doğru söylüyorsunuz, ne de olsa erkekler kadınlardan daha mütehammil yaratılmışlardır," dedim.

Bir aralık sustuk. Sonra "Sinemaya filan gider misiniz Kenan Bey?" diye sorgularına başladı.

"Sık sık."

"Türk sinemasına gittiniz mi?"

"Hayır."

"Ben çarşamba günü gitmek istiyorum ama..."

"Niçin ama dediniz? Bir mahzur mu var?"

"Bilmem... Yalnız başına sinemaya gitmeyi hiç sevmem. Beraber götürebileceğim kimsem de yok."

Açıkça anlaşıyordu ki Bayan Mualla beni çağırıyordu.

"Acaba ben gelsem olmaz mı?" dedim.

"Niçin olmasın? Bilakis memnun olurum. Hatta bunu sizden rica etmeyi bile düşünmüştüm."

"Ne şeref... Beni cidden sevindiriyorsunuz?"

Bayan Mualla cevap vermedi. Yalnız yüzüme baktı ve hafif, manalı bir şekilde gülümsedi. Bu sırada Şişli'ye gelmiş bulunuyorduk. Otomobili durdurttum. İnmezden evvel saat kaçta buluşacağımızı tespit etmeyi unutmadı.

*

Ertesi günü, geç vakit Leylalara uğradım. Birkaç akşamdır gözükmediğim için onun bin bir sitemiyle karşılaştım. Gece nişanda olduğumu işitince büsbütün çileden çıktı.

Doğrusu Leyla'ya acımıyor değildim. Fakat onun ara sıra tutan kıskançlık damarları benim sinirlerimi bozmakta devam ediyordu.

Ağz patırtısına her zamanki gibi tahammül gösteremedim. Kıpıyı vurup çıktım.

*

Bu vakadan sonra gene birkaç gün uğramadım. Bir gün Harbiye Spor Kulübü'nün kahvesinde oturmuş, arkadaşlarla eğlence kabilinden kâğıt oynuyorduk. Kulüp gençlerinden biri "Kenan Bey," dedi, "sizi nişanlınız çağırıyor."

Elimdeki iskambil kâğıtlarıyla kapıya fırladım. Leyla soğuktan mantosunun yakasını kaldırmış beni bekliyordu. Ne istediğini sordum. Kaç gündür niçin uğramadığımı sordu.

“İşlerim vardı. Vakit bulamadım,” dedim.

Bu sözüm Leyla’yı müteessir etmişti. Neredeyse sokak ortasında ağlayacaktı. Bunu sezince “Haydi, sen eve git, ben birazdan uğrarım,” dedim.

Artık oyuna devam etmedim. Az sonra onlardaydım. Leyla da eve daha yeni girmiş, henüz mantosunu bile çıkarmamıştı. Annesiyle konuşuyordu. Beni kapıda görünce dönerek yanıma geldi. Kapıyı kapadı. Annesinin hatırını sordum.

“Eksik olma oğlum,” dedi, “iyiyim. İyi ki geldin. Sana söylemek istediğim bir şey vardı.”

“Buyurun,” dedim, “sizi dinliyorum.”

“Bilmem razı olacak mısınız?”

Bu sual benim beynimi karıştırdı.

Acaba gene Leyla için yeni bir teklifle mi karşılaşacaktım? Fakat o beni üzüntü içinde bırakmayacak kadar çabuk davrandı.

“Dün,” diye söze başladı. “Ben Leyla’nın eskiden çalıştığı fabrikaya gittim. Mal sahibiyle görüştüm. Onu yeniden işe alacak. Acaba sen çalışmasına müsaade edecek misin?”

“Niçin etmeyeyim? Bilakis memnun olurum. Leyla’nın çalışması beni sevindirir.”

“Zaten ben de böyle düşünmüştüm. Fakat kızım sana haber vermemde ısrar etti.”

Onun tekrar çalışmaya başlamasına müsamaha göstermem Leyla’nın hoşuna gitmişti. Kıza hak da veriyordum. Sonra kendisine tahakküm etmekte hakkım da yoktu.

O ertesi günden itibaren fabrikaya gidip gelmeye yeniden başladı. Çalıştığı yer evimin yolu üstünde bulunduğu için daima önünden geçer ve bazen de ona rastlardım.

Çok zaman da fabrika kapısı önünde uzun uzun görüşürdük.

Haylayf'ta bir randevu

Bir salı akşamıydı. Akşam yorgun argın evime gelip de odama girdiğim zaman masanın üstünde adıma yazılmış bir mektup gördüm. Yazıyı tanıımıyordum. Arkasını çevirdim. Adresi filan da yoktu. Merakla açıp baktım, ilk işim imzasına bakmak oldu.

Kamuran.

Bu da kimdi? Bu isimde hiçbir tanıdığım yoktu. Mektubu okudum.

Kenan Bey,

Sizinle bazı hususat hakkında görüşmek istiyorum. Perşembe günü saat üçte Haylayf Pastanesi'ne gelerseniz memnun olurum. Selamlar.

Kamuran

Bu tanımadığım kadın veya kız bana ne gibi hususattan bahsedecekti?

Yoksa bu da, bir macera kadını mıydı? Yoksa böyle değil de bana, beni alakadar eden şeylerden, mesela Leyla'ya ait bazı bildiklerini mi anlatacaktı?

Doğrusu merak etmemek elimden gelmedi. Fakat çaresiz randevu gününü beklemem lazımdı.

Ertesi sabah kalktım. Muhtelif yerlerde dolaşarak birkaç arkadaşı ziyaret ederek saat üçü buldum. Mualla ile ilk randevuma gittim.

Onu söz verdiği saatte ve söylediği yerde beni bekler buldum.

Sinemaya girdik. Seyrettik yahut etmedik. Konuştuk. Anlaşmamız ilerledi. Orta boylu, esmer, siyah ve dalgalı saçlı kahve rengi gözlü bu nazik kız, benim nişanlı olmamdan çok müteessir olduğunu hissettirmişti.

Fakat sözlerinden, hareketlerinden dostluğumuzun devam etmesini istediğini anlıyordum. Beni arkadaşlarının evlerinde sık sık yaptıkları toplantılara davet ediyordu. Ben onun bu tekliflerini hep muvafakle karşıladım. Bu başlangıç iyi devam edeceğe benziyordu.

Gene beraberce sinemadan çıktık. Fakat bu sefer Şişli'ye kadar değil, kendisine ancak Harbiye'ye kadar refakat edebildim. Onunla

konuştuğum zaman kafam daha çok aldığım mektubu halletmekle meşgul bulunduğu için dalıyordum. Bu Mualla'nın gözünden de kaçmamış, birkaç defa "Pek dalıyorsunuz Kenan Bey," demişti. "Yoksa benimle buluştuğunuza pişman mı oldunuz?"

"Hayır Mualla Hanım, böyle bir pişmanlık yok. Bilakis memnunum. Fakat bu dalgınlık bende ezelidir. Çok zaman böyle olurum. Kusura bakmayınız."

*

Nihayet perşembeyi bulduk. Haylayf'a mektupta bildirilen saatten evvel gittim, içim içime sığmıyordu. Çok merak ediyordum. Şimdiye kadar hiç böyle bir vaziyetle karşılaşmamış ve bugünkü garip heyecanı duymamıştım. Gözüm kapıdaydı. Bekliyordum. Fakat kimi? Tanımadığım birisini, bir kadını veya kızı.

Beklediğim belki de işte şu kapıdan içeriye giren kadındı. Hayır... O olmayacak. İşte gidip başka bir masada kendi kadar yaşlı bir adamın yanına oturdu.

Şu dışarıdan pastaneye doğru gelen mi? O da değil, çünkü içeriye girmedi, hatta bakmadan geçti.

Beni buraya davet eden kendisini bana Kamuran diye tanıtan kadını tanıımıyordum. Fakat onun beni tanıdığından emindim. Doğrudan doğruya yanıma geleceğini biliyordum. Böyle olmasaydı, bana muhakkak kendisini nasıl tanıyacağımı anlatacak ya elinde, ya göğsünde bir işaret taşıyacak yahut da nasıl giyindiğini anlatacaktı. Mektubunda bunlara dair hiçbir kayıt yoktu.

Saat üçe yaklaştıkça heyecanım artıyordu. Hele geçmeye başlayınca ve yanıma kimse gelmeyince şüphelenmeye başladım. Cebimdeki mektubu çıkararak gözden geçirdim. Tanıdığım bir yazı olup olmadığını tekrar tetkik ettim. Benzetemedim. Gözümü mektuptan kaldırıp da dışarıya baktığım zaman bir taksi arabasının gelip durduğunu gördüm. İçinden o olduğundan şüphe edemeyeceğim, iyi giyinmiş bir kadın çıktı. Şoföre parasını verdikten sonra pastaneye doğru yürüdü. Kapıdan girer girmez de içerdekileri gözden geçirerek bana doğru geldi.

İnce yapılı, uzun boylu, siyahlar giyinmiş bir kadın.

Onun bana yaklaştığına emin olunca ayağa kalktım. Pastanede intihap ettiğim yer iyi idi. Kimsenin dikkatini çekmeyen, serbestçe konuşulabilecek bir yer.

Bana gülerek elini uzattı.

"Sizi biraz beklettiğimden dolayı mahcubum. Affınızı rica ederim," dedi.

Hürmetle elini sıktım.

"Zarar yok efendim, buyurunuz."

O, gösterdiğim sandalyede oturmadı. Arkasını caddeye çevirerek benim tam karşıma ilişti. Acele geldiği için bir şey konuşamıyor, biraz nefes almak ihtiyacında olduğu anlaşılıyordu.

Dikkat ettim. Ben bu kadını hiç mi hiç tanııyordum. Evvela kim olduğunu sormak istedim. Geçirdiğim küçük bir tereddüt arında o kafamdan geçen bu düşüncenin cevabını verdi.

"Tabii benim kim olduğumu merak ediyorsunuz ve bu kadın bana ne söyleyecek diyorsunuz?" dedi.

Bu ince uzun, kumral saçlı, yeşil gözlü, beyaz tenli kadını ve bana ne söyleyeceğini merak etmemek kabil miydi? Çok serbest konuşuyordu. Ben onun sualine ağzımla değil, halimle cevap verdim. Devam etti.

"Haklısınız! Ben nişanlıyız Leyla'nın çalıştığı fabrika sahibinin refikasıyım."

O zaman hükmümü verdim. İçimden, *Muhakkak nişanlıma dair bilmediğim bir şeyden bahsedecek. Heyecana lüzum yok Kenan*, diye geçirdim.

Aşağıdaki satırları okuyan okuyucularım hiç şüphe yok ki doğruluğuna kolay kolay inanamayacaklardır. Fakat onlara hadisenin aynen, konuşmaların aşağı yukarı aynı şeyler olduğunu temin ederim. Bunları inanulamayacak kadar garip bulduğum halde bugün, sırf doğru olduğu için kaydetmekte zerrece tereddüt etmiyorum.

Şimdi nasıl diyeceksiniz, tanımadığınız bir kadın size gelip de böyle bir teklifte bulunabilir? Haklısınız. Bunda ben de sizinle beraberim. Ne yapayım ki hadise böyle. Ben de sizin kadar buna akıl erdiremedim. Hatta bu kadar zaman geçmiş olmasına rağmen.

"Buyurunuz," dedim, "hanımefendi... Bana Leyla'dan mı bahsedeceksiniz?"

"Hayır," dedi. "Acele etmeyiniz, söyleyeceğim."

"Buyurunuz."

"Sizi daima bizim fabrika önünden geçerken görürüm. Bir defa sizi beraberce sinemada gördüm."

"O tarafta otururum efendim, Leyla da nişanlımdır."

"Evet, buna ben bir türlü ihtimal verememiştim. Leyla'dan sordum. O da nişanlınız olduğunu söyledi."

"Bu ne alaka efendim?"

"Dahası var. Ona da inanmadım. Fabrikadaki işçilerden sordum."

"Onlar da evet dediler değil mi?"

"Öyle."

Bu sırada bu genç kadın, yüzüme hâlâ inanmadığını anlatan bir tavırla bakıyordu.

"Hâlâ inanmadınız mı hanımefendi?" dedim.

"İnandım. Fakat yakıştıramadım doğrusu."

Bu sefer hayret etmek bana düşmüştü.

"Niçin hanımefendi?"

Evvvela cevap veremedi. Israr ettim. Biraz kızarak ve hafif bir sesle cevap verdi.

"Niçin mi? Çünkü sizin iyi bir aileye mensup olduğunuzu da öğrenmiştim. Böyle bir aile çocuğu nasıl olur da..."

Onun cümlesinin bitmesine meydan vermeden "Ne yapayım efendim," dedim. "Oldu bir defa."

"Yazık."

"Yoksa Leyla hakkında bildiğiniz bir şey mi var?"

"Hayır," dedi. "Kendisinin işçi olmasından başka bir şey bilmiyorum."

"O halde benimle niçin bu kadar alakadar olduğunuzu sorabilir miyim?"

"Şunun için ki..." deyip durdu.

Ben meraklanmıştım.

"Niçin, lütfen devam eder misiniz?"

“Müsaade ediniz de söylemeyeyim. Bırakınız ve ısrar etmeyiniz ki küçük bir vaziyete düşmeyeyim.”

“Niçin küçük bir vaziyete düşmüş olarsınız? Lütfen...”

Aldığım cevap karşısında kızardım, dersem yalan söylememiş olurum.

Yere bakarak “Madem ki ısrar ediyorsunuz, söyleyeyim. Çünkü sizinle ben alakadarım. Belki bana deli diyeceksiniz ama ne yapayım... Sizin fabrika önünden geçeceğiniz saatleri kollarım. Hep sizi düşünürüm. Sizin Leyla’yla nişanlı olduğunuzu işitince dayanamadım. Böyle küçülmeye kadar vardım, işin hakikatini sizden öğrenmek istedim. Bütün tehlikeyi göze alarak size o mektubu yazdım. Sizinle buluşmak ve konuşmak istedim. Leyla’yla nişanınızı bozamaz mısınız?”

Bayan Kamuran’ın bu suali pek damdan düşercesine olmuştu. Bunun kendisi de farkında olacaktı ki, serbest konuşan, katiyen en küçük bir sıkılma eseri göstermeyen bu civelek kadın gözle görülür bir şekilde kızarmıştı. Ben “Zaten bozmaya çalışıyorum ama yeni bir maceraya atılmak için değil hanımefendi,” dedim.

Hafif bir sesle cevap verdi.

“Ya! Öyle mi Kenan Bey... Niçin?”

Mamañiñ niçinin cevabını beklemeye lüzum görmeden anlatmasına devam etti.

Beni çok sevdiğinden, buna imkân bulabilirsem bir canı kurtaracağımdan, ben tipte erkeklerden çok hoşlandığından bahsedip durdu. Sormadığım halde künyesini sayıp döktü. Babasının Devlet Demiryolları’nda yüksek bir memur olduğunu söyledikten sonra sözüne şöyle devam etti.

“Şimdiki kocam ablamın kocasıydı, iki çocuğı vardı. Ablam ölünce eniştem çocuklarının üvey anne elinde hırpalanmaması için benimle evlendi. Daha o zaman on yedi yaşında bir çocuktum. Hiçbir şeye aklım ermiyordu.”

“Mademki evlenmişsiniz, böyle tehlikeli bir maceraya atılmakta bence hiçbir mana yok Kamuran Hanım,” dedim. “Kocanızla, çocuklarınızla iyi bir hayat geçirmeye çalışınız. Yazık değil mi kocanıza?”

“Belki yazık! Fakat ne yapalım ki sevmiyorum. Zorla g z ll k olur mu? Onun da beni sevdiğini tahmin etmiyorum. Daima işleriy-le alakadardır. Beni hep ihmal eder.”

Genç kadının ne demek istediğini çok iyi anlıyordum. Fakat işit-tiklerime o kadar inanamıyordum ki, rüya görüp görmediğimi kont-rol için tekrar sormaktan kendimi alamadım.

“Bunları bana niçin anlattığınızı, beni buraya niçin  ağırdığınızı lütfen açıkça sorabilir miyim?”

Meğer gönül verdiğim genç de ne kadar kalın kafalıymış, der gibi yüzüme baktı. Sonra “Anlamadınız mı?” dedi. “Sizi çok seviyorum. Sizinle anlaşmak, sizi nişanlırudan ayırmak istiyorum. Bunun için her şeye razıyım. Hatta kocamdan ayrılmaya bile.”

“Maalesef Kamuran Hanım. Sizinle anlaşmama imkân g remi-yorum. Çünkü ben bildiğiniz gibi hem nişanlıyım, hem de istikbali-mi temin etmiş vaziyette değilim.”

“Birleşmememiz için bunlar sebep teşkil edemez. Çünkü nişan-lınızı sevmediğinizi anlıyorum. Ondan kolayca ayrılabilirsiniz. Ha-yatınızı kazanmak meselesine gelince bu da kolay. şahsi servetim iyidir. Ondan istifade edebilirsiniz. İkimizi de hiç çalışmaya mecbur bırakmadan ge indirebilir. İsterseniz birlikte Avrupa’ya gidebiliriz. Siz orada istediğiniz bir meslek tahsilini yaparsınız. Ben de buradan ayrılırken bir avukat tutar, kocamdan ayrılmanın yollarını ararım.”

Bu teklif fena bir teklife benzemiyordu. Fakat ne yapayım ki ka-dın parasıyla geçinmeye hiç aklım ermedikten başka onun aradığı erkek de değilim. Bu teklifi reddederken ona makul bir sebep de g stermeliydim.

“Bu teklifiniz cidden makul. Fakat benim bunu kabul etmeme imkân göremiyorum. Sebebi de açık:  nce ailemin beni reddiyle karşılaşırım. Sonra da Leyla’dan ayrılmam sandığınız kadar kolay olmayacak. Kendisine söz vermiş bulunuyorum. Ben sözümden dönmem o kızın mahvını hazırlar.”

“O halde siz Leyla’yı seviyorsunuz!”

Hayır diyecek oldum, söylememe imkân bırakmadı.

“Anlaşılıyor,” dedi. “Ama o sizi anlayacak, sizi mesut edebilecek bir kız değil. Size yazık olacak.”

Bana doğrudan doğruya ilanı aşk eden kadının bu sözleri beni sinirlendirmişti. O da bunun farkına vardı.

“Sizi sinirlendirdiğimi görüyorum. Affınızı rica ederim. Bir daha size nişanlınızdan bahsedecek değilim.”

Mevzuu burada değiştirdi. Başka şeylerden bahsetmeye, daha doğrusu bana karşı duyduğu hisleri, kendisine acındıracak bir tarzda anlatmaya başladı.

Bunun içli bir kadın olduğunu görüyordum. Kocasından fazla alaka görmemesi onu böyle hareketlere mecbur bırakıyordu. Fakat benden başkasını niçin seçmemişti? Bende ne görmüştü? Bunları ne tahlile imkân buldum, ne de sormaya cesaret gösterdim.

Konuşuşumuzu, bir ikinci defa tekrara fırsat vermemeyi düşünerek zahiren elimden geldiği, becerebildiğim kadar iyi muamele ederek idareye çalıştım. Benden bir ikinci randevu isteyeceğine de şüphe yoktu. Ona fırsat verseydim bir üçüncüsü, bir dördüncüsü devam edip gidecekti.

Nitekim genç kadın düşündüğüm gibi hareket etti. Saate baktıktan sonra “Vakit epey olmuş, artık gitmeliyim,” dedi. “Sizi bugün hiç beklemediğiniz bir vaziyetle karşılaştırdım. Pazartesi günü tekrar buluşmamızı rica edebilir miyim? O gün daha sakın görüşür ve daha iyi anlaşırsınız.”

“Pazartesi kabil olamayacak. Salıya olmaz mı?”

Yüzüme manalı bir tarzda bakarak gülümsedi.

“Peki salı günü saat üçte. Gene burada.”

“Hayhay.”

Ayağa kalktı. Ben de onun hareketini taklit ettim.

“Müsaadenizle.”

“Güle güle hanımefendi.”

O yıldırım süratiyle pastaneden çıktı. Ben oturduğum yerden onun karşıda duran taksilerden birine atladığını gördüm. Otomobil fabrika yolunu tuttuğu sırada ben de hesabı ödeyerek pastaneden ayrıldım.

Kafam bu muammayı çözmekle uğraşıyordu. Ne yapacağımı bilmez bir haldeydim. Leyla’ya bir Mualla ilâve edilmişti. Şimdi de bir üçüncüsüyle karşılaşırıyordum.

Zayıf davranmamam lazımdı. Randevuya gitmemek en münasi-biydi. Düşündüğüm gibi ve böyle hareket etmeliydim.

Salı günü gitmedim. Aradan iki gün geçti. Kendisinden bir mektup daha aldım, beni çağırıyordu. Gene gitmedim. Bir sabah evime tanımadığım, halinden hizmetçi olduğu anlaşılan biri geldi. Elinde ufak bir kâğıt parçası vardı.

Acele yazılmış birkaç kelimeyi ihtiva ediyordu.

Göz gezdirince bunun Kamuran Hanım'dan olduğunu anladım. O gün beni muhakkak görmek istediğini yazıyor ve benden müspet bir cevap rica ediyordu.

Kendisine hayır diye yahut kaçamaklı bir cevap yazamazdım. "Peki," dedim.

"Kocamı değil, sizi seviyorum"

Söylediği saatte gittiğim zaman onu bekliyor buldum. Beni görünce küskün bir tavırla "Bravo Kenan Bey, böyle mi yapacaktınız?" dedi.

"Affedersiniz," dedim, "işlerim yüzünden gelemedim."

Yüzüme manalı manalı bakarak gülümsedi.

"Bu işleriniz, hep benim çağırdığım zamana mı rastlıyor?"

İzah ve ikna etmeyi en basit bir nezaket kaidesi telakki ettiğim için "Sizden ayrıldığım yahut sizin benden ayrıldığınız gün, pazar-tesi günü işlerim bulunduğunu söylediğimi sanıyorum. İşte o işi, salı günü dahi takip etmek mecburiyetinde kaldım. Ancak bugün, hatta biraz evvel bitirebildiğimi söylersem bana inanmalısınız."

"Madem ki inanmam lazım. Peki, öyle olsun."

"Çok alaycı bir ruh taşıyorsunuz gibi geliyor bana."

"Acayip, niçin?"

"Niçini var mı? Meydanda bir şey. Alay etmekten ve insanı iğnelemekten haz duyuyorsunuz diyeceğim geliyor."

"Aldanıyorsunuz. Alay etmiyorum. Hem ortada alay edecek bir mevzu da görmüyorum. Benim sizle değil, belki sizin benimle alay etmeniz daha doğru olur. Çünkü sizi çağıran ve size içimi açan benim."

"Rica ederim."

“Evet, evet böyle... Alay etmeniz bile haklısınız. Çünkü...”

Sözüne devam edemedi. Mamafih ne demek istediğini açıkça anlıyordum.

Onu müşkül vaziyetten kurtarmak için cümlesini tamamlaması üzerinde durmadım.

“Bu bahsi kapayalım,” dedim. “Bana mühim bir meseleden bahsedeceğinizi bildirmiştiniz.”

“Evet. Size cidden mühim bir meseleden bahsedeceğim. Fakat bunu söyleyebilmem için biraz kendimi toplamam lazım.”

Sustu, dinleniyordu. Bu genç kadın herhalde bir rol yapmıyordu. Söylediklerinde, hareketlerinde samimi olduğu muhakkaktı. Fakat bunu benim terviç eder görünmekliğim işime gelmiyordu.

Nihayet söze başladı.

“Kenan Bey,” dedi. “Ben bu birkaç gün içinde uzun uzun düşündüm. Neticede gene size geçen gün bildirdiğim kararında kaldım. Bunu sizin de kabul etmenizi rica edeceğim. Velez ki beni sevmeyeniz dahi. Size kendimi zamanla sevdireceğimden eminim. Beni anlayacaksınız. Ne kadar samimi olduğumu, sizi nasıl sevdiğimi göreceksiniz. Size rica eden, hatta yalvaran bir genç kadını kırarak mısınız? Size nişanlıyızdan ayrılıyorsunuz demiyorum. Teklifimi kabul ettiğiniz anda bu zaten kendiliğinden olacaktır. Ne dersiniz?”

“Nişanlıyı bırakmaya imkân olmadığını söylemiştim sanıyorum.”

“Evet, evet... Bunda ısrar etmiyorum. Benimle Avrupa’ya gelmek istemez misiniz?”

“Nasıl olur?”

“Sizden böyle sual sormamanızı istiyorum ve dediğimi kabul etmenizi rica ediyorum.”

Genç kadın ağlayacak gibiydi. Bir şey söylemedim. O benim bu sükûtumun kabul ettiğime yormuş olacaktı. Çantasını açtı ve kalın bir zarf çıkartarak önüne koydu.

“İşte,” dedi. “Bu zarf içinde nüfus kâğıdımla üç fotoğrafım var. Pasaportları çıkartınız. Hemen hareket edelim.”

İş bir an içinde tamamen değişmiş, yüzde yüz ciddiyete binmişti. Doğrusunu söylemek lazım gelirse genç kadının bu ciddi kararı

karşısında tamamıyla şaşırmıştım. Ne söyleyeceğimi, nasıl hareket edeceğimi bilmiyordum. Gayri ihtiyari elimi uzattım. Açıp baktım. Nüfus kâğıdı, fotoğraflar ve bir de genç kadının söylemediği bir kâğıt buldum.

Kâğıdı açıp bakınca bunun bir banka çeki olduğunu anladım. Gözüm rakamına ilişti.

1000 Türk lirası.

Hayretle çeki göstererek sordum.

"Bu ne olacak?"

"Pasaport ve tren biletlerinin masrafı."

"Kamuran Hanım," dedim, "çocukça hareket ediyorsunuz. Böyle bir hareket evli bir kadına yakışmaz. Anladığıma göre siz sakın düşünemiyorsunuz. Bunları alıp evinize dönün ve kocanızı sevmeye çalışın."

"Ben çok sakın düşündüm. Yaptıklarım da böyle bir düşüncenin neticeleridir. Ben kendimi bugünden itibaren de evli saymıyorum. Kenan Bey, ciddi ve samimî söylüyorum. Kararım katidir. Kabul etmezseniz bir genç kadının ölümüne sebep olacaksınız. Çünkü ben kocamı değil, sizi seviyorum. Başkasını sevmeme de artık imkân yoktur."

"Ama nasıl sakın bir düşüncenin neticesi olabilir bunlar?"

"Haklısınız. Hareketlerim size kendimi fena gösteriyor ve bu sebepten de benimle ciddi bir şekilde anlaşmak istemiyorsunuz. Hayır Kenan Bey! Ben bir sokak, bir macera kadını değilim. Kocasına ihanet etmek arzusuyla yanan zevk düşkünü bir kadın hiç. Ben artık, beni seven yahut sevebilecek bir erkekle evlenerek mesut olmak istiyorum. Bütün mesele bu."

Bunları o kadar ciddi bir tavırla söylüyordu ki, kararından döndürmeye imkân bulunmadığını anlıyordum. Fazla ısrar edemedim.

İşi savsaklamak ve bu genç kadını bir başka zamanda fikrinden caydırmak düşüncesiyle masanın üstündekileri alıp cebime koydum.

"Peki," dedim, "iş halletmeye çalışacağım."

"O halde sizi ne zaman görebileceğim?"

"Çarşamba günü gene burada, aynı saatte."

“Güzel. Artık ben gideyim. Siz bu işleri mümkün olduğu kadar çabuk bitirmeye gayret ediniz, rica ederim.”

“Elimden geldiği kadar çalışacağıma emin olunuz.”

Genç kadını tamamıyla değişmiş görüyordum. Bana artık sevgisine mukabele gösteren, ona elini uzatan bir adam gözüyle bakıyor ve gözlerinin içi gülüyordu.

“Teşekkür ederim Kenan Bey,” diyerek elini uzattı. Gülen gözleri baygınlaştı.

“Oruvar efendim.”

“Oruvar.”

O gidince bir an mütereddit kaldım. Nüfus kağıdıyla, resimlerini ve çeki aldığıma iyi mi yapmıştım, fena mı?

Almak bir kadını kırmamak noktasından iyi idi ama onu ümide düşürmek noktasından herhalde istenecek bir şey değildi. Mamafih bunun da kendime göre teselli tarafını buldum. Ben bunu çarşamba günü gene kendisine iade etmek için almamış mıydım? O halde bunun fena olan tarafı neresiydi?

Belki o gün sukûtu hayale uğrayacak, ümitsizliğe kapılacaktı. Bundan ne çıkardı? Kendisini ben davet etmemiş, böyle bir teklifte bulunmasını ben söylememiştim ya!

Fakat bunları kadını kırmadan iade etmenin yollarını düşünüp bulmak lazımdı. Bunu daha sakın bir zamanda düşünmeliydim. Pastaneden bu düşüncelerle ayrıldım.

“Artık her şey anlaşıldı”

Müthiş bir yağmur yağıyordu. Niyetim Leylalara gitmekti. Böyle yaptım. Fakat eve gidinceye kadar da sırsıklam oldum. Elbiselerimi daima Leyla ütüler ve onlarda bir kat elbisem dururdu.

Hemen sırtımdakileri çıkararak onları giydim. Akşam yemeğini orada yedikten sonra evime döndüm.

Ekseriya Leylalara bir defa sabahleyin uğrar, onlara gücümün yettiği kadar para bırakırdım. O akşam niyetim parayı bırakıp çıkmak ve sabahleyin uğramamaktı. Çünkü bir arkadaşına o sabah evinde söz vermiş bulunuyordum.

Gece para vermeden ayrıldığımı hatırlayınca bilmecburiye evden daha erken çıktım. Leylalara uğradıktan sonra söz saatimde arkadaşşıma yetişmeyi düşündüm. Bundan başka parayı vermiş bile bulunsaydım, gene gitmem lazımdı.

Çünkü ıslanan elbiselerimin, cebinde Kamuran'ın nüfus kâğıdıyla resimlerini ve çeki unuttuğumu hatırlamıştım. Bunları yanıma almalıydım.

Leyla'nun kapısını çaldım, annesi açtı. Fakat yüzünü ve bana bakışını beğenmedim. Leyla'nun o gün fabrikaya gitmeyeceğini biliyordum. Gece işi almıştı. Akşam üstü gidecekti.

Annesi yüzüme bile bakmadı. Kapıyı açık bırakarak arkasını dönüp yürüdü. Bunu ilk defa yapıyordu. Arkasından seslendim.

"Leyla burada mı?"

Sert bir sesle cevap verdi.

"Evet... Nerede olacak ki?"

"Nerede?"

"Odasında."

Parayı hiçbir gün annesine vermiş değildim. Her zaman Leyla'ya bırakırdım. Onun için doğru odasına çıktım. Onu bir sandalyeye oturmuş, çorap tamir eder gördüm. Arkamdan annesi de geldi.

Leyla ağlamışa benziyordu. Daha "Nen var Leyla?" demeye kalmadan gözlerini yüzüme dikti. Kaşları çatıldı.

"Artık her şey anlaşıldı," dedi. "Lakayt durmanın, annenin buraya kadar gelip uydurduğu sözlerin manası anlaşıldı. Bunlar ne sana, ne de annene yakışır."

Annesi atıldı.

"Sana söyledim kızım. Böyle yalanın elbette bir manası vardır diye. Nihayet anne sözüne gelmiş oluyorsun. Kabahat sende. Hem sen çektin, hem bana çektin."

Böyle birdenbire iki taraflı bir bombardımana maruz kalmam beni şaşırtmıştı.

Önce söyleyecek bir şey bulamadım. Sonra da kekeleyerek "Ne oluyor?" dedim, "Ne var ki?"

Bu sözüm Leyla'yı ifrite döndürmek için kâfi geldi. Gözlerinin karardığını anlamıştım. Deliye dönmüştü. Birdenbire yerinden fırladı. Elindeki çorabı odanın köşesine fırlatarak ayağa kalktı.

"Daha ne olacak ki!" dedi.

Ve sinirli bir halde elleri titreyerek konsola koştu. Bir göz çekerek çıkarttığı zarfı yırtarcasına açtı.

"İşte... Bu ne?"

Korktuğuma uğramıştım. Cevap vermedim. Leyla boğulur gibi devam etti.

"Bak sen de, o alçak kadın da göreceksiniz. Neler yapacağım. Utanmazlar."

Leyla'ya bu vaziyette cevap vermek onu büsbütün kudurtmaktan başka bir şeye yaramayacaktı. Susmayı muvafık buldum. Fakat o ben sustukça azıttı. Nihayet dayanamadım.

"Leyla," dedim. "Kendini boşuna üzüyorsun! Beni dinlemeyecek misin?"

Annesi araya girdi.

"Elbette gene bir şey uyduracaktır kızım, dinle."

Annesine döndüm.

"Rica ederim. Bizi yalnız bırakınız. Kızınız çocuk değildir. Uydurulmuşla uydurulmamışı tefrik edebilecek bir yaştadır. Düşünür. Makul görmezse annesi gibi düşünür."

Leyla, benim yalan söylemeyeceğimi çok iyi bilirdi. Ondan şimdiye kadar yalnız bir şeyi saklamıştım: Kız olduğumu. Bundan ötesini benim kadar biliyordu.

Annesiyle bu şekilde konuşuşum, onu nispeten sakinleştirmişti. Hatta o da "Anne... Neler söyleyecek bakayım," dedi.

Bundan laf dinleyebilecek, muhakeme edebilecek bir vaziyete geldiğini anladım.

Annesi çıkıp gittikten biraz sonra "Şimdi beni dinleyebilecek misin Leyla?" dedim.

"Annemi niçin çıkardım? Tabii dinleyeceğim. Söyle bakalım."

Söze başlamazdan önce yanına yaklaştım. Israrına rağmen ellerini ellerim içine aldım.

"Evvela," dedim, "bak gözlerime! Bunlarda seni aldatacak bir ışık görüyor musun?"

Cevap vermedi. İlave ettim.

"Seni," dedim, "böyle asabileşmiş görünce beni ne kadar sevdiğini anlayarak seviniyorum. Fakat asabiyetin fazlası da cana zarar."

Leyla cevap vermiyor, yalnız beni dinliyordu. Ben asıl maksada geçmezden önce ona karşı duyduğum hissin samimiliği hakkında dil döktüm. Sonra "Şimdi seni daha sakinleşmiş, söylediklerimi muhakeme edebilecek bir vaziyete girmiş görüyorum. Beni dinle ve iyi muhakeme et."

Bunu söylerken, katiyen yalana sapmadan, hakikati olduğu gibi anlatmaya karar vermiştim. Nitekim böyle yaptım. Ona en küçük bir noktasını bile gizlemeden hadiseyi olduğu gibi anlattım. Ve gerek nüfus kâğıdını, gerek resimleri niçin aldığımı söyledim.

Ve bunları nasıl iade edeceğimi de ilave etmeyi unutmadım, işin garibi şu ki, ona nasıl iade edeceğimi anlatmaya başlamazdan önceye kadar bu mevzuu katiyen aklıma getirip düşünmemiştim bile.

Fakat Leyla'ya anlatırken aklıma gelen hal şeklini doğrusu ben de pek beğendim. Hatta bu iş için ayrıca düşünmeye lüzum göstermeyecek kadar.

"Leyla," dedim. "Şimdi bunları çarşamba günü iade edeceğim. Şöyle bir mazeret göstererek: 'Pasaport almaya çalıştım. Fakat kocanızdan izin kâğıdı olmadan vermiyorlar. Benim de sarıh adresimi ve ailemin müsaadesini istiyorlar.' Tabii o ne böyle bir kâğıt getirebilecek, ne de ben... Böylece de bunları iade etmiş, kadının bir daha yüzünü görmemiş bulunacağım."

Leyla benim bu açık ifadem karşısında umduğum gibi hareket etti. Çok soğukkanlı konuştu.

"O kadın," dedi, "muhakkak çıldırmış. Çarşamba günü bunları götürüp iade edeceksin. Ve bir daha senin o kadınla konuştuğunu duymayacağım. Duyarsam karışmam, kocasına her şeyi anlatacağımı bilmelisin. İkinizin başına da felaket yağdırmaktan katiyen çekinmem."

"Niçin konuşacağım? Benim onunla ne alakam var ki?"

Leyla soğukkanlı davranmıştı ama belliydi ki bana kırılmıştı. Çarşamba gününe kadar da bu meseleyi bir daha tazelemedi. Yalnız perşembe günü akşamı kendilerine uğradığım zaman “Verdin mi?” diye sordu.

“Evet, verdim ve alakamı kestim,” dedim.

Halbuki yalan söylemiştim. Daha doğrusu söylemek mecburiyetinde kalmıştım. Götürmemiş miydim? Götürmüştüm. Leyla’ya anlattıklarımı ona da tekrarlamıştım. Fakat genç kadın bütün ümitlerinin bir an içinde suya düştüğünü görünce o kadar müteessir olmuştu ki tasavvur edemezsiniz. Onu hatta teselli etmek mecburiyetinde bile kalmış, bir başka gün tekrar buluşarak uzun uzadıya görüşmemizi ve elbette bunun bir çaresini bulabileceğimizi söylemiştim.

Nişanlım o gecedен sonra bu bahsi hiç açmadı. Fakat halimdeki gayri tabiiikten şüphelenmiş olacaktı ki, işi bulunmadığı zamanlar beni takip etmeye başladı. Ve nihayet bir gün beni Şişli’deki İspiro’nun gazinosunda Kamuran’la yan yana yakaladı. O gün bir skandal çıkarmasından çok korkmuştum. Fakat gariptir, bir şey yapmadı. Yanımıza bile gelmedi. Sadece kapıdan bakarak çekilip gitti.

O günden sonra artık kavgalarımız yamanlaşmıştı.

Bu kavga yalnız aramızda kalmış da sayılamazdı. Kamuran, kendisiyle konuştuğum günlerde bana Leyla’nın fabrikada kendisine tesadüf ettikçe dik dik baktığından bahsediyordu.

Tabancamı çektim

Bir cumartesi günüydü. Leyla’yı fabrikadan almak için gitmiştim. Kendisini kapıda asık bir suratla gördüm.

Ben bunu Kamuran’la aralarında geçen bir münakaşaya hamletmişim. Fakat yanına gittiğim zaman işin hiç de böyle olmadığını öğrendim. Leyla, gene fabrikada ustabaşıyla atışmıştı. Onun gene Leyla’ya sataşmış olması benim çok sinirime dokundu. Hele biz konuşurken ustabaşının da kapı önüne çıkmış olması asabımı büsbütün bozdu.

Sağı solu gözetmeyerek atışmaya başladık. Bana ağır bir cümle sarf etmiş olması da zaten bozuk sinirlerimi kökünden baltaladı. Gene kendimi kaybettim. Tabancamı çektim, neredeyse ateş edecektim. Fakat birdenbire fabrika amelesinden biri bileliğime yapışarak, tabancayı alarak beni zorla evime kadar getirdikten sonra dönüp gitti.

Bu hadise üzerine Leyla tekrar işten çıkarıldı. Bu sefer fabrika sahibine çıkarak işin aslını, niçin çıkarıldığını öğrenmek hevesine kapıldım ve böylece hareket ettim. Odasına girdiğim zaman, fabrika sahibini yalnız buldum.

"Sizi rahatsız ediyorum," dedim, "bir meselenin aslını öğrenmeye geldim."

"Söyleyiniz!"

"Ben Leyla'nın nişanlısıyım. Kendisine yeniden izin verildi. Bunun sebebini öğrenebilir miyim?"

"Dün ben burada yokken bir vukuat olmuş. Siz ustabaşına tabanca çekmişsiniz."

"Evet, öyle bir şey oldu. Fakat bunda Leyla'nın ne günahı var!"

"Günahı falan yok. Fakat böyle harekete lüzum gördük."

"Ustabaşının teşvikiyle değil mi?"

"Hayır... Size daha fazla izahat veremeyeceğim."

"Bunu sizden rica ediyorum."

"Sözün kısası delikanlı. Fabrikamda bir cinayet işlenmesine sebep olabilecek bir genç kızı tutamam."

"Niçin cinayete sebep olsun?"

"Dünkü hadise neydi? Bundan başka şey mi? Karım hadise sırasında penceredeymiş. Siz tabanca çektiğiniz zaman kendisini kaybetmiş. Akşam üstü geldiğim zaman kendisini yatakta ve hastalanmış buldum."

Fabrika sahibinin bu izahatı beni büsbütün şaşırtmıştı. Demek bu sefer Leyla'nın kovulmasına ustabaşı değil, Kamuran Hanım sebep olmuştu. Başka bir şey sormadım. Yalnız "Anlaşıyor beyefendi," dedim. "Refikanız kurşunumla yaralanmaktan ve bu kız fabrikanızda bulunduğu müddetçe daima böyle bir tehlikeyle karşılaşmak ihtimalinden korkmuş olacak."

"Evet, çok iyi anladınız."

“Şu halde ustabaşını değil, refikanızın isteği üzerine işe nihayet verdiniz.”

“Refikamın yahut benim.”

“Affedersiniz, sizi rahatsız ettim.”

“Estağfurullah!”

Fabrika sahibini gene odasında kendisiyle baş başa bırakıp çıktım. Bu işi Kamuran’ın nasıl yapabildiğine, niçin yaptığına doğrusu hiç akıl erdirememiştim.

Leyla’ya işten çıkarılmasına Kamuran’ın sebep olduğunu söylemedim. Fakat o, fabrikadaki arkadaşlarından hakikati öğrenerek Kamuran’a büsbütün düşman olmuştu. Ben de kızmamış değildim. Hatta kocasından bu hakikati öğrendiğim gün karşıma çıkmış bulunsaydı belki de öldürürdüm.

Hislerine kapılarak genç ve yetim bir kızın ekmeğine mâni olmanın cezası ancak bu olabilirdi.

“Eyvah Kenan, mahvolduk!”

Onu ilk gördüğüm gün soğukkanlı davrandım. Zaten sinirlerim de yatışmıştı. Yalnız ona “Kamuran Hanım, bu işte size yakışmayacak şekilde hareket ettiniz. Sizin, yetim bir kıza böyle bir fenalık yapacağınızı hiç ummazdım. Mamafih ehemmiyeti yok. Ben gene ona bakarım. Siz ona değil bana fenalık yaptığınızı unutmamalısınız.”

“Niçin sana fenalık etmiş oluyorum?”

“Ondan yavaş yavaş ayrılmak üzere bulunuyordum. Halbuki sen buna mâni oldun. İşinden çıkarılmasına gene ben sebep olmuş görüldüğüm için onu bu halde bırakmaya ne vicdanım, ne de gönlüm razı olabilir.”

Bu konuşmamız, gene İspiro’nun gazinosunda geçiyordu. Gene beni çağırtmıştı. Leyla’ya taalluk eden bahsi burada bırakarak “Şimdi başka şeylerden bahsedelim. Sizi dinliyorum,” dedim.

O hiç de bu bahsi kapantıya taraftar görünmedi.

“Hayır,” dedi. “Ben hiç işin bu tarafını düşünmemiştim. Yüzüme sert sert bakmasına artık tahammül edemiyordum. Hele kendi ça-

tım altında benim sevdiğim bir erkeğin nişanlısının bulunmasına göz yumamıyordum. O günkü hadiseyi vesile bilerek kocamdan Leyla'yı kovmasını istedim. Ama şimdi..."

"Zararı yok," dedim, "Kamuran Hanım... Ne yapalım, olan oldu. Artık tashihine imkân olmayan bir şey."

"Hayır var. Ben gene kocama söyler ve Leyla'yı fabrikaya aldırırım."

"Sakın bunu yapmayınız."

"Niçin?"

"Yapmamanız daha doğru olur da onun için. Bu benim gücüme gider. Önceden yapmamalıydınız."

Bu cümlemi daha tamamlamamıştım ki Kamuran'ın birdenbire kolumu tuttuğunu ve renginin değiştiğini gördüm. Sapsarı olmuştu. Titrek ve bir fısıltı halinde "Eyvah Kenan, mahvolduk!" dedi.

Niçin mahvolmuştuk? Ne olmuştu? Birdenbire ne olduğunu anlayamamıştım. Gene onun dili dolaşarak "Kocam geldi," dediğini işittim. Başımı çevirdiğim zaman kocası karşığı masaya oturuyordu. Ben de şaşırmıştım. Fakat kendimi toplamayı, soğukkanlı görünmeyi ihmal etmedim. Yarı ölü bir halde bulunan Kamuran'a "Kendine gel," dedim. "Şaşırmaya lüzum yok. Derhal kalk ve eve git. Sana bir şey sorarsa sokakta rastladım, Leyla'nın işten çıkmasına benim sebep olduğumu duymuş, benimle görüşmek istediğini söyledi. Ben de kabul ettim, dersin. Bana da sorarsa ben de aynı şeyi söylerim."

Bu yol gösterişim onu kendisine getirdi. Ayağa kalktığı zaman titriyordu. Başıyla selam vererek hemen ayrıldı. Kocası bize sırtını dönmüş, güya görmemiş gibi bir vaziyet takınmıştı.

Kamuran çıkıp gittikten sonra yarım saatten fazla öylece oturdu. Sonra da kalkıp gitti.

Arkasından ben de çıktım. Tam Şişli tramvay rotasyonuna geldiğim sırada Leyla'yla karşılaşınca her şeyi anladım. Kocasına, Kamuran'ın benimle İspiro'nun gazinosunda buluştuğunu Leyla haber vermiş olacaktı.

Çünkü beni görür görmez korkudan kaçmıştı. Eve geldiğim zaman onu odasına çağırdım ve bunu neden yaptığını sordum.

Çekinmeden cevap verdi.

“Tabii yaparım,” dedi. “O hem beni ekmeğimden etti, hem de seni elimden aldı.”

Onun bu tarzda cevap verışı canımı sıkıyordu. Ne yaptığımı bilmez bir haldeydim.

“Bugünden sonra,” dedim, “ikinizle de hiçbir alakam kalmadı. Eğer beni bir daha çağırır, peşimi takip etmeye kalkarsan, seni geberdiririm. Bunu böylece bil.”

Evlerinde bulunan eşyalarımı topladım ve bir hamala yükleyerek evime geldim. Böyle hareket ettiğim halde Leyla’dan gene kurtulamadım. O her yerde önüme çıkıyor ve bana rahat vermiyordu.

Kamuran’ı da bir daha görmedim. Yalnız bu hadiseden sonra kocasından ayrıldığını, babasının evine gittiğini bana yazdığı mektuplardan öğrendim. Hemen her gün mektup yolluyor, benimle konuşmak ve anlaşmak istiyordu.

Nihayet o da vaziyeti anlamış olacaktı ki, mektuplarının arkası kesildi.

Fabrika sahibi Leyla’dan ayrıldığımı duyunca onu tekrar işine almıştı. Lakin Leyla, söylediğim gibi peşimi bırakmıyor fakat ben yüz vermiyordum.

*

Artık Leyla’yla dostluğumuzu idameye imkân yoktu. Kamuran’la aramda tanışıklık bu şekilde sona ermişti.

Başım biraz sakin kalınca içimdeki kurtlar gene beni kemirmeye başladı. Gerçi Mualla ile konuşmamız devam ediyordu. Onu en az haftada bir iki defa görüyordum. Sinemaya gidiyor, eğlenilebilecek yerleri dolaşıyorduk. Başım biraz sakin kalınca, görüşmelerimi daha sıklaştırdım. Onun vasıtasıyla tanıdığım ailelerde yapılan toplantılara devam etmeye başladım. Bu gezmelerim, Feriköy ile Feriköy kahvelerinden ayağımı çekmeye vesile olmuştu. Bu toplantılarda birçok yeni tanıdıklar edinmiştim.

Bir cuma günüydü Mualla ile Notre Dame de Sion’da okuyan bir arkadaşının evinde verdiği çaya gittik.

Çay oldukça kalabalıktı. O gün bana orada son sınıf talebesinden Karmen adında bir Fransız kızını tanıttılar. Bu güzel bir kızdı. Şen ve civelekti. Tanışır tanışmaz, bir bülbül gibi şakımaya başladı. Ahbap-

lığı bir hayli ilerlettik. Buradaki konuşmamızı fırsat buldukça başka günlerde dışarıda da devam ettirdik.

Kendisiyle görüşmemiz bir hayli zaman sürdü. Buluşamadığımız zamanlarda mektup yazmayı ihmal etmiyordu. Mektepleri kapandığı günlerden birinde gene buluştuk. O gün bana artık Paris'e gideceklerini ve İstanbul'a bir daha dönmeyeceklerini söyledi. Beni de davet ediyordu. Kalkıp gitti. Bu vefakâr sevgili, Paris'ten de mektuplarını eksik etmedi. Her mektubunda Paris'e ne zaman geleceğini soruyor ve beni çok özlediğinden bahsediyordu.

Onunla mektuplaşmamız Mualla'nın cebimde mektubunu yakaladığı zamana kadar devam etti. O günü hiç unutmam, zavallı kız neredeyse ağlayacaktı.

Kendisini bir arkadaşıyla aldatmam izzetinefsine dokunmuştu. Bir daha mektup yazmayacağıma yemin ederek işi kapayabildim.

Feriköy'den ayağımı kesmiş olmam evdeki rahatımı temin etmedi. Uzun zaman süren Leyla macerasının akisleri ev muhitine yeni yeni gelmeye başlamıştı. Evde yaptıklarımı işitmeyen kalmamış ve geçimsizlik alıp yürümüşü.

Kardeşlerim şimdi bütün kabahati yalnız bana bulmuyorlar, anemi de şerik-i cürüm* telakki ediyorlardı. Onun beni bazı günler müdafaa etmesi bu neticeyi doğurmuştu. Evde artık ne annemin, ne de benim rahatım vardı. Anneme acıyordum. Benim yüzümden laf işitmiş olmasına üzüliyordum. Bu üzüntüler tek annem rahat etsin diye beni aile yuvasından tekrar uzaklaştırdı. Başımı alıp çıkıp gittim. Nereye? Muayyen hiçbir yere değil. İtirafı çok güç olmakla beraber hakikati söylemeden yapamayacağım. O zamanlar birçok gecelerimi Feriköy kahvelerinde, peyke üzerlerinde geçirdim.

İyi ve muntazam bir hayata alışmış olan bir kız çocuğunun, birçok erkeklerin bile güç tahammül edebildikleri böyle bir serseri hayatına böyle birdenbire atılivermesinin sıhhati üzerinde nasıl bir tesir yapacağını takdir güç olmaz.

Aile yuvasından uzak geçen bugünlerim beni elimde olmadan bin bir maceraya sürükledi.

---

* Suç ortağı. (e.n.)

Erkek elbisesinin başıma getirdiklerine büyük bir sabırla tahammül ettim. Ağladığım geceler eksik değildir. Fakat eve dönmeyi izzetinefsime yediremiyor, hele erkek elbisesini çıkarmak aklıma geldikçe irkiliyordum.

Bununla beraber yuvam gözümde tütüyordu. Herkesi seviyordum. Aile efradından kimseye en küçük bir kırgınlık duymuyordum.

Onlara derin bir muhabbetle bağlıydım. Bu, bugün de böyledir. Anneme çok gözyaşı döktürdüm. Artık benim için hayat bambaşka bir şey olmuştu. Benim ailemi sevdiğim halde onların bana en küçük bir alaka bile göstermemiş olmaları beni mustarip ediyordu. Bir kızın erkek elbisesi giymesi, kendisine böyle yüz çevrilmesini icap ettirecek bir sebep miydi?

Böyle düşününce onları, bana "Erkek elbisesini çıkar, giyme!" diyenleri haksız buluyordum. Bu endişeler, bu üzüntüler düşünüş ve görüşlerimi tamamıyla değiştirmişti. Yaşamak istemiyordum. Derdimi unutmak için yapmadığım kalmadı. Kendimi içkiye verdiğim saatler oldu.

Bazı geceler Feriköy'deki kahveci Rahmi ile kahvesini kapattıktan sonra içeride oturup içer, sonra da evin yolunu tutardım. Fakat evimin karanlık pencereleri içime bir ürkeklik verir, kapıyı çalmaya cesaret edemez, kâh sokaklarda dolaşarak, kâh kapının eşiğinde oturarak sabahlardım.

Bazı geceler de annemi karanlık pencerede beni bekler bulurdum. O kimseye işittirmeden kapıyı açar, görünmesi, gösterilmesi ayıp bir mahlûk gibi öz evladını içeriye alırdı.

Annem bana hiçbir ananın yapamayacağı fedakârlıklarda bulunmuştur. Bunu unutamam. Yaptıklarından dolayı kendisini her zaman sevgi ve muhabbetle anarım.

"Sen kızmışsın, öyle mi?"

Böyle, Rahmi'nin kahvesinde sabahladığım zamanlarda Adem adında bir adamla ahabap olmuşum. Bu adam otuz otuz beş yaşlarında iriyarı esmer birisiydi. Rumeliliydi. Hal ve vakti yerinde bir

adamdı. Bir akşam ben kahvede otururken yanıma geldi. Köyden üç arkadaşı geldiğini ve Beyoğlu'na inip bir gazinoda içip eğlenmek istediklerini söyledi.

"Güle güle eğlenin, gözümüz yok," dedim.

"Yok canım," dedi. "Ben senden rica edeceğim. Biz Beyoğlu'nu bilmeyiz. Bizi götürür müsün?"

"Davetli miyim?"

"Tabii değil mi ya..."

"Niçin olmasın? Hayhay. Ne zaman gideceğiz?"

"Hemen."

Beraberce Beyoğlu'na indik. Arkadaşları basit adamlardı. Kıyafetleri de aynı şekildeydi. Bunlarla nihayet Gülistan Birahanesi'ne gidebileceğimizi düşündüm. O gece geç vakte kadar orada oturduk. İçtik. Arkadaşlarından biri oldukça sarhoş olmuştu.

Birahane bulanan kadınlardan üçünü de yanımıza alarak çıktık. Ben yolda ayrılmak istedim. Fakat Adem "Olmaz," dedi. "Beraber gideceğiz. Bizi böyle bırakıp gitmek yakışık almaz."

"Bundan sonra siz hususi bir şekil de eğlenmek isteyeceksiniz. Asıl benim bulunmam yakışık almaz."

"Yok, yok... Bizi bırakıp gidersen darılırım doğrusu."

Çaresiz muvafakat ettim. Bir otomobile atlayarak Şişli'deki meşhur Arap Mehmet'in gazinosuna geldik ve bir oda açtırtıp oturduk. Buradaki içkiler, tesirini tam yapmaya başlamıştı. Hepsi de müthiş, burunlarını görmeyecek kadar sarhoş olmuşlardı.

Kendisini kaybetmeyen yalnız bir Adem Efendi vardı. O da bir aralık beni dışarıya çağırırdı.

"Ben sarhoş olmaya başladım. Şu tabancam ile üstümdeki seksen lirayı al. Sende dursun. Yarın bana verirsin!" dedi.

Bir ara taşkınlıkları aldı yürüdü. Kadınlar birer bohça gibi kucaktan kucağa dolaşıyordu. Benim sakın bulunmamı garip görüyorlardı.

Adem Efendi, ikide birde "Sen genç değil misin yahu? Bu ne uyuşukluk!" deyip duruyordu.

Arap Mehmet'in gazinosundan şafak sökerken ayrıldık. Yine otomobile Şişli'ye geldiğimiz sırada otomobili durdurarak ben zorla indim. Onlar kadınlarla beraber gittiler.

Akşam üstü kahveye giderek Adem'i buldum ve bendeki emanetlerini teslim ettim. Adem'le o günden sonra dostluğumuz bir kat daha fazlalaşmıştı. Hemen her akşam beraber içiyorduk. Ben de enikonu rakıya alışmıştım. Herkes yaşıma küçüklüğüne, zayıflığıma rağmen bu kadar çok nasıl içki içebildiğime hayret ederek bakıyordu.

Mehtaplı bir yaz gecesi idi. Adem Efendi ve daha birkaç arkadaş hep birlikte Feriköy Mezarlığı'nın yanındaki çayıra gidip oturmuşuk. Hem rakı içiyor, hem de dertleşiyorduk.

Bir ara yanımızda bulunanların hepsi de birer bahane ile kalkıp gittiler. Biz Adem Efendi ile yapayalnız kaldık. O sarhoş olmaya başlamıştı. Bunu abuk sabuk konuşmasından anlıyordum. Benim de ondan geri kalır yerim yoktu. Fakat ben daha tahammül göstermemden yahut da daha az içmiş bulunmamdan dolayı kendime hâkimdim.

Onun sapıtmaya başladığını görünce ben de gitmek istedim. Lakin bırakmadı.

"Otur bakalım," dedi. "Seninle daha görüşeceklerimiz var."

"Ne soracaksan sor da gideyim. Vakit oldukça gecikti. Sözüm var."

"Atma! Otur hele bakalım."

Çaresiz oturdum. Konuşması peltekleşmeye başlamıştı. Cümlelerini toparlayamıyordu.

"Sen," dedi, "kızmışsın öyle mi?"

Cevap vermedim.

"Bütün Feriköy böyle diyor, doğru mu?"

Yine cevap vermedim. Bu sükûtum Adem Efendi'nin sarhoşluğunu büsbütün artırmıştı. Birdenbire "Söylesene be!" dedi.

Onun bu şekilde konuşmasına ben de kızmıştım.

"Sana ne?" dedim.

"Ne demek bana ne?" diyerek doğruldu.

Adem Efendi'nin niyeti kötüydü. Bunu hareketleri, sözleri anlatıyordu. Ben sarhoş bulunmama rağmen işin kötülüğünü kavradığımdan sıvışmaya başvurmak için ayağa kalkmak istedim.

Fakat o daha atik davranmış ve kollarımdan yakalamıştı. Çok fena bir vaziyette olduğumu görüyordum. Bana dostluk muamelesi yapan bu adamın böyle bir hareketi beni büsbütün şaşırtmıştı. Elin-den kurtulmama çok sarhoş bulunması yaradı. Silkindim. Kollarımı

kurtarır kurtarmaz da koşmaya başladım. O da peşimden koşuyor, arkamdan “Dur ulan!” diye bağıırıyordu.

Çayırın bayırımsı bir yerinde hemen yakalanmak üzere bulunduğumu görünce durdum.

“Ne istiyorsun?” dedim.

“Koşmakla elimden kurtulabileceğini mi sanıyorsun? Bak hele etrafına. Allah’ın kırında seni elimden kaçıır mıyım ben? Bağıırma-ya kalkma, kurşunu beynine yersin.”

Hakikaten kimseler yoktu. Gözleri dönmüş ve bir ifrit gibi karşında soluyan bu adamın dediğini yapabilecek kadar kendisini kaybetmiş olduğunu da görüyordum.

Gözlerim, mehtapta pırıl pırıl parlayan tabancanın namlusuna takılı kalmıştı. İçimden *Eyvah*, dedim, *mahvoldum!*

İkimiz de hiçbir şey konuşmadan bir müddet durduk.

Bu herifin elinden muhakkak kurtulmanın yolunu bulmam benim için hayati bir meseleydi. Bunu beceremezsem hakikaten mahvolmuştum. Aklıma gelen bir fikri tatbik etmek istedim. Sahte bir gülüşle “Adem Efendi,” dedim, “şakayı bırakalım. Sen fazla sarhoşsun. Gel şurada biraz oturalım. Açıl, ondan sonra gidelim.”

Elinden tutarak tekrar çayıra doğru sürükledim. O bir kuzu gibi bana itaat ediyordu. Fakat bu öyle bir kuzuydu ki en küçük fırsatta en şeni* harekette bulunmaktan çekinmeyecek bir kuzu!

“Sana,” dedim, “benim kız olduğumu kim söyledi?”

“İşittim. Bunu bilmeyen, söylemeyen var mı ki?”

“Bunların hepsi de laf. Sen hiç erkek elbisesiyle dolaşan kız gör-dün mü?”

Adem Efendi cevap vermedi. O, elindeki şişeyi ağızına dayayarak cesaret toplamaya çalışıyordu. Buna mâni olmak istedim.

“İçme artık,” dedim, “kâfi.”

O mâni olmak için uzattığım elimi elinin tersiyle itti. Mırıldanır gibi “Bırak beni,” dedi.

Tabancasını almak lazımdı. O farkında olmadan bütün tehlikeyi göze alarak elimi cebine uzattım. Tabancasını usulca çekip aldım. şimdi rahattım. Fakat o elimi çektiğim sırada bunun farkına varmış-

---

* Alçakça, fena, insanlık dışı. (e.n.)

tı. Elini cebine götürdü. Tabancasının bulunmadığını görünce “Ver ulan tabancamı,” dedi.

Ben cevap vereceğim yerde yerimden fırladım. Gayet soğukkanlılıkla “Ben gidiyorum,” dedim. “Sen istersen kal.”

Daha cümlemi bitirmeden koşmaya başladım. O da arkamdan.

Yakalanacağım sırada döndüm. Tabancayı göstererek “Bir adım daha atarsam geberdiğin gündür,” dedim.

Put gibi yerinde kaldı. Sallanıyordu. Uğuldar gibi “Katibe,” dedi. “Beni tuzağa düşürdün. Ama alacağın olsun.”

Arka arkaya giderek yanından uzaklaştım. Sonra koşmaya başladım. Hem koşuyor, hem arkama dönüp bakıyordum. Onun gelmediğine kani olunca yavaşladım. Tehlikeyi kolay savmuştım.

Doğru Rahmi’nin kahvesine gittim. İçeriye girerken tabancayı pantolonumun cebine soktum. Ocağın başına giderek geçen vakayı Rahmi’ye anlattım. O da halimin perişanlığını fark etmişti. Bu temiz yürekli adam şaşırmıştı da. Sadece “Vay namussuz herif vay,” dedi. “Mademki tabancasını aldın mesele yok. Şimdi, yahut yarın buraya gelip tabancasını isteyecektir. O zaman canına okuruz. Sakın tabancasını vereyim deme.”

Biz Rahmi ile konuşurken kapı açıldı. Adem Efendi sallanarak içeriye girdi. Doğru yanuma geldi.

“Tabancayı versene Kenan,” dedi.

Küstağça yaptığı hareketten utanıp kaçacağı yahut tarziye vereceği* yerde karşıma dikilip bu şekilde konuşması sinirime dokundu. Kendimi kaybettim ve suratına tokat indirdim.

“Ben de tabanca filan yok,” dedim. “Git, istediğin yere başvur.”

Bana saldırmak için harekete geçtiği sırada birkaç kişi kollarından yakaladılar.

“Ayıptır, yahu ne oluyor?” diye bağıryorlardı.

Ben cevap vermeden kahveden çıkarak doğru eve geldim ve o geceyi de büyük bir rahatsızlık içinde geçirdim.

Ertesi sabah gidip onu kahvede yakaladım. Ve tabancasını önündeki masanın üzerine bırakırken “Al tabancamı,” dedim.

---

* “özür dileyceği.” (e.n.)

“Eğer sen namuslu bir erkeksen akşamki sözünü yerine getirir ve şimdi beni vurursun.”

Adam hiç sesini çıkartmıyor, başını önüne eğmiş, sadece beni dinliyordu. Onun bu hali asabımı büsbütün bozdu. Sesimin var kuvvetiyle “Ne duruyorsun? Alıp tabancanı ateş etsene! Beni öldürsene! Korkak, alçak!” diye bağırdım ve kahveden dışarı çıktım.

Bu hadiseden beş on gün sonra da başımdan bir felaket geçti. Bir geceydi. Geç vakit, kahveden eve dönüyordum. Yağmur çiseliyordu ve derin bir karanlık vardı.

Feriköy Camisi’ni geçtim. Baruthane Caddesi’ne çıkan iki tarafı yüksek duvarla kapalı dar yolu geçiyordum. Karşıdan bir karaltı belirdi ve yanımdan geçeceği sırada hafifçe yan dönerek yol verdim.

Yol çok dardı. Böyle hareket etmeseydim, iki kişinin yan yana bu dar yoldan geçmesine imkân yoktu. Gölgenin yanımdan geçmesiyle sol bacağıma hart sesiyle bir şeyin girdiğini duydum. Can acısıyla “Ah!” diye bağırdım. Meçhul adam süratle köşeyi dönerek kayboldu. Acıyı unutarak adımın peşine takıldım. Köşeye kadar geldim. Ortada kimseyi göremedim.

Bu vaziyette yapacak bir şey yoktu. Evime gitmeliydim. Fakat güçlkle yürüyordum. Sıcak bir şeyin ayaklarıma doğru indiğini duyuyordum. Yaralanmıştım. Bir doktora veya eczaneye gidip yarımı sardirmek lazımdı. Bu saatten sonra buna da pek imkân göremiyordum. Karakola müracaatı da faydasız buluyordum.

Çünkü daha evvelki hadisede bir türlü yapan ortaya çıkarılamamıştı. Mamafih gene bunu ihmal etmedim. Doğru karakola gittim. Beni nöbetçi bir eczaneye götürdüler. Bıçağın bacağımda açtığı yara büyüktü. Akan kanların yarısı ayakkabımın içine dolmuştu.

Yaramı temizlediler, sardılar. Eve geldim. Yapanın bulunamayacağına bildiğim için davacı olmadığımı söyledim.

Bunu yapanın, bilmem okuyucuları da benim gibi Adem olduğunu mu sanacaklar? Bacağımda hâlâ yeri kalan bu bıçak izini ne zaman görsem, o vakayı hatırlar ve o adama karşı içimde bir kin duyarım.

“Ya bu elbiseyi çıkarırsın, ya bu evden gidersin”

Başıma böyle felaketlerin gelmesini ev halkı hep sırtımdaki erkek elbisesine hamlediyorlardı. Onlar belki de bu iddialarında haklıydılar. Fakat ben o zamanki düşünceme göre vaziyeti hiç de böyle mütalaa etmiyordum. Olacaktı, oluyordu.

Bir gece hadisesinden sonra, gene bu erkek elbisesi yüzünden evde büyük bir felaket koptu. Bunda gene ben kabahatli görüldüm ve belki de böyle idi. Şimdi size bu vakayı kısaca hülasa edeyim.

Mualla ile buluştuğumuz bir günün akşamında eve geldim. Akrabamdan Ahmet’le yakınımızdaki demirci dükkânının sahibi Abdullah Efendi’ye uğradık. Bu adamla iyi konuşurduk. Genç bir adamdı.

Dükkânına gittiğimiz sırada o her akşamki gibi mezelerini hazırlamış, rakısını ortaya koymuş içiyordu. Bizi görünce büyük bir sevinç gösterdi. Oturmamızı, bizim de içmemizi söyledi.

Ahmet rakıya fazla alışık değildi. Beşinci kadehte sarhoşluk alametleri gösterdi.

“Sen artık içme Ahmet,” dedim. Beni dinlemedi. Mütemadiyen içti. Nihayet fena oldu. Demirci Abdullah’ın yere serdiği hasırın üstüne uzandı, kaldı. Bir türlü kendisini kaldırıp eve götüremedim. Kendisini yalnız da bırakamadım.

Abdullah Efendi sabahleyin erkenden geleceğini söyleyerek dükkânı üzerimize kapatıp gitti.

Sabaha kadar uyuyamadım. Ahmet’in yanında bekledim. Şafakla beraber ayıldı. Orada kırık bir desti içinde bulduğum suyu başına dökerek iyice ayılmasına çalıştım. Artık konuşabilecek bir hale gelmişti. Bir saat kadar sonra da Abdullah Efendi geldi. O gelince biz de dükkândan çıktık. Eve geldik. Cebimdeki anahtarı kapıya soktum, usulca açtım. Birer gölge gibi gürültü çıkarmadan içeriye kaydık. Merdivenlerden çıkacağımız sırada kalın ve dik bir sesle karşılaştık.

“Buraya gelin! Bu saatte nereden geliyorsunuz?”

Bu suali soran dayımdı. Korkmuştuk. Sorduğuna cevap alamayınca büsbütün köpürdü. Bağırmasına devam etti. Sabahın bu ilk saatlerinde, gürültüyle yataklarından fırlayanlar etrafımıza toplandı.

Hep birlik olup karşılarında süklüm büküm duran bizleri haşlamakta devam ettiler.

İş, sonunda şuraya geldi.

“Çıkar şu sırtındaki erkek elbisesini. Sana bütün bunları yaptıran odur. Bu elbiseden aldığın cesaretle kim bilir daha neler yapacaksın? Son defa söylüyoruz. Ya bu elbiseyi çıkarırsın, ya bu evden gidersin.”

İş bu safhaya dökülünce vaziyet değişti. Artık evde kalmam imkânsızlaştı.

Erkek elbisesi altındaki hayata o kadar alışmış, o kadar ısınmıştım ki, onun bana verdiği hürriyetten vazgeçmemeyi, evi terk etmeyi tercih ettim.

Böyle bir sözden sonra ısrarla eve gelmek, ekmeklerini yemek, izzetinefsime dokunmuştu. İşte bu hadise gene beni aile ocağımdan ayırdı. Kadıköy’de oturan akrabalarımın yanına giderek kendime bir iş aramaya başladım.

Nihayet bir tanıdık zat vasıtasıyla Ankara’da ... Otel’ne altmış lira maaşla kâtip olarak girdim.

Yemeğimi, yatacak yerimi de otel temin ediyordu. Bu yüzden aldığım maaşla rahatça geçinebiliyordum.

Burada her türlü gürültüden uzak, rahat bir hayat sürdürdüm diyebilirim.

Leyla’dan kurtulmuş, Kamuran’ı unutmuştum. İstanbul’dakilerin hemen hemen hepsini. Yalnız beni unutmayan ve arayan bir kişi vardı: Mualla.

Bana sık sık mektup yazıyor, hatır soruyordu. Kaydetmeyi unutmayayım, beni arayanlar arasında bir kişi daha vardı: Annem.

Mualla, bana gönderdiği mektuplarında bu ayrılığa fazla tahammülü kalmadığını söyleyerek beni İstanbul’a çağırıyordu. Ben de cevap veriyordum.

“Şimdilik buna imkân yok, biraz sabırlı ol.”

Felaket birbirini kovalar derler. Kara bahtım beni burada da arayıp buldu. Müthiş bir sıtmaya tutuldum. Aylarca bu hastalıkla kendi kendime mücadele ettim. Çok zayıflamıştım. Benim günden güne bozulduğumu gören otel sahibi bir doktora müracaat edip kendimi muayene ettirmekliğimi söylemeye başladı.

Otel sahibi bunda haklıydı. Bir doktora gidip muayene olmalı ve kendimi tedavi ettirmeliydim. Fakat bunu ben yapabilir miydim? Buraya bir erkek kisvesi altında gelmişim. Doktora başvurmam her şeyi ortaya çıkartırdı. Bu yüzden ve bu korku ile onun dediğini yapamadım. Nihayet tahammül edemeyeceğimi anlayınca İstanbul'a dönmeye karar verdim.

Bir gün trene atlayarak İstanbul'a geldim. Eve gitmedim. Taksim'de oturan baba tarafından yakın bir akrabamın yanına indim. Onlar beni memnuniyetle kabul ettiler. Beni severlerdi. Hükümet babamdan bize maaş bağlamıştı. Üç ayda bir aldığım bu parayı da harçlık yapıyor, bir taraftan da iş arıyordum. Hastalığım biraz geçmişti. Bu arada iki üç defa Feriköy'e gittim. Leyla'yla karşılaşmadım.

Burada tanıdığım, Cemal Efendi adında yaşlı bir adam vardı. Feriköy'e uğradığım sıralarda ona uğrar, oturur, konuşurduk. Bu yaşlı adam benim kız olduğumu bilmiyordu. Feriköy'de dolaşan rivayetler daği kulağına gelmemiştir.

Beni çok sevdiğini görüyordum. Daima yemeğe alıkoyar, hatta beraber içerdik. Cemal Efendi'nin on sekiz yaşlarında güzel bir kızı vardı. Adı Seniha idi. Bu kızı bir kardeş gibi seviyordum.

Cemal Efendi çok zaman bana takılır "Seniha'yı sana vereceğim Kenan," derdi.

Ben onun bu şakalarına "Bir baltaya sap olayım hele," diye cevap verirdim.

Aramızda yaptığımız bu şakalar ve geç kaldığım zamanlar Cemal Efendi'nin beni evinde alıkoyması yeni bir dedikodu membaı oldu. Bunun, bizim eski nişanlı Leyla'nun kulağına kadar eriştiğini bir gün Seniha'ya çatmasından öğrendim. Zavallı iki gözü, iki çeşme yaruma geldi.

"Rica ederim," dedi, "bu kıza söyleyin. Beni mahallede rezil etti. Her zaman da her rast gelişinde böyle hareket edeceğini söylüyor."

Seniha'yı teselli ettim.

"Korkma," dedim, "bir şey yapamaz. Ben ona tembih ederim."

Bir gece saat on ikide Cemal Efendilerden çıkarak evime giderken camiın önünde Leyla'yla karşılaştım. Bu karşılaşmayı bir vesile

sayarak kolundan tuttum. Beni birdenbire karşısında görünce, şaşır-
dı ve korktu.

“Korkma,” dedim, “sana bir şey yapacak değilim. Seni görmek istiyordum zaten. İyi bir tesadüf oldu. Sen Seniha’ya ne hakla çatıyorsun? Bana bunu anlatsana! Utanmıyor musun? Zavallı kızıdan ne istiyorsun?”

Bana “Ben ondan daha zavallıyım,” dedi. “Beni alacaksın, günün birinde kocam olacaksın diye senelerce sana bağlanıp kaldım. Niha-
yet bugün bütün düşüncelerimin bir hayal olduğunu anladım.”

Bu sözlerini içli bir hıçkırık takip etti. Ağlıyordu. Onun bu peri-
şan hali bana çok dokundu. Cebimden çıkarttığım mendille gözyaş-
larını silerken “Ağlama Leyla,” dedim. “İradene hâkim ol. Bak, sen
daha gençsin. Önünde daha uzun yılların var. Şimdi kendini bed-
baht görebilirsin. Fakat bir başkasını sevdiğin zaman kendini mesut
görürsün.”

“Benim için artık saadet yok Kenan. Çünkü benim ne seni unut-
mama, ne de başkasını sevmeme imkân var. Sağ olur da günün bi-
rinde gene karşılaşırsak beni bugünkü gibi yapayalnız bulacaksın.
Bundan emin ol.”

Sonra kesik cümlelerle şunu ilave etti.

“Söyle,” dedi. “Beni niçin aldattın? Bana bu fenalığı niçin yaptın?
Benim gibi zavallı bir kızıdan ne istedin Kenan? İçim yanarak söy-
lüyorum... Kızsan seveceğin adamdan, erkeksen seveceğin kızıdan
bana bu yaptıklarını bul inşallah.”

Katılırcasına bir hıçkırıkla yanımdan ayrıldı. Arkasından bir keli-
me söylemeden bakakaldım. Ağlamaktan omuzları inip kalkıyordu.
O bir gölge haline gelinceye kadar gözlerimi üzerinden ayıramadım.

Leyla’yla bu geceden sonra bir daha yüz yüze gelmedik. Sokakta
rastladığım zamanlarda da yabancı iki insan gibi hareket ettik.

Ben nişanlımdan ayrılmıştım, fakat Feriköy’den bir türlü ayrı-
lamıyordum. Gene sık sık oradaki kahvelere gidiyor, oturuyor, eş
dostla konuşuyor, vakit geçiriyordum.

Leyla’nın annesiyle vaziyetimiz hiç de kızıyla olduğuna benze-
miyordu. O alçakgönüllü iyi bir kadındı. Konuşuyorduk. Fakat ne o,

ne de ben katiyen Leyla'dan bahsetmiyorduk Annesini çok seviyordum. Öz teyzem gibi. Küçük kardeşiyle de aram iyiydi. Onu daima himaye ederdim.

Yeni ve tehlikeli bir macera

Bir gündü. Yeni ve tehlikeli bir maceraya kendi ayağımla elimde olmadan koşup gittim. Bu, ne Leyla'ya, ne Mualla'ya, ne de Kamuran'la geçen sergüzeştlerime benzedi. Bambaşka bir macera, bambaşka bir şekil.

Çünkü kendi ayağımla gittim. Boş kalmaktan, bir eğlence peşinden koşturmadan mütevellit bir iç sıkıntısı bana öyle bir eğlence ve öyle bir üzüntü kaynağını temin etti ki sormayın. Dayımın "Erkek elbisesinden aldığın cesaretle bunları yapıyorsun! Ya çıkarırsın, ya evden gidersin!" diye bağırmasının haklı olduğunu anlamıştım ama iş işten geçmiş, ok yaydan çıkmıştı. Boş durmak, boş gezmek, hiçbir şeyle meşgul olmamak... Üstelik bir de cinsiyetimi gizleyen erkek elbisesi... Bunlar bir araya gelince insanı istemediği halde istenmeyen maceralara sürüklüyordu.

Feriköy'de hakiki hüviyetimin tanınır gibi olması el aleme karşı başka şekilde hareket etmemi icap ettiriyordu.

Bir gündü. Rahmî'nin kahvesi önünde durmuş, kulüp gençleriyle konuşuyordum. Bunlar yüzüme karşı olmasa bile arkamdan benim kız olduğumu fiskos eden çocuklardandı. Onlara öyle bir şey yapmalıydım ki, bu hareketim onlarda kökleşmeye başlayan bu kanaati baltalamalıydı. Bunu zaten kaç gündür düşünüyordum da.

Acaba bir fırsat mı çıkmıştı? Aldanıyor muydum? Yanımızdan geçen ve yirmi, yirmi beş yaşlarında görünen orta boylu, balık etinde, esmer, siyah saçlı, iri yeşil gözlü, arkasında siyah bir manto taşıyan şu kadın veya kız bana niçin böyle bakmış ve gülümsemiş veya bana gülümser gibi görünmüştü?

Ben de ona aynı şekilde dikkatli dikkatli bakıp gülümsedim.

Arkadaşların için için benimle alay ettiklerinin farkındaydım. Fakat bunu anlamamış gibi hareket ettim. Bir müddet bu kadının arkasından baktıktan sonra gene onlarla konuşmamıza devam ettik.

Arkadaşlardan biri alay ettiğini hissettirir bir şekilde "Fena kadına benzemiyor Kenan Bey," dedi. "Ne dersiniz?"

Hiç bozmadım.

"Bana da öyle geldi. Kim acaba?"

"Bilmiyorum ama tanışıyorsa benziyorsunuz."

"İlk defa görüyorum."

Bir başka arkadaş ilave etti.

"Her gün bu saatlerde buradan geçer."

"Ya öyle mi?" dedim.

Birinci arkadaş "Haydi bakalım Kenan Bey," dedi. "Göster kendini. Aleyhinde söylenenlerin doğru olmadığını ispat et."

"Aleyhimde ne söyleniyor ki?"

"Canım, bilmiyor gibi hareket etmesene. Leyla'dan niçin ayrıldığını bilmiyor muyuz sanki."

"Herkes istediğini söylemekte hürdür. Bu kadınla konuşursam söylenenlerin aksini ispat etmek için değil sadece hoşuma gittiği için konuşacağım."

"Haydi hayırlısı."

Cevap vermedim. Mevzuu değiştirdik. Başka şeylerden konuşmaya başladık.

İkinci arkadaş doğru söylemişti. Bu güzel kadın, daima aynı saatlerde buradan geçiyordu. Müteakip günlerde ona gene rastladım. Aynı şekilde gülüşler, aynı şekilde bakışlar birbirini takip etti.

Bir gün arkasından gittim. Hangi eve girdiğine baktım. Köşe başındaki Bakkal Mehmet Efendi'yi tanırdım. Ona yaklaşıp "Mehmet Efendi," dedim. "Sizden bir şey soracağım."

"Sor bakalım."

"Biraz gelir misin?"

Mehmet Efendi dükkânından çıktı. Genç kadının girdiği evi gösterdim.

"Burada kim oturur?"

Hayretle yüzüme baktı.

"Burada oturanı tanımıyor musun?"

"Hayır."

“Köyümüzde muallimdir.”

Mehmet Efendi’ye verdiği izahattan dolayı teşekkür ederek ayrıldım. Artık bu kadına sık sık tesadüf ediyordum. Tabii bu kendiliğinden olmuyordu. Bilhassa rastlamaya çalışıyordum.

Bir yılbaşı akşamıydı. Beyoğlu’na inmek ve bir sinemaya gitmek için tramvay bekliyordum. Onunla burada karşılaşmam hakiki bir tesadüftür. Yanında iki kadın daha vardı. Aynı tramvaya bindik.

Beni görünce evvela şaşırdı. Sonra da bu tesadüften memnun olduğunu ihsas eden bir bakışla dikkatli dikkatli yüzüme baktı. Tramvaydan ininceye kadar gözlerini benden ayırmadı, indikten sonra da dönüp dönüp arkasına baktığını ve kalabalık arasında beni aradığını görüyordum.

Bir gün talebeleri arasındaki tanıdığım bir çocuktan adının Hicran olduğunu öğrendikten sonra adresine bir mektup yazmaya karar verdim.

Gönderdiğim mektupta kendisiyle bir mesele hakkında konuşacağımı, imkânı varsa muayyen gün ve saatte Şişli’ye gelmesini rica ettim.

O gün, randevu vermiş bulduğum halde mühim bir işim çıktı. Gidemedim. Tekrar bir mektup yazdım. Gelemediğim için özür diledim. Cuma günü aynı yerde aynı saatte kendisini bekleyeceğimi bildirdim.

İkinci mektubuma cevap vermek nezaketini gösterdi. Gönderdiği küçük bir tezkerede de aynen şunlar yazılıydı.

Çocuğum,

Ben cuma günü sokağa çıkamam. Beni ancak cumartesi günü mektep tatil olduktan sonra saat üç buçukta tramvay durağında görebilirsiniz.

HİCRAN

O gün, bu satırları okuduğum zaman hem güldüğümü, hem garip bir his içinde bulunduğumu hatırlıyorum. Bu genç kadın bana çocuğum diyordu.

O bu yaşta mıydı?

Evlerinde erkekleri bulunmadığını öğrenmiştim. Böyle olduğu halde cuma günü sokağa çıkamamasının sebebi acaba ne olabilirdi?

Cumartesi gününe kadar kafam, boşu boşuna bu muammaların halliyle uğraştı.

Hicran'la ilk buluşma

Cumartesi günü gelip çattı. Bildirdiği saat geldi. Buluştuk. Beraberce Taksim'e kadar indik. Ve onunla bir muhalebicide oturarak konuşmaya başladık. Gariptir, Hicran'la bu ilk buluşmamız hiç de başkalarıyla buluşmama benzemedi. Adeta titriyordum. O, çok samimi bir lisanla görüşüyor ve bana 'sen' diyebiliyordu.

Onun bu şekilde konuşuşu, dikkatimi çekmemiş değildi. Fakat bunu ihsas edecek hiçbir harekette bulunmadım. Ama o böyle konuşuşunu izah etmekten geri kalmadı.

"Belki," dedi, "garip bulacaksınız benim böyle konuşmamı, daha ilk defa görüştüğümüz halde 'sen' diye hitaplarımı. Sebebini izah edeyim. Ben resmiyetten katiyen hoşlanmam. Ama samimiyetin de suiistimal edilmesini istemem. Benimle 'siz' diye değil 'sen' diye konuşmanız daha hoşuma gider."

Güldüm.

"Nasıl emrederseniz," dedim.

"Gene emrederseniz, diyorsun. Dikkat et."

"Haklısınız, nasıl emredersen."

"İlk mektubun elime geç geldi. Bu yüzden gelememişim. Senin de gelemediğini öğrenince sevindim."

"Bir işim çıkmıştı. Gelemedim. Randevuyu ben istediğim halde gelememem çok canımı sıkmıştı. Şimdi ben de sevinyorum. Seni belki bekletmiş olmamdan dolayı üzülüyordum."

"Geleceğimi biliyor muydun ki?"

Bunu söylerken gülmüştü. Cevap veremedim. O da cevap almakta ısrar eder görünmedi. Söze gene o devam etti.

"Bana bir meseleden bahsedeceğini söylüyordun. Nedir o? Sizi dinliyorum."

Ben başımı önümü eğdim. Söze nasıl başlayacağımı düşünürken o hayretle "Ne o?.. Nişanlı mısın sen?" dedi.

Leyla'dan kalma yüzüğü randevuya gelirken gene parmağıma geçirmiştim.

O bunu görmüş ve böylece bir konuşmaya vesile hazırlamıştı.

"Hayır," dedim. "Evliyim."

Bunu nasıl ve niçin söylediğimi bilmiyorum. Bu belki de bu genç kadının diğerlerinden tehlikeli olduğunu daha o dakikada anladığım için söyleme gereği duyduğum bir yalandı. Gözleri hayretle açıldı ve "Evli mi?" diye sordu. "Sen daha küçüksün, bu yaşta ne diye evlendin?"

"Evlenmiş bulundum," dedim. "Ne yapalım? İnsan çok zaman istemediği şeylere bilmeyerek sürüklenir."

Bu sırada gözlerine baktım. İri yeşil gözlerini kırpmadan bana bakıyordu. Nihayet "Karınız nerede?" diye sordu.

"Burada."

"Evli bir adamın bir başka kadına ne gibi bir söyleyeceği olabilir? Şimdi daha çok meraklandım."

"Evliyim, ama işte öylesine..."

"Ne demek bu?"

"Karımı sevmiyorum. Zorla evlendirilmiş gibi bir vaziyetteyiz. Ne o beni ne de ben onu sevebiliyoruz. Şimdi ayrılmak üzereyiz de."

"Ya?"

Hicran, bu sözlerimden önce pek memnun olmamış görünüyordu. Son cümlemin onda daha müsait bir hava uyandırdığı da gözümden kaçmadı. Hele "Ayrılmak üzereyiz," sözüme verdiği "Ya?" sorgusunda büyük bir memnuniyet gizliydi. Biraz durduktan sonra gene "Bana ne söyleyeceğini söylemeyecek misin?" dedi.

Artık cevap vermem lazımdı.

"Beni ilk gördüğün zaman yüzüme manalı bakmandan cesaret alarak çağırdım. Maksadım sırf seninle tanışmaktan ibaret."

Yüzüme dikkatli dikkatli baktı ve hafif bir tebessümle "Seni o muhitin insanları arasına yakıştıramamıştım. Bakmamın sebebi buydu. İyi giyinmiş, iyi bir aileye mensup olduğu hareketlerinden belli olan birinin böyle kahvelerde bulunması garibime gitmişti."

“Yakıştıramayacak ne var?” dedim. “Onlar da insan değil mi? Gidip konuşmam şerefime hâlel mi getirir?”

“Her neyse... Şimdi bunları bir tarafa bırakıp kendimizden bahsedelim. Benimle ne fikirle konuşmak istediğini anlayabilir miyim? Maksadın basit bir konuşmadan ibaretse benden alacağın cevap ret olacaktır. Çünkü ben iki çocuklu bir kadınum. Böyle hareketleri kendime asla yakıştıramam. Ben bundan sonra ancak beni alabilecek bir erkekle konuşup anlaşmak mecburiyetindeyim. Sen bu erkeklerden de olamazsın. Çok gençsin çünkü. Ben yaşta bir kadınla evlenmene imkân olmayınca da tanışmamızın bugünkünden ileriye gidemeyeceğine kanıyım.”

“Sizlerle evlenemeyeceğimi nereden anlıyorsunuz?”

“Bir defa söylediğiniz gibi evlisiniz. İkincisi, şimdi isterseniz bile evlendikten sonra pişman olmanız ihtimali kuvvetlidir. Çocuklarım gözüne batır. Bunları düşünmemize dahi lüzum yok.”

“Sana karımdan ayrılacağımı söylemiştim sanırım.”

“Mahkemeye müracaat ettin mi?”

“Hayır, henüz değil. Karım yanımda iken böyle bir şeye teşebbüs edemiyorum. Yakın bir zamanda dışarıya gidecek. Ben de bu fırsattan istifade edeceğim. Gitmesine çok bir zaman da kalmış değildir. Nihayet on gün içinde her şey olup bitecek.”

“O halde bu mesele üzerinde mahkemeye müracaat ettikten sonra dururuz.”

“Nasıl istersen.”

“Böyle yapalım, daha iyi.”

Onun bu sözüyle evlenme bahsini kapattık. Başka şeylerden konuştuk. Bana hayatını kısaca anlattı:

Mektepten 927-928 senesinde çıkmış ve o senede meslektaşlarından birisiyle evlenmiş. Fakat ne evleniş! Aldatılmış. Vardığı adamın bir karısı daha olduğunu ancak evlendikten sonra öğrenmiş ve bir geçimsizliktir başlamış. Kocasını zaten huysuz bir adammış da. Üstelik çok içermiş. Nihayet ayrılmaya mecbur kalmış. Sonradan öğrendiğine göre kocası hukuk imtihanı vererek Konya kazalarından birine müstantik olarak gitmiş. İcra vasıtasıyla çocukları için on lira nafaka almış. Fakat daha resmen ayrılmak imkânını elde edememiş.

Genç kadın bunları bana büyük bir samimiyetle anlatıyordu. Daha neler neler konuştuğumuzu şimdi tafsilatıyla hatırlayamıyorum. Ama herhalde o günkü konuşmalarımız ciddi meseleler dışına çıkmadı.

Benden büyük bir nezaketle ayağa kalkarak müsaade istediğini hatırlıyorum. Zaten dükkânda çok oturmuştuk. Bunu uzatmamız dikkati de çekebilirdi.

“Rica ederim,” dedim. “Ve ben de ayağa kalktım.”

Dükkândan beraberce çıktık. Onu Taksim’den tramvaya bindirirken öbür gün için randevu aldım.

Hicran’la buluşmamız böylece başladı ve gene buna benzer şekillerde uzun zaman devam etti. Bu güzel kadınla konuşmaktan zevk alıyordum. O da bana büyük bir samimiyet gösteriyordu. O kadar ki kocasıyla anlaşamamazlıklarının mahkeme dosyalarına intikal eden pürüzlerini beraber takip ediyor, icradan çocuklarının nafakalarını beraber gidip alıyorduk. Sık sık da sinemaya gidiyorduk.

Hiç unutmam... Bir şeker bayramının ikinci günü onunla gene buluşmuş ve bugün Sümer adını taşıyan sinemaya gitmiştik. Hususi koltukların en arka sırasında yan yana birer yer almıştık.

Filmi seyrediyorduk. Bugün bu filmin ne olduğunu sorarsanız söyleyemeyeceğim. Hatta sinemadan çıktığımız zaman mevzuunu dahi toparlayamadığımı bilirim.

Nasıl oldu bilmiyorum. Elimin birdenbire Hicran’ın eli içinde olduğunu hissettim.

Bana “Ne kadar küçük ve yumuşak ellerin var, ne de güzel,” dediğini duydum. Onun bu hareketi beni heyecana sürükledi. Hele gene avuçları içinde kucağına koyduğu zaman kıpkırmızı oldum ve titredim.

Vaziyet fenaydı. Bunun hiç de öbürlerine benzemediği anlaşılıyordu. Bunu idare etmek pek de kolay bir şey olmayacaktı. Bir defa iş çığırından çıkmıştı. Bu dakikada yapılacak şey idare etmektir. Bir bahane ile elimi kucağından çektim. O bu hareketimi benim çekingenliğimden çok etraftan görenler bulunur demek istediğime hamletmiş görünerek hafif bir gülümsemeyle karşıladı.

Sinemadaki bu hareketini, buluştuğumuz zamanlarda tekrar etmekliğine bakarak Hicran hakkındaki kanaatimin pek de yerinde olmadığını, onun hiç de zor idare edebileceğim bir kadın olmadığını anlamış bulunuyordum.

Mamafih Hicran benim evlilik hayatımla pek alakadardı. O ilk görüştüğümüz zaman uydurduğum yalanı ikide bir önüme sürüp duruyordu.

“Kenan, karın gitti mi? Ne zaman gidecek?” suallerinin ardı arkası gelmiyordu.

Böyle bir yalan uydurduğum için adeta pişman olmuş gibiydim. Fakat gene bozmuyor ve işi idareye çalışıyordum.

“Çok bir şey kalmadı. Yakında.”

Hicran beni seviyor ve kıskanıyordu

Aramızdaki münasebet gün geçtikçe derinleşiyordu. Bana günden güne daha fazla bağlandığını, mektebe yakın olan kahvelerde oturduğum zamanlarda bana gönderdiği ve adetleri günde yedi, sekizi bulan mektuplarından anlıyordum.

Bunların hepsi de ayrı ayrı sitemlerle doluydu. Onun böylece gönderdiği mektuplardan birine karşılık verdiğim bir mektubumda çocuklarına karşı olan alakasından bahsetmiş ve bu alakasının genişliğine bir ölçü olsun diye adeta kıskandığımı yazmıştım. O da buna cevap vermeyi ihmal etmedi. Bir hayli uzun olan mektubunu şu satırlarla bitirmişti. “Bu uzun kış gecelerinde koynumda yatan iki masum yavrucağın bana verdiği zevk, neşe de masumdur. Fakat senin koynunda seni seven, seni tahrik eden bir kadın var.”

Bütün bunlar Hicran’ın bana nasıl bağlı olduğunu gösteriyordu. Beni seviyor ve kıskanıyordu. Hem onun sahi sandığı muhayyel bir kadından... Zavallı bilmiyordu ki ben de kıskandıklarından biriydim. Ortada hakikaten muhayyel olan bir şey varsa o da, erkekti.

Bu mektuptan sonra karımı (!) büsbütün parmağına doladı. Bir gün nihayet “Yarın gidiyor,” demek mecburiyetinde kaldım. Ertesi günü dışçisinde buluşmak üzere sözleşmiştik. Mahsus biraz geç git-

tim. Bana neden geç kaldığımı sorduğu zaman karımı teşyi ettiğimi söyledim. Yüzü değişti. Gözlerinin içi güldü. Gayri ihtiyari "Gitti mi?" diye sordu.

Karımı böylece gönderdikten sonra beni tazip eden suallerinden kurtulacağımı sanmışım. Fakat böyle olmadı.

"Mahkemeye müracaat ettin mi?" sualleri başladı. Bugün, yarınlarla birkaç zaman savsakladım. Sonra da "Dün gidip tanudık bir avukatla görüştüm. Meseleyi hallettik. Bu sabah da vekâletname yaptık. Artık üst tarafıyla o uğraşacak. Bana ihtiyacı olduğu zaman da haber verecek," dedim.

Onunla hemen hemen her gün mektep dağıldıktan sonra buluşuyorduk.

Saat yedi, buçuktan sonraya kalamıyordu. Mutaassıp bir kadın olan annesinden çekiniyordu.

Bu dışarıdaki buluşmalar beni fazla masrafa sokuyordu. Bir yerde çalışmıyordum. Annemden çektiğim paralarla bu masrafları karşılayamayacağımı görüyordum. Buna bir çare bulmak lazımdı.

En çıkar yol Hicran'ın evine gidebilmenin yoluydu. Bunu doğrudan doğruya teklif edemezdim. Zemini hazırlamak lazımdı. Ona, dışarıda buluşmamızın, etrafta bilhassa muhitte iyi bir tesir bırakmadığını, dedikodular fazlalaşmadan bunun önüne geçmek icap ettiğini, bunun için de evlerinde buluşmamızın daha iyi ve daha doğru olacağını, "Ailece görüşüyoruz der ve münasebetimizin şekli-ni herkesin gözünden saklayabiliriz," demeyi düşündüm. Fakat bir anda caydım. Böyle bir teklif yapmayı düşündüğüme pişman olmuş gibiydim. Kendi kendime *Melekzat, sen ne yapıyorsun? Karşındakinin kadın olduğunu galiba unutuyorsun. Evine girip çıkman, münasebetinin şeklini daha ileriye götürebilir. Gözünü aç çocukluğun lüzumu yok*, dedim.

Ona böyle bir teklifte bulunmazdan önce Hicran'ı denemem lazımdı. Onunla buluştuğumuz bir gün şöyle bir teklifte bulundum.

"Hicran," dedim. "İster misin seni bir yere davet edeyim?"

"Nereye?"

"Kabul edeceğini söylersen söylerim."

"Evvela söyle... Kabul edip edemeyeceğimi sonra söylerim."

“Beyoğlu’nda bir arkadaşımın pansiyonu var. Seninle bir gün oraya gidelim.”

Bu sözüm Hicran üzerinde bir bomba tesiri yaptı.

“Ne?” dedi. “Bir pansiyon mu? Teessüf ederim Kenan. Bana bir daha böyle bir şey söyleme. Münasebetimizi hemen keserim. Benimle böyle bir maksatla görüşüyorsan aldanıyorsun.”

“Bunda kızacak ne var?”

“Ne olacak... Hakikaten hiçbir şey yok. Pansiyon dediğin yerin randevuevinden ne farkı var sanki. Rica ederim. Ne demek istediğini pek iyi anlıyorum. Tevile de lüzum yok. Şunu iyi bil ki ben beş dakikalık zevki için namusunu feda edecek kadınlardan değilim.”

“Hicran söylemek istediğimi yanlış anlıyorsun.”

“Sus ve bahsi kapat.”

Hicran çok kızmıştı. Fakat ben buluşmalarımızı evinde yapmaya başladığımız zaman hiçbir tehlikeye maruz kalmayacağımı düşünerek seviniyordum.

Ertesi sabah bir çocukla kahveye gönderdiği bir mektupta gene bu hadiseden bahsediyor ve “İnan bana Kenan, hayatımda severek konuştuğum ilk erkek sensin. Benim böyle manasız şeylerle kalbimi kırmamaya dikkat et. Sonra beni kaybedersin. Ben zaten manen ölmüş bir kadınum,” diyordu.

Aradan bir hayli zaman geçti. Bir gün düşüncemi söyledim.

“Dedikoduların önüne geçmek için böyle hareket etmemiz lazım,” dedim.

Evvla kabul etmek istemedi. Neticede dediğime geldi.

Artık evine girip çıkmaya başlamıştım. Annesi beş vakit namazında, kendi halinde bir kadındı. Çocuklarının ikisi de kızdı. Biri beş, diğeri de dört yaşında kaddı. Onlar bana çabucak alışmışlardı. Ben de onları çok seviyordum. İkisi de seilmeyecek gibi değildi. Şirin çocuklardı. Hele küçüğü yaman bir şeydi. Büyüğü “Kenan Ağabey,” dedikçe küçüğü kızar, “O Kenan Ağabey değil, baba!” diye bağırdı.

Küçüğün ağzında beliren bu dedikodu, kısa bir zaman içinde etrafa da yayıldı. Evlerine gidip gelmem, onunla görüşmem, mahallede hakiki bir dedikodu uyandırdı. Bu vaziyette Hicran ev değiştirme-

ye mecbur kaldı. Yeni taşındıkları yer bir apartmandı. Bizim eve de yakındı. Ben de o sıralarda annemin ısrarıyla tekrar eve gelmiştim.

Fakat kardeşlerimin yüzünü görmüyordum. Bana artık tamamen dargındılar. Evden sabahleyin çıkıyor, akşam dönüyordum. Hicran, Feriköy'e gitmemi istemediği için oradan ayağımı kesmiş bulunuyordum.

Vaktimin büyük bir kısmı Hicranlarda geçiyordu. Akşamları ekseriya ahabları ve akrabaları gelirdi. Toplanır ve oyun oynardık. Hicran'ın üzerimdeki tahakkümü gün geçtikçe artıyordu. Beni Feriköy'den değil, içkiden de men etmişti. Hatta sigara içmeme bile kızıyor ve söyleniyordu.

Ona karşı Leyla'ya yaptıklarımı yapamıyordum. Hicran söylediğini yapan bir kadındı. Mamafih onun bu tahakkümü, haddizatında yapılmaması icap eden şeylere ait bulunduğu için gücüne gitmiyor ve hatta isteğini yerine getirmekten büyük bir zevk duyuyordum. Zaman geçtikçe Hicran'a alışıyordum. Onun da hissi aynıydı.

Bir gün tamamen kendisinin olacağı ümidiyle ve temiz bir hisle bağlandığını anlıyordum. Böylece aylar geçti.

"Sana söyledikleri gibi ben kız değilim"

Bir gün, her günkü gibi evine gittim. Hicran daha yataktan kalkmamıştı. Çocukları benim geldiğimi haber verdiler. O zamana kadar hiç vaki olmayan bir harekette bulundu. Beni odasına çağırdı.

Odadan içeriye girdiğim zaman onu giyinir buldum.

"Gel bakalım," dedi.

"Nasılsın?"

"Ee... İyi olmaya çalışıyoruz. Sen nasılsın?"

"Fena değil."

Bakışı, hareketleri sinirli olduğunu gösteriyordu. Saçlarını kulaqları arkasına ilıştirdikten sonra yüzüne baktı. Beni daha dikkatli süzmeye başladı. Bu gayri tabii hareketleri içimde bir şüphe uyardı. Acaba kendisine bir şey mi söylemişlerdi?

"Seni yatak odama çağırdığım için beni mazur gör," dedi. "Sana sormak istediğimi aşağıda soramazdım da."

"Benden bir şey mi öğrenmek istiyorsun?"

"Evet... Hem mühim bir şey."

"Merak ettim doğrusu."

"Ben senden daha çok merak ediyorum. Fakat işin hakikatini söylemeni rica ederim."

"Senden şimdiye kadar bir şey sakladım mı? Bildiğim bir şeyse tabiatıyla doğru söyleyeceğim."

Ben bunu söylerken o yanıma yaklaşmıştı. Saçlarına sürdüğü baygın ve hafif bir koku odanın havasını tamamıyla değiştirmişti. Sormadığını görünce "Sualini bekliyorum," dedim.

"Evet... Sualimi bekliyorsun. Bunun ben de farkındayım. Bana söyler misin Kenan, senin için 'Kızdır!' diyorlar. Böyle mi? Bunu kaç zamandır öteden beriden işitiyordum fakat böyle bir şeyin doğru olacağına hiç ihtimal vermediğim için inanmıyordum doğrusu. Ama dün yakın bir akrabandan da bunu işitince şüphelendim. Ne dersin buna?"

Hicran'dan her şeyi işitebileceğime ihtimal verirdim de buna vermezdim. Ne kadar müşkül vaziyette kaldığımı tahmin edebilirsiniz. Cevap veremedim. Şaşırdığımın o da farkına varmıştı.

"Rica ederim, saklama. Söyle," dedi.

"Hayır," dedim. "Saklayacak bir şey yok ortada. Sana söyledikleri gibi ben kız değilim."

Yere baktım.

"O halde? Nesin?"

Müteessir bir tavır takınarak "Ufak bir ameliyata ihtiyacım var," dedim.

"O halde hünsasın. Bu vaziyetteyken nasıl evlenmiştin?"

"Evlenmişim ve daha çok bu yüzden ayrıldım."

Hicran benim müteessir olduğumu görünce "Bu insanlık," dedi. "Her şey olabilir ve gene her şeyi tabii karşılamak lazımdır. Bu hususta sana bir şey söylemeye dilim varmaz. Fakat bundan bana niçin evvelce bahsetmedin?"

Başım önümde cevap verdim.

“Sıkıldım, söyleyemedim.”

“Niçin ameliyat olmuyorsun?”

“Doktorlar zayıf olduğumu görerek ameliyatı şimdilik tehlikeli buluyorlar. Biraz toplanmam lazımmış.”

Hicran bu cevabım karşısında ses çıkarmadı. Odadan dışarıya çıktı.

Bugünden sonra Hicran'ın bana karşı nasıl bir vaziyet alacağını tetkike başladım. Hiç değişmemişti. Bana gene eskisi gibi muamele yapıyor, aynı alakaya gösteriyordu. Bundan, sözüme inandığını anlıyordum. Söylediği gibi vaziyetimi tabii karşılaşmış olacaktı. İki sene onu böylece idare ettim.

İki sene sonra da hakikat meydana çıktı. O zaman kendisiyle alay etmiş olmamdan muğber oldu. Aramızda müthiş bir kavga koptu. Hırsla suratına vurduğum bir tokadı hazmedemedi. Gidip beni Pangaltı Karakolu'na şikâyetle bulundu.

Serkomiseri eskiden tanurdım. Beni çağırttı, hadiseyi haber verdi. Kadının şikâyetçi olduğunu, dava edeceğini bildirdi. Bunun üzerine kendisine aynen şu mektubu yazarak gönderdim.

Hicran,

Beni dava edeceğini işittim. Çok müteessirim. Bana kızmakta haklısın. Çünkü seni hiç ummadığım bir neticeyle karşılaştırdım. Fakat bunlar sonu düşünülmeden yapılan şeylerdir. Beni dava etmenin senin için de iyi olmayacağını sanırım. Böyle bir vaziyetle karşılaşmak, ne senin, ne de benim aile seviyelerimize uygun sayılamaz. Seninle bu hususta görüşmek ve anlaşmak isterim. Cuma günü saat ikide Tepeüstü'nde seni bekleyeceğim. Gel bu meseleyi halledelim. Gelmezsen pişman olursun. Selamlar.

KENAN

Cuma gününü sabırsızlıkla bekledim. Saat tam ikide Tepeüstü'ne gittiğim zaman onu beni bekler vaziyette buldum. Yanında bir de arkadaşı vardı. Beni görünce arkadaşıyla beraber yanıma geldi.

“Ne söyleyeceksin? Beni niçin çağırdın?” dedi.

“Beni dava edeceğini duyduğum için. Bunlar ayıp şeyler değil mi?” diye cevap verdim.

Konuşmamız bu mevzu üzerinde devam ederken siyah elbiseli, lacivert pardösülü, otuz yaşlarında görünen bir adamın yavaş yavaş yanımıza sokulduğunun ve bizi dinlediğinin farkına vardım. Döndüm ve adama “Ne var, ne istiyorsun?” diyeceğim sırada onunla Hicran konuşmaya başladı.

“İşte efendim, bu çocuk,” dedi. Siyah elbiseli adam bana bir adım daha yaklaşarak “Benimle karakola geleceksin,” dedi.

“Ne münasebet, sen kimsin?”

“Polis.”

“Hüviyetini görebilir miyim?”

“Buyurun.”

Adam “Buyurun,” derken pardösüsünü sıyırdı. Ceketinin düğmesini açtı ve yeleğini yukarı kaldırarak belindeki polis kemerini gösterdi.

“Peki gidelim,” dedim.

Hicran demek bunu da yapmıştı. Dönüp yüzüne baktım ve yürüdüm. Polisle yolda giderken hiç konuşmadık. Karakola gidince beni doğru serkomiserin yanına götürdü. Komiser masa üstündeki bir kâğıdı alarak bana gösterirken “Bu kadın,” dedi, “hakkınızda ikinci bir şikâyetle bulundu ve bu mektubu sizin yazdığınızı, kendisini ölümle tehdit ettiğinizi bildirdi.”

Tereddüt etmeden cevap verdim.

“Mektubu yazdım ama tehdit etmek kastıyla değil,” dedim.

“Demek siz yazdınız. Yazı da sizin mi?”

“Evet, benim yazım.”

Komiser zile bastı. Çağırdığı polise “Şunun ifadesini alınız,” dedi.

Gelen polisle beraber aşağıya indik. İfademi aldılar. İkametgâhımı tespit ederek beni serbest bıraktılar.

Dışarıya çıkacağım sırada karakol kapısında annemle karşılaştım. Kendisine benim karakolda olduğumu, beni içeriye girerken gören tanıdıklardan biri haber vermiş.

“Ne var?” diye sordu. Onu heyecana vermemek için hiçbir şey yok demek istedim. Fakat zavallı anneciğim heyecandan titriyor ve meselenin içyüzünü öğrenmek istiyordu.

Kısaca hûlâsa ettim. Bu hadise annemi çok üzmüştü. Her gün bana “Şimdi de başıma mahkeme çıkardın!” diye söylenip duruyordu. Günler geçtikçe beni de bir düşüncedir almaya başladı. Hayatımda mahkemeye gitmiş insan değildim. Oraya nasıl gidecek, herkesin içinde nasıl söz söyleyecektim?

Nihayet bir gün kapımızda görünen mübaşir celbi getirdi. Kadın beni hakikaten dava etmişti. Celp, İstanbul birinci sorgu hâkimliğinden geliyordu. İstintaka çağırıyorlardı. Gittim. Sorgu hâkiminin sorduklarına cevaplarımı verdim. Bir ay sonra da İstanbul üçüncü asliye mahkemesinde davanın görülmesine başlandı.

Bana tebligat yapıp da mahkeme gününü beklediğim zamanki duyduğum heyecanı ömrüm oldukça unutamayacağım. Bu heyecan şimdiye kadar muhtelif hadiselerde duyduğum heyecanlara benzemiyordu.

“Melekzat... Kenan.”

Nihayet mahkeme günü geldi. Adliye kapısından içeriye adımımı attığım anda başlayan çarpıntı salona girinceye kadar devam etti.

Mahkeme salonunun kaçınıcı katta olduğunu da bilmiyordum. Sordum. En üst katta dediler. Çıktım. Ceza mahkemesinin kapısında hiss olunur derecede titreyerek ve heyecanımı gizleyemeyerek mübaşirin seslenmesini bekliyordum.

Hicran meydanda yoktu. Acaba davasından vaz mı geçmişti? Yoksa gelmeyecek miydi? Ben bunları düşünürken mübaşir, nezle yüzü görmemiş sesiyle “Hicran! Melekzat, namıdiğer Kenan!” diye bağırdı. Yürüdüm. Mahkeme kapısından içeriye girdim. Nereye gidecek ve nerede duracağımı bilmediğim için duralamıştım. Mübaşir bunu fark etmiş olacaktı ki, bana önümdeki kanepenin sağ tarafını göstererek “Otur,” dedi. Gösterdiği yere oturdum. Mahkeme heyetini tetkik ediyordum. Hâkim “Kalkınız,” dedi.

Derhal ayağa kalktım.

“İsminiz?”

“Melekzat... Kenan.”

“Kaç yaşındasınız?”

“1327 tevellüdüyüm.”

Hâkim, böylece muhtelif suallerle hüviyetimi tespit ettirdi. Sonra da asıl dava ile alakalı sualler sormaya başladı.

“Hicran isminde kimseyi tanır mısınız?”

“Tanırım.”

“Ne zamandan beri?”

“Aşağı yukarı iki senedir.”

“Bu kadın sizden davacıdır. Yazdığınız bir mektupla kendisini tehdit ettiğinizi söylüyor. Şimdi oturunuz, mektup okunacak, dinleyiniz,” dedi.

Oturdum. Hâkim elindeki kâğıtların arasından benim mektubu bulup çıkarttıktan sonra önde oturan zabıt kâtiplerinden birine uzatarak “Okuyunuz,” dedi.

Mektup okundu. Büyük bir sükûnetle dinledim. Hâkim gene bana sordu.

“Bu mektubu siz mi yazdınız?”

Ben söylediğim gibi, ilk defa mahkemeye gelmiş biriydim. Ne şekilde hareket edeceğimi bilmiyordum. Yanımdaki mübaşir beni dürterek ayağa kalkmamı söyledi. Hemen kalktım.

“Evet, ben yazdım,” dedim. “Fakat ben bunu tehdit maksadıyla yazmadım efendim.”

“Fakat, beni dava edersen senin için iyi olmaz diyorsunuz, bu ne demek? İzah eder misiniz?”

“Efendim, bu satırlar altındaki cümle fikrimi açıkça gösteriyor. Onun da şerefi var benim de. Beni dava etmesi ikimiz için de istenecek şey değildir. Bhusus kendisi de muallim. İşte bunu anlatmak için yazmıştım.”

“Ya mektubun sonundaki gelmezsen pişman olursun cümlesi?”

“Onu da izah edeyim efendim. Ben çok sinirli ve asabı yaratılıştan biriyimdir. Bu küçükten beri böyledir. Mektubu yazdığım sıralarda bir

sinir buhranı içindeydim. Gelmez de kendisini mahkemeye müracaat-tan vaz geçiremezsem diye korkuyordum. Böyle bir vaziyette kendime bir fenalık da yapabilirdim. Ben böyle bir şey yapsaydım şüphe yok ki işittiği zaman kendisi de müteessir ve yaptığından pişman olacaktı. Ne de olsa iki senelik bir dostluğumuz vardı kendisiyle.”

“Pekâlâ, oturunuz,” dedi.

Hâkim gene önündeki kâğıtları karıştırdıktan sonra “Davacı gel-memiştir. Kendisinin çağırılmasına, mahkemenin de 19 Mayıs’a bıra-kılmasına...” dedi.

Ben oturduğum yerden kalktım, dışarıya çıkmaya hazırlanırken hâkimin sağında köşede oturan zat “Müsaade ederseniz kendisine birkaç şey sormak istiyorum, gitmesin,” dedi.

Hâkim “Peki efendim,” dedi. Bana da “Biraz oturunuz müddeiu-mumi beyin soracakları varmış,” diye ilave etti.

“Evvela kendisine sorulmasını istiyorum. Kız mıdır, erkek midir?”

Bu sözler mahkemeyi dinleyenler arasında bir fısıltının canlanma-sına sebep oldu.

Çok müşkül bir vaziyetteydim. Adeta yıkılacaktım. Bunu önle-mek için önümdeki masayı tutuyordum.

Hâkim ihtimal beni müşkül vaziyetimden kurtarmak istiyordu.

“Burada nüfusunun sureti var. Kendisinin kız olduğunu, adının Melekzat olmasından anlıyoruz. Bunu kendisine sormaya lüzum yok.”

Bu sefer dinleyiciler arasındaki fısıltı daha fazlaştı.

“A, kızmış ayol. Kız!” diyenler bile vardı.

“Öyle ama davacı Hicran kendisiyle nişanlandığını iddia ediyor. Kız olduğuna göre bu nasıl olabilir? Sonra kendisini yalnız mektupla değil, şifahen de tehdit etmiş. Davacı iki şahit gösteriyor. Bunlara ne cevap verecek.”

Hâkim gene imdadıma yetiştı.

“Nişan meselesi, kendisinin kız veya erkek oluşu bizi alakadar etmez. Bizi alakadar eden tehdit meselesidir. Mamafih şifahen tehdit meselesini soralım.”

Bu sırada samiin arasında müthiş bir gürültü başlamış bulunuyordu. Hâkim kürsüye vurarak samiini susturduktan sonra bana "Çocuğum," dedi. "Sen davacıyı şifahen de tehdit etmişsin. İki de şahidi varmış. Böyle bir tehditte bulundun mu?"

"Hayır efendim, böyle bir tehditte bulunmadım."

Hâkim şahitlerin de 19 Mayıs'ta mahkemeye çağrılmalarını söyledikten sonra bana "Gidebilirsiniz," dedi. Ben mahkemeden bitkin bir halde fırladım. Merdivenleri koşarak indim. Dinleyiciler arasında bulunanlardan bazıları da peşimden koşuyor, beni yakından görmeye çalışıyorlardı.

Adliye kapısından çıkar çıkmaz kendimi halkın mütecessis bakışlarından kurtarmak için boş bir taksiye atladım. Doğru eve geldim.

Zavallı anneciğim beni görünce heyecanla apartmanın merdivenlerinden aşağı koştu. "Ne oldu?" diye soruyordu. Anlattım, o başına böyle işler çıkardığım için artık bana çıkışmıyor ve sadece hıçkırı ağılıyordu.

O gün akşam üstüne doğru Feriköy'e gittim. Hicran'ı mektepten çıkarken yakaladım. Beni karşısında görünce şaşırды, fakat bu şaşkınlığı uzun sürmedi. Kendisine vaziyeti olduğu gibi anlattım. O da işin böyle ciddi bir safhaya döküldüğünü görünce müteessir göründü.

"19 Mayıs'a daha bir buçuk ay var. O zamana kadar bir şey yaparız," dedi. "Ben davacı değilim, derim. Bu meseleyi de böylece kapatırız, üzülme."

Onun bu sözü, bende pişman olduğu kanaatini uyandırmıştı.

Ertesi günkü gazeteler "Kız, kızla nişanlanmış!" başlığı altında bizden ve mahkeme safhasından uzun uzadıya bahsediyorlardı.

O gün de birçok gazeteci eve kadar gelmiş, benimle konuşup resmimi çekmek istemişlerdi. Ben gazetelere mevzu olmayı istemediğim için onlardan kaçmış, ve "Yok!" dedirtmişim.

Hicran'ın evine de aynı şekilde hücum vaki olduğunu kendisinden öğrenince hakikî bir endişeye düştüm.

"Eyvah," dedim, "bunların elinden kurtulamayacağız. 19 Mayıs'ta bizi nasıl olsa mahkemede yakalayacaklar."

Hicran "Bundan şüphe mi ediyorsun? Tabii," dedi.

O günden sonra beni bir başka düşünce daha üzmeye bağlamıştı. Gazeteleri okuyan aile efradım, hırslarından küplere biniyor ve zavallı anneme çatıyorlardı.

“Müsebbibi sensin! Çünkü onun her kabahatini örtüyorsun. O da yüz buluyor, istediğini yapıyor,” diyorlardı ve çıkışmaları bununla da kalmıyordu.

“Katiyen eve almayacaksın.”

Bu kati ifade beni cidden düşündürüyordu. Beni eve almak istememelerinin neden ileri geldiğini bilmiyor değildim. Beni böylece tehditleri üstümdeki erkek elbisesini çıkartmaya matuftu. Ben bunu yapacaklardan değildim. Söylediklerine kulak vermiyordum. Annem beni sevdiği için eve gelmeyeceksin de diyemiyordu.

Fakat onu böyle üzüntü içinde yaşatmak manasızdı. Evden yeniden uzaklaşmam lazımdı. Böyle bir fırsat bir gün kendiliğinden ayağıma geldi.

Biniciliğim

Bir tanıdık, Balıkesir vilayetinin Edremit ve Ayvalık kazalarında yapılacak at koşularına beni binici sıfatıyla çağırıyordu. Koşuda alacağım dereceye göre para verecekler, yol masrafımı da ayrıca ödeceklerdi.

Bu işe vasıta olan zat benim küçükten beri hayvana iyi bindiğimi ve arada sırada koşulara girdiğimi de biliyordu.

Bu teklifi benim için mükemmel bir şeydi. Hiç olmazsa mahkeme gününe kadar İstanbul’dan uzaklaşmış bulunacaktım.

Bana bu teklifi yapana, düşünmeden “Olur,” demiştim.

“O halde iki gün sonra hemen hareket etmen lazım. Edremit’e bir vapur var, onunla gitmelisin. Koşu bir hafta sonra Edremit’te yapılacak.”

“Pekâlâ.”

İki gün sonra Sirkeci rıhtımından kalkan vapurla hareket ettim. Böyle uzun bir deniz yolculuğuna ilk defa çıktığım için hayli sıkıldım. Vapur Gelibolu, Çanakkale, Bozcaada ve diğer iskelelere uğra-

dıktan sonra beni, iki gün içinde Edremit'in iskelesi Akçay'a çıkardı. Oradan bir dekovil hattıyla yarım saat sonra Edremit'in istasyonu olan Soğuktulumba'ya varmış bulunuyordum.

Burada, Kavalalı Mehmet Efendi'yi bulacaktım. Elimde bir de adresi vardı. İki üç kişiye bu zatı nerede bulabileceğimi sordum. Bana "Ekseriya çarşı içindeki Çınarlı kahvede oturur," dediler.

Kıraathaneyi buldum. Burası asri bir kahvehaneydi. Mehmet Efendi de orada idi. Kendimi tanıttım, "Koşuya iştirak edecek bini-ciyim," dedim.

Elli yaşlarında görünen Kavalalı beni baştan aşağı süzdü. Sonra gülümseyerek "Sen gözüme pek küçük ve çelimsiz görünüyorsun, bu işi başaracağına pek aklım ermiyor be evlat!" dedi.

Düpedüz itimatsızlığı anlatan cümlesini be evlat hitabıyla bitirmiş bulunsaydı alınacaktım. Bu hitabından şakacı bir adam olduğu anlaşılıyordu. İş ben de şakaya vurdum.

"Tipim tam bir binici tipi, daha ne istiyorsunuz?" dedim.

"Orası öyle ama iyi binip binmediğini bilmiyorum."

"Bunu size her dakika ispat etmeye hazırım. Başka bir diyeceğiniz var mı? Zaten nasıl olsa koşudan önce bineceğim hayvanla tecrübeler yapacağım, o zaman siz de teşrif eder bakarsınız."

Bu sözüm Mehmet Efendi'nin pek hoşuna gitti, sağ eliyle arkama vurarak "Konuşmana da bakılırsa yaman bir şeye benziyorsun," dedi.

Gülüştük ve konuşmaya başladık. Nereli olduğumu, ailemin kim olduğunu soruyordu. Kendisine lazım gelen cevapları verdim. Sonra beraberce kalkarak koşuya gireceğim hayvanı gördüm. Ve onunla koşu yerinde ufak bir tecrübe yaptıktan sonra gene Çınarlı kahveye gelip oturduk.

Mehmet Efendi'nin ata binişimi gördükten sonra keyfi yerine gelmiş benziyordu. Çınarlı kahvenin üstünde Çınar Palas adını taşıyan şehrin en iyi oteline yerleştim. Gece yemekten sonra da geç vakte kadar Mehmet Efendi beni yanından ayırmadı. Bana bir baba gibi bakıyordu.

Ayrıldığımız zaman beni odama kadar çıkarmayı da ihmal etmemişti.

Otel, şirin ve temiz bir yerdi. Rahat ve temiz bir uyku uyudum.

Koşu gününe kadar her gün muntazaman hayvanla egzersizler yapıyor ve atı kendime alıştırıyordum. Nihayet koşu günü geldi. Sabahın saat dokuzunda başlayan bu eğlencelere deve güreşi ve deve koşullarıyla başlandı. Bunları pehlivan güreşleri takip etti. Üçte de sıra bize geldi.

Koşu sahası Edremit'in Tavşanbayırı adıyla anılan ve şehirden beş on dakika kadar uzakta geniş bir çayırılık. O gün yalnız Edremit'in değil, bütün civar köy ve kazalarının ahalisi akın akın gelmiş bulunuyordu.

Altımdaki hayvan iyi bir koşu beygiriydi. Yarışa iştirak eden hayvanların hepsi de güzel olmakla beraber, hakikati söylemek lazım gelirse en iyi at benimkiydi. Nitekim bunun halk bile farkına varmıştı.

Kulağıma kadar gelen seslerden yarışı kazanmam için bütün şüphe yalnız benim binicilik kabiliyetimde idi. Bu fikirde bulunanların ekserisi de zabitlerdi. Bütün şüphe yalnız bendeydiyse mesele yoktu. Kendime güveniyordum. Hele bu konuşmalar cesaretimi bir kat daha arttırmıştı.

Koşu başladı.

Ben bütün gayretimi, atım bütün varlığını sarf etti.

Nihayet yarışı kazandık.

Artık Mehmet Efendi'yi görmeliydiniz. Sevincinden ağzı kulaklarına varıyordu. Otele döndüğüm zaman bitkin bir haldeydim. O gece hiç dışarıya çıkmadım. Mehmet Efendi ve arkadaşları odama gelerek geç vakte kadar oturdular.

Ertesi sabah Mehmet Efendi geldi. Kahvede bazı eşrafın benimle görüşmek istediklerini söyledi. Beraberce aşağıya indik. Hepsiyle tanıştım. Bunlar arasındaki yağ ve sabun tüccarı Hasan Bey adındaki zat o akşam beni Mehmet Efendi'yle birlikte evine yemeğe davet etti.

Ben yarışı kazanmakla Edremit'in kahramanı haline gelmiştim. Birkaç gün Mehmet Efendi kolumdan tutarak beni kahve kahve dolaştırdı. Herkese tanıttı. Ben böyle alayıştan hoşlanacak birisi değildim. Fakat ne yapayım ki ihtiyar ve iyi kalpli adamın hatırını kırmak istemiyordum.

Çıkrıkçı köyü eşrafından ... Bey bizi köyüne bir öğle yemeğine davet etmişti. Çıkrıkçı köyü, Edremit'ten hayvanla bir buçuk iki saat kadar uzaklıktaydı.

Mehmet Efendi, ben atlara bindik ve köye doğrulduk. Köyde merasimle karşılandık diyebilirim. Kadın erkek herkes bizi selamlamıştı.

Burası doksan yüz hanelik şirin bir yerdi. ... Bey şerefimize kuzu kestirmiş, rakı hazırlamıştı. Köyün ihtiyar ve genç erkekleri de geldiler. Oturuldu. Gece geç vakit döndük. Bizi bırakmak istememişlerdi.

Fakat ben malûm sebeplerden dolayı kalmak istemedim. Döndük.

Ertesi hafta koşular Ayvalık'ta olacaktı. İki üç gün evvel Mehmet Efendi adamlarından birini yanıma katarak bizi yola çıkarttı. Atı da beraber götürmek lazımdı. Edremit'le Ayvalık arası epeyce olduğu için bir geceyi, şose üzerindeki köylerden birinde geçirmemiz icap edecekti.

İşte bu sebeple üç gün evvelden bir sabah şafakla beraber Mehmet Efendi'nin yanıma verdiği kırkık Ahmet Ağa'yla yola çıktık. Mehmet Efendi koşu günü otomobille gelecekti.

Yol muntazamdı. Bazı köylerin içinden geçiyordu. Köylerde hiç eğlenmiyorduk. Akşam üstü gurupla beraber ulaştığımız, Ayvalık-Edremit arasındaki Burhaniye-Kemer kasabasında bir hana indik. Burası deniz kenarında bir kasabadır.

Ertesi sabah gene yola çıktık. Akşam üstü, Ayvalık'a vardık. Burası bana İstanbul'un Büyükkada'sını hatırlattı. Hele Safa sahilindeki çamlıkları Ada çamlıklarından farksız, belki de daha güzeldi.

Karşıdaki küçücük adanın şairane görünüşüne diyecek yoktu. Burası tabiatın bütün güzelliklerini üstünde toplamış bir yerdi. Ada beni kendisine adeta çekmişti. Daha Ayvalık'a vardığım gün bir sandalla geçerek bu küçük adayı gezmiştim.

23 Nisan'da koşuya girdik. Burada da kazandık ve o gece halk fırkasında verilen baloya beni de davet etmişlerdi. Gitmek mecburiyetinde kaldım. Ertesi gün Mehmet Efendi ile otomobille Edremit'e döndük. Hayvanı Ahmet Ağa arkadan getirecekti. Edremitliler yine beni eskisi gibi sık sık evlerine davet ediyorlardı. Hele Çiftçiler köyü-

nün eşrafından ... Bey davetçilerin başında geliyordu. Bir gün beni yanına alıp köye götürdü. Çiftliği içinde beş odalı bir köşk vardı.

Kendisi, küçük kızı ve karısı burada oturuyorlardı. Bunlardan başka daha iki kızı ve bir oğlu vardı. Fakat bunlar evliyidiler ve başka yerlerde oturuyorlardı.

... Bey o gün karısını ve küçük kızını yanıma çıkarttı. Kızı Zeynep siyah saçlı, iri parlak ve siyah gözlü, narin yapılı, sıcakkanlı bir şeydi. Daha o gün bana hemen alışverişmişti.

... Bey'in çiftliğinde on gün kadar kaldım. Bu zaman zarfında Zeynep'le dostluğu arttırmıştık. Babası sofu olmasına rağmen kızını benimle yalnız bırakmakta bir beis görmüyordu. Hatta Zeynep'e "Kenan Bey'e köyü gezdir kızım. Onu yalnız bırakma!" bile diyordu.

Zeynep beni her gün bir yere götürüyor, gezdiriyordu.

Bazen buğday tarlalarına gidiyor, bazen köyün şosesi üzerindeki susam, incir, zeytinliklere uzanıyor, bazen de ucu bucağı olmayan çiftliği kısım kısım geziyorduk.

O daima önümden gider ve bana yol gösterirdi. Narin yapısı içinde kıvrak bir edası vardı. Siyah saçlarının süslediği mütenasip başı daima yukarda, sert göğsü gergin yürürdü. Tam bir sporcuydu. Ama sporun ne olduğunu bilmeyen ve belki de iştitemiş bir sporcu.

Bir gün, çiftlik içindeki büyük havuzun kenarına oturmuştuk. Dolaplı kuyudan gözleri bağlı bir beygirin yavaş yavaş dönerek çektiği suyun havuza akışını seyreliyorduk.

Zeynep o gün her zamandan daha neşeli görünüyordu. Mütemadiyen gülüyor, söylüyordu. Dikkat ediyordum. Onda, bana karşı bir alakanın gizli hatlarını görür gibi oluyordum. Fakat o bu alakasını saf- lığa bürüyerek benden büyük bir kurnazlıkla saklamasını biliyordu.

O gün neşesinden istifade ederek bir parça daha yanına sokul- dum. O bu hareketimi gayet tabii karşıladı.

"Zeynep," dedim.

"Ne var?"

"Bana alıştın değil mi?"

O eski neşesiyle gülümseyerek cevap verdi.

"Ya... Hem pek çok. Siz pek iyi bir çocuksunuz."

“Seni beraber İstanbul’a götürsem gider misin?”

Hiç düşünmeden ve tereddüt göstermeden cevap verdi.

“Hayır!”

“Niçin?”

“Ne diye gideceğim?”

Yanına biraz daha sokuldum. Küçük bir dal parçası tutan elini elime aldım.

“Niçin olduğunu anlamadın mı?”

“Hayır.”

“Mesela seninle evlenmek için.”

O dudak büktü.

“Bu olmayacak bir şey,” dedi.

“Niçin olmasın? Seni babandan istesem bana vermez mi sanki?”

“Ben istemezsem babam nasıl verir ki?”

Onun bu sözü adeta izzetinefsimi kamçılıyordu.

“Ay,” dedim. “Baban verse bile demek sen bana varmazsın? Seni benden daha iyisi mi alacak? Beni beğenmiyor musun?”

O zaman dudaklarındaki tebessüm yavaş yavaş silindi, rengi sarardı.

“Hayır,” dedi. “Sizi beğenmiyor değilim Kenan Bey, siz İstanbullusunuz. Zengin ve kibar bir aile çocuğusunuz. Tahsil görmüşsünüz. Bense alelade bir köylü kızı... Size varmayı istemezsem bu yalnız sizi mesut edemeyeceğimdendir.”

“Ha,” dedim, “işte böyle söyle ve şimdi beni sevdiğini de saklama bakayım.”

Bunu söylerken elimi arkasından dolaştırarak sağ omzuna koydum. İşte bu sırada Zeynep bir şimşekle vurulmuş gibi irkildi.

“Bırakın beni! Hayır sevmiyorum,” dedi ve yanımdan uzaklaştı.

Zeynep o günden sonra benimle yalnız kalmaktan ve göz göze gelmekten kaçınmaya başlamıştı. Hatta gideceğim gün bile bana küskün küskün elini uzattı. Belki de bu dakikada yanımda babası ve annesi bulunmamış olsaydı, bunu bile yapmayacaktı.

... Bey, köyünün zenginlerindendi. Köylülerin söylediğine göre fakirlere yardım etmekten hoşlanan bir adamdı. Beni çok sevdiğini

muhtelif teklifleriyle karşılaşmamdan anlıyordum. Köyden ayrılırken de “Oğlum,” demişti. “Sen iyi kalpli, sıcak kanlı bir çocuksun. Seni çok sevdim. İstanbul’da işlerini bitirdikten sonra istersen buraya gel. Seni evlat gibi tutarım. Beraber geçinir gideriz. Karım anan, çocuklarım kardeşin olur,” demekten bile çekinmemişti.

... Bey’in bu teklifleri benim ailemle aramın bozuk olduğunu bilmesinden ileri geliyordu. Ona bir vesileyle bunu söylemiş ve dargınlığımı da makul bir sebebe bağlamıştım.

Fotoğrafçıların hücumu

İstanbul’a döndükten sonra gene dava işleriyle uğraşmaya başladım. Mahkeme günü sabahı adliye kapısından içeriye girerken gazetecilerin, gazete fotoğrafçılarının hücumuna maruz kaldım.

Ellerinden kurtulmak için geri döndüm. Sultanhamamı’na doğru yürüyerek bir handan içeriye daldım. Merdivenlerden çıkarak karanlık bir köşeye gizlendim. Fakat açık göz gazeteciler beni gizlendiğim yerde de yakaladılar. Karanlıkta durduğum için resmimi çekemiyorlar, başımda bekliyorlardı. İçlerinden bazıları beni dışarıya çıkartması için kapıcıya para dahi verdi. Onu böylece teşvik edip beni handan dışarıya çıkarmasını istiyorlardı. Kazandığı paranın hırsıyla üzerime gelen kapıcıyı kovdum. Orada saatlerce durdum diyebilirim. Nihayet mahkeme saatini kaçırmak korkusuyla dışarıya çıktım.

Adliyeye doğru yol almaya başladım. Gazeteciler mâni oldular. Çiçek pazarının yanında önümü kestiler ve zorla kollarımdan tutarak resmimi aldılar. Ellerinden kurtulduğum zaman, mahkeme saati çoktan geçmiş bulunuyordu. Adliye dairesine gitmekte mana yoktu. Evime dönmek üzere bir taksiye atladım. Gazeteciler artık rahattı. Resmimi aldıktan sonra peşimi bırakmışlardı. Mamafih taksi ile hareket edinceye kadar beni seyretmekten geri kalmadılar.

O akşam ve ertesi günü evim muhbirlerin hücumuna uğradı. Benimle konuşmak ve meselenin iç yüzünü anlamak istiyorlardı.

Bana yaptıklarının aynısını Hicran'a da yapıyorlardı. Ertesi gün gazetelerde resmim de çıkınca ailemden olanlar yeniden küplere bindiler.

İşi halletmek niyetiyle o gece evde büyük bir toplantı yapıldı.

Uzun uzun görüşmeler oldu. Bu sırada ben odamda, hakkında karar verilecek bir mücrim vaziyetinde sabırsızlık içinde kıvranıyordum. Nihayet birisi gelip beni çağırdı.

Odadan içeriye büyük bir çarpıntı içinde girdim. Bana kararlarını bildirdiler. Ailem mahkeme işine el koyacak, avukat tutacak ve halletmeye çalışacaktı. Fakat bir şartla. Ben de artık uslu oturacak sırtımdaki erkek elbisesini çıkaracak ve kadın kadıncık, hanım hanımcık evimde oturacaktım.

Benden müspet cevap bekliyorlardı. Söz vermezsem, yani erkek elbisesini çıkarıp hanım elbisesi giymez, uslu uslu oturmazsam bu işlerle katiyen alakadar olmayacaklardı.

Israr ısrar üstüne.

Nihayet bu büyük aile mahkemesinin kararını kabul etmek zaruretinde kaldım.

"Mahkeme meselesi halledildikten sonra erkek elbisesini çıkaracak ve evde hanım hanımcık oturacağım," dedim.

Ağlıyordum. O geceyi büyük bir işkence içinde geçirdim.

Fakat günler geçti. Ailemde en küçük bir hareket görülmedi. Kimse aldırıyordu. Bu yorucu müzakerelerin onlarda gelip geçici bir hevesten ibaret olduğunu anlayınca kendi işimi kendim görmeye karar verdim. Koşullarda kazandığım paranın henüz sarf etmediğim yüz elli lirasıyla gidip bir avukat tuttum. Bir parça rahatladım. Mahkeme gününü beklemeye başladım.

Hicran'ın tokadı

Bir gündü. Eski mektep arkadaşlarımdan Cemile beni ziyarete gelmişti. Oturup konuştuk. Sonra beraberce Kurtuluş'taki evlerine gitmek üzere çıktık.

Yolumuz Hicranların sokağı köşesinden geçiyordu. Tam oradan geçerken başımı çevirip baktım. Hicran apartmanları kapısında birkaç kişiyle konuşuyordu. O beni görünce "Gel," diye elini salladı. Ben de "Gelemem, sen gel!" diye bağırdım ve yürüdüm.

Cemile bu kadının kim olduğunu sordu. Ona kısaca anlattım. Cemile'yle böylece konuşarak ilerledik, Tepeüstü, tramvay cadde-sinden Kurtuluş'a indik.

Arkamızdan birinin koştuğunu işitince dönüp baktım. Hicran'la karşı karşıyaydım.

O sinirli sinirli ceketimin yakasına yapışmıştı.

"Niçin gelmedin çağırdığım halde?"

Şaşırmıştım.

"Yanımda arkadaşım var, onu yalnız bırakamazdım," dedim. Yakamı bırakmamakta ısrar ederek "Gel şu sokağın içine. Sana söyleyeceklerim var," dedi.

Hicran'ın bu şekilde hareketi sinirime dokunmuştu.

"Gelemem," dedim. "Bırak şu yakamı."

Sol eliyle sıkı sıkı yakaladığı yakamı kurtarmaya uğraşırken o "Ya! Gelmiyor musun?" dedi ve akabinde yüzüme müthiş bir tokat indirdi. Ben şaşırmış bir haldeydim. Elinden tutmaya çalışıyordum. Nasıl oldu bilmiyorum, yüzümde ikinci tokadın sesini duydum.

Bizim birbirimize girdiğimizi görenler koşuşarak yanımıza geldiler. Bu beklemediğim vaziyet karşısında ben kendimi kaybetmiş bir haldeydim. Elimi kaldırdım. Ona vuracağım sırada "Ayıptır vurma! Erkek kadına el kaldırır mı?" diye kollarımdan tuttular. Ona da "Ayıptır hanım, doğru yoluna giden çocuğa neden sataşıyorsun?" diye çıktılar.

Bu arada Cemile'yi tamamen unutmuştum. Birdenbire yanımda onun sesini işittim.

"Ne hakla vuruyorsunuz?" diyordu.

Hicran, Cemile'ye cevap yetiştirdi.

"Siz ne karşıyorsunuz? Kim oluyorsunuz?"

"Akrabasıyım."

"Ben de vaktiyle senin gibi akrabasıydım," diye bağırdı.

Cemile bu cümlesinden bir şey anlamamıştı. Sinirli bir halde bizi bırakıp Kurtuluş'a doğru yürüdü. Hicran da koşarcasına evinin sokağına saptı.

Ben ne yapacağımı, nereye gideceğimi bilmiyordum. Caddenin ortasında şaşkın bir halde duruyordum. Halk beni teşci ediyordu.

"Gidip karakola şikâyet etsene. Biz sana Allah için şahitlik ederiz."

Ben bunlardan birkaçının isim ve adreslerini aldıktan sonra Pangaltı merkezine baş vurdum. Vaziyeti anlattım. Karakol beni Galatasaray'a, zabıta doktoruna muayeneye gönderdi. Doktor muayene etti. Yüzümün muhtelif yerlerinde, kulağımın içinde dövülme emareleri tespit etti ve kulağımın bir mütehassıs doktor tarafından muayenesi için ertesi günü Etfal Hastanesi'ne gönderdi. Muayenemi yapan mütehassıs on beş günlük bir raporla bir reçete yazdı ve bana tedavi için bazı tavsiyelerde bulundu.

Neticede şahitlerin ifadesi alındı, raporlar eklendi, evrak müdde-i umumiliğe gönderildi.

Bu hadiseden birkaç gün sonra Cemile tekrar bana geldi. Bu vakayı onların umumi vekilleri bulunan İrfan Emin'e anlattığını, avukatın beni görmek istediğini söyledi.

İrfan Emin Bey'i daha küçükken tanırdım. Baba tarafımdan bir akrabamın çok samimi bir arkadaşıydı. Kendisine gitmekte ve görüşmekte hiçbir mahzur yoktu. Arkadaşım Cemile'yle beraber kendisine gittim ve lazım gelen izahatı verdim.

Hayır seven, iyi yürekli avukat İrfan Emin'e de umumî bir vekâlet verdim. Bu şekilde beni müdafaa edeceklerin adedi ikiye buluyordu. Avukatım İrfan Emin'e birinci avukatımdan da bahsetmiştim. O "Zararı yok," demişti.

Mahkeme günü geldi. Birlikte gittik.

Gazetecilerin hücumuna uğramaktan korkuyordum. Avukatım bana soğukkanlı olmamı, kendisini müşkül bir vaziyette bırakmayacağımı söylüyordu.

Sıramız gelinceye kadar aşağıda oturduk, mahkeme kapısında avukatımın kâtibi bekliyordu.

Nihayet kâtip geldi. Koridoru bir meraklı kütlenin doldurduğunu, gazetecilerin beni aradıklarını, sıramızın geldiğini haber verdi.

İrfan Emin Bey bana “Telaşa mahal yok, yürü,” dedi.

Beni elimden tutmuştu. Merdivenleri koşarak çıktık. Koridorda müthiş bir kalabalıkla karşılaştık.

Avukatım beni gözden kaçırmak için siyah cübbesinin altına sakladı. Kalabalığı kâtibi açtı. Bir yıldırım gibi içeriye girdik.

Mahkeme safhasının herkes, bilhassa gazeteciler tarafından duyulmasını istemediğimiz için mahkemenin gizli yapılmasını istemiştik. Mahkeme heyeti bu talebimizi makul görerek mahkemenin gizli yapılmasını kararlaştırdı.

Biz salona girince, dinleyiciler dışarıya çıkartıldılar.

Hicran’ın bütün ehemmiyet verdiği nokta kendisiyle nişanlanmış ve kendisini aldatmış bulunduğumu muhtelif şahitlerle anlatmak istemesiydi. Fakat heyeti hâkime buna ehemmiyet vermiyor, yalnız tehdit noktası üzerinde duruyordu.

Mahkeme kısa sürdü ve bir başka güne talik edildi. İş şimdi dışarıya çıkmaktaydı. Koridorun uğultusundan orasının geçilemeyecek kadar kalabalık olduğunu anlıyordum.

Dışarıya çıktık. Fakat geçmenin imkânı mı var? İrfan Emin Bey bir zabıt kâtibinin yardımıyla beni mahkemenin kalem odasına sokmaktan başka çare bulamadı.

Şimdi koridorların boşaltılmasına çalışıyordu. Bunun imkânsız olduğu anlaşılınca bir jandarma, polis ve mübaşirlerin kordonu arasından İrfan Emin Bey’le birlikte, güçlkle adliye kapısından çıkabildik ve bir taksiye atlayarak avukatımın yazıhanesine gittik.

Hâlâ heyecan içindeydim. Akşam geç vakte kadar orada kaldım. Sonra hanın kapısına getirilen bir taksi ile evime döndüm.

Ertesi günü gazeteler gene dallandıra budaklandıra benden bahsediyorlardı. Bundan sonra mahkemeye yalnız vekilim gitti. Her mahkeme gününde kapımın eşiği gelen gazetecilerin çokluğuyla aşınıyordu. Ben görünmüyordum ama bunu takip eden günlerde yazılar çıkmakta devam ediyordu. Şüphesiz bütün yazılanlar hep hayal mahsulü şeylerdi.

Bir gün evde hizmetçi oda kapımı usulca açarak içeriye girdi. Elinde bir zarf vardı. Posta ile gelmişti. Açıp okudum.

Bu Edremit'in Çıkrıkçı köyünde ... Bey'den geliyordu. Beni aylardan beri beklediğini, niçin gelmediğini soruyordu. Kendisine hemen cevap verdim. İşlerimi yakın bir zamanda bitirebilirsem geleceğimi, beni hatırladığından dolayı çok memnun olduğumu yazdım.

Mahkeme uzayıp gidiyor, bir türlü neticeye varmıyordu.

İşin garip tarafı, davacı Hicran'la aramda bu kadar hadise geçmiş olmasına rağmen hâlâ dargın olmayışımızdı. Biz gene dışarıda birbirimizi görüyor ve konuşuyorduk. Fakat o davasından vazgececeğini söylediği halde mahkemenin bir celsesini bile kaçırmıyor, muntazaman takip ediyordu. Artık kendisine söylediğini yüzlemeye utanıyordum. Daha doğrusu onuruma yediremiyordum. Hatta bir gün "Sana davandan vazgeç demeyi onuruma yediremem. Bu benim hayatım pahasına bile olsa sana böyle bir teklifte bulunamam," demiştim. O cevap vermemiş, başını önüne eğip susmuştu.

"Yalvarırım karımı bırak, onunla alakanı kes"

Bir geceydi. Saat ona doğru eve geldim. Karnum açtı. Hizmetçinin hazırladığı sofraya oturmuş, yemek yiyordum. Kapı çalındı. Az sonra hizmetçi görüldü ve beni çağırdıklarını söyledi. Bu saatte beni kim arayabilirdi? Merakla kapıya koştum.

Kim tasavvur edebilirsiniz? Hicran'ın kocası...

Bu adamı bana bir defa Hicran göstermişti. Oradan tanıyordum. Henüz ayrılamadığı kocasını böyle kapıda görünce ne kadar şaşırmış olacağını anlayabilirsiniz. Hicran'ın kocası yalnız değildi. Yanında Hicran'ın annesi de vardı. O annesi ki, ben kendisiyle dargındım. Epeyce zamandan beri görüşmüyordum.

Soğukkanlılıkla "Beni mi istediniz efendim?" diye sordum.

"Evet, sizinle görüşmek istiyorum," dedi.

Dikkatle kendisini süzdüm. Sarhoştı. Bu açıkça görülüyordu.

"Buyurun," dedim.

Hicran'ın annesi, damadıyla görüşürken söze karışmak istiyor, saçma sapan, ne dediği anlaşılmayan cümleler sarf ediyordu.

Hicran'ın kocasını içeriye aldım. Annesini dışarıda bırakarak kapıyı kapadım. O da girmek istedi, sokmadım. Patırtıya annem koştu. Kendisine vaziyeti anlattım. Adamı salona aldım.

Apartmanın ikinci katında oturuyorduk. İkinci katın sokaktan ancak dört metre kadar bir yüksekliği vardı. Salon da sokak üstündeydi. Adam oturmuştu. Fakat bir şey söylemiyordu.

"Buyurunuz," dedim. "Sizi dinliyorum."

"Çocuğum," dedi, "ben davalı bulunduğün Hicran'ın kocasıyım. Ben taşrada bulunduğüm sırada talak davası açmıştı. Ben kendisinden memnundum. Ayrılmak istemiyordum. Şimdi geldim. Barıştım. Yedi sekiz senelik evliyiz. İki çocuğumuz var."

"Onun da sizi sevdiğini sanırım."

"Hayır. Böyle değil. O çok iyi biliyorum ki sizi seviyor. Yalvarırım çocuğum, yuvamızı yıkmak, çocuklarımın sefil olmasını istemiyorsan karımı bırak, onunla alakanı kes."

Bu sırada oda kapısı açıldı. Annem içeriye girdi. Merak etmiş olacaktı. Gelip yanıma oturdu. Annem, adamın bu son cümlesini işitmiş olacaktı. Hemen söze karıştı.

"Çocuğumun onunla ne alakası var? Zaten davalılar da..."

Annemi susturdum. Adama cevap verdim.

"Karnızla hiçbir alakam yok. Siz yanlış düşüncelere kapılmışsınız. Ben kızım. Kız olduğumu kendisi de bilir. Böyle olduğu halde onunla ne gibi bir münasebetim olabilir. Beni sevmesine imkân var mı? Gerçi bir zamanlar sokakta görüşüyorduk. Bugünden sonra onu da yapmayacağım. Emin olabilirsiniz."

"Son sözünüze teşekkür ederim. Yalnız yanlış bir düşünceye kapılmadığımı bilmelisiniz. Karım sizi hâlâ seviyor. Kız olduğunuza inanmadığı için. Bunu çok defa ağzından işittim. Bir daha konuşmayacağınıza dair verdiğiniz söze inanmak isterim.

Annem gene söze karıştı.

"Oğlum," dedi. "Size oğlum dediğim için bana darılmayın, ancak oğlum yaşındasınız."

"Tabii, tabii hanım teyzeciğim. Ben sizin evladınız, bu da benim kardeşimdir," dedi ve sırtını okşamaya başladı. Annem sözüne devam etti.

“Oğlum, dedi. Uslu yaşlı bir adamsınız. Karınızın bu yaptıkları nedir? Onu bir kenara çekip nasihat versenize. Ayıp değil midir bunlar?” diye anlatmasına devam ederken sokak kapısının zili çalındı. Apartman kapısından her kata bir zil vardı. Bizimkisi çalınıyordu. Vakit geçti. Ana kapı çoktan kapatılmıştı. Zil durmuyor, acı acı devamlı ötüyordu. Bu çalınış insanda şüphe uyandıracak bir şekildeydi.

Kapıya annem fırladı. Ben de arkasından. Merdivenleri yarıya kadar indikten sonra annem “Kim o?” diye seslendi.

Buna “Aç!” diyen amirane bir ses cevap verdi.

Ben sesi tanımuştım. Anneme “Anne, bu Hicran’ın sesi,” dedim. Annem aşağıya seslendi.

“Senin evimde işin yok.”

Sonra bana döndü, “Gel benimle,” diyerek kolumdan tutarak çekti.

Ne oluyordu? Ne oluyordu? Kocasının, daha sonra gece yarısı Hicran’ın bu hareketlerine nasıl bir mana vermeliydim? Bunlardan yalnız şunu anlıyordum ki halli çok müşkül bir vaziyete düşmüştüm.

Salona girince kocasına “Karınız geldi,” dedim. “Bu ne demek?” Rengi birden değişti.

“Aman içeriye almayınız. Gelmesin,” dedi.

Adeta yalvarıyordu. Annem de “Benim evimde işi neymiş?” diye sinirli sinirli söylenip duruyordu.

Bu sıradaydı. Salon camlarının büyük ve korkunç bir şangırıtıyla yerlere indiğini gördük ve bunu müteakip koca koca taşlar bütün camları birbiri arkasına yere indirdi. Ne oluyordu? Şaşırmıştık. Oturduğumuz yerden kalkmayı bile akıl edemiyorduk. O kadar şaşkın, o kadar ne yapacağımızı bilmiyorduk. Annemin sofadan sesini işittik.

“Odadan çıkın dışarı! Başınıza taş gelecek.”

Annem haklıydı. Hemen kalktım. Adamı kolundan tutarak dışarı çıkarmak istedim.

O oturduğu yerde büzülmüş, kıpırdamıyordu bile. Neden sonra harekete geldi. Fakat bu sırada taşların arkası kesilmiş, sokakta gürültüler işitilmeye başlamıştı. Bekçi ve polis düdükleri birbirine karşılarak uzuyor, bu arada bir ses “Bırakın beni! Siz kimsiniz ve ne

hakla beni tutuyorsunuz!” diye bağıırıyordu. Bu ses Hicran’ın sesi-ydi. Demek bütün bu işleri o yapmıştı. Niçin? Neden? İşte anlayama-dığım şey...

Bu kadın beni seviyor muydu? Bütün bunları sevdiği için mi ya-pıyordu? Velhasıl anlayamıyor ve anlamaya imkân bulamıyordum.

Kocasını odadan dışarıya çıkarttıktan sonra sofadaki sandalye-lerden birine oturttum.

Annem ve ben sokak kapısına koştuk. Bütün mahalle ayağa kalk-mıştı. Kapının önünde pijamalı bir zat Hicran’ı bekçiye ve düdük seslerine koşan polise göstererek “Alın bunu, derhal karakola götü-rünüz. Neredesiniz? Kadın camları şangır şangır kırıyordu. Nihayet ben çıktım. Kaçırıyordu yakaladım,” diyordu.

Bu sırada etraftan birkaç polis ve bekçi daha yetişti. Pijamalı adam da birkaç polisle bizim apartmana girdiler. Orada öğrendiği-me göre bu pijamalı zat polis müfettişlerinden biriydi. Bizim apart-mana yakın bir yerde oturuyordu.

Salonda zabıt tutarlarken, sofadaki Hicran’ın kocasının yanına çıktım. O benim geldiğimden habersizdi. Cebinden çıkardığı büyük bir rakı şişesini ağzına dikmişti. İçti. Sonra da şişeyi masa üzerine koydu.

Ben uzun zaman kendisini seyrettim. Bu sırada annem de geldi. Adamın kendinden geçmiş halini o da görmüş, hatta canı sıkılmıştı.

“Burası meyhane mi? Bu da ne demek?” diye söylenmeye başla-mıştı. Ben ses çıkarmamasını, şimdi neredeyse gideceğini söyledim.

Odada işlerini bitiren, polisler ve müfettiş dışarıya çıktılar. Sofa-daki adamı görerek sordular.

“Bu da kim?”

Kendilerine izah ettim. Tecavüz eden kadının kocası olduğunu bildirdim. Bizim de karakola gitmemiz lazım geliyordu.

Sarhoş adam yayık yayık “Nereye?” diye sordu.

“Karakola.”

“Ben gitmem.”

Polis kızmıştı.

“Nasıl gitmezsin? Bu kadın senin karın değil mi?”

“Evet... Biliyorum. Beni rezil etti. Ama karakola gitmem ben.”

“Gitmen lazım. Haydi bakalım.”

Hicran’ın kocası muhakkak gitmesi lazım geldiğini anlayınca bana döndü.

“Beni yalnız bırakma. Sen de gelirsen giderim,” dedi.

Adamın, kendisine gösterdiğim iyi muameleden dolayı bana itimat ettiği anlaşılıyordu.

“Peki,” dedim. “Ben de geleceğim. Haydi kalk.”

Elinden tuttum, dışarıya çıktık.

Sokak hâlâ kalabalıktı. Müfettiş bey eve gidip giyinip geleceğini söyleyerek ayrıldı. Hicran’ın kocası yürüyemeyecek kadar sarhoştı. Bir koluna ben, bir koluna da polislerden biri girdik. Karakola vardığımız zaman Hicran’ın ifadesi alınıyordu.

Beni orada görünce fena fena baktı. Biz de ifademizi verdik.

Geçen hadiselerden dolayı sinirlerim bozulmuş olacaktı. Farkında olmadan oda içinde dolaşıyordum. Bir aralık kulağımın dibinde Hicran’ın sesini duydum.

“Bu daha bir şey değil, seni öldüreceğim.”

Dönüp baktım. Fakat cevaba değer bulmadım. Bunu orada bulunan polislerden biri de işitmişti. Az sonra bir polis yanıma gelerek “O da sizi ölümle tehdit ediyor,” dedi.

Gülümseyerek “Aldırma!” der gibi kolumu salladım. Hicran kocasının ifadesi alınuncaya kadar bekledi. Sonra kocasına sert ve âmirane bir sesle “Haydi eve yürü!” dedi.

Kocasını bir kuzu gibi peşine takılarak karakoldan çıktı. Ben de evime döndüm.

“Kendini mahkûmiyete sürüklüyorsun”

Bu hadiseyi ertesi gün vekilime anlattım. Benden dava eden, tehdit ettiğimi iddia eden bu kadının vakasına şaşmaması kabil değildi. Nitekim böyle de oldu. Tepeüstü’ndeki tokat hadisesiyle bu son vaka tabiatıyla müddei umumiliğe gelecekti.

Avukatım mahkemede bundan bahsederek mukabil bir dava açtığımızı söyleyerek, davaların tevhidini isteyecekti.

Düşünüyordum. Hicran bana karşı takındığı bu vaziyette haksız mıydı? Kendisine muğber olmakla beraber buna pek de haksız di-yemiyordum.

Kocası da itiraf etmişti ki Hicran beni cidden sevmişti. Bütün ümitlerini benim kız olmam hakikatiyle kaybeden bu kadın, ne ya-pacağını şaşırmış bir haldeydi ve böyle olması da tabiiydi.

Onun ıstırabını anlamıyor değildim. Fakat ne yapayım ki, ona karşı bu şekilde harekete kendimi adeta mecbur görüyordum. Çünkü yapmadığım ve yapamayacağım çok ağır suçla beni mahke-meye vermiş bulunuyordu: Ölümle tehdit.

Günün birinde bu her iki davadan da ayrı ayrı celp aldım. Fakat ben Hicran'ın yaptığı gibi hareket etmek istemiyordum. Bu celpler-den ne anneme, ne de avukatıma haber verdim. Bilakis sordukları zaman daha bir şey almadığımı söylüyordum.

Hicran hakkında bu şekilde hareket edişim sırf kendisine karşı duyduğum iyi hislerden doğuyordu. Zaman asabımı yatıştırmıştı. Şimdi artık onun gibi harekete kendimi mecbur görmüyordum.

Mahkeme günü gelip çattı. Kendi kendimle mücadele ettim. Neticede gitmedim. Daha sonraları benim mahkeme celplerini sakla-dığım ortaya çıktı. Bir taraftan annemin, diğer taraftan avukatımın itaplarına maruz kaldım.

Avukatım "Senelimdeki delilleri alıyorsun. Kendini mahkûmiyete sürüklüyorsun," diyordu. Haklıydı, ne diyebilirdim. Hele annem ta-savvur edemeyeceğiniz kadar kızmıştı.

Günlerce kendisiyle yüz yüze gelmemeye çalıştım. Neticede öğrendim ki annem avukatımın üzerinde tesir yapmıştır. Ve bu be-nim müracaat etmemem üzerine belki de sükût eden muhakeme-nin yenilenmesine çalışılacaktır. Artık mâni olamazdım. Benim ya-pabileceğim şey vaziyetten Hicran'ı haberdar etmektir. Böyle yap-mak istedim. Adresine bir mektup yazarak kendisiyle görüşmek istediğimi bildirdim. Fakat verdiğim randevuya gelmedi. İkinci bir mektup yazdım. Bu sefer apartmanın kapıcısı ile gönderdim.

Elinde mektubumla geri döndü. Bu vesile ile Hicran'ın evinde olmadığını da öğrenmiş bulundum. Kendisi çocuklarıyla beraber Gebze'de bulunan kocasının yanına gitmişti. Tatil zamanının bir

kısmını orada geçirecekmiş. Gebze'deki adresini bilmediğim için vaziyeti mektupla bildirmeme imkân yoktu. Bunu muhakkak bildir-meliydim. Fakat ne yapabilirdim? Gece karar verdim. Ertesi sabah Gebze'ye gidecek ve kendisiyle konuşmaya çalışacaktım. Böyle yap-tım. Ertesi günü Haydarpaşa'dan sabah postasına atladım. Trende bir fotoğrafçıyla tanıştım. Bu adam da Gebzeliydi. Oraya gidiyordu. Bana Gebze'de kime gideceğimi sorduğu zaman uydurma bir isim söyledim. Adam kaşlarını çatı, şöyle bir düşündü.

"Gebze'de," dedi, "böyle birisi yok. Ben tanımıyorum."

"Yeni gitmişler."

Adam gene düşünceye daldı. İşin içinden çıkamayacağım anla-yınca "Varınca sorar öğreniriz," dedi.

Hareketimizden bir buçuk saat sonra Gebze'ye gelmiştik. İstas-yondan otobüse bindik, on dakika sonra da şehirde bulunuyorduk.

Fotoğrafçı beni yalnız bırakmadı. Dükkânına götürdü. Yolda Hicran'ın kocasıyla karşılaştık. Fotoğrafçı onunla bir hayli konuştu. Ben kendilerini yalnız bırakarak ilerledim. Beni tanımamıştı. Buna çok sevindim.

Fotoğrafçının dükkânında bir müddet kaldım. Birlikte kahveye gittik. Yolda uydurduğum isim üzerinde ısrar ettim. Kime sorulduysa, Gebze'de bu isimde kimsenin mevcut olmadığı söylendi.

Önce birisini bularak Hicran'a haber göndermeyi düşünüyordum. Az sonra bundan da caydım. Çünkü Gebze küçük bir yerd. Konuştuğumuzun duyulmamasına imkân yoktu.

Gebze'ye kadar boşuna geldiğime hükmedince çok canım sıkıldı. Ne yapayım ki bir defa gelmişim. Hiç olmazsa adresini öğrenmeliy-dim. Fotoğrafçının ağzını aradım.

"Dükkânınıza giderken yolda konuştuğunuz zat bana hiç yaban-cı gelmedi. Kimdir?"

"O mu?" diye sorarak izah etti. Evli olduğunu, iki çocuğu bulun-duğunu, karısının da bir müddet evvel Gebze'ye geldiğini anlattı. Neticede de nerede oturduklarını söyledi.

Artık yapılacak şeyi yapmıştım. Akşam üstü son trenle dönmek istiyordum. Halbuki kahvede tanıdığım Halk Fırkası reisi beni bı-rakmak istemiyordu.

“Bu gece burada kalınız.”

Özür diledim. Bu zat bana fırkayı gezdirdi, tiyatrolarını gösterdi. Trene müşteri yetiştirecek otobüsler otellerin önünde duruyordu. Ben bunlardan birine bineceğim sırada, Hicran’ın kocasıyla oturduğunu öğrendiğim Safa Otelî’nin kapısı önünde çocuklarını gördüm. Onlar da beni görmüşlerdi.

“Aa... Kenan Ağabey!” diye bağırarak otele girdiler. Benim Gebze’de bulunduğumu annelerine müjdelemeye koştuklarında hiç şüphem yoktu. Fakat kalmadım. Otobüs de zaten hareket etmişti. Trene güç yetiştim. Eve döndüğüm zaman saat dokuzu geçiyordu.

Ertesi gün Hicran’a vaziyeti, Safa Otelî’ne yazdığım bir mektupla anlattım. Birkaç gün sonra da kendisi geldi. Buluşup konuştuk. Annemle avukatımın hareketine çok kızmıştı. Fakat ben ne yapabildim?

O zamana kadar yapabileceğimi yapmış, işi önlemeye çalışmışım.

Kendisine “Elimde hiçbir şey yok,” dedim. “Ben şimdiye kadar ne yapılmak icap ediyorsa yaptım. Mamafih gene çalışacağım.”

Filhakika sonradan çalıştım ve annemi davayı tazelemek fikrin-den caydırdım.

Bununla beraber Hicran’ın aleyhimde açtığı tehdit davası hâlâ devam edip gidiyordu.

“Ölseydim acaba daha iyi olmaz mıydı?”

Bugünlerde başıma feci bir kaza geldi. Sipahi ocağında tanıyıp ah-bap olduğum Mısırlı bir prensesin Mısır’dan koşu için getirttiği Turkuan adındaki beygiri ile bir pazar günü gezmeye çıkmıştım.

Niyetim Büyükdere’ye kadar gitmek ve deniz havası almaktı. Zincirlikuyu civarından Bebek’e giden yola saptım. Dağlar arasından ağır ağır inmeye başladım. Sağ tarafı derin bir uçurum, solu dağlık, ancak bir kişinin geçebileceği dar bir keçi yolundan ilerlerken atın ayaklarının kayar gibi olduğunu hissettim. Yanılmamıştım. Atın ön ayaklarının bastığı toprak kaymış ve at muvazenesini kaybetmişti.

Ani bir kararla sola atlamak istedim. Fakat hayvanın kendini kurtarmak için yaptığı hareketle sol yerine sağa fırladığını gördüm. Ben kayalara vura vura dönerken atın da döne döne yuvarlandığını görüyordum. Bir an geldi ki artık hiçbir şey bilmiyordum. Gözlerimi ağırlar içinde hastanede açtm. Başımda toplanan hastabakıcılar bende hayat eseri bulunduğunu görünce sevinmiş olacaktı.

"Gözünü açtı, gözünü açtı!" diye sesleniyorlardı. Fakat bu ayılış uzun sürmemişti. Az sonra tekrar bayılmıştım. Neden sonra biraz kendime gelebildim. Bana kim olduğumu soruyorlardı. Ancak o zaman adımları ve yalan yanlış adresimi söyleyebildim.

İyileşemiyordum. Sık sık bayılmaya başlamıştım. Bu hal birkaç gün sürdü. Hastaneye girişimin ancak haftasında kendimi toplayabildim. Bir jandarma çavuşuyla bir polise ifade verdim. Benim bil-mediklerimi de jandarma çavuşundan öğrendim.

Beni karlar içinde yerde, Bebek'e evine giden bir rençper görmüş. Biraz ileride de atı gene aynı şekilde görünce şoseye fırlamış. Bir şöföre haber vermiş. Beraberce beni alıp otomobille Etfal Hastanesi'ne kaldırmışlar. İfademi alabilmek için üç gün üç gece uğraşmışlar. Nafile... Nihayet dört gün önce yalan yanlış verdiğim adresteki yeri aramışlar.

Çavuş bana bunu söyleyince annemi hatırladım.

"Annem geldi mi?" dedim, "Herhalde çok üzölmüştür."

"Tabii gelip gidiyor. Hemen hemen her gün. Şimdi de neredeyse gelir."

Jandarma çavuşuna atı sordum.

"Hayvan ne oldu?" dedim.

"İki bacağı da kırıldı. İyileşmeyeceği anlaşıncı Sipahi ocağında öldürdüler. Bunu işittiğim zaman duyduğum üzüntüyü tarif edemem. Yalnız ağladığımı biliyorum. Çavuş benim ağladığımı görünce teselli etmeye çalıştı.

"Siz kurtuldunuz ya! Üzölmeyin," dedi.

İki saat sonra annem geldi. Yanımda geç vakte kadar kaldı ve hep ağladı. Etfal Hastanesi'nin başhemşiresi sıcakkanlı genç bir kızdı. Benim konuşmaya başlayabildiğim gecelerden birinde yanıma gel-

miş, ben sormadan hastaneye gelişimi anlatmıştı. Çünkü vakayı garip bulmuştu. Nasıl olup da aldanabildiğine hayret ediyordu.

Beni hastaneye getirdikleri zaman hemen sedye ile ameliyathaneye götürmüşler. Beni gören hasta bakıcılar “Vah zavallı, pek de genç bir delikanlı,” diye üzülmüşler. Ameliyathanede, ameliyat masasına yatırmışlar. Elbiselerimin çıkarılması icap edince doktor, ameliyathanede bulunan kadınlara “Siz çıkın bakalım,” demiş.

Kapıyı kapatmışlar. İçeride bir doktor, bir ben, bir de beni soya-cak adam kalmış. Merak içinde dışarda bekleyen hastabakıcılar birdenbire kapının açıldığını duymuşlar, dışarıya çıkan yardımcı onlara “Haydi bakalım siz girin, hasta sizdenmiş,” demiş.

Put gibi kalmışlar. Heyecanla içeriye koşmuşlar, meğer ben kızmışım.

Başhemşire bana, öyle komik, öyle garip bir tarzda anlatmıştı ki, adeta acılarımı bir an için unutmuş ve gülmüştüm.

Gene başhemşirenin anlattığına göre benden tamamıyla ümitlerini kesmişlermiş. Hep ya bugün, ya yarın ölecek diyorlarmış. Mama-fih şırınga yapmaktan da vazgeçmemişler.

Bir aralık düşünmüştüm. Ölseydim acaba daha iyi olmaz mıydı? Bu kadar zaman içinde yaşayıp da ne görmüştüm? Neden zevk, neden tat almıştım? Hiç. Bilakis hep üzüntülü, hep dağdağalı bir hayat sürüyordum. Sonra işin sonunda kötürüm kalmak da vardı.

Atın sahibi prenses beni ziyarete geldiği zaman ikinci bir üzüntü içinde kıvrandım. Güzel atın ölümüne ben sebep olmuştum, içimi bu iyi kalpli kadına açınca “Rica ederim, bunun da lafı mı olur? Siz sağsınız ya. Ne yapalım,” demişti.

Günler, haftalar geçiyor, bir türlü iyileşemiyordum. Belimden aşağısı tutmuyordu. Kötürüm kalacağımdan korkuluyordu. Bu üzüntülü ve ıstıraplı haftalardan sonra biraz kalkıp dolaşmaya başladım. İki hafta kadar sonra da evime gittim. Doktorlar muhakkak düz bir yolda, günde bir saat kadar yürümemi tavsiye etmişlerdi. Her gün Şişli’ye kadar yürüyor ve tekrar eve dönüyordum. On üç kilo kaybetmiş, müthiş zayıflamıştım.

Tabiidir ki bunlar devam ederken Hicran'la olan muhakememiz de sürüp gidiyordu.

Nihayet mahkemenin karar günü geldi. Ben artık iyileşmiş bir haldeydim. Kararı dinlemek için ben de gittim. Koridorlar, gene gazetecilerle ve meraklı bir halk kalabalığıyla dolup taşıyordu.

Karar okunacağı için mahkeme hafi olmadı. Vekilim, Hicran yerlerine geçtiler. Ben de vekilimin kâtibiyile samiiin arasında kaldım.

Karar okundu. Tehditte bulunduğum sabit görüldüğü için tecilsiz olarak üç gün hapse, 30 lira da para cezasına mahkûm edilmiştim. Kararın gazetelerde neşri de men edilmişti.

Bunu işittiğim zaman sallandım. Başım döndü, gözlerim karardı. Eğer kâtip kolumdan tutup da dışarıya sürüklemeseydi oracıkta yıkılıverecektim.

Avukatım da bir yıldırım süratiyle yardıma koştu. Beni teselli ediyor, kararı temyiz edeceğini söylüyordu.

Ertesi günü gazetelerde bir tek satır mevcut değildi. Artık ellerinden kurtulmuştum. Mahkûm olduğumu annemden başka kimseye söylemedim.

Bana yapmadığım halde pek ağır bir suç isnat ederek mahkemeye veren ve hatta mahkûm ettiren Hicran'a karşı şu kadarcık olsun bir iğbirar duymuyordum.

Gene gördüğüm yerde konuşuyor, fakat bu meseleden katiyen bahsetmiyordum. Onun mahkûm oluşundan üzüldüğü muhakkaktı. Çünkü gönlümü alacak cümleler sarf etmekten çekinmiyordu.

Mahkûmiyet hâdisesi beni çok sarstı. İstanbul'dan uzaklaşmayı düşündüm. Çok iyi görüştüğümüz ... Bey'in beni Ballica köyüne avlanmak için davet etmesini vesile bildim. Kış günlerinin yarısından çoğunu karısıyla burada avlanarak geçiren dostumuzla bir gün Pendik'e gittik. Oradan bir otomobille Ballica'nın yolunu tuttuk.

Hava bozuktu. Kaç günden beri devam eden yağmurlar yüzünden zaten bozuk olan yollar büsbütün geçilemeyecek bir hale gelmişti. Otomobil yolu sökemedi. Nihayet yakın köylerden birimden tedarik ettiğimiz bir yük arabasıyla gece geç vakit, sıırıslık köye varabildik.

Balıca köyünde

Burası yetmiş seksen hanelik bir köydü. Halkı Rumeli'den göç etmişlerdi. Üç sınıflı bir mektebi, bir tek hocası vardı. Bu hem hoca, hem başmuallimdi. İhtiyar, iyi bir zattı. Akşamları bize gelir, oturup konuşurduk.

Ev halkı söylediğim gibi bir karı kocadan ibaretti. Ama aşçıları ile Mustafa ismindeki uşaklarını hesaba katmamak şartıyla. Aşçı Bolulu, uşak da Balıcalıydı.

Mustafa yirmi beş yaşlarında kadar görünen, sıcak kanlı, saf, tam manasıyla bir köy delikanlısı idi. Buraya daha ilk geldiğim gün, bu saf delikanlının çılgın bir âşık olduğunu öğrenmiştim. Mustafa köyün güzel denilen kızlarından birini seviyordu.

Kızı babasından istemişti. Fakat vermemişlerdi. Bir gün mutfakta bulunduğum bir sırada, Mustafa yanıma geldi. Bana dert yanmaya başladı.

Aşkî müthişti. İstiyordu ki, kendisinin sevdiği bu kızı herkes görüp beğensin ve kendisine sevdiğin güzel densin. Bana "Beyim," dedi, "sizin zevkinize inanırım. Hele bir gidip görün Ülkü'yü. Bakalım siz nasıl bulacaksınız? Sevmekte haklı mıyım, haksız mıyım?"

"Nasıl gideyim?"

"Nasılı var mı? Hanımefendi ile gider görürsünüz."

"Gitmesem olmaz mı?"

"Rica ederim, beni çok sevindirirsin."

"Pekâlâ. Hanımefendiye söyleyeyim de razı olursa gider görürüm."

Mustafa'nın bu ricasını yerine getirmek lazımdı. Hanımefendiye Mustafa'nın arzusundan bahsettim. Kabul etti. Bir gün beraberce Mustafa'nın sevgilisi Ülkü'yü görmeye gittik.

Bizi misafirlikte büyük bir alaka ile karşıladılar. Aile efradı, kadın, erkek hepsi yanıma çıkarak "Hoş geldiniz," dediler. Yalnız bunlar arasında biri görünmedi: Ülkü.

Dostumuzun hanımı sordu.

"Çeşmede, şimdi gelir," dendi. Aradan zaman geçip gene gelmediği görülünce gene sorduk. Bu sefer de "Davarların peşinde," cevabını verdiler.

Bundan anlaşılyordu ki Ülkü'yü yanımıza çıkarmak istemiyorlardı. Fakat kızı bizden saklamalarına bir türlü mana veremiyorduk. Benden birkaç gün evvel dostumuzun yirmi üç yirmi dört yaşlarındaki erkek kardeşi İstanbul'dan geldiği zaman bu maksatla gitmişler ve Ülkü'yü ona göstermişlerdi. Acaba bana mı göstermek istemiyorlardı? Fakat niçin?

Ertesi gün bu meselenin aslını köyün ihtiyar hocasından öğrendik. Ülkü'nün erkek kardeşleri beni biraz çapkın bulmuşlar, gözlerim cıvıl cıvıl oynuyormuş da onun için çıkartmamışlarmış.

Haddizatında ehemmiyetli bir şey olmadığı halde, bu benim çok canımı sıktı. Hemen karar verdim. Kendi kendime *Size bir oyun oynayayım da görünüz*, dedim.

Mustafa'yı çağırdım.

"O Ülkü denilen kız çeşmeye su almaya gittiği zamanda bana haber ver," dedim.

"Peki efendim," dedi, "akşam üzerleri geç vakit muhakkak gelir, size haber veririm."

Sonra merakla sordu.

"Ne yapacaksınız beyim?"

"Karışma. Bana nasıl bir kız olduğunu göstermediler. Sadece göreceğim."

"O kadar mı?"

"O kadar."

Saf köy delikanlısını bu sözüm tatmin etmemişti. Hakkı da vardı. Bir köylü kızını görmek için bu kadar alaka göstermem tabiatıyla garibine gidecek ve inanmayacaktı. Gerçi Mustafa, sevgilisini görmemden memnun olacaktı. Olacaktı ama birdenbire böyle üstüne düşmem kendisinde haklı bir şüphe uyandıramaz mıydı?

Tatmin etmek istedim.

"Merak etme bir şey yapacak değilim," dedim. "Sadece görmek istiyorum. Sen görmemi istemiyor muydun?"

"Evet."

"O halde ben de yalnız bunu yapacağım."

Mustafa yayık yayık güldü.

"Niçin güldün, sözüme inanmadın mı?" dedim.

"İnandım," diye cevap verdi. "Yalnız göremezsın ki..."

"Niye?"

"Bizim köy kızları yabancılara yüzlerini kaparlar."

"Zararı yok. Ne de olsa gene görürüm. Gözlerini de kapamıyorlar ya?"

"Hayır."

"Yalnız gözünü görmem kâfi. O bana bir fikir verir."

Mustafa neredeyse kehanetime hükmedecekti. Bir kızın yalnız gözlerine bakmakla güzelliğini anlayabilecek kabiliyette oluşuma hayran olmuştu.

Çeşme dostumun evine pek yakın, çayırılık ortasıındaydı. Evde köyden ayrı bir tepenin üstündeydi. Yani bir tepede köy, bir tepede ev ve ikisi ortasıındaki çayırılıkta da çeşme.

O gün ve o gece geçti. Ertesi gün akşam ezanı vakti Mustafa "Kenan Bey!" diye koşarak geldi. Ülkü'nün çeşmeye doğru indiğini söyledi.

Hemen muşambayı sırtıma geçirerek fırladım. Baktım. Uzaktan omzuna koyduğu bir sırk üzerine yerleştirilmiş iki bakraçla bir kadın çeşmeye doğru iniyordu.

Yarımdaki Mustafa'ya "Bu mu Ülkü?" dedim.

"Evet o."

"Pekâlâ."

Yürüdüm. Arkamdan gelen Mustafa'ya "Sen benimle gelme, uzaktan seyret," dedim. Çayıra doğru ellerim ceplerimde ağır ağır indim. Bir tesadüf eseri olacaktı. Çeşme başında ondan başka kimsecikler yoktu. Ağır ağır ve lakayt görünerek çeşmeye yaklaştım.

O henüz birinci bakracını dolduruyordu. Ben çeşmenin yanında durunca su içeceğime veya ellerimi yıkayacağıma hükmeden Ülkü dolmak üzere bulunan bakracını çekti. Mustafa haklıydı. Başındaki örtü gözlerinden başka bir yerinin görünmesine mâni oluyordu. Hatta ben gözlerini de görmeyeyim diye mümkün olduğu kadar kapamış ve başını aksi cepheye çevirerek kaçınımıştı.

Ben bunu görmemezlikten geldim. Eğilerek çeşmeden su içtim. Cebimden çıkardığım mendilimle ellerimi kurularken o gene bak-

racını musluğun altına yerleştirmişti. O bu işi yapıp da doğrulacağı sırada ben seri bir hareketle sağ elimle baş örtüsünü çektim. Şimdi, o Mustafa'nın Ülkü'sü karşında başı açık, şaşkın bir halde duruyordu. Kız kendine gelince bir çığlık kopardı ve başını örtmeye çalıştı. Bu sırada ben hafif bir tebessümle "Şimdi git de kardeşlerine benden selam söyle. İstanbul çocuğu arzusunu yerine getirdi de," dedim.

Ve başka bir şey söylemeyerek yanından ayrıldım. Bu hareketimi dostumuz ... Bey işitince sevincini saklayamadı.

"Aferin be Kenan," demeyi ihmal etmedi.

Aradan bir saat ya geçti, ya geçmedi. Köy hocası kan ter içinde koşarak eve geldi. Bana "Sen ne yaptın evlat?" dedi. "Köy yerinden oynuyor. Seni vallahi vuracaklar. Kardeşleri bin yemin etti. Aman, beni dinle ve sabahleyin köyden ayrıl."

Ben ehemmiyet vermedim. Hatta "Gelsinler de öldürsünler," diye alaya başladım.

Arabacı Osman Ağa da gece uğrayıp aynı şeyleri tekrarlayınca dostumuz ... Bey düşünmeye başladı.

"Söylediklerini yaparlar çocuğum," dedi. "Sen bunları tanımazsın. Seni yarın sabah erkenden Osman Ağa Pendik'e indirsin!"

O gece daha birkaç dost gelip aynı şeyi söyleyince, işin ciddiliğine aklım yatmaya başladı. Ertesi sabah erkenden, Osman Ağa'nın getirdiği iki beygirin birine ben birine de Osman Ağa binerek yola çıktık.

Osman Ağa tedarikli hareket etmişti. Yola düzülmezden önce bana bir tabanca uzatmış, kendisi de mavzerini almıştı.

Pendik'e hadisesiz ulaştık. Osman Ağa'nın tabancasını iade ederek İstanbul'a geldim. Birkaç gün sonra İstanbul'a dönen ... beylerden öğrendiğime göre, beni aramışlar, bulamayınca da onlar da kavgaya başlamışlar.

Yüz kızartıcı bir hadise

İstanbul'dan hiç beklemediğim ve istemediğim bir zamanda uzaklaşmamı icap ettiren ve benim için biraz da yüz kızartıcı bir hadiseden bahsetmek istiyorum. Hatıralarımı anlatmaya başlarken okuyucularıma her şeyi açıkça yazacağımı bildirmiştım. Bunu anlatmaz-

sam vaadimi yerine getirmemiş olurum. Okuyucularım, bu satırları okurlarken belki benim için her şeyi yapabilecek kabiliyette bir yaratılış diyeceklerdir. Fakat kendilerinden kararlarında biraz insafli olmalarını rica edeceğim.

Şu yüz kızartıcı hadiseyi anlatıyorum.

Ben boş zamanlarımda daima Osmanbey’de, tramvay cadde-sindeki Suna Pastanesi’nde otururdum. Bir gün pastanenin garson kızlarından biri yanıma yaklaşarak “Sizi telefonda istiyorlar efendim,” dedi.

Koştum. Bana telefon eden Hicran’dı. Aramızda bu kadar vaka geçmiş olmasına rağmen beni görmek istediğini ve İstanbul’da Bahçekapı’da muhallebici Hacı Recep’te beklediğini, behemehal gitmemi istiyordu.

“Peki geliyorum,” diyerek telefonu kapadım ve derhal bir tramvaya atlayarak onu gidip buldum. Hicran’ın halinde bir gayri tabilik olduğu açıkça görülüyordu. Buna rağmen bir müddet dereden tepeden konuştuk. Nihayet ben “Beni çağırmanda herhalde mühim bir sebep olacak. Anlat bakalım,” dedim.

Hicran, hafif bir sesle “Kenan Bey,” dedi, “bunu sana söylemem biraz yüz kızartıcıdır ama senden daha yakın bir tanıdığım olmadı için mecburum. Beklediğim yerlerden param gelmedi. Maaşım ancak yiyip içme paramız. Halbuki benim mühim denebilecek bir yekûna ihtiyacım var. Ne yapacağımı şaşırmış bir vaziyetteyim.”

Hicran açıkça söylememesine rağmen bu mühim yekûnu benden istiyordu.

“Hicran,” dedim, “üzülme. Ne kadar paraya ihtiyacın varsa söyle, bunu sana derhal temin edeyim.”

Bunu söylerken, ona verebilecek belki cebimde on lira bile çıkmazdı. Ve böyle toplu bir param da mevcut değildi. Böyle olduğu halde, sıkışmış bir vaziyette gördüğüm bu eski dosta ne yapıp yapıp yardım edebileceğimi tasarlıyordum.

“İki yahut üç yüz lira lazım Kenan.”

“İki mi üç mü?”

“Üç olsa daha iyi. Öyle ihtiyaçlarım var ki bunları hemen karşılamam lazım.”

"Temin etmeye çalışırım. Hatta bu parayı cebinde bile telakki edebilirsin."

Güldüm. Hicran da aynı şekilde hareket etti.

"Cebimde telakki etmekle iş bitmiyor."

"Sen git ve rahatına bak. Üzülme. Yarın akşam gel, beni Suna Pastanesi'nde bul. İstedğin parayı vereyim."

O para hususunda elimin açıklığını evvelce bankada biraz birikmiş param olduğunu bilirdi. Bu yüzden yüzünde bir sevinç havası esti. Fakat bu hava yarın da devam edecek miydi? Şimdi benim böyle bir param olmadığına göre şüpheliydi.

"Teşekkür ederim Kenan," dedi. "Bu parayı sana kısa bir zamanda öderim."

Bir defa bol keseden vaatle bulunmuştum. Arkasını esirgeyecek miydim?

"Ödemesen ne çıkar," dedim. Muhallebiciden beraber çıktık. O evine gitti, ben İstanbul tarafında kaldım.

Şimdi vaat ettiğim parayı Hicran'a nereden tedarik edebileceğimi düşünüyordum. Bunu bulmak, hakikatte bir an işiydi? Fakat bunu yapabilecek miydim?

Elimde İş Bankası'nın bir hesabı cari defteri vardı. Bu, askere giden bir arkadaşşıma aitti. O giderken para lazım oldukça benim bankadan alarak kendisine göndermemi rica etmiş ve kendi imzasının bir suretini de vermişti. Ben ona para lazım oldukça bankaya gidecek, aynı imzayı atacak, alacağım parayı da kendisine gönderecektim.

Elimde Hicran'ın ihtiyacını gidermek için bu kadar kolay bir imkân vardı. Hesabı carinin yekûnu 326 liraydı. Bunun üç yüz lirasıyla bu işi görebilirdim. O gün akşama ve ertesi günü öğleye kadar bu imkân karşısında hiçbir yere para tedariki için baş vuramadım.

Aksilik şurada ki bankaya da gidemiyor ve kararımı tatbik edemiyordum. Büyük bir tereddüt içindeydim. Neden sonra kararımı verdim. Gidecektim. Bu arkadaşın parasını alacak ve bu borcu ona ödemeye çalışacaktım. Bankaya başvurdum. İmzaladım. Parayı alacağımı ümit ederken, memurun "Hüviyetinizi görebilir miyim?" sualiyle karşılaştım.

“Ne hüviyeti?” dedim.

“Kim olduğunuzu öğrenmek istiyoruz.”

“Neden?”

“İmzalar arasında küçük bir tehalüf* var.”

Israr etmek hiç işime gelmiyordu.

“Üzerimde yok. Getireyim,” diye bankadan ayrıldım.

Hicran’a parasını o akşam vereceğimi hatırlayınca bu işi bir an evvel halletmek çaresini aradım. Ailece çok iyi tanıdığımız maruf bir zatın yazıhanesine giderek kendisini aradım. Geç geldi. Beni görünce memnun oldu.

“Amca,” dedim. “Benim bankada topladığım bir param var. Şimdi alamıyorum. Sebebi de bu parayı vaktiyle bir erkek adıyla yatırmış bulunmam. Ne yapacağımı şaşırdım.”

Amca bankaya yazdığı bir mektupla paranın bana ait bulunduğunu yazarak verilmesinde kolaylık gösterilmesini rica etti.

Vakit gecikmiş, bankalar kapanmıştı. Ertesi sabah gitmek zarureti hasıl oluyordu. Doğru Suna Pastanesi’ne gittim. Hicran da arkamdan geldi. Ona “Parayı bankada başka nama yatırmıştım. Güçlük çıkarttılar. Bir akrabamın delaletiyle yarın alacağım. Yarın seninle bir yerde buluşup gidip alalım,” dedim.

Ertesi günü birlikte bankaya gittik. Parayı kolaylıkla ve tamamen aldık. Orada üç yüz lirasını Hicran’a verdim. Yirmi altı lirasını da cebime koydum.

Hicran kendisine yardımı esirgemediğim için bana mütemadiyen teşekkür ediyordu.

Kendime ait olmayan bir parayı aldıktan sonra bunu nasıl ödeyeceğim korkusuna düşmüştüm. Ben bu işi henüz halledemediğim bir günde para sahibi de çıkageldi.

Paraya ihtiyacı olduğunu söyleyerek cüzdanı istedi.

Bende şafak attı. O dakikada kendisine hakikati söyleseydim çok iyi olacaktı. Ona pekâlâ “Mühim bir sebeple paraya ihtiyacım oldu. Parayı aldım ve harcadım. Bunu sana yavaş yavaş ödeyeceğim,” diyebilirdim.

---

* Uyumsuzluk, zıtlık. (e.n.)

Fakat ben böyle yapmadım. Daha doğrusu yapamadım.

"Peki, yarın evden alıp getiririm," dedim. "Yarın buraya gel, veriyim."

O gece korkumdan, belki gelir ve ister diye eve bile gidemedim.

Geceyi Sirkeci'de, Meserret Otelinde geçirdim. Uykusuz ve korku içinde geçen bir gece.

Şafakla beraber sokağa uğradım. Her şeyden korkuyordum. Hayatımda böyle bir iş yapmadığım için müthiş bir ıstırap içindeydim. Gecedeki karar vermiştim, bu vaziyette İstanbul'da kalamazdım.

Ankara'da

Ankara'da, akrabamdan Ahmet adındaki gencin yanına gidecektim. Haydarpaşa'dan ikide kalkan trene atladım. İstanbul'dan ayrılacağı mı kimseye haber vermemiştim. Evime bile.

Ertesi sabah Ankara'ya inince, Ahmet'i aramaya koyuldum. Çalıştığı idareye gittim. İzinli olduğunu söylediler. Evini de bilmiyordum. Ne yapacağımı düşünerek Taşhan'dan Karaoğlan Caddesi'ni takip ettim. Birdenbire hatırladım.

Ankara'da bir tanıdık daha vardı. Üç sene evvel evlendirdiğimiz, evlatlığımız Melahat. O şimdi burada oturuyordu. Kendisini iki seneden beri de görmemişim. Beni çok severdi. Onu görmeden Ankara'dan ayrılmak dahi olamazdı. Ahmet'i bulamamıştım. Fakat onu bulabilirdim.

İçimdeki dertleri dökecek bir arkadaş da ihtiyacım vardı. Ancak bu suretle kendimi avutabilecektim. Doğru Melahat'ın kocasının çalıştığı yere gittim. Beni görünce şaşırды. Sonra sevinçle koştu. Elleri me sarıldı.

"Sizi hangi rüzgâr attı buraya?" dedi.

İşlerim olduğunu, birkaç gün kalıp döneceğimi söyledim.

"Eve gidelim. Melahat sizi görünce kim bilir ne kadar sevinecektir," dedi. "O sizi çok sever ve daima sizden bahseder."

Birlikte evin yolunu tuttuk. Hacı Bayram'dan İsmetpaşa Mahallesi'ne doğru inmeye başladık. Buralardan evvelce neşe ile gelip geçtiğim günleri hatırladım.

Adeta gözlerim yaşardı. O ıstıraplı sandığım, fakat bu günümle kıyas edilince dertsiz sayılabilecek günleri gözüm önünde canlandırdım. Ben bu eski günlerin düşüncesi içinde yuvarlanıp giderken Melahat'ın kocası "Geldik," dedi.

İki katlı, kâgır bir binanın önünde durmuştuk. Cebinden çıkardığı anahtarla kapıyı açtı. Bana "Buyurun," diyerek yol gösterdi.

Kapıdan içeriye girince, karşıdaki odalardan birinin kapısı açıldı. Buradan çıkan Melahat'tı. Beni hiç ümit etmediği bir zamanda böyle birdenbire karşısında görünce şaşırılmıştı. Haykırarak bir çılgın gibi üzerime atıldı ve ağlamaya başladı.

"Kız ne oluyorsun?" dedim.

Melahat'ın bu heyecanı beni ve kocasını şaşırtmıştı. Elinden tutarak açık bulunan oda kapısından içeriye girdim. Melahat hâlâ içini çekiyor ve bir şey söylemiyordu.

Odada gözüme küçük bir karyola çarptı. İçinde güzel bir yavrucuk mışıl mışıl uyuyordu. Hayretimi gizleyemedim. Melahat'ın böyle bir yavrusu olduğunu bilmiyordum.

"Ne?" dedim, "Senin böyle bir yavrun da mı var? Demek çocuğun var, demek sen de anne oldun?"

O hâlâ ağlıyordu. Yanaklarından dökülen yaşları silmeye lüzum görmeden bana döndü. Gülmeye çalışarak "Evet," dedi.

Oturup konuştuk. O hep eski günlerden bahsediyordu. Odadaki bu konuşmadan çocuk uyandı. Melahat koştu. Kucakladı. Öptü, öptü. Sonra da bu güzel mahlûku bana getirdi. Sevdim. Aslan gibi bir oğlandı bu. Tıpkı annesine benziyordu. Onun kadar güzel, onun kadar gülbüzdü.

Melahat'la, kocası ile akşam üstü geç vakte kadar oturduk. Nihayet kalktım. Melahat boynuma, kocası ellerime yapıştı.

"Olmaz," dediler, "nereye gideceksiniz? Biz burada iken sizin otelde kalmanız doğru olur mu?"

Gitmek için ısrar ettim.

Melahat ben ısrar ettikçe müteessir oluyordu. Nihayet kalmayı kabul ettim.

"Bu gece kalırım," dedim.

O, bu gece kaydına gene itiraz etti, "Gidinceye kadar," dedi.

Cevap vermedim. O gece orada kaldım. Karı koca ellerinden gelen ikramı yapmaktan çekinmediler. Adeta mahcup olmuştum. Sabahleyin evden işlerimi takip edeceğim diye güçbela kurtuldum. Fakat akşama dönmek şartıyla. Doğru giderek Ahmet'i buldum. Okuyucularım bu Ahmet'in hangi Ahmet olduğunu hatırlayacaklardır. Hani şu bir gecemizi sarhoş olup da demirci dükkânında geçirmemize ve benim evimi terk etmeme sebep olan Ahmet.

Beni görünce şaşırdı.

"Ne iyi ettin de geldin," diyordu. Hemen müdüründen izin aldı. Beraberce çıktık. Biraz dolaştıktan sonra Melahatlara gittik.

Melahat beni bırakmak istemiyordu. Nihayet şuna karar verdik. Ben geceleri Melahat'ın gündüzleri de Ahmet'in misafiri olacaktım. Bunu istemeyerek kabul ettim. Çünkü kimsenin misafiri olmak, kimseye yük olmak istemiyordum.

Ahmet'le her gün boş saatlerinde buluşuyor, geziyorduk. Bir kadeh rakıyla kendinden geçen Ahmet, şimdi tamamıyla değişmişti. Şimdi rakıyı su gibi içiyor ve katiyen sarhoş da olmuyordu. Bu kadar kısa bir zamanda ondaki değişikliğe doğrusu diyecek yoktu.

Ahmet'le Ankara'da söylediğim gibi her gün beraberdik. Bir gün Ahmet'le birlikte belediyede ambar bekçiliği gören, vaktiyle yanımızda bulunmuş Mehmet Çavuş'a uğradık. O akşam ben, Ahmet ve Mehmet Çavuş'la beraber dolaşmaya karar verdik. Mehmet Çavuş iyi bir adamdı. Benim parasız olduğumu o da, Ahmet de biliyorlardı. Mehmet Çavuş hemen hemen her gün bana para cihetinden yardım ediyor ve hatta sigaramı bile alıp cebime koyuyordu. Mehmet Çavuş'un bu şekildeki hareketlerinden üzülmüyor değildim. Fakat kabul etmek istemediğim zamanlarda ısrar ediyor, "Yapma," diyordu. "Sen benim yabancım sayılmazsın, bir gün ben de sana muhtaç olurum."

Mehmet Çavuş bu yakınlığı yüzünden üzerimde iyi bir tesir bırakmış ve onu bir ağabey gibi sevmeye başlamıştım.

O gece beraberce bara gittik. Beni eğlendirmek istiyorlardı. Ben somurtkandım. İstanbul'dan ayrılmama sebep olan hadiseyi bir dakika olsun unutamıyordum. Günler birbirini takip etmiş, iki aya ya-

kın bir zaman geçmişti. Ben hâlâ Ankara'da bulunuyordum. İstanbul'dakiler benim nerede olduğumu bilmiyorlardı. Yalnız buradan Hicran'a bir mektup yazarak Ankara'da olduğumu fakat kimseye bir şey söylememesini rica etmiştim.

Bardan içeriye girince kesif bir sigara dumanıyla karşılaştık. Ortada dans eden çiftler gördük. Bir masaya iliştik. Arkadaşlar içiyorlardı. Bunlara ben de istemeyerek katıldım. Fakat içki beni somurtkanlıktan kurtaramamıştı.

Karşımızdaki masada oturan dört bar kadını gözlerini bizim masadan ayırmıyorlardı. Hele bir tanesi mütemadiyen beni süzüyordu. Arkadaşlar bunları masaya davet ettiler.

Beni süzen kadın "Siz niçin böyle durgun duruyorsunuz? Hasta mısınız, yoksa bir derdiniz mi var?" diye sordu;

Buna benim yerime Ahmet cevap verdi.

"Bırakınız onu, o ağırbaşlı, toy bir çocuktur."

Kadın bir bana bir de Ahmet'e baktıktan sonra "Bu mu toy?" dedi. "Hiç zannetmem. Durgun görünmesine rağmen gözleri vel-fecri okuyor."

Ahmet "Öyledir, paralı zamanlarında daha yamandır," diye karşılık verdi.

Kadın Ahmet'in bu ifşaatına inanmıştı.

"Derdiniz bundan mı?" diye sordu.

Doğrusu konuşmaya bile tahammülüm yoktu. Baştan savar gibi "Öyle," dedim. Ve konuşmayı böyle bir cevapla kapatmayı daha kestirme buldum.

O gece orada geç vakte kadar kaldık. Ayrılırken kadına bir başka gün tekrar geleceğimizi söyledik.

İş bununla bitmedi. Ben Ankara'da bulunduğum müddetçe kâh tesadüf, kâh randevu vermek suretiyle bu kadınla birkaç defa daha buluştum. Bana karşı büyük alaka gösteriyordu. Ahmet'in ilk gün söylediği parasızlık kafasında yer etmişti.

Bana para vermek, hatta İstanbul'a beraber gitmek, beraber yaşamak tekliflerinde bulundu. Ben kabul etmedim.

Bir gündü. İstanbul'dan, Hicran'dan bir mektup aldım; Bunda aşağı yukarı şunları söylüyordu:

“Senin İstanbul’dan habersiz ayrılman, başıma dert açtı. Annen polise başvurmuş ve benden şüphelendiğini söylemiş. Şimdi tazyik ediliyorum. Senin nerede olduğunu benden soruyorlar. Bu vaziyet karşısında ne yapacağımı şaşırdım. İstanbul’a dönmeyeceksen adresini polise bildirmek mecburiyetinde kalacağım.”

Ben bu mektubu alır almaz hemen kendisine bir cevap yazdım. Bunda nerede olduğumu söylememesini bir defa daha tekrarladım.

Üzüntü içindeydim. İstanbul’a dönmek istemiyordum. Hele adresimin bilinmesi hiç işime gelmiyordu.

Sonradan öğrendim ki, Hicran kendisine yapılan tazyik üzerine adresimi bildirmiş.

Ankara polisinin beni aramasından bu neticeyi zaten çıkarmıştım. O günlerde, gene Hicran’dan ikinci bir mektup aldım. Bunda adresimi söylemek mecburiyetinde kaldığını bildiriyor ve İstanbul’a hareket ederken kendisine telgraf çekmemi, beni Haydarpaşa’da karşılamak istediğini bildiriyordu.

Ankara’ya geleli üç buçuk ay olmuştu. Hicran’a telgraf çektim ve hareket edeceğim günü bildirdim. İstanbul’a giden trene binerken barda tanıştığım kadını karşımda gördüm.

Bana gene para vermekten, İstanbul’a beraber gitmemizden bahsediyor, üç bin kûsur lirası olduğunu söylüyor, bununla mis gibi geçinip gidebileceğimizi öne sürüyordu. Kendisini münasip bir lisanla atlattım.

“Buraya iki gün sonra tekrar döneceğim. O zaman daha esaslı görüşürüz,” dedim.

Tren hareket etti. Gözleri ıslak kadını gözden kayboluncaya kadar seyrettim. İstanbul’a gelip de Haydarpaşa’da indiğim zaman da Hicran’ı beni bekliyor buldum.

“Şunu içeri atın!”

Hicran’la birlikte vapura bindik. Karaköy’de bir muhallebicide oturduk. İstanbul’da olup bitenden haberdar değildim. Merak ediyor, fakat soramıyordum da. Hicran’ın para meselesini duymuş olması ihti-

mali vardı. Utanıyordum. Onun “Niçin haber vermeden ayrılıp gittin, şunu anlatsana?” sualinden, bir şeyden haberi olmadığını anladım.

“Anneme kızdım da ondan,” diye cevap verdim.

Burada bir saate yakın oturduk. Sonra ayrıldık. Tekrar görüşmemizi icap ettiren hiçbir şey olmadığı için randevuya dahi lüzum görmedik. Yalnız o ayrılırken “Paranı yakında iade edeceğim. İnsaniyetine çok müteşekkirim. Paranı vereceğim zaman sana mektup yazar çağırırım,” demişti.

Hicran ayrılınca evimin yolunu tuttum. Fakat artık buna ‘evimin’ demeye bilmem hakkım var mıydı? Hangi yüzle ‘evim’ diyebiliyordum. Apartmanı değiştirdiklerini Hicran anlatmış, cadde üstünde yeni bir apartmana taşındıklarını söylemiş ve tarif etmişti.

Bu tarife göre evi bulmakta güçlük çekmedim. Merdivenleri çıkıp zili çalmaya cesaret edemedim. Kapıcıyı çağırdım ve ona annemi çağırmasını söyledim.

Annemin yerine hizmetçi indi. Beni karşısında görünce şaşırdı. Annemin evde olmadığını, yukarı çıkabileceğimi söyledi. Çıktım. Bir gölge gibi kapıdan kaydım. Evde kimsecikler yoktu. Oturdum ve beklemeye başladım.

Neden sonra annem geldi. Beni görünce ağlamaya başladı.

“Sen neler yaptın da kaçtın? Ondan sonra da nerede olduğunu bildirmedin. Ben sen gittikten beri her gün ve hep böyle gözyaşı döküyorum. Melekzat... Yavrum, bunları yaparken kendini değilse bile bana da, bu fedakâr anneciğine de acımadın mı? Seni harıl harıl polisler arıyor. Yakalayacaklar. Elin adamının parasını ne diye alıp kaçtın? Sen böyle şeyler yapmazdın. Emanete ihanet etmezdin. Bunu nasıl yaptın? Sana bu akli kim verdi? Hâlâ da inanamıyorum. Hakikaten bu adamın parasını aldın mı?”

Annem ağlıyordu. İnkâra, tevile lüzum yoktu. Olan olmuştu.

“Evet anne aldım,” dedim.

“Peki yavrum, senin bu kadar çok paraya ihtiyacın var mıydı? Seni ben parasız mı bırakıyordum ki aldın?”

“Hayır anne,” dedim. “Burada artık kalmak istemiyorum. Anka-ra’ da kendime bir iş aramak için gitmiştim. Onu da bulamadım.”

Bu büyük yalan, temiz yürekli anneciğimi inandırmıştı. Sonra annemden geçen hadiseleri birer birer dinledim. Paranın sahibi ben Ankara'ya gittikten sonra evime başvurmuş, annem de böyle bir şey yapacağıma ihtimal vermediği için inanmamıştı. Bu vaziyet karşısında adam karakola şikâyetle bulunmuştu.

Ben ortaya çıkmayınca annem benim böyle bir şey yaptığım için ortaya çıkmadığıma hükmederek adama, işin aslını benden öğreninceye kadar noterlikten bir senet vermiş. Bu hadise kardeşlerim tarafından duyulunca köpürmüşler ve beni bir daha eve kabul etmeyeceklerini, reddettiklerini söylemişler.

İş bununla da bitmemişti. Adam İş Bankası aleyhine dava açmış, parasını başka bir imzaya ödedikleri için hakkını aramaya kalkmıştı. Bunun üzerine banka da peşime düşmüştü. Parayı aynen ödemediğim takdirde beni sahtekârlıkla adliyeye teslim edeceğini bildirmişti. Ben hakikati söyledikten sonra ailem, namus belası, bu parayı adama iadeye razı olmuş, fakat o "Ben bankadan alırım," diye kabul etmemişti. Niyeti bankadan bir tazminat koparabilmektir. Ailem parayı bankaya bir makbuz mukabilinde ödemişti.

Ben adamla bu suretle hiçbir alakam kalmadığına sevinirken bir gün karakoldan çağrıldım. Beni de dava ettiğini bu suretle öğrendim. Karakolda verdiğim ifadede de, bu paranın bankaya makbuz mukabilinde ödendiğini bildirdim. Artık eve gizli gizli girip çıkıyordum. Gene üzüntülü bir hayat başlamıştı. Fakat bu sefer kendimi kabahatli gördüğüm için buna tahammül ediyordum.

Bir akşamdı. Saat yedi buçuk, sekiz vardı. Yaz günüydü. Evime geldim. Kapıdan içeriye girince annem "Seni şimdi bir polis aradı, yok dedim. Sabahleyin karakola kadar gelsin deyip gitti," dedi.

Beni ne diye karakoldan arayabilirler diye merak ettim. Ve bu merakımı gidermek için de "Ben şimdi gider öğrenirim. Köpeği de alayım, onu da gezdirmiş bulunurum. Siz de ben dönünceye kadar yemeğimi hazırlarsınız. Karnum çok aç," dedim ve çıktım.

Apartmanın kapısı önünde bir polisle karşılaştım. Yüzüne bakıp yürüdüm. Polis arkamdan yetişti.

"Adınız Kenan mı?" diye sordu.

"Evet," dedim.

"Karakola kadar geleceksiniz."

"Ben de oraya gidiyorum."

Yürüdüm. Polis de beni takip etti.

Karakolun kalem odasına girip de "Beni çağırmışsınız," dediğim zaman beni takip eden polisin "İşte size Kenan'ı teslim ediyorum," dediğini işittim. Ben bundan bir şey anlamamış, hatta şaşırmış-tım. Etrafa bakınırken polis "Sizin üç gün tehdit suçundan mah-kûmiyetiniz varmış," dedi.

"Evet, var. Fakat ben onu temyiz etmiştim."

"Demek temyizden tasdik edilmiş."

"Peki, şimdi ne olacak?"

"Sizi yarın müddeiumumiliğe teslim edeceğiz."

Şaşkın bir halde "Pekâlâ," dedim. "Yarın sabah gelirim."

Kapıya doğruldum. Çıkacağım sırada arkamdan süratle gelen polis kapıyı kapadı.

"Hayır," dedi. "Gidemezsiniz."

"Peki ne olacak?"

"Bu geceyi burada geçireceksiniz. Sabahleyin de bir memur arkadaş sizi müddeiumumiliğe teslim edecek."

Memura meram anlatamayacağımı anlayınca "O halde evime haber gönderin," diyebildim.

"Kolay... Şimdi bekçiyi göndeririz," dedi.

Oturarak beklemeye başladım. Köpek de yanımdaydı. Köpek yaramazlık ediyor, polisle bu yüzden çekişmekten çekiniyordum. Nihayet annem geldi. Beni ertesi sabah gelmek üzere eve götürmek istedi. Muhtelif yerlere başvurdu. Nihayet komisere çıktı. O da bırakamayacağını söylemiş fakat neden sonra beni çağırttı. Ertesi günü geleceğime söz aldıktan sonra bıraktı. Eve geldim. O geceyi büyük bir ıstırap içinde geçirdim. Annem geç vakte kadar ağlamıştı. Sabahleyin gene annemin sesiyle gözümü açtım.

"Melekzat, kalk yavrum vakit geldi," diyordu. Bu çağırış üzerimde garip bir tesir yaptı. Titredim. Biran asılmaya götürülüyorum sandım. Annem ağlıyordu.

"Nereye gideceksin acaba? Müddeiumumilikten seni nereye gönderecekler? Ben senden nasıl haber alabilirim?" diyordu.

Onu bir taraftan teselliye çalışıyor, bir taraftan da giyiniyordum.

Kahvaltı bile etmeden sokağa fırladım. Komiserin yanına giderek "Geldim," dedim.

Komiser memnun olmuştu. Yanıma bir polis verdi. Ona tembihte de bulunmayı unutmadı.

"Yolda ondan ayrı yürü, dikkati üzerine çekmemeye çalışırsın."

Polis adliye kapısından içeriye girinceye kadar yanıma sokulmadı.

Ben adliye merdivenlerini tırmarımaya başlayınca polis koşarak yanıma geldi ve kolumdan çekerek "Oraya değil, buraya," dedi.

Ve beni sağdaki bir kapıdan içeriye soktu. Orada masa başında oturan bir jandarmaya teslim ederek bir kâğıt imzalattı. Çıkıp gitti.

Jandarma çavuşu beni orada duran jandarmalardan birine göstererek "Şunu içeri atın," dedi.

Ses çıkarmadım. Jandarmanın açtığı kapıdan girdim. Burası birçok pejmürde kıyafetli adamlarla dolu, karanlık bir odaydı.

Ben bu vaziyeti görünce ürkerek geri çekildim, çavuşun yanına yaklaşarak "Ben buraya giremem," dedim.

"Sebep?"

"Orası erkeklere ait."

Çavuş beni şöyle bir süzdü. Sonra gülerek "Sizi kadınların yanına mı sokacaktık? Kâğıtlarınız tamamlanuncaya kadar orada bekleyeceksiniz. Sonra sizi hapishaneye göndereceğiz."

Anlaşılan benim kız olduğumu bilmiyorlardı.

"Size oraya girmeyeceğimi söyledim. Çünkü ben kıyım."

Çavuşun gözleri açıldı. Sonra "Yoksa, geçenlerde burada mahkemesi olan kız siz misiniz?" diye sordu.

"Evet, benim."

"O başka. O halde şuraya yanımdaki sandalyeye oturun. Kâğıtlarınızı yaptırıp şimdi gönderirim."

Oturdum. Jandarma gitti. Beş dakika sonra döndü. Beni müddeiumumilik ilamat kalemi şefinin istediğini söyledi. Jandarma ile gittik.

Şef orta yaşlı, kibar bir zattı. Bana mahkûmiyetimin müddetini, para cezalarımı söyledi.

“Biliyorum efendim,” dedim.

“Para cezalarını iki ay içinde ödeyebilirsiniz. Şayet ödemeyecekseniz şimdiden bildiriniz. Bunları da mahkûmiyet müddetine ilave edelim.”

“İki ay içinde öderim efendim.”

Ben bu nazik zat anlatırken başım önümde ağılıyordum. O söyleyeceğini bitirdikten sonra beni jandarmayla gene aşağıya gönderdi. Az sonra da tevkifhane arabasıyla hapishanenin yolunu tuttu.

Sultanahmet’te indik. Hapishane kapısındaki süngülü jandarmaları görünce tüylerim ürperdi ve titredim. Çavuş beni doğru hapishane müdürünün yanına götürdü. Orada evraklarım yapıldıktan sonra da tevkifhane içindeki kadınlar hapishanesine gönderildi.

Tevkifhane müdürü beni çok nazik karşıladı.

“Şimdi,” dedi, “sizi bu kıyafette kadınlar arasına korsam yakışık almayacak.” Sonra da “Acaba ne yapalım?” diye düşündü.

Zile bastı. Muavirini çağırdı, benim için uzun uzadıya görüştüler. Sonra da kadınlar kısmının gardiyanım çağırarak meseleyi anlattılar.

Bu ihtiyar ve tecrübeli kadın “A, siz merak etmeyin beyim,” dedi. “Ben onu muhafaza ederim. Mademki üç günlük de bir misafir. (Bana dönerek) Haydi çocuğum gel sen benimle, üzülme.”

Ben oturduğum yerden kalkarken müdür ser gardiyana “Bu temiz bir aile çocuğuna benziyor. Diğer mahkûmlarla beraber bırakmayın. Siyasi mahkûmların odası boştur, oraya koyunuz. Diğer mahkûmların kendisiyle temas etmemesine dikkat edin,” dedi.

Müdür bana da “Evladım,” dedi, “üzerinde çakı gibi bir şey varsa ver bana saklayayım, çıkarken alırsın.”

Ben bu sırada gene teessüre kapılmış, ağılıyordum. Elimi arka cebime götürdüm. Dolma kalemimi çıkardım.

“Bundan ve cüzdanımdan başka hiçbir şeyim yok. Kalem de cerh edici alet sayılıyorsa bırakayım.”

“Hayır, hayır. Onlar kalsın. Öyleyse gidin çocuğum. Fakat sen niçin ağılıyorsun? Hayatta metin olmak lazım. Buraya ne ana, baba evlatları düşüyor. Suçun büyük bir şey değil ki... Bir asabiyetin neticesi. Üç gün nasıl olsa geçer yavrum, üzülme.”

Ben başım önümde, ser gardiyanla birlikte odadan çıktım. Aşağıya inerek sağdaki bir kapıdan içeriye girdik, birkaç merdiven indik. Büyük bir kapıdan geçtik. Burası loş bir avluydu ve bütün mahkûmlar bu avluya toplanmışlardı.

Kimisi merdivenlere oturmuş, kimisi yere, taşların üzerine çökmüş, hep birer tarafa serilmiş... Ekserisi gömlekle oturuyorlardı.

Mahkûmlar beni görünce yattıkları yerden doğruldular.

Ser gardiyan avlunun sağındaki merdiven başına gelince durdu.

"Yürü çocuğum," diyerek beni öne geçildi.

Beraberce merdivenlerden çıktık. Gene taştan bir sofaya gelmiş bulunuyorduk. Ser gardiyan yürüdü.

Üzerinde (S) numara yazılı bir kapıyı açarak "Giriniz," dedi.

Ben başım önümde, ağır ağır içeriye girdim. Burası küçük ve üç pencere boş bir odaydı. Ben odayı tetkik ettiğim sırada ser gardiyan da bir sandalye getirmişti.

"Otur çocuğum," dedi. "Sen yatak filan getirdin mi? Evinden haberleri var mı? Yatak getirecekler mi?"

"Ben buranın tamamıyla yabancısıyım," dedim. "Yatak getirilip getirilemeyeceğini bilmiyordum. Mamafih imkân varsa para verip birini evime gönderelim. Vakit daha erken, saat dört."

"Mademki getirmedin, istemez. Üç gün için zahmete değmez. Ben sana temiz bir yatakla bir yorgan uydururum. Üzülme çocuğum."

Biz ser gardiyanla konuşurken kapı önünde iki kadın belirmişti. Bunların da gardiyan olduğunu sonradan öğrendim. Az sonra ser gardiyanla birlikte gittiler. Ben odada yalnız kalmıştım. Oturdüğüm yerden kalkamıyordum. Sanki yapıştırılmışım. Hiçbir şey düşünemiyordum da.

Kapı önünde birkaç kadın toplanmıştı. Bana "Hoş geldiniz," diye hatır sormaya başlamışlardı.

Gardiyanlardan biri geldi, onları kapıdan adeta kovdu.

Bu gardiyan kadının elinde bir tepsi vardı. İçine reçel, peynir, zeytin, karpuz konmuş bir tepsi.

Yanımdaki pencerenin içine korken "Bunu ser gardiyan gönderdi," dedi.

"A... Teşekkür ederim," dedim. "Fakat aç değilim."

"Olmaz, acıkmışsınızdır. Yemelisiniz," diye zorladı. Ben bu iyi yürekli kadınların hatırını kırmamak için hepsinden birer tadımlık aldım.

Fakat ağzıma aldıklarım boğazımdan bir türlü gitmiyor, her lokmayı güçlükle yutuyordum.

"Sahi, siz kız mısınız?"

Benim kız olduğum hapishane içine bir anda yayılmış bulunuyordu. Fakat buna kimse inanmıyordu. Gardiyanların men etmiş bulunmalarına rağmen, oda tıklım tıklım mahkûmlarla dolmuştu.

Hepsi de neden geldiğimi, mahkûmiyetinin ne kadar olduğunu soruyorlardı. Ben "Tehditten üç gün," dediğim zaman hepsinin dudakları büküldü. Bunu pek azımsamışlardı. Sonra da "Bu da bir şey mi?" der gibi omuzlarını salladılar. İçlerinden biri, gün görüp geçirmişe benzeyen yaşlısı bana fazla yakınlık gösteriyordu. Onun suçunu sordum.

"Eroin kaçakçılığı suçuyla bir buçuk seneye mahkûmum," dedi.

Sonra da mahkûm olmasına rağmen suçunun olmadığını, iftira-ya uğradığını söyledi. İlave etti.

"Çıkmama otuz altı günüm kaldı," dedi. Burada konuşulabilecek yalnız bu kadındı. Diğerlerini gözüm tutmamıştı doğrusu. Aralarında garibime giden biri vardı. Merakımı gidermek için ona da birtakım sualler sormuştum. Bu genç ve garip tavırlı kadının sırtında kirli bir gömlekten başka bir şey yoktu. Boynuna da küçücük bir kese takmıştı.

Odanın bir kenarına bağdaş kurup oturmuş, elinde dumanı tüten sigarasının dumanları arasından boyuna bana bakıyordu. Ona "Sizin suçunuz ne?" diye sorduğum zaman şöyle bir cevap aldım.

"Sirkatten," dedi. "Dokuz aya mahkûmum. Yetmiş yedi günüm kaldı."

Kalan günlerini de söylemelerine bakılırsa hapishane kapısından serbestçe çıkabilecekleri günü iple çektikleri anlaşılıyordu. Hakları da yok muydu?

“Adınız ne? Nerelisiniz?”

“Şükran. Amasyalı. Neden sordunuz?”

“Hiç,” dedim. “Öğrenmek istedim. Merak bu ya...”

“Merak,” dedi. “Doğrusu pek tuhaf şeydir merak. Bana da sizin için kızmış dedikleri zaman inanmadım. Hâlâ da inanamıyorum. Demincekten beri bakıyorum. Siz sahi kız mısınız?”

Gülerek “Evet kızım,” dedim. “Benzemiyor muyum?”

Benim ona sorduğum bu suale, odada mahkûmların topu birden cevap verdiler.

“Katiyen!”

Güldüm. Olabilir diyeceğimsıradaeroinkaçakçılığındanmahkûm kadın “Ayol bunda hayret edecek ne var? Benim Mukadder’i bilmiyor musunuz? O da tıpkı bunun gibi,” dedi gülerek.

Sonra bana dönerek “Benim on üç yaşında bir kızım vardır. O da sizin gibi erkek elbisesi giyer. Her gün akşam üstü bana yemek getirir. Şimdi neredeyse gelir. Mektebe de gider. Hatta mektepten kimse de onun kız olduğunu bilmez, ismi de Mukadder’dir,” diye ilave etti.

Ben “Olabilir,” diyerek sözü kısa kesmek istedim. Bu sırada Şükran gene atıldı.

“Aa,” dedi, “siz benim hoşuma gittiniz. Hele gözleriniz pek güzel doğrusu. Sizin kız olduğunuza bir türlü inanamıyorum,” diye abuk sabuk söylenmeye başladı.

Onun böyle konuşması kafamın içindeki şüpheyi sildi. Bu kadın muhakkak azıcık da kaçtı.

Bu sırada kapının önünde iri yarı ve konuşmasından taşralı olduğu belli bir kadın belirmişti. Yanımdaki ihtiyar kadın beni dürttü. Kulağıma usulcacık “Çeşme Meydanı’nda Kürt’ü öldüren kadın... Gülizar. Çocuğu da var,” diye fısıldadı.

Ben gayri ihtiyari “Çocuğu burada mı?” diye sordum.

“Evet, burada,” dedi.

Bu sırada içeriye biri daha girdi. Bu orta boylu, yirmi iki yaşlarında kadar görünen, tam manasıyla güzel, beyaz tenli bir kadındı. Bunun da kim olduğunu fısıldadılar.

“Kadıköy vapurundan çocuğunu denize atıp öldüren... Yirmi dört seneye mahkûm. Daha iki senesini doldurdu.”

Az sonra esmer, zayıf genç bir kadın daha geldi. Bunu da hemen takdim etmeyi unutmadılar.

"Meşhur Fantoma Muzaffer. Yankesicilikten mahkûm."

İşte bir genç kadın... Daha iri yarı görünmesine rağmen genç olduğu belliydi. Fakat hepsinden farklı, bunda daha terbiyeli bir hal var. Dantel örüyor. Bunun da künyesini okudular. Bu da doğurduğu piçi boğmuş.

Ben odadakileri, yemeğe gelenleri, hayretle ve büyük bir dikkatle tetkik ediyordum.

Nihayet gece oldu. Elektrikler yandı. Herkes boğaz telaşına düştü. Odada benden ve Şükran'dan başka kimse kalmadı.

Bu zavallı kızın hali beni ciddi meraklandırmıştı. Saatlerden beri karşımda nasıl oturduysa öyle kalmış, kıpırdamamıştı bile. Yalnız kalınca biraz konuşmak istedim. Laf olsun diye "Nerelisin?" dedim.

"Amasyalıyım dedim ya."

"Ha... Unuttum."

"İstanbul'da kimsen var mı?"

Bu sual bütün dertlerini dökmesine kâfi gelmişti.

"Kimsem yok. Ailem Amasya'da. Beni orada istemediğim bir adamla evlendirmek istediler. Kaçtım. Sonra burada, bir adamla üç sene beraber yaşadım. Bir gün beni bırakıp gitti. Ondan sonra açlık yüzünden fena yola düştüm. Sokaklarda dolaşmaya ve her gecemi bir başka erkeğin koynunda geçirmeye başladım. Bir gün Divanyolu'ndan aşağıya iniyordum. Yanıma bir mektepli sokuldu. Konuşmaya başladık. Beni aldı, pansiyonuna götürdü. Sonra bana 'Rakı içer misin?' dedi. 'İçerim,' dedim. 'Öyleyse sen otur ben gidip rakı alıp geleyim,' dedi. Gitti. O gidince ben de karyolasının üstündeki güzel bir örtüyü, yatak çarşafını atıp kaçtım. Beni polise haber vermiş. Yakaladılar ve mahkûm oldum."

Boynundaki küçük torbasını açtı, içinden bir kâğıt çıkarttı. Bana uzatarak "Bakın işte burada suçumun sebebini ve ne kadara mahkûm olduğumu yazar," dedi.

Alıp baktım. Bu ufak bir kâğıt üzerine yazılmış ve hapisshaneden verilmiş matbu bir cetveldi.

Kâğıdını iade ettim. Kesesine büyük bir itina ile yerleştirirken "İşte," dedi, "kaç aydır buradayım. Çilemi dolduruyorum."

"Peki, sana burada kim bakıyor?"

"Hiç kimse. Burada bazı mahkûmların işini görüyorum. Onlar da bana yiyecek ve arada sırada da sigara verirler. Ekmeğimizi hapishane verir."

"Demek burada eklemek verirler."

"Tabii size de her gün tayı çıkacak, ne olur, siz de tayınızı bana verseniz..."

Yalvarması bana dokunmuştu. Kendisine bir sigara, cüzdanımdan bir lira çıkarıp verdim.

"Tayınım da serin olsun," dedim.

O sigara ile parayı kapar gibi aldı ve sigarayı hemen yaktı. Sonra sevinçle koşarak odadan fırladı ve bağıra bağıra aşağıya koştu.

"Bakın bir liram var. Bunu bana o oğlan çocuğu verdi, bir liram var!" diye haykırıyordu.

*

Geceyi, gardiyanın serdiği temiz bir yatakta büyük bir azap içinde geçirdim. Uyuyamadım. Ağır bir hasta sabahın ilk ışıklarını nasıl bir üzüntü ile beklerse ben de aynen böyle beklemiştim.

Sabahleyin kimse kalkmadan da kalkıp aşağıya indim. Yüzümü yıkadım ve gene odama kapandım. Bir saat kadar sonra kapım vuruldu. İçeriye elinde kahvaltı tepsisiyle ihtiyar hanım girdi. Bana ısrarla kahvaltı ettirdi. O gün beni zorla bahçeye çıkarttılar. Bana bir sandalye getirdiler, gardiyanların yanında oturarak mahkûmları seyre başladım. Bu sırada yanıma birisi geldi. Beni bir hanımın görmek istediğini söyledi. Bu annemdi.

Bana kuru yemiş ve para getirmişti. Zavallı kadın ağlıyordu. Gardiyan bana iyi bakıldığını, merak etmemesini, öbür gün sabahleyin evimde olacağımı söyleyerek annemi teselli ediyordu. Annem ertesi günü gene geleceğini söyleyerek ayrıldı. Ben de dönüp eski yerime oturdum.

Elleri arkasında, resmi gardiyan elbiseli, yaşlıca ve yüzünden bir hayli sert benzeyen bir adam önümde durdu. Beni şöyle bir süzerek

“Sen niçin böyle erkek elbisesi giyiyorsun? Burada bu elbiseyi giyemezsin, ıkartacaksın!” dedi.

Başgardıyan olduğunu sonradan öğrendiğim bu zatın bu sert ifadesi asabımı bozmuştu. Fakat sakın göründüm ve sakın cevap verdim.

“Amirleriniz müsaade ettiler. Buranın yıllarca yükü olmayacağı. Yarından sonra ıkıyorum.”

Bu sırada yanımıza gardıyan kadın geldi. Başgardıyana bir şeyler söyledi. ekilip gitti.

Benim başgardıyanla bu şekilde konuşmam, kendisinden şefkatle muamele görmediklerini söyleyen mahkûmları memnun etmişti ve bana daha iyi muamele etmeye başlamışlardı.

Mamafih o günümü gene büyük bir üzüntü içinde geçirdim. Bu teessrm gören mahkûmlar beni mümkün mertebe eğlendirmeye çalıştılar ve birçok oyunlar yaptılar.

Gece on ikide yatağıma girdim. Fakat bir türlü uyuyamıyordum. Kafamın içinde beliren bin bir düşünce ile sağa sola dönerken karanlık odamın birdenbire dışarıdan gelen bir ışıkla dolup boşaldığını gördüm.

Bu bir iki defa tekrarlandı. Ben büyük bir heyecan ve merakla yatağımdan fırlayarak pencereye koştum. Fakat pencerelerin camları kirelenerek içeriden dışarısının görülmesine mâni olunmuştu. Yalnız st kısım ziya için boyanmamıştı.

Bir sıçrayışta pencerenin geniş duvarı üstüne atladım ve ayak parmaklarımın ucunda yükselerek dışarısını seyrettim.

Kadınlar kısmına ait olan binanın etrafı viranelikti. Orada iki  kişinin durduğunu ve içlerinden birinin bir elektrik fenerini fasıla ile pencerelerde gezdirdiğini gördüm.

Hemen atladım. Merakla dışarı fırladım. Yanımdaki koğuşun kapısını açarak içeri girdiğim zaman garip bir şeyle karşılaştım. Burada yatan mahkmlardan bazılarını ayakta ve ellerinde bir iple telaşlı bir vaziyette görünce şaşırdım. Sordum.

“Ne oluyor?”

Birkaç kadın birden fısıldadı.

“Sus, sus!”

Odadaki elektriği üç defa yakıp söndürdüler ve ondan sonra içlerinden biri diğerinin verdiği omuza çıkarak pencerenin yukarı kısmını açtı ve diğer arkadaşının verdiği ipi aşağı doğru sarkıtarak bekledi. Biraz sonra ipi acele acele yukarı çektiği zaman ipin ucunda ufak bir paket vardı.

Ben hayret ve biraz da korku ile onları seyrederken oda kapısı birdenbire açıldı ve kadın erkek birkaç gardiyan ve jandarma girerek bunları ellerindeki paketle cürmümeşhut halinde yakaladılar ve alıp götürdüler.

Sonradan öğrendim: Dışarıdan elektrik feneri tutanlar koğuştaki kadınlardan bazılarının dostları imiş. Metreslerine bazı memnu eşya göndermek istemişler. Hapishane içeriden ve dışarıdan çok sıkı bir nezaret altında bulunduğunu bilmeyen bu adamlar daha o civara gelir gelmez nazarı dikkati celp etmişler. Fakat gardiyanlar cürmümeşhut yapmak istedikleri için onları son dakikaya kadar görmemiş gibi davranmışlar.

Şükran

Artık mahkûmiyet müddetimin son gecesini geçiriyordum. Bütün mahkûm kadınlar etrafıma toplanmışlardı. Serbest hayata tekrar kavuşacak olan bana gıpta ile bakıyorlar, hepsi ayrı ayrı daha ne kadar mahkûmiyet müddetleri kaldığını parmaklarıyla sayarak hesap etmeye çalışıyor, bu işi beceremeyince hesabını soruyorlardı.

“Ah ne iyi? Yarın sabah erkenden gidiyorsunuz. Fakat bizim için çok fena. Biz size çok alışmıştık. Aramızda sizin gibi ‘alim’ olanımız yok. Para almadan mektuplarımızı yazıyor, hatta üstelik para bile veriyordunuz. Şimdi tabii bizi unutacaksınız. Ziyaret günlerinde ara sıra bizi görmek aklınıza bile gelmeyecek.”

Sözümü tutmama imkân olmadığını bildiğim halde cemiyetin bu zavallı düşmüş unsurlarını teselli etmek lüzumunu duydum.

“Sizi hiç unutmuyum? Sık sık ziyaretinize gelirim.”

İçlerinde bilhassa Şükran çok müteessir görünüyordu. Annesinin ölümünden beri hiç müşfik muamele görmemiş, bilakis yaşadığı ha-

yatta en kaba tahkirlere hedef ola ola artık hislerinden tecerrüt etmiş olan bu zavallı kadın kendisine karşı nazik muamelelerim, yardımlarım ve nasihatlerim dolayısıyla bana samimi surette bağlanmıştı.

Paraca da ara sıra yardım edişim onu evvela şaşırtmış, sonra minnettar bırakmıştı. Bedbaht kadın, mukabilinde bir menfaat beklenmeksizin kendisine para verilebileceğini ilk önce bir türlü havsalasına sığdıramamıştı. Onun yaşadığı hayatta para ile her şeyi yaptırmak mümkündü ve o en mukaddes hisleri para ile alınıp satılması mubah telakki edilen mahlûklardandı.

Safiyeti diğerlerine nazaran tamamıyla ölmemiş olduğu için ona bilhassa acıyordum.

Kendisine gözlerim dolu dolu baktığımı görünce o bunu ayırmak acısına hamlederek büsbütün müteessir oldu.

"Ah kardeşim," dedi, "sen ne iyi kalplisin? Hapishanede tanıdığın ve senin muhitinden olmadığı gibi, senin muhitinden bir genç kızın iki kelime konuşması bile en büyük ayıp telakki edilen bir kadından ayrılıyorum diye ağlıyorsun. Allah sana temiz gönlüne layık bir hayat yaşamak, nasip etsin."

Şükran da yakında hapishaneden çıkacaktı. Fakat üst baş namuna hiçbir şeyi olmadığına dikkat etmiştim. Sözü bu bahse getirdim.

"Şükran," dedim, "buradan çıktığın zaman ne yapacaksın?"

İçini çekti. Mahzun mahzun yüzüme bakarak omuz silkti.

"Hiç," dedi, "bilmiyorum. Benim gibi bir kadın nereye gidebilir ki? Hele üstüm başım da olmadıktan sonra."

"Sen orasını hiç merak etme. Ben sana elbise, ayakkabı, çamaşır filan temin ederim. Getirir başgardiyana teslim ederim. O, müddetin dolup da dışarı çıkacağın gün sana bunları teslim eder. Fakat bir şartla..."

"O şart ne?"

"Artık namuslu ve temiz bir hayat yaşayacağına dair bana söz vermelisin."

Dudakları acı bir gülümseyişle gerildi. Hayat hususundaki cahilliğime vermiş gibi bir nazarla bana baktı ve sordu.

“Bunu ciddi mi söylüyorsun?”

Kızdım.

“Bende şaka eden bir insan hali var mı? Hem böyle bir meselede şaka eder miyim?”

Ciddileşti.

“Affet. Bunu sormaktan maksadım ne kadar olmaz şeylerle olacak bir mesele imiş gibi uğraştığını sana anlatmaktır.”

“Olmaz dediğin şey nedir?”

“Benim şimdiki hayattan çekilmem.”

“Niçin?”

“Çünkü... Ah bunu sana anlatmak öyle zor ve öyle acı ki. Hem sen bunları anlayamazsın. Hangimiz yaşadığımız bu hayattan memnun olduğunu iddia edebilir? Evet, belki yeni düşenler, nasıl bir bataklığa girmiş olduklarını henüz fark etmemiş bulunanlar belki memnundurlar ama bizler öyle miyiz ya?”

“O halde mesele yok.”

“Nasıl mesele yok? Biz hayatımızın kötülüğünü gayet iyi biliyoruz ve esasen facia da bu noktadan geliyor; fena olduğunu bildiğimiz halde bu muhitten çekilemiyoruz.”

“Rahata alıştıktan sonra çalışmak zor geliyor da ondan değil mi?”

Çok kırıldı, gözleri dolu dolu, bir fısıltı halinde cevap verdi.

“Sen de mi böyle söylüyorsun?”

Sonra isyan etti.

“Çalışmak, çalışmak. Evet çalışalım. Fakat nerede çalışalım?”

“Her yerde. İş mi yok?”

“Evet, belki iş var. Lakin bize iş yok. Hangi kapı bizim kim olduğumuzu öğrenince yüzümüze kapanmaz? Hangi iş sahibi bizim gibi bir kadına iş verir?”

Sessiz sedasız ağlıyor, yaşlar yanaklarından aşağı süzülüyor, sonra damla damla göğsüne akıyordu. O, kesik kesik anlatıyordu.

“Bu hayata ilk düştüğümüz zaman belki kabahatli telakki edilmemiz mümkündür. Fakat sonradan çekilmediğimiz için asla kabahatli sayılamayız. Hatta ilk zamanlarda bile kabahat çok defa gene bizde değildir. İnce düşünmeyen bir adam için tecrübesiz bir genç kızı, hele

biraz da kapalı bir muhitte yetişmiş ise kandırmaktan kolay ne var ki? İlk adım atıldı mı sonrası korkunç bir süratle gelir. Mesela kızın ailesi çok mutaassıptır, kız onlara hakikati itiraf etmektense ölümü veya firarı tercih eder. Yahut onlar, gafletini itiraf ederek onlardan himaye bekleyen yavrularını aile ocağından kovarak kendi elleriyle fahişe yaparlar. Sebepler muhtelif, hepsini anlatmak imkânsız, ne kadar fahişe varsa o kadar da düşüş sebebi vardır denebilir. Fakat fahişelikten kurtulmamanın sebebi daima birdir. Damgalı olmak ve bu damga yüzünden temiz yaşamaktan mahrum bulunmak. İş bulamayız. Evlenemeyiz. Nadir istisnalar vardır ama bu saadet ancak nadir bahtiyarlara nasip olur. Onlar da her zaman mesut olmazlar. Çünkü kocaları, herhangi bir hiddet anında mazilerini başlarına tokmak gibi vurmak suretiyle zavallılara kendi eseri olmayan bedbahtlıklarını hatırlatırlar. Gayri resmi şekilde evlenenler de gene nadiren mesut olurlar, kurdukları 'yarım yuva' ancak birkaç ay sürer.

Hapishanede, cemiyetin düşkün bir ferdinden dinlediğim bu ders epey uzun sürdü ve bende hayatımın sonuna kadar hatıramdan silemeyeceğim bir intiba bıraktı. O günden beri barda veya herhangi bir eğlence yerinde yanında, onu kira ile tutmuş bir erkekle gülüp oynayan bir kadın görsem içim burkulur ve gülen kadın bana ağlıyormuş gibi görünür."

Şükran'ı teselli etmek ihtiyacını duydum ve tutabileceğime kendim de inanmayarak vaatlerde bulundum.

"Sen merak etme kardeşim, ben sana iş bulurum."

İnanmış göründü veya hakikaten inandı. Hararetle teşekkür etti.

Ertesi sabah saat beşte beni tevkifhaneden bir jandarma gelip aldı. Buradan ayrılırken başta Şükran olmak üzere bütün mahkumlar beni kapıya kadar teşyi etmiş ve ağlamışlardı. Jandarma ile tekrar hapishaneye geldik, orada muamelem yapıldı. Ve benden üçer günlük tayın parasını istediler. Hemen verdim.

Ve saat beş buçukta hapishane-i umumiden serbestçe çıktım. Vakit çok erken olduğu için tramvaylar filan henüz başlamamıştı. Bir otomobile atlayarak doğru evime geldim.

“Benim sana verilecek param yok!”

Hapishaneden çıktığımın ikinci gücüydü. Hicran’a bir mektup yazarak kendisine Beyoğlu’nda bir muhallebicide görüşmek istediğimi bildirdim. Bundan maksadım, verdiğim üç yüz liranın bana ait bir para olmadığını anlatmaktı. Hicran geldi. Kendisine vaziyeti anlattım. O buna önce ihtimal veremedi. Fakat hadisenin hakikatten başka bir şey olmadığını anlattım. Hicran’ın buna çok canı sıkıldı. Bana adeta kızdı ve benden böyle kızgın bir halde ayrıldı. Onu o günden sonra da görmedim.

Mahkumiyetim arasında bir de para cezası bulunduğunu okuyucularım hatırlarlar. Bir gün icradan gelen bir davetiye ile ödeme zamanının geldiğinden haberdar edildim. Birkaç gün içinde ödeyeceğimi bildirdikten sonra bu paranın -ki otuz lira kadardı- tedariki yollarını düşündüm. Ailemle aram fenaydı. Eve gidemiyordum. Evdekiler anneme de dargındılar. Böyle bir vaziyette bulunan bir kadından bu parayı istemek bana garip göründü. Yapabilecek bir tek şey vardı. Hicran’a baş vurmak ve üç yüz liraya mahsuben bu parayı istemek. Hicran’ın evine bir çocukla haber gönderdim, Çocuk dönüp geldi. Hicran’ın evde bulunmadığını, İstanbul’a indiğini söyledi. Hicran geçen zaman zarfında evini değiştirmişti. Nişantaşı’nda oturuyordu. Tramvay istasyonunda dolaşmaya başladım.

Neredeyse dönecek ve kendisiyle konuşmak imkânını bulacaktım. Düşündüğüm gibi oldu. Tramvaydan indi. Beni görmemişti. Alelacele karşı kaldırıma geçti. Arkasından koşarak çevirdim.

“Hicran,” dedim, “seninle biraz konuşmak istiyorum. Vaktin varsa şöyle biraz yürüyelim.”

“Hayır, vaktim yok.”

Onun bu cevabı bana hâlâ kırgın olduğunu anlatıyordu.

“O halde yarın buluşalım.”

“Gelemem. Bana artık ne söyleyeceğin kaldı ki?”

Kendisine sıkışık zamanında yardım etmekten çekinmediğim halde bu şekilde cümle kullanması canımı sıkıyordu. Artık izahat vermeye bile lüzum görmeden “Otuz liraya ihtiyacım var,” dedim. “Bana bu parayı iki güne kadar bulup vermelisin.”

“Ben para filan bulamam. Hem benim sana verilecek param yok.”

Onun bu sözü üzerine aramızda vereceksin, veremem gibi kısa cümlelerle bir mücadele başladı. Çok canım sıkılmıştı. Kendimi adeta kaybetmiş bir haldeydim.

“Ya,” dedim, “demek veremezsin. Ben sana yardım edeyim de sen bu şekilde muamele et. Bana bu yaptığın iyiliğimin mükâfatı mı? Al öyleyse.”

Bu son cümlemi iki üç tokat takip etti. Ne yaptığımı bilmiyordum. O şaşırmış ve bağırmişti.

Etraftan koşan gençler kollarımdan yakalamışlardı. Silkinerek kurtulmak istedim. Polisler yetiştiler. Ve beraberce karşıdaki karakol binasına götürüldük.

Hicran karakolda bu hareketimi tehdit meselesine yordu.

“Beni tehdit yüzünden üç gün hapse girmişti. Şimdi bu hürsle yine gelip bana çattı,” dedi.

Onun bu sözü de beni çileden çıkardı. Üzerine saldırdım.

“Yine iftira, değil mi?” dedim. “Pekâlâ, görürsün. Seni yaşatmamak boynumun borcu olsun. Sen benim namusumla, istikbalimle oynuyorsun.”

Karakol içinde böyle söz söylenir mi diyenlere “Söylenir, ben zaten ölmüş bir insanım. Artık ne olursa olsun umurumda bile değil,” diye cevap verdiğimi hatırlıyorum.

Biraz yatıştıktan sonra hadiseyi karakolda anlattım. Tehdit maksadıyla vurmadığımı kızmış bulunduğumu söyledim. Sebebi de şu dedim.

“Benim bunda üç yüz lira alacağım vardı. Para cezasını verebilmem için otuz lira istedim vermeyeceğini ve veremeyeceğini söyledi. Kızdım, vurdum.”

Onun iftirasına karşı ben de yalan söylemiştim. Kendisinden para istediğim sırada bununla para cezasını ödeyeceğimi söylemiştim. Bunu bildirmiş bulunsaydım Hicran’ın ne yapıp yaparak bana bu parayı temin edeceğinden de emindim. Çünkü onu çok iyi ve çok temiz bir kadın tanıyordum. Ve benim fenalığımı da katiyen istemediğine bütün mevcudiyetimle emindim. Beni birçok felaketlerden kurtardığını da inkâr edemeyeceğim için ona böyle bir iftirayı

nasıl olup da attığıma şimdi ben bile hayret ediyor ve böyle temiz bir kadına iftira ettiğim için büyük bir vicdan azabı duyuyordum.

Karakolda uzun uzun ifadeler alındı. Açtım, susuzdum, cebimde sigara alacak bile param mevcut değildi.

Beni bir polisle Beşiktaş'a gönderdiler. Oradan da kendi muntıkamın karakoluna göndererek ikametgâha raptettikten sonra serbest bıraktılar.

O günden sonra da Hicran'la aramızdaki münasebet tamamıyla kesilmiş oldu. Birbirimize tesadüf ettiğimiz zamanlarda başlarımızı çevirip geçtik, iki yabancı insan gibi hareket ettik.

Nişantaşı'ndaki hâdiseyi de gazeteciler duymakta gecikmediler. Bir kısmı yalan yanlış olmak üzere hadiseye dair gazetelerde bir sürü tafsilat yazıldı ve tabiatıyla evde yeniden kızılcı bir kıyamet koptu. Düşündüm, hiddetleri yatışınca kadar bir müddet ayrı yaşamaktan başka çare bulamadım.

Mahcup delikanlı rolü

Akrabamdan çok güzel bir geç kadın henüz Avrupa'dan yeni gelmişti. Beyoğlu'nda oturmaktaydı. Bir müddet onun yanında kalmak üzere evine misafir gittim.

Evinde hizmetçisinden ve bir küçük çocuğundan başka kimsesi yoktu, kocası ticaret işleri için o sırada Avrupa'da bulunuyordu. Bu itibarla beni gayet iyi ve sevinerek kabul etti.

Esasen beni çok severdi, üstelik bir can yoldaşı kazandığına pek memnun oldu.

Akrabam olan kadın çok zengin ve hovarda mizaçlı idi. Gezip eğlenmek istiyordu. Lakin tek başına güzel bir kadın nereye gidip eğlenebilir ki? Geceleyin sinemaya bile gitse dedikodu yapmaları ihtimali vardır. Halbuki akrabasından bir genç ile gitse mesele yok.

Ben ona kaval-yelik yapmaya başlayınca kadıncağız evde kapalı kalmaktan kurtuldu. Her gece Tokatlıyan, Park Otel, Rejans, Gardenbar gibi İstanbul'un yüksek sayılan eğlence yerlerinde gezip eğlenmeye başladık.

Aramızdaki kardeşçe ve samimi sevgi ve bu eğlence muhitle-
rinde büsbütün arttı. Beni her hususta düşünüyor, harçlığımı bile
ihmal etmiyordu. Barlarda hesap gören de tabii bendim. Fakat onun
parasıyla...

Bu hayat bana çok eğlenceli geldi ve dertlerimi -itiraf edeyim ki-
az zamanda unutturuverdi. Bazı akşamlar o dışarı çıkmak istemezse
ben duramıyor, muhakkak barlardan birine gidiyordum.

Barlarda artistler arasında müthiş bir sükse yapmıştım. Ancak
on sekiz yaşlarında görünen bir gencin her gece çok güzel bir ka-
dınla bara gelişi avuç dolusu para sarf etmesi tabii nazarı dikkatleri
celp etmişti. Bara yalnız gelir gelmez bütün artistler hemen etrafımı
çevirdiler.

Alakalarını çektiğim artistler arasında meşhur Parisli şantöz Ma-
dam Jan Brüyer ve İtalyan artisti Mariya dö Riva da vardı. Bu kadın
benimle pek fazla alakadar oluyordu.

Bara ne zaman gitsem bir fırsatını bularak akrabamdan olan
kadına hissettirmeden takılırdı, "Seninle bir akşam buluşmak isti-
yorum," derdi.

Onunla çok defa yanımda akrabamdan bazı erkekler olduğu hal-
de bir masada oturmuştuk. Fakat hiç yalnız ve onun istediği gibi baş
baş bir masada buluşmamıştık.

Nihayet bir gece onu masama davet etmeye karar verdim ve şart
koştum.

"Fakat herkesin yanında değil, bir locada."

Memnuniyetle kabul etti. Barın yukarısındaki localardan birine
gidip oturduk. Mariya bol içiyor, ben viski alıyordum. Bir müddet
sonra ikimiz de adamakıllı sarhoş olmuştuk.

Hiçbir tango ve valsı kaçırıyor, bol bol da dans ediyorduk. Ma-
riya, sarhoşluğun verdiği cesaretle bir aralık boynuma sarıldı. Beni
çok sevdiğinden bahsetti.

'Mahcup delikanlı' rolü oynamaktan başka çarem yoktu. Vaziye-
timin belli olmaması için çekingen bir tavır takındım.

"Aman ne yapıyorsun? Ayıp! Garsonlar, başkaları görülürse ben
ne yaparım? Bir daha buraya ayak basmama imkân kalır mı? Rezil
olurum?"

Sabaha karşı bar kapanırken Mariya ile çıktık. Çok sarhoştuk. “Beni biraz otomobille Boğaziçi’nde gezdir,” dedi. Ve birlikte otomobille gittik. Dönüşte şafak söküyordu. “Süt içmek isterim,” diye tutturdu. Çok sarhoştuk. Naçar kabul ettim.

Beyoğlu’nda bir pastacıya girip süt içtik. Oradan tekrar otomobille atladık. Otelin kapısına getirdiğim zaman bu sefer de sen de benimle kalacaksın diye tutturmuştu.

Müşkül bir vaziyete girdim. Türülı sebeplerle bunu reddetmek mecburiyetinde kaldım. Dönüp otomobille akrabam bulunan kadının evine geldiğim zaman saat sabahın sekizi olmuştu.

O gecedan sonra bu bar kadınları bana büsbütün musallat oldular. Rahat vermemeye başladılar. Onlarla bu vaziyet epey bir zaman sürüp gitti.

Ben bir gün tekrar İstanbul’dan ayrılmak mecburiyetinde kaldım. Sebebi, İstanbul’un beni sıkımayaya başlaması idi. Bar hayatından zevk almıyordum.

Bu sefer de Trakya tarafına seyahate çıktım.

Edirne’ye gittim. Orada bir hafta kadar kaldıktan sonra ayrıldım. Sinekli istasyonunda inerek Istranca’ya gitmeği kararlaştırdım. Istranca’da annemin akrabasından bir zat vardı. Ona dayı derdik. Sinekli’den otobüse binerek Istranca’da indim. Evlerini bulmakta güçlük çekmedim. Çünkü onları herkes tanıyordu.

Eve gittiğim zaman bahçe kapısını vurdum. Kapıyı bir yaşlı köylü kadın açtı. Kendisine yabancı olmadığımı ve evin efendisini görmek istediğimi söyleyince kapıyı açarak beni içeri aldı ve bir odaya soktu. Yanıma yaşlı, şişman bir hanım geldi. Bunun tahminen derhal kim olabileceğini anladım. Bu şişman halam idi. Yani dayımın kız kardeşi. Yüzüme tuhaf tuhaf bakıyor, kim olduğumu bulmaya çalışıyordu. Yavaş sesle “Safa geldin oğlum,” dedi.

Ayağa kalkarak elini öptüm.

“Safa bulduk hala,” dedim.

O hâlâ yüzüme garip garip bakıyordu.

“Hala, galiba beni tanımadınız. Ben Melekzat,” deyince bir çığlık attı ve boynuma sarıldı.

“Ayol sen nereden çıktın? Nasıl oldu da buralara geldin? Annen nasıl? Onu niçin getirmedin?” diye söylendi.

Cemil Bey’le maceram

Akşam üstü dayım yanında bir gençle geldi.

Bu genç gayet temiz giyinmiş ve yirmi yedi, yirmi sekiz yaşlarında kadar kumral, uzun boylu, dolgun vücutlu, yakışıklı tam bir erkekti. Dayım sık sık İstanbul’a gelip gittiği için beni tanıyordu. Görünce şaşırdı. Ve yanındaki gence dönerek “Bu benim yakın akrabamdır. Kendisi kızdır. Ve küçükten beri bu elbiseyi giyer. İstanbul’da oturur. Mektebini de bitirmiştir,” dedi.

Sonra bana dönerek onu tanıttı.

“Bu genç mühendistir. Avrupa’da tahsil görmüştür. İsmi de Cemil’dir. Buraya vazife ile gelmiştir. Gidinceye kadar misafirimiz.

Cemil mahcup bir tavırla inceden inceye beni süzüyordu. Ben onun bu hareketini sanki hiç görmüyormuş gibiydim. İstiranca’da bir aya yakın kaldım. Ve bu zaman zarfında Cemil beyle ahbablığı hayli ilerletmiştik. Ara sıra köyün civarında atla gezmelere çıkıyor, bazen yaya olarak balkanlıkları dolaşüyor, muşmula koparıyor, yiyor, eğleniyorduk.

Fakat dikkat ediyordum, Cemil bana başka bir hisle sokuluyordu. Şimdi hakikati şurada bütün çıplaklığıyla itiraf edeyim ki, o da benim hoşuma gitmiyor değildi. Güzel ve kibar bir gençti.

Fakat kadınlar kadar erkeklerin de ahlaklarını yakından bildiğim için onun bana gelip geçici bir hisle sokulduğuna ihtimal veriyordum. Mümkün olduğu kadar ciddi duruyor, onun maksadını anlamıyormuş gibi görünüyordum. Evet, güzeldi ve iyi bir ahlak sahibine benziyordu. Ben de onu her hususta beğendiğim içindir ki hayatımda ilk defa bir erkeği beğendiğimi itiraf ediyorum.

Ben İstanbul’a dönerken Cemil de beraber döndü. İstanbul’a epeydir hasret çektiğini ileri sürerek peşime düşmüştü. Evet, belki İstanbul’a gelmeyi istiyordu. Fakat benimle aynı zamanda gelmesi bende bu haklı şüpheyi çok açık olarak uyandırmıştı.

Cemil trende bana mütemadiyen şöyle sualler soruyordu.

"Hayatınızda hiç sevdiniz mi?"

"Hayır."

"İnanmıyorum."

"Neden yalan söyleyeyim?"

"Sizin gibi İstanbul muhitinde doğup büyümüş ve tahsil görmüş bir genç kızın aşka karşı bu kadar lakayt olmasına ve hayatında kimseyi sevmemiş bulunmasına nasıl inanılabilir?"

"Eğer böyle bir şeyim olsa sizden ne diye ve ne fikirle saklayacağım?"

"Evet, doğru... Ama aşağı yukarı her kız ve kadın bunu daima inkâr ederler."

"Erkekler inkâr etmez mi sanki?"

"Onlar da eder ama kadınlar kadar sır saklamasını bilmezler. Münakaşayı bırakalım. Hiç kur yapmadınız mı?"

"Hayır, yapmadım. Zaten buna fırsat bulamadım."

"Katiyen doğru konuşmuyorsunuz."

"Vallahi yapmadım. Çünkü beni İstanbul'da aşağı yukarı herkes erkek tanır. Bu elbiseyle de böyle bir şey yapmak gülünç olmaz mı?"

"Ne münasebet, gayet tabii. Sevmek, sevilmek herkesin hakkı değil mi? Bu elbisenin ona mâni olacak ne kusuru var?"

Güldüm.

"Şimdi benim kız olduğumu bildiğiniz için böyle söylüyorsunuz. Dolaştığınız yabancı memleketlerde benim gibi erkek elbisesiyle dolaşanları çok gördüğünüz ve onların aşk maceralarını bildiğiniz veya duyduğunuz için tabii buluyorsunuz. Bakalım herkes sizin gibi düşünür mü?"

"Düşünür tabii. Düşünmediklerini bile farz etsek, siz böyle şey yapmak istediğiniz zaman, yani hoşunuza giden bir gençle anlaştıktan sonra kime ne söylemek düşer?"

"Rica ederim... Ben sinirlenmeye başladım. Bu bahsi kapamanızı rica ederim," dedim ve bahsi kapattırdım.

Sirkeci'ye tren gelip de ayrılacağımız zaman Cemil bana gezmek için tekrar buluşmamızı rica etti. Ben de bilmem her nedense onun

sözünü kırmak, istemeyerek kabul ettim. İki gün sonraya randevu vererek ayrıldık.

Cemil Bey'e verdiğim sözü tutarak randevu saatinde tespit ettiğimiz yerde bulundum. O günü beraber geçirdik. Gezdik, dolaştık. Tekrar bir başka gün buluşmak üzere ayrıldık. Fakat bir daha gitmedim. Bana müteaddit mektuplar gönderdi. Hiçbirine cevap dahi vermedim.

Beraber gezdiğimiz gün, bana karşı beslediği hissin hiç de iyi olmadığını anlamıştım. Böyle birisiyle dostluğu devam ettirmenin manası yoktu. Yazdığı mektuplarda benimle ciddi bir şekilde anlaşmak istediğinden bahsediyor ve benden acele cevap beklediğini de ilaveyi unutmuyordu.

Cemil Bey'le geçen maceram işte bu kadar masum kaldı.

Bir Uludağ kaçamağı

Istranca'dan döndükten sonra bir tanıdık tüccarla beraber çalışmaya başlamıştım. Onunla gayet iyi geçiniyorduk. Arada sırada memleket içinde iş için dolaşıyordum. Bir gün gene Mudanya ve Gemlik'e gitmek mecburiyeti hasıl oldu. Tophane'den vapura bindim. Yol ihtiyaçlarım ve masrafları temin için de yanıma elli lira vermişti.

Vapurda birinci mevki salonunda oturmuş, mecmua okuyordum. Salona bir kalabalığın girdiğini hissettim. Başımı kaldırdığım sırada karşıma bir kadın kalabalığının oturduğunu gördüm.

Bunlar arasında gözüm bir tanıdığa ilişti. Bu Viyanalı bir kadındı. İstanbul'da barda çalışıyordu. Kendisini de oradan tanıyordum. O da beni görmüştü. Kalkıp yanıma geldi. Yanındaki arkadaşlarının da kendisi gibi artist olduğunu söyledikten sonra Bursa'ya, Uludağ'a gittiklerini söyledi ve bana sordu.

"Siz nereye?"

"Mudanya'ya... Bir iş takibine gidiyorum. Birkaç gün sonra döneceğim."

"Sen de bizimle gelemiz misin?"

"Hayır, gelemem."

"Ne olur sanki? İşini iki gün sonra görürsün."

"Çok teşekkür ederim. Fakat hemen görülmesi icap eden bir iş."

"Vapur kaçırıyordun ne olacaktı?"

Bununla gene kendileriyle beraber istersem gelebileceğimi ima etmek istiyordu. Güldüm. Bu gülüşüm, bar kadınına cesaret verdi ve ısrarı arttırdı:

Söze öteki arkadaşları da karıştılar. Nihayet "Peki," demeye mecbur oldum.

O güne kadar Bursa'yı ve Uludağ'ı görmemiştim. Bu bir fırsat olacaktı.

Uludağ'da iki gün kaldım. Paralar suyunu çekince dönmek iste-diğimi söyledim. Evvela razı olmak istemediler. Fazla ısrarım üzeri-ne bir şey söylemediler. Onlar birkaç gün daha kalarak dönecekler-dir. Ben Bursa'ya indim. Trene binecek param yoktu. Yanımdaki pa-rayla İstanbul'a bir telgraf çektim. Bursa postanesi vasıtasıyla para göndermelerini bildirdim. Cebimdeki kırk elli kuruşla hana benzer bir otelde yattım.

Sabahleyin dışarıya çıktığım zaman on kuruşum vardı. Bunun beş kuruşuyla açık sigara ve beş kuruşun yarısıyla leblebi aldım. Akşam üstü postaneye uğradım. Paranın gelmediğini öğrenince şaşırdım. Bir gece evvel kaldığım hana giderek vaziyeti anlattım. İstanbul'dan para gelinciye kadar bana bir oda vermesini rica ettim.

Adam teklifimi hiç ümit etmediğim halde kabul etti. Üstelik harç-lık bile verdi.

Beklediğim para ancak üç gün sonra geldi. Borcu ödeyerek Mudanya'ya, oradan Gemlik'e geçtim. İşlerimi gördükten sonra da İstanbul'a döndüm.

Beraber çalıştığım tüccar Bursa'ya neye gittiğimi bir türlü anla-madığı için gelir gelmez bana ilk sorduğu soru buna dair oldu. Ha-kikati anlattım. Kalender bir adamdı bu tüccar. Kızacağı yerde gül-mekten kırıldı.

Kendisiyle çok iyi geçindiğimizi söylemiştim. Talih bana bunu da çok gördü. Bir gece Maslak yolunda bir otomobil kazasında öldü. Mallara mirasçıları ile hükümet vaziyet etti. Ben de tabiatıyla alaka-mı kestim.

Bu sırada ailemden ayrı bir pansiyonda oturuyordum. Hal böyle olunca eve dönmem icap etti. Yazdı. Ailem Ada'da oturuyordu. Annemden başka kimseyle konuşmuyordum. Annem, vaziyetin şeklini görünce Ada'dan ayrıldı. İstanbul'da bir evcik tuttu. Beraberce oturmaya başladık. Ben anneme yük olmamak için bir taraftan iş arama ya devam ediyordum.

Baş vurduklarım bana Anadolu'da iş teklif ediyorlardı. Bense daimi surette beni Anadolu'ya bağlayacak böyle işleri kabul etmiyordum. Çünkü dolaşmaktan bıkmış ve tecrübeler bana erkek elbisesi altında İstanbul'dan gayri bir yerde çalışmanın ve muvaffak olmanın güçlüğü anlatmıştı.

Nihayet tanıdık bir avukatın yanında çalışmaya karar verdim. İşe başladım.

Artık temiz, sade bir hayat geçiriyordum. Sabahleyin erkenden yazıhaneye gidiyor, akşamları da geç vakit eve dönüyordum.

En hazin bir macera

Şimdi, hayatımda en hüzün duyduğum ve yaptığımı nadim olduğumu bir macerayı anlatmak sırası geldi. Hatıralarımı okuyanlar, genç kız ve kadınlara karşı erkek rolü oynayarak bazı maceralara atıldığımı öğrendiler. Beni yakından tanımayanların kafasında bu hareketlerimin masum bir muziplikten ibaret olduğuna inanmayanlar bulunabilir.

Erkek elbisesinin verdiği cesaretle dayanılmaz muziplik zevkinin beni sürüklediği bu maceralara anlatacağım bu macera nihayet verdi. Artık bugün bende hiç de böyle bir arzu yok. Hele bu maceradan sonra...

Bunun kahramanı bir şebnem tanesi kadar saf ve masum bir kızcağızdı. Onun en temiz, en ulvi hislerini bir muzipliğe alet ettiğimi vaktinde fark etmeyişi şimdi öyle müteessirim ki...

Ona ait hatıralarımdan bugün burada bahsederken büyük bir vicdan azabı duyduğumu söylemeliyim. Eminim ki bu azabı bütün

ömrümce duyacağım. Gözlerimin önünde hep o bulunacak ve bulundukça acı duyacağım.

Kendimi bu genç kıza affettirebilmek için bugün elimden geleni yapmaya hazırım.

Muzipliğimin fenalığı yalnız ona dokunmakla kalmadı. Evvela İzmir, sonra İstanbul gazetelerine yeniden beni mevzu yaptı.

Hakkımda hemen hemen hepsi uydurma olmak üzere bir sürü hikâyeler anlatılmasına yol açtı.

Bu genç kızın hakiki ismini yazmayacağım. Hikâyeme başlama-
dan kendisinden burada af dilemeyi bir borç biliyorum.

Affedilmemle hakiki bahtiyarlığa kavuşacağım.

*

Bir sabahı. Evden, her zamanki saatimde dışarıya çıkmıştım. Kapıyı kapadım. İlk adımı caddeye attım. Bu sırada sigara paketimi yukarıda unuttuğumu anladım. Zile bastım. Pencereden bakan an-
neme “Anneciğim,” dedim, “sigara paketimi yukarıda unutmuşum. Pencereden atar mısın?”

Beklemeye başladım. Bu sırada gözüm bitişik evin alt kat pence-
resine ilişti.

Pencereden masallarda anlatılan peri padişahının kızı kadar gü-
zel bir genç kız dışarı bakıyordu. Hafifçe sarkmıştı. İpek gibi sarı saçları kısmen alnına düşmüştü.

Dalgın görünüyordu. Sokağı gördüğüne bile kani değilim. Yeşil gözleri süzgün, düşünüyordu.

En mükemmel bir tablodan çok daha nefis, tabiatın bu fevkalade şaheserine dalmıştım. Bir mehtap seyreder, açık denizde güneşin do-
ğuşunu seyreder gibi ona bakıyordum.

Dalmışım. Annemin sesiyle kendime geldim.

“Kenan al, sigarayı atıyorum.”

Paketi alıp istemeye istemeye ayrıldım.

Artık onu sık sık, her sabah evden çıkarken ve her akşam eve dönüşümde aynı yerde buluyordum. Bu genç kıızı önce saçlarının sarılığından Alman sarımsıydım.

Sonradan öğrendim ki Türk'müş. İzmir civarında muallimlik yapıyormuş. Mektep tatilini geçirmek üzere annesiyle birlikte İstanbul'a gelmiş, yanımızda da bu evde pansiyon oturuyorlarmış.

*

Bir yaz gecesiydi. Yazıhaneden eve döndükten sonra yemek yemiş ve biraz serin hava ihtiyacıyla gezmeye çıkmıştım. Gece saat on buçuk sularında eve döndüğüm zaman bitişik evin sahibi madamın sesini duydum. Bana sesleniyordu.

"Anneniz bizde, isterseniz siz de buyurun."

Bu daveti pek de istemeyerek kabul ettim. Fakat içeriye girip de sarışın kızı odada görünce nasıl sevindiğimi tasavvur edemezsiniz. Odada annem pansiyon sahibi kadın ve onun erkek kardeşi, başı örtülü yaşlı bir kadın da vardı. Fakat gözlerim yaşlı kadından başkasını görmüyordu.

Odaya girdiğim zaman önce bir yabancılik duymuş, herkesi şöyle başımla bir selamlayıvermiştim. Sosyete hayatını pek iyi bilen ve anlayan ev sahibi madam bana önce sarışın kızı tanıttı.

"Muallim Benan Hanım."

Yürüdüm, elini sıktım. Madam bu sırada yaşlı kadını da gösterek "Validesi hanım," dedi.

Onun da hürmetle elini öptüm, bir kenara çekilip oturdum.

Sarışın kızın mahcup bir tavrı vardı. Birbirimize çekingen nazarlara bakıyorduk O hiç konuşmuyor, sade başı önünde susuyordu. Odada bulunanlar da susmuşlardı. Derin bir sükût çökmüştü.

Bu sükûtu ben bozdum. Sarışın kıza dönerek "Benan hanım," dedim. "İzmir'de mi muallimsiniz?"

O başını ağır ağır yukarıya kaldırdı. Göz göze gelmekten korkuyormuş gibi yüzüme bakmadan, gözleri yerde cevap verdi.

"Evet... İzmir'in köylerinden birinde."

"İzmir'den çok uzak mıdır?"

"Hayır... Kırk kilometre kadar içeride."

"İzmir'de benim de tanıdığım mektep muallimi bir kız var. Nuran... Bilmem tanır mısınız?"

"Ha, evet tanıyorum. Arkadaşımdır. Çok iyi görüşürüz," dedi.

Sonra bahis başka mevzulara döküldü. Neden sonra "Siz ne iş yapıyorsunuz?" diye sordu. "Zannedersem bir vazifeye gidiyorsunuz."

"Evet, bir avukatla beraber çalışıyorum. Yakında hukuk imtihanı vereceğim."

"Çok güzel. Demek avukat olacaksınız?"

"Evet."

Benan sustu ve gülümsedi. Her sözü ve her hareketi bir mana taşıyan bu kız o akşam bende çok temiz bir intiba bırakmıştı. Genç kızlara ve kadınlara yaptığım muzipliği buna da yapmak hevesine kapıldım. Bu hareketin bende ikicini bir tabiat haline geldiğini görüyordum.

Bir gün yazıhanede, boş bir saatimde oturarak ona, hoşuna gidecek şekilde güzel bir mektup yazdım. Bunu posta ile gönderdim. Mektubumda kendisinden cevap beklediğimi de ilave etmişim.

Fakat altına ne olur ne olmaz diye imza da koymadım. Yalnız mektupta benim yazdığımı ima ettirecek kelimeler kullanmayı ihmal etmedim.

Aradan bir iki gün geçti. Cevap almadım. Bir öğle vakti yazıhaneme gelen pansiyon sahibinin erkek kardeşi bana damdan düşercesine "Kenan Bey," dedi. "Geçen gün siz muallime hanıma bir mektup göndermişsiniz. Aldı, okudu ve müthiş kızdı. Bu ne münasebetsizlik diye söylendi."

Birdenbire şaşaladım ve kızdım. Kekeleyerek "Ben fena bir şey yazmadım ki kızmaya hakkı olsun," dedim.

Bunu asabi bir tonla söylediğim için kızdığımı anlamıştı.

Bu bahsi bir daha açmadı. Fakat ben Benan'a bu manasız hareketi için çok kızmıştım ve bu hatasını yüzüne vurmak için derhal bir mektup daha yazdım. Bunda mektubu sadece şahsına yazdığımı, bundan bir başkasına bahsetmekte veya bunu bir başkasına okumasında mana olmadığını teessüfle bildirdim. Bu mektubu, ertesi günü benden okumak için istediği bir romanın arasına koyarak verdim. O günden sonra Benan'ın bana karşı hareketi tamamen değişmişti. Beni, manalı bakışlarla süzüyor ve konuşurken mütemadiyen

istihza eder gibi görünüyordu. Onun bu tarzı hareketi gücüme gidiyor ve benimle alay ettiğini sanarak kızırıyordum. Şimdiye kadar rastladığım, konuştuğum kızlar ve kadınların böyle bir hareketiyle karşılaşmamıştım. Onun bu hali bana çok dokunuyordu.

Adeta izzetinefsimi gıcıklaştı. İçimde bir kin uyanmaya başlamıştı. Onun gururunu kırmak, müstehzi nazarlarından kurtulmak için kurnazlıkla tuzağıma düşürmeyi tasarladım. Onu elde ettikten sonra kız olduğumu söyleyerek kendisiyle alay ettiğimi bu işi sırf gururunu kırmak için yaptığımı söyleyecektim. Yavaş yavaş ve büyük bir soğukkanlılıkla bu planın tatbikine koyuldum.

Günlerden bir gün Benan ile annesine verdiğim bir sözü tuttum. Onları müzeye götürecek ve İstanbul'un muhtelif semtlerini gezdirecektim. Benan, ilk defa İstanbul'a gelmişti. Kendisi ... Kız Muallim Mektebi'nden 1932 senesinde mezun olmuştu. Mezun olduğu mektebin bulunduğu vilayette doğmuş, büyümüş bir kızdı.

Benan ve annesiyle bir İstanbul turu

Bir pazar günüydü. Öğleden sonra annesi, o ve ben birlikte çıktık. Evvela askeri müzeyi dolaştık. Sıra Topkapı Müzesi'ne gelmişti. Annesi çok yorulduğunu söyleyerek bizden ayrıldı. Bizi Gülhane Parkı'nın kanepelerinde oturup bekleyecek ve bu arada biz de Topkapı Müzesi'ni gezecektik. Saraya girdik. Bir saatten fazla içeride kaldık. Dolaştık, sonra gelip annesini bulduk. Yalnız kaldığımız bu uzun zaman zarfında ne ben ve ne de o aramızda geçen şeyleri konuşmadık.

O muhakkak ki buna cesaret edememişti. Ben de kendimi ciddi ve onurlu göstermek istemiştim. Annesini de aldıktan sonra onları Sarayburnu Gazinosu'na götürdüm. Orada epeyce oturduk. Geç vakit dönmek üzere kalktık. Benan'ın tahammülü kalmadığını görüyordum. Benimle görüşmek istediğini anlıyor, fakat oralı olmayı tercih ediyordum. Nihayet genç kız tramvayda usulca "Kenan Bey," dedi. "Sizinle bir gün biraz konuşmak istiyorum. Yanlış fikirler edindiğinizi anlıyorum."

"Hayhay... Ne zaman emrederseniz?"

"Şimdi size gün tayin edemem. Biliyorsunuz ki ben annemsiz sokağa çıkmıyorum bir gün fırsatını bulmaya çalışacağım ve bulur bulmaz da sizi hemen göreceğim."

"Peki... Biliyorsunuz ki ben her gün yazıhanedeyim. Müzeye giderken size yazıhanemi göstermişim. Elinize geçecek ilk fırsatta derhal yazıhaneye gelirsiniz, görüşürüz."

Yazıhaneye davetim her nedense hoşuna gitmemişti. Şöyle bir duraladı. Sonra hiç cevap vermedi. Anladım ki yazıhaneye gelmek istemiyordu.

Halbuki dışarıda herhangi bir gazinoda veya pastanede veya sinemada oturup konuşmaktan bence yazıhanede konuşmak daha münasip ve daha temizdi.

Evlerimizin kapısına gelince ayrıldık. Ve o günden sonra da ahabplığımız biraz daha ilerledi. Ben yalnızca gelip konuşmasını büyük bir sabırsızlıkla bekliyordum.

Bazı günler öğle zamanları yemeğe eve gelirdim.

Böyle bir gündü. Yemeğimi yedim. Giderken köşede Benan'a rastladım. Gülerek selam verdi. Sonra "Nereye gidiyorsunuz?" diye sordu.

"Şurada ayakkabılarımı boyatıp yazıhaneye gideceğim. Siz nereden geliyorsunuz?"

"Terziden. Allahaismarladık," dedi.

Yanımdan uzaklaşırken tuhaf bir hali vardı.

Bundan bir hafta sonra idi. Bir gün evimizin kapısında duruyordum. O da penceredeydi, konuşuyorduk.

"Ben size dargınım Benan Hanım dedim."

"Neden dargınsınız?"

"Benimle görüşmek istediğinizi söylediniz. Fakat bir ay oluyor, bu vaadinizi hâlâ yapmadınız. Zaten kırgındım. Şimdi büsbütün," dedim.

O sinirli bir tavırla "Konuşmayı ben size geçenlerde ima ettim, fakat siz oralı olmadınız. Ben de kızdım. Bir daha söylemedim," dedi. Şaşaladım.

"Ne zaman Benan Hanım?" dedim.

"Hani geçenlerde şu köşede size nereye gidiyorsunuz diye sordum. Siz de yazıhaneye dediniz. İşte o gün ben size bu suali o fikirle sormuştum. Vaktim de vardı. Konuşabilirdik."

"Peki, siz bana açıkça söylemediniz ki... Ben ne bileyim?" diye cevap verdim. Fakat büyük bir fırsat kaçırmış olmamdan dolayı kızmıştım. Kaşlarım çatılmıştı. Benan Hanım sıkıldığını anlamış olacaktı.

"Bu akşam üstü," dedi. "Galatasaray'daki Yerlimallar Sergisi'ni gezmeye gideceğim."

Artık budala mıydım? Randevu veriyordu işte.

"Saat kaçta?" diye sordum.

"Altı, altı buçukta."

"Müsaade ederseniz o saatte ben de orada bulunayım."

"Peki."

"Allahaismarladık."

"Güle güle."

Ben oradan ayrılarak yazıhanenin yolunu tuttum. Akşam üstü saat altıya doğru sergiye gelerek onu beklemeye başladım. Dakikalar, hatta saatler geçiyor, gelmiyordu. Yedi buçuğa kadar bekledim. Gelmediğini görünce büyük bir hiddetle evin yolunu tuttum.

O gün ve gece kendisini hiç görmedim. Ertesi günü yanında anesi bulunduğu halde karşılaştım. Tabii bir şey söyleyemedim. Sadece yüzüne kinli kinli baktım. O bunun manasını anlamış olacaktı ki dudağını istihfafla bükerek başını çevirdi. Aradan gene iki gün geçti. Bir tesadüf bizi caddede karşılaştırdı.

Küskün bir tavır takındım. Bana gülerek sordu.

"Kenan Bey, bana dargın dargın bakıyorsunuz."

"Dargınım da onun için," dedim.

İkimizde de çocuk hali vardı. Hatta biraz garipsedim. Mamafih işi cereyanına bıraktım.

"Niçin, ne sebeple darıldınız?"

"Geleceğim dediniz, beni beklettiniz. Sonra da gelmediniz. Nasıl darılmam?"

"Ama ben geldim, siz gelmediniz."

"Ne münasebet, ben tam söylediğiniz saatte oradaydım."

"Ben de beşte geldim. Beş buçuğa kadar serginin bahçesinde do-laşarak sizi bekledim. Arkama adamlar düştü. 'Nafile beklemeyiniz, beklediğiniz gelmeyecek,' diye laf atmaya başladılar. Ben de sinirlendim. Beş buçukta dönüp eve geldim."

"Peki, siz bana altı, altı buçukta dememiş miydiniz? Niçin beşte geldiniz? Kabahat bende mi sizde mi?"

Sustu. Kabahatini itiraf etmek kendisine güç geliyordu. Yalnız omuzlarını hafifçe silkerek güldü, sonra "Bilmem," diye cevap verdi.

"Şimdi nereye gidiyorsunuz? Eğer vaktiniz varsa oturup konuşalım."

Kolundaki saate baktı.

"Peki," dedi. "Fakataçık bir yerde oturalım. Bir gazinoya gidelim."

"Pekâlâ... Sizi şurada, yakınımızdaki aile bahçesine götüreyim, olur mu?"

"Hayhay."

Yürüdük. Fakat hiçbir şey konuşmuyorduk. İkimiz de söylediğim gibi birer çocuk, yeni kur yapmaya başlamış toy gençler halindedik. Birbirimizden utanıyorduk.

Ben lüzumsuz ve yersiz şeylerden bahsederek bu hali gidermeye çalıştım. Böylelikle gazinoya kadar geldik. İçeriye girdik, denize karşı bir yere oturduk.

İlk konuşan gene ben oldum.

"Benimle konuşacağınızdan bahsetmiştiniz. Sizi dinliyorum."

Başını önüne eğerek cevap verdi.

"İlk mektubunuzu aldığım zaman sizden geldiğine asla ihtimal vermemiştim. Bunu bizim pansiyondan yapılmış bir oyun gibi telakki ettim. İşin aslını öğrenmek için de açığa vurdum. İkinci mektubunuzdan sonradır ki sizin gönderdiğinizi anladım. Kabahat sizin. İmza atmadığınız gibi en küçük bir işaret bile koymamışsınız. Böyle olduğu halde ikinci mektubunuzda hakkımda türlü hükümler yürüttünüz."

"Haklı değil miydim? Sizin mektubun benden olduğunu anladığınızı ve bilerek yaptığınızı sanmış ve kızmıştım."

"Bilerek yapmadığıma emin olunuz."

"Ya her zamanki müstehzi bakışlarınıza ne diyeyim?"

"Ben mi müstehzi bakıyorum?"

Bunu söylerken kızarmış ve başını önüne eğmişti. Sonra ilave etti.

"Yanlış düşünüyorsunuz. Sizinle alay ettiğim yok. Hele vaziye-timde bir gayritabiilik hiç. Yalnız..."

"Yalnız?"

"Sizi çok küçük görüyorum. O kadar."

"Küçük mü? Mesela beni kaç yaşında tahmin edersiniz."

"On dokuz yirmi..."

"Hayır. Tam yirmi iki. Hatta yirmi üç."

"Gördünüz mü? Yine benden iki yaş küçüksünüz."

"Küçüksem ne olur? İki yaş farkın ne ehemmiyeti olur?"

"Evet. İki yaş farkın pek ehemmiyeti yok ama siz daha pek küçüksünüz."

Yaş meselesi uzadı. Münakaşamız incir çekirdeğini doldurmaya-cak bir çocuk münakaşası. Neden sonra saati ne baktı.

"Gidelim artık... Geç kalmayalım, annem merak eder. Yolda da konuşuruz," dedi

Kendisiyle yolda yine hep böyle basit şeyler üzerinde münakaşa ettik. Anlaşamayacağımızı anlayınca, ayrılırken ona şu teklifte bulundum.

"Size bir mektup göndereceğim. Sizden de cevap bekliyorum. Okuduktan sonra mektubunuzu size isterseniz yine iade ederim."

"A... Vermeseniz ne olur sanki? Yazın, cevap vermek icap ediyor-sa veririm."

"Söz mü?"

"Söz."

"Pekâlâ. Şimdi eve gider gitmez yazar, yarın sabah da bir kitap arasında bizzat elinize veririm."

"Peki."

Sokağa dikkati çekmesin diye beraber sapmadık. Oracıkta ayrıldık.

Eve gider gitmez mektubu yazdım. Kendisine karşı duyduğum temiz hislerimden bahsettim. Anlaşmak istediğimi, iki sene bekle-mesi lazım geldiğini, imtihanım olduğunu, bundan sonra da staj

yapmam icap ettiğini bildirdim. Bu mektubu ertesi sabah kitap içinde eline verdim. Öğleyin yemeğe geldiğim sırada o da kitap arasında bana cevap vermek nezaketinde bulundu. Bana şimdiki halde teklimi düşünmeye lüzum olmadığını, iki seneye kadar bu fikrimden vazgeçmem ihtimali bulunduğunu, yaşımın daha küçük olduğunu, zamanın çocukluk arzularını istediği şekilde değiştireceğini yazıyordu. Bu mektubu okuduğum zaman kendimi zapt edemeyerek güldüğümü hatırlarım.

Bir Göksu âlemi

Bundan birkaç gün sonra bir pazar günü annesi, o, ben Göksu'ya gezmeye gittik. Annesi Göksu Camisi'nde namaz kılmak üzere yanımızdan ayrıldı. Bu bir fırsattı. Ona mektup hakkında bazı sualler sordum. O kızarıyor, bozarıyor ve birçok makul sebepler göstererek kendisini ba müşkül vaziyetten kurtarmaya çalışıyordu.

Ben, onu bu halde görünce tam bir erkek tavrı takınıyor ve hemen cevap veremeyeceği sualler sormaktan kendimi alamıyordum.

"O halde," diyordum, "birisini seviyorsunuz. Yahut da birisiyle sözlüsünüz."

"Hayır böyle bir şey yok. Sizi temin ederim."

"Hayatınızda hiç sevmediniz mi?"

"Belki sevildim, fakat katiyen sevmedim."

"Neden sevmediniz. Genç değil misiniz? Hissiz misiniz?"

"Niçin hissiz olayım. Elbet benim de bir kalbim ve duygum var. Fakat şimdiye kadar hiç sevebileceğim kimse ile karşılaşmadım. Yahut da karşılaşmak fırsatına kavuşmadım.

On bir senem leyli mektepte geçti. Beni mektepten tatil günlerinde annem gelip alırdı. Yalnız sokağa çıktığımı hiç hatırlamıyorum. Mektepten çıktıktan sonra da hayatım hep köylerde geçti. Yine annemin dizi dibinde. Şüphesiz anlıyorsunuz ne kadar sade ve asude bir hayat geçirdiğimi. Böyle bir kızıdan şüphe etmek bilmem garip olmaz mı?"

"Mademki inanmak lazım..."

"Aa... Rica ederim, hâlâ mı şüphe? Vallahi, namussuzum ki doğru söylüyorum."

"Rica ederim yemin etmeyin. Söylediklerimi şaka telakki etmelisiniz, inandım."

Bana teminat verirken çok utangaç, ayrı zamanda asabi bir hali vardı. Yüzüme bakmıyordu. Yahut da bakmaya cesaret edemiyordu. Başı önünde, ayağıyla yerdeki otları ezmekle meşguldü. İleriden annesinin geldiğini görünce sustum.

"Anneniz geliyor," dedim.

"Öyleyse yürüyelim," dedi.

Ağır ağır yürüyerek annesini karşıladık. Göksu'ya gittik. Dere kenarında bir gazinoya oturduk.

Benan sandala binmek istiyordu. Annesi meraklı bir kadındı. Onun bu arzusuna muhalif görünüyordu. Ben de anne tarafından oldum. Sandala binmenin doğru bir şey olmayacağını söyledim. Bu muhalefetimin, annesi üzerinde çok iyi bir tesir yaptığının farkında idim. Bunu Benan da hissetmiş ve benim bu kurnazca hareketimi diliyle olmasa bile halile tasdik etmekten çekinmemişti.

Geç vakit, Anadoluhisarı'ndan vapura bindik. Salonda yanımızda güzel ve ufak bir çocuk vardı.

Bu cidden güzel bir yavruydu. Hele Benan bayılmıştı. Mütemadiyen ona bakıyor ve "Yavrum," diye söyleniyordu.

"Çocuk sever misiniz?" dedim.

"Evet. Çok."

"Evlendiğiniz zaman çocuğunuzun kız mı, erkek mi olmasını istersiniz?"

Benan birdenbire değişti, kızardı. Parmağını dudağı üzerine götürerek bana "Sus!" işaretini verdi.

Benan'ın annesiyle bu kadar resmi olduğunu bilmiyordum. Onu çok sayıyor ve bu kadar masum bir suale onun yanında cevap vermekten bile çekiniyordu.

Eve geldiğimiz zaman hava tamamen kararmıştı. Ayrılırken yemekten sonra yine buluşarak bir yere gidip oturmayı kararlaştırdık. Acele yemek yedim çıktım. Onlar da benim gibi hareket etmişler-

di. Tepebaşı'na gittik. Bahçede oturduk. Macar artistlerin ve Kübalı Arapların numaralarını seyrederek eve döndük.

Benan'la aramız günden güne iyileşiyordu. Annesinin de beni sevdiğini ve itimat ettiğini anlıyordum. Doğrusunu söylemek lazım gelirse bu dindar kadını ben de seviyordum. Çok iyi, çok temiz kalpli, kendi halinde bir kadıncağızdı.

Benan'la aramızdaki gizli rabıta günler geçtikçe kuvvetlendi.

Ben planımda kendimi muvaffak gördükçe seviniyor ve diyebilirim ki sevincimden kabıma sığamıyordum. Bir gece de onu annesiyle birlikte sinemaya götürdüm. Ara sıra annesi, o ve ben akşamları gezmeye gitmekte devam ediyorduk. Bir akşam gene sinemaya gidecektik. Ben onları sinema kapısında bekleyecektim. Sözleştiğimiz saatte söylediğim yerde bulundum. Az sonra Benan tek başına çıkageldi. Bu ilk defa vaki olan bir haldi. Garibime gitmişti. Hatta hayretimi saklayamamıştım.

"Anneniz nerede?" diye sordum.

"Bugün çok yorulmuş," diye cevap verdi. "Çıkmadı, beni gönderdi."

"Bu nasıl oldu? Sizi yalnız bıraktı?"

Benan gülümsedi.

"Artık," dedi, "size itimadı var. Yoksa ne haddime?"

Sinemaya girdik. Seyre başladık. İkimiz de gayet ciddi oturuyor, birbirimize bir şey söylemeye cesaret edemiyorduk.

O gecemiz bu kadar masumane geçti. Eve döndük. Ayrıldık. İkimizin de yatak odalarımız binalarımızın arka cihetinde. Pencerelerimiz açık bulunduğu zaman konuşulanlar mükemmelen iki taraftan da işitilebiliyor. Ben soyundum. Yatağıma girdim.

Benan'ın, odalarında, annesine, gülerek filmi anlattığını işitiyordum. Onları dinlerken uyumuşum.

Son buluşma

Bu genç kızla aramızdaki mektuplaşma sıklaşmıştı. Birbirimize söylemeye çekindiğimiz şeyleri mektupla anlatıyorduk. Bu sıralarda onlar, artık İzmir'e dönmek üzere bulunuyorlardı.

Bir akşam Benan'la sözleşerek ertesi sabah saat on birde buluştuk. Sarayburnu Gazinosu'na gittik. O burasını çok sevmiştir. Deniz kenarında, set üstündeki kafesli kameriyelerden birine gidip oturduk. Erken olduğu için köşede bucakta bizim gibi birkaç çiftten başka kimseler yoktu.

Benan'ın bana biraz alışmış olduğu, artık eskisi kadar sıkılmadığını söylemişim. Fakat bunda yanıldığımı itiraf etmeliyim. O gün ciddi meseleler üzerinde bile iki kelimeyi yan yana getirip konuşmıyordu.

Ben mütemadiyen "Utanacak ne var bunda? Ben de sıkılғанumdır amma sizin kadar değil," demekten bıkmışım. Nihayet işte o gün anlaştık. Ben imtihan verinceye kadar beni bekleyecekti. Kendisinden bu sözü aldıktan sonra kalktık. Evlerimize döndük. Yemekten sonra tekrar yazıhaneye gittim.

Onların İzmir'e dönmelerine bir gün kala kendisinden bir kâğıt aldım. Gitmeden önce benimle bir defa daha görüşmek istediğini, vaktim müsaitse saat bir de tramvay istasyonunda beklememi istiyordu.

Yazdığı saatte bulundum. Birlikte tramvaya bindik. Vapur biletlerini alacağını söylediği için Karaköy'de indik.

Benan "Siz," dedi, "zahmet etmeyin. Acenteye ben gider, biletleri aldıktan sonra da yazıhaneye uğrar sizi alırım."

Benan'ın yazıhaneye gelmek istemesi ilk defa vaki olan bir şeydi. Bu da gösteriyordu ki artık bana itimadı vardı.

"Pekâlâ," dedim.

Ayrıldık. Ben yazıhaneye gelince harun asansörcüsüne "Biraz sonra sarışın, genç bir kız gelip beni arayacak. Asansöre bindir ve yanıma getir," dedim.

Ben işlerimle meşgul olurken kapı vuruldu. İçeriye gülümseyerek Benan girdi. Biraz oturduk. Ben işlerimi gördüm. Sonra beraberce çıktık.

"Nereye gidelim?" dedim. "Bilmem neresini istersiniz?"

"Sarayburnu'na... Orası benim çok hoşuma gidiyor."

"Hayhay..."

O, bugün her zamankine benzemiyordu. Dalgın ve kederliydi.

Sarayburnu'nda oturduğumuz sırada gözleri mütemadiyen Marmara'ya dalıp gidiyordu.

"Benan Hanım," dedim. "İzmir'i çok göreceğiniz gelmiş anlaşılan. Gözleriniz denizden ayrılmıyor."

"Bilakis," dedi, "hiç özlemedim. Böyle olmasına rağmen nedense gözlerimi deniz çekiyor."

Benan'ın beni içten içe sevmeye başladığını anlamamak çocukluk olurdu.

Bunu ara sıra gözlerimin içine baygın bakmasından ve bu bakışlarıyla bana birçok şeyler anlatmaya çalışmasından anlıyordum.

Planım buraya kadar değil miydi? İşi buraya kadar getirdikten sonra onunla alay ettiğimi, kız olduğumu söylemeyecek miydim? İşte bunu yapamıyor ve suçlu bir adam haliyle yalnız başımı önüme eğmekle iktifa ediyordum.

Bana hazin bir sesle birçok şeylerden bahsettiğini ve benim bunlara cevap verdiğimi biliyorum. Fakat bunlar neydi, nelere aitti? Bunu hatırlamıyorum. Yalnız bir tek sözü hâlâ kulaklarımdadır.

"Kenan Bey, sizinle ilk defa burada anlaştık. Son defa da burada konuşuyoruz. Temenni ederim ki bu temiz hislerimizin mezarı da burası olmasın."

Bunu o kadar içten ve o kadar acı bir lisanla söylemişti ki ben cevap verecek bir iktidarda olmadığımı anlamıştım.

Sonra kalktık. Tramvaya gidiyorduk. Ona "Galiba," dedim, "burası onların değil, benim mezarım olacak."

"Bu da nasıl laf? Rica ederim," diye cevap verdi. Sonra sapsarı kesildiğini gördüm. Bir aralık sustu. O yavaşça elini uzattı.

"Bakın," dedi. "Nasıl buz kesildim."

Tramvaydan, ben Karaköy'de ayrıldım. O doğru eve gitti. Ertesi günü kendilerini teşyi için vapura gittim. Benan gelişime çok memnun oldu. Ekseriya onlara takılır "İzmir'e, köyünüze, size misafir geleceğim," derdim. O da "Buyurun," diye cevap verirdi.

Vapurun güvertesinde, kanepelerden birine oturmuş konuşuyorduk.

“Yakında ben İzmir’e geleceğim,” dedim. Sonra yüzüne bakarak ilave ettim.

“Merak etmeyin, size değil. Dokuz Eylül sergisini ziyarete.”

Benan bu sözüme kızdı.

“Rica ederim,” dedi, “bu nasıl söz? Ben size gelmeyin mi dedim? Yahut bunu anlatacak bir laf mı söyledim?”

“Hassasiyetinizi bildiğim ve sizin için gelmemin doğru olmaya-
cağım idrak ettiğim için söylüyorum.”

“Rica ederim Kenan Bey, bari ayrılacağımız dakikada münakaşa etmeyelim, kapatalım bunu.”

“Şaka yapıyorum Benan Hanım.”

O dalgın dalgın yüzüme baktı.

“Gideceğimize bugüne kadar inanmak istemiyor ve teessür duymamaya çalışıyordum. Fakat bugün inandım. İşte gidiyoruz.”

Dikkat ettim. Gözleri dolmuştu. Cevap vermemeyi tercih ettim. Vapurun kalkmasına beş dakika kala annesinin yanına gittim, elini öptüm.

Benan’a da ilk defa elimi uzattım. Garip bulacaksınız, bu kadar zamandır tanıdığım halde konuştuğumuz zamanlarda, hatta selamlaşırken, ayrılırken ne o bana ve ne de ben ona elimi uzatmış değildik. Bu gariptir. Benan da mukabele etti, iyi yolculuklar dileyerek vapurdan ayrıldım. Şimdi o güvertede, ben rıhtımda konuşuyorduk.

Nihayet iskele kaldırıldı. Vapur yavaş yavaş rıhtımdan ayrılmaya başladı.

O elindeki mendili, ben elimi sallıyorum. Bu hal, o bir nokta oluncaya kadar devam etti.

Vapur Sarayburnu’nu dönüp de gözden kaybolunca içime garip bir acı çöktü. Bir sevkıtabii ile doğru Sarayburnu Gazinosu’na gittim. Oturdum ve ona, İzmir’e gönderdiğim mektupların ilkini orada yazdım.

Gazinodan geç vakit ayrıldım. Hüzünlüydüm. Eve geldim. Arka odaya gitmeye katiyen cesaret edemiyordum.

Bazen birbirimizle konuştuğumuz pencereye yaklaşamayacaktım. Onunla pek az konuştuğum halde kendisine inanılmaz bir dere-

cede alışmıştım. şimdi içimde ona karşı kardeşçe, temiz ve samimi bir sevgi duyuyordum. Evvelce kızıarken ve kendisinden adeta intikam almak isterken, şimdi acıyor ve hürmet duyuyordum.

İtiraf etmeliyim ki, Benan şimdiye kadar tanıdığım kızların, kadınların en iyisi ve en temiziydi. O saf ve tecrübesiz bir kızdı. Onu her erkek sevebilir, her erkek onunla bahtiyar olabilirdi. Yeter ki karşısına çıkan erkek onu anlayabilecek, onu takdir edebilecek bir kabiliyette olsun.

Gittiğinin haftasında ondan bir mektup aldım. Nasıl gittiklerinden bahsediyor ve mektubun sonunda beni muhakkak beklediğini, doğrudan doğruya köye gelmemi, sonra dönerken de beni bizzat teşyi edip böyle bir ayrılık acısını kendisi de tadarak benimle ödeşmek istediğini söylüyordu.

Hemen hemen bütün Anadolu'yu görmüştüm. Fakat İzmir'e hiç gitmemiştim. Bu mektubu alınca içimde, buraları da gidip görmek ve bu vesileyle meşhur Dokuz Eylül Sergisi'ni gezmek hevesi uyandı.

Benan'ın peşinden İzmir'e gidiyorum

1 Eylül 937 arşamba günü, yazıhaneden ve annemden aldığım epey bir para ile saat üçte Galata Rıhtımı'ndan kalkan Ankara Vapuru'yla İzmir'e müteveccihen hareket ettim.

Akşam geç vakte kadar vapurun güvertesinde oturdum. Denizi seyrettim ve düşündüm.

Yemek anı alınunca aşağıya indim. Sofraya oturdum. Sağda ayrı bir sofra hazırlanmış ve birçok kadın erkek oturmuşlar, gülüşe oynaşa hem yemek yiyor, hem içiyorlardı. Bunları bakar bakmaz tanıdım. Halk Opereti artistleri idi. İçlerinden tanıdığım bazı kızlar da vardı. Yemekten sonra onlarla buluştuk, güverteye çıktık. Nereye gittiklerini sordum.

Sergi için İzmir Belediyesi tarafından angaje edildiklerini öğrendim.

Vapurda Söke kazası eşrafından bir zatın oğlu yirmi yedi, yirmi sekiz yaşlarında kadar çok nazik ve terbiyeli bir gençle tanıştım.

Gece hep onunla görüştük. Ve sabaha karşı gidip yattık. Ertesi sabah tanıdık artist kızlar bizim etrafımızı çevirdiler ve oyun oynamak istediler. Ben poker filan bilmediğimi, biraz altmış altı oynadığımı söyledim. Kabul ettiler ve oturduk, oynadık. Her şeye merakım vardı. Her şeyi biliyordum. Fakat böyle oyunlardan asla hoşlanmadığım için öğrenmeye bile heves etmemiştim. Böyle olduğu için de tabiidir ki ben yenildim. Oyunu kim kaybederse oynayanların hepsine öğle yemeği yedirecekti. Kaybettiğim için bütün yemek masrafları bana yüklendi.

Vapur saat üçte İzmir Limanı'ndan içeri girdi. Buraları ilk defa gördüğüm için büyük bir dikkatle tetkik ediyor ve yanımdaki vapur arkadaşım gencin bana verdiği izahatı dinliyordum. Artistler de yanındaydılar. Fakat onların içinden bazıları daha evvelce de buraya gelmişlerdi.

Nihayet vapur rıhtıma yanaştı. Ve kalabalıkta yol arkadaşımla beraber güç bela karaya çıkıp bir paytona atladık. Ben bu yerin tamamıyla yabancı olduğum için bana yol arkadaşım rehberlik ediyordu.

Beni İzmir'in göbeğinde ve hükümet konağı civarında Ragıp Paşa Otel'i'ne indirdi. Burası oldukça temiz bir oteldi. Bavullarımızı oraya bıraktık. Ve beraberce İzmir'i gezmeye başladık. O birkaç ahabınu ziyaret etti ve bu vesileyle beni de gezdirdi. Akşam üstü sergiyi gezmeye gittik. Sergi büyük bir park içinde, gayet güzel ve muntazam yapılmıştı. Buranın bir kısmını gezdikten sonra içindeki gazinoya girdik ve oturduk. Hem içiyor, hem yemek yiyor, hem de gazinonun yirmi kişiden mürekkep Macar kadın orkestrasını dinliyorduk.

İçerken bizim yol arkadaşının aklına artistler geldi. Bana "Keşke onlardan ayrılırken bu akşam buluşmak üzere sözleşseydik," dedi.

"İstersen gidip otelden alabiliriz. Bu akşam çalışmayacaklarını söylediklerine göre oradadırlar."

"Çok iyi olur."

Ben kalkıp gittim. Onlardan ikisini alıp getirdim. Gecenin ikisine kadar içtik. Hepimiz de sarhoş olmuştuk. Hesabı ben görmüştüm. Hesabımız otuz beş kırk lira tuttu. Bu rakamı sarhoşlukla ehemmiyetsiz gibi telakki etmiştim. Ertesi günü bunun bir hayli olduğunu anladım.

Yabancı bir memlekette parasız kalmaktan korktum.

Benan, İzmir'e gelince kendisine Kiraz Han'dan kalkan otobüslerle haber gönderecektim. Bunu İzmir'e gelir gelmez yapmış ve Ragıp Paşa Otelinde olduğumu bildirerek kendisini beklediğimi yazmıştım.

Sabahleyin erkenden Kiraz Han'a giderek köyden gelen otobüsleri beklemeye başladım. Otelden ayrılırken de beni sarışın bir kız ararsa bekletmelerini söylemiştim.

Ben otobüs şoförlerinden biriyle konuşurken Benan'ın sokak köşesinden belirdiğini gördüm. Sevinçli görünüyordu. Elini uzattı.

"Hoş bulduk, nasılsın bakalım, annen nasıl?" dedim.

"İyi, selamu var. O da gelecekti fakat ben getirmedim."

Böylece konuşa konuşa otele geldik. Salona çıkıp oturduk. Sonra yemek yemek için lokantaya giderken yolda yol arkadaşşıma rastladık. Birbirlerine tanıştırdım. Yol arkadaşşıma evvelce, İzmir'e nişanlımı görmeye gittiğimi söylediğim için yadırgamamıştı.

Benan'la yemekte ve yolda hep münakaşa ettik. O beni köye götürmek istiyor, ben gitmemekte ısrar ediyordum. Nihayet bir gece için kalmayı kabul ettim.

Fakat o İzmir'den ayrılıncaya kadar kendilerinde kalmamda ayak diriyordu, Otelde bavulumu güçlkle bırakabildim. Köye birlikte gitmemizin, bahusus onlarda kalmanın doğru olmayacağını, bunun dedikodu uyandırabileceğini biliyordum. Bununla beraber ısrarı karşısında kabul etmekten başka çare bulunmadığını da anlıyordum. Birlikte otobüs beklemek üzere bir gazinoda oturduk. Benan, İzmir'e gelişinden, davetini kabul edişinden çok, çok memnun görünüyordu.

Benan köye gidecek otobüslerden birinde iki kişilik yer temin ettiğini söylemişti. Gazinoda bu otobüsü bekliyorduk. Saatler geçti. Otobüsten eser görünmedi. Havanın kararmak üzere bulunduğu bir saatte köyün şosesinden geçen başka otobüslerden birine binmek için ayağa kalktık ve bunlardan birine atladık. Otobüsler kamyonlardan bozma olduğu için kırk kilometrelik yol bizi bir hayli sarstı

Nihayet geldik. Kahve önünde oturan köylüler bizi tetkik ediyorlardı. Benan buradan geçerken başını önüne eğmişti. Yüksek taş duvarlı bir bahçe kapısının önünde durduk. Evleri burası olacaktı. Nitekim Benan tokmağı vurdu, içerden kim o diye haykıran annesine verdiği cevap üzerine çekilen bir iple kapı açıldı. Bir bahçeye girdik. Beş on adım sonra bina ile karşılaştık.

Eve köylülerin hayat tabir ettikleri balkonumsu yere çıkılan merdivenle giriliyordu. Burada âdettir. Eve ayakkabısız girilir. Ben de bu şekilde harekete hazırlandım fakat Benan razı olmadı, “Çıkarma, lüzumu yok,” dedi. Beni merdiven başında güler yüzle karşılayan annesinin elini hürmetle öptüm. Gösterilen yere oturdum. Bu kısa ayrılık aramıza daha çok bir resmiyet koymuş olacaktı ki mahcup bir tavrım vardı.

Uzun uzadıya konuştuk. Yemek yedik. Benan bana buradaki köy erkeklerinin tıpkı kadınlar gibi kahvelerde toplanarak dedikodu yaptıklarından bahsediyor, çocuklarını da kendileri gibi yetiştirmek istediklerini, bu yüzden mektepte çok zahmet çektiğini anlatıyordu.

Saat on ikide yatacağım odayı gösterdiler. Burada, bir yatak odasında bulunması icap eden hemen her şey vardı. Fazla olan yatağın üzerine geçirilmiş cibinlikti.

Cibinliğe dikkat ettiğimi gören Benan “Burada çok sivrisinek vardır. Bunsuz rahat uyuyamazsınız,” dedi.

Ben yattım. Benan cibinliği çekli ve “Allah rahatlık versin,” diye ayrıldı.

Yorgunluktan olacak, hemen uyumuşum. Sabahleyin erken uyan-dım. Benan daha evvel kalkmış olacaktı. Oda kapısının camundan onun sofada dolaştığını görüyordum. Benim kalktığımı hissedince kahve getirdi. Ben karyolaya, o karşımdaki sandalyeye oturdu. Konuştuk. Öğle yemeğinden sonra da muallim arkadaşlarından Latife adımda bir genç kız geldi. Benan bizi tanıştırdı. Bu zeki bir kızdı. Serbest düşünceleri, iyi fikirleri vardı. Tam bir muallimdi. O günden sonra Latife her gün geldi. Beraberce dışarıya çıkıyor, köyün şosesi kenarındaki parka gidiyor, dağlarda yürüyor, bazen zeytinlikler arasındaki cevizlikleri geziyor, gülüyor, eğleniyorduk.

Ben evde oturmaya alışık olmadığım için sıkılmaya başlamıştım. Bunu anlayan Benan da beni köyün yerlilerinden tanıymış bir ailenin oğluyla tanıştırdı. Bu Mustafa adında bir gençti. Bununla ahbablığımızı çabuk ilerlettik. Bu sıcak kanlı, temiz yürekli saf bir delikanlıydı.

Mustafa vasıtasıyla da tütün, piyango ve gazete bayiliği yapan İbrahim adında bir çocukla tanıştım. Artık gündüzlerimi ekseriya ya İbrahim'in dükkânında yahut da köyün asri kıraathanesinde geçiriyordum.

Daha mektepler açılmamış, Benan'ın muallim arkadaşları daha köye dönmemişlerdi. Mektepte dört kız ve bir erkek muallim arkadaşlıklar. Bir de başmuallimleri erkekti, içlerinde evli bulunan yalnız bu başmuallimdi. Gecelerimizi Benan'la hiç sevmediğim halde pastıra oynamakla geçiriyorduk. Bu oyunu da bana kendisi öğretmişti.

Bir geceydi. Yattığım odada oturmuş, küçük masanın üstünde oyun oynuyorduk. Annesi de namazını kılıp henüz yatmıştı.

Aramızdaki konuşma nasıl oldu bilmiyorum, aşka intikal etti.

Benan "İnsan severse her türlü felakete, sefalete göğüs gerer," dedi. Onun bu cümlesi bana, onunla evlenmeyi mevzu bahis ettiğim sıralarda İstanbul'da söylediklerini hatırlattı. O zaman bana "Ben evlendikten sonra çalışmamalıyım, rahat etmeliyim. Bu meseleyi evvela beni geçindirebilecek bir meslek sahibi olduktan sonra görüşürüz," demişti.

"Demek Benan," dedim. "İnsan severse her şeye katlanır, kocasından fazla bir şey beklemes, evleneceği erkekte iyi ve parlak bir istikbal aramaz?"

"Tabii değil mi?"

"Sen benimle evlenmeye söz vermeden istikbalimi temin etmemin lazım geldiğini söylemiştin. Bundan beni sevmediğin manası çıkmaz mı?"

Benan birdenbire bozuldu. Kekeledi.

"Niçin sevmeyeyim, sevmeseydim anlaşıyor muydum?"

"Tevile kalkma. Neyse... Bunu ancak imtihana girip muvaffak olduktan, istikbalimi temine adım attıktan sonra düşünelim. Mamefih istikbalimin iyiliğine tamaen benimle evlenmek isteyen bir kadın

veya kız bende bunu bulamayıp da ayrılırsa aşkıma ehemmiyet vermeden onu çabucak unutabilirim.”

Benan’ın mahcup olduğunu yüzünün kızarmasından anladım.

“Kenan,” dedi, “o zaman hakikaten böyle düşünüyordum. Seni sevmiyordum. Şimdi böyle değil. Çünkü...”

Sözünü tamamlamadı.

“Yalan söyleme,” dedim

“Sen,” dedi, “benim hiçbir sözüme inanmıyorsun, susmayı ve bir şey söylememeyi tercih ediyorum.”

Sinirlenmişti. Sustu ve dışarıya çıktı. Onun dışarıya çıkmasından istifade etmeyi düşündüm. Sandalyesini biraz daha yanıma çektim. Sonra onun farkına varmaması için kendimi yana doğru çekerek durara yaslandım.

Niyetim, onun beni ne dereceye kadar sevdiğini tecrübe etmekte. Sırtımda pijamam vardı. O da hiç unutmam, koyu yeşil renkli ve çiçekli bir robdöşambr giymişti. Odaya yine aynı sinirli haliyle girdi. Ve sandalyesine geçip oturdu. Ona ağır muamele ettiğimi biliyordum. Elimini uzattım, elini avucum içine alarak “Söyle Benan,” dedim. “Beni hakikaten seviyor musun?”

O cevap vermiyor, yüzüme bakmıyor, sadece avuçlarım içindeki ellerini kurtarmaya çalışıyordu.

Birdenbire ellerini bıraktım. Kollarımı vücuduna dolayarak öptüm. Benan önce hislerine mağlup, kendini bırakmış, hatta bana da aynı şekilde sarılarak mukabele etmişti. Bu uzun sürmedi. Ani bir aksülâmel baş gösterdi. Birdenbire silkindi. Beni itti ve sandalyesinden bir ok gibi fırlayarak dışarı çıktı. Kızmıştı.

O dakikada bu saf ve temiz kızı aldatmak azabından doğan bir üzüntüyle kıvrandım. Başımı kollarımın arasına alarak ağlamaya başladım. Benan tekrar odadan içeriye girmişti. Ben ağladığımı kendisine göstermemek için kendimi toplamaya çalışırken o iki eliyle yanaklarımdan tutup başımı yukarıya kaldırdı ve gözlerini gözlerime dikerek uzun zaman bir şey söylemeden baktı, baktı. Sonra “Kenan,” dedi. “Aramızda resmi bir bağlılık olmadan böyle bir şey olmasını istemezdim. Ağlama Kenan, sus canum,” dedi. Sonra da yanaklarımdan öperek ilave etti.

"Ağlama, kalk yat... Yarın konuşuruz."

"Sen git, ben yatarım, ağlamıyorum."

"Hayır. Şimdi yatacak ve ağlamayacaksın. Cibinliğini çekmeden rahat etmem."

Cevap vermedim, kalkarak yattım. O cibinliği taktı. Sonra gelip hâlâ ıslak duran gözlerimin içine eğildi. Dalgın dalgın baktı. Rob-düşambırının cebinden çıkardığı mendiliyle gözlerimi sildi. Yanaklarımından öptü.

"Allah rahatlık versin Kenan," diyerek çekilip gitti.

Geç vakte kadar dönüp durdum. Uyuyamıyor, buhran geçiriyordum. Ben niçin böyleydim? Bu çocukluktan ne zaman vazgeçecektim? Bu genç kızı ne diye aldatıyordum?

O geceyi uykusuz geçirdim. Sabahleyin Benan gene elinde kahve tepsisi ile geldi. Mahcuptu. Yüzüme bakamıyordu. Ben de Benan'ın farkına varmasına imkân olmayacak bir şekilde çok garip bir haldeydim.

"Kenan, bana biraz kızgın görünüyorsun."

Cevap vermeme meydan bırakmadan devam etti.

"Bunda belki ikimiz de haklıyız. Ben hiç böyle bir harekete maruz kalmadığım için çirkin buldum. Elimde olmadan sert muamele yaptım. Beni mazur gör. Ve bir daha böyle bir harekette bulunma. Bunu senden rica ederim."

"Merak etme," dedim. "Tekerrür etmeyecek. Böyle karşılayacağını bilseydim, yapamazdım. Sonra bu elimde değildi."

"Kenan niçin böyle söylüyorsun, neden sitem ediyorsun?"

"Sitem etmiyorum. Sadece anlatıyorum."

"Peki Kenan. Bundan sonra istediğin gibi hareket et. Ne istersen yap. Yalnız bana darılma."

Günler aramızı yeniden buldu. Benan şimdi daha iyi muamele ediyor ve kırılmamak için elinden geleni yapıyordu.

Fakat ben azap içinde kıvranıyor, bir şey söyleyemiyordum. Benan'ın beni günden güne çok sevmeye başladığı hareketleriyle, beni durmadan yanında görmek istemesiyle anlaşılıyordu. Fakat ben bunun farkında değilmişim gibi hareket ediyordum.

Benan'ı kollarından yakaladım...

Bir gün İzmir'e inerek sergiyi dolaşmayı, birkaç gün kalmayı kararlaştırdık. Ve bir sabah erkenden kalkarak annesi, Benan ve ben İzmir'e indik. Otellerde boş yer bulmak kabil değildi. Ragıp Paşa'da yer yoktu. Güç bela Sümer Otel'inde iki yataklı bir oda bulabildik. Benan'la annesi bir yatakta, ben de diğerinde yatacaktık.

O gece hep birlikte sergiye gittik. Gezdik ve serginin gazinosunda yemek yemek için oturduk. Benan bira istedi. Annesi itiraz etti. Fakat ısrarı karşısında sustu. İki şişeyi bir üçüncüsü takip etti.

Bunlar bitmeden Benan sarhoş oldu. Annesinin farkında olmayacak kadar olur olmaz şeylerden bahsediyor, işaretlerime ehemmiyet bile vermiyordu.

Dans etmek istedi. Bu arzusunu da yerine getirdik. Sergiden geç vakit ayrıldık. Otele gelince ben soyunup yattım. Onlar da yattılar. Oda küçük, yataklar birbirine çok yakındı. Benan'ın sarhoşluğu ve neşesi hâlâ devam ediyordu.

Ara sıra kolunu uzatıyor, elimi tutup çekiyordu. Bu sırada annesi uyumuş olduğu halde gene ürküyor, acaba uyuyor mu diye onu kontrolden geri kalmıyordu.

Sabah oldu. Kalktık. Annesi Balçova'da bir tanıdıklarına gidecek, biz otelde kalacaktık. Giderken Benan'ı dışarıya çağırarak bir şeyler söylediğini fark ettim. İçeriye dönünce sormaktan kendimi alamadım. Annesinin söylediklerini anlatmaktan çekinmemesi kendisinin ne kadar saf, ne kadar tecrübesiz bir kız olduğunu gösteriyordu.

"Ne söylediğini mi soruyorsun?" dedi. "Söyleyeyim. Dedi ki kızım, ben gidiyorum. Bak yalnız kalıyorsunuz. Kendine dikkat et. Sakın cahillik yapma. Sonra pişman olursun. Daha ortada ciddi bir vaziyet yok, şeytana uyma. Karışmam."

Sonra ilave etti.

"Doğrusu," dedi, "ben anneme kızdım. Ben çocuk muyum?"

"Ben çocuk muyum, ne demek?" dedim. "Böyle şeyleri çocuklar mı yapar?"

"Hayır, tembih etmesi tuhafıma gitti. Ben kendimi bilmez miyim?"

“Saçma söyleme Benan. Sen insan değil misin? Sen de hislerine mağlup olabilirsin.”

Bunu söylerken yanına yaklaştım. Kendisini tecrübe için mahsus anı bir hareketle kollarından yakaladım. Benan birdenbire fırladı.

“Kenan, ne yapıyorsun? Odaya birdenbire biri filan girer. Rezil oluruz, çekil,” dedi ve itmek istedi. Fakat ben oralı olmadım. Beni bu şekilde ikna edemeyeceğini anlayınca yüzümü gözümü öperek “Yapma Kenan, yapma canım, uslu otur,” diye işi tatlılığa bağlamak istiyordu.

Maksadım bir şakadan, bir tecrübeden başka bir şey olmadığı ve olamayacağı için sakinleşmiş göründüm. Onun göz bebekleri büyümüş, heyecanlanmıştı. Göğsü kalkıp iniyor ve “Ah Kenan... Sen çok çapkın bir erkeksin. Senden korkmaya başladım,” diyordu

Sonra odadan dışarı fırladı. Epey bir zaman koridorda dolaştı. Pencerelerden dışarısını seyretti. Nihayet odaya döndü.

“Benim karnım acıktı Kenan. Yemek getirtelim,” dedi.

Bu karnının acıkmış olmasından değil, mevzuu değiştirmek istemesindendi.

“Peki,” dedim.

Zile bastım. Gelen hizmetçiden yemek ve bira getirmesini istedim. Benan buna mani olmak istedi, fakat dinlemedim. Biliyordum ki o da içmek istiyordu. Ama sarhoşken fena bir vaziyete düşmekten korkuyordu.

Getirilen biradan bir bardaktan fazla içmedi.

Biz yemeğimizi bitirmeden annesi de dönmüştü.

İzmir çok sıcaktı. Bu sıcak bana dokunuyordu. Bu yüzden çok istediğimiz halde üç gecedен fazla kalamadık. Ben artık köye dönmek istemiyordum. Fakat Benan’ın ısrarı üzerine yine gitmeye razı oldum. Köyde Benan beni hemen hemen herkese akrabası diye tanıtmıştı. Hakikati yalnız bir kişi, Muallim Latife biliyordu.

Senelerden beri köyde muallimlik yapan Benan’ın birdenbire ortaya benim gibi bir akrabası çıkmış olması ortada ufak ufak dedikoduların dolaşmasına sebep olmaya başlamıştı. Oturdıkları evin alt katını işgal eden ev sahiplerinin nişanlı kızları mütecessis biriydi.

Ara sıra bizi gözetlediğini fark ediyorduk. Benan bilhassa buna çok kızılıyordu.

Bir akşamdı. Mustafa ile İbrahim beni içmeye davet etmişlerdi. Benan bunu duyunca kızdı. Beni bırakmak istemiyordu.

"Buranın adetini bilmezsin," diyordu. "İnsanların garip huyları vardır. Senin bu içmen sen gittikten sonra dedikoduların büyümesine yahut yeni şayialar dolaşmasına sebep olacaktır."

"Ne dedikodusu yapabilirler, pek pek sarhoş derler. Başka?"

"Kenan beni dinle, gitme."

"Müsaade edersen gideyim. Fazla ısrardan tahakküm manası çıkar ki, senin bunu da yapacağını sanmam."

Sustu. Ben onun bu lüzumsuz bulduğum hassasiyetine kızmıştım. Ve evden kızgın ayrıldım. İbrahim'in dükkânı yanındaki aşçı dükkânında epeyce çektik. Toplandık. Tam gideceğimiz sırada yanıma ufak bir çocuk geldi. Beni Benan'ın çağırdığını söyledi.

"Git söyle," dedim. "Şimdi biraz işi varmış de, sonra gelecek."

Çocuklara döndüm.

"Haydi yürüyün çocuklar," dedim, "gidelim."

Arkadaşlarla geç vakte kadar içtik. Kendisine hürmet edilmesi lazım geldiğini hareketleriyle telkin ettiren kara kaşlı, dik bakışlı, Çakıcı Mehmet Efe adıyla anılan birini tanıttılar. Bu iyi bir adamdı. Birbirimizin sohbetinden çok hoşlandık. O günden sonra bu adamı nerede gördümse hürmetle yanına koştum.

Benan benim köylülerle fazla temasını istemiyor, hele kahveye gitmeme hiç tahammül gösteremiyordu. Bir gece gene bir içki âlemine çağırıldı. Benan bırakmak istemedi. Bu yüzden aramızda müthiş bir patırtı koptu. Dinlemeyip gittim.

"Benan'la artık nikâhlanacağız"

Ancak saat on bire yakın döndüm. Odama çıktım. Soyunurken Benan geldi. Bir şey söylemedi. Kederli bir hali vardı. Ona hissettirmeden tetkik ediyordum. Ağlıyordu. Gözleri ıslaktı. Onu bu şekilde görmek fenama gitti. Sebebi bence malûm olmakla beraber "Niçin

ağlıyorsun?” diye sordum. Sert cevap verdi. Tekrar münakaşa başladı. Bir aralık aklımdan giyinip çıkmak, geceyi bir yerde geçirdikten sonra sabahleyin erkenden İzmir’e inmek ve İstanbul’a yollanmak geçti. Sonra düşündüm. Bu iyi bir hareket olmayacak, ikimiz hakkında köyde uyanmaya başlayan dedikodunun ayyuka çıkmasına sebep olacaktı.

Baktım, Benan karyolanın yanına oturdu. Kafamın içinden geçenleri âdeta okumuştı.

“Düşündüğünü yapsaydın, mani olmayacaktım. Fakat sen kapıdan çıkacak, ben de kuyudan içeriye girecektim.”

“Peki, buna sebep ne?”

“Aşıkâr. Hakkımızda söylenenler malûm. Bu hareketinin karşısında benim için yapacak başka bir şey kalmazdı.”

Bunu o kadar kati bir ifade ile söylüyordu ki, yapacağı muhakkaktı, içimde duyduğum acıyı tebessüme çevirmeye çalıştım. Yataкта doğrudum. İki elimle çenesinden tutarak başını kendiminkine yaklaştırdım. Yanağını yanağımın üstüne koydum.

“Benan sen çocuksun,” dedim.

“Hayır çocuk değilim ve bu lafı bir daha tekrar etme kızıyorum.”

Biraz sakinleştiğini ayrılırken gösterdiği hareketten anladım.

Benan Ankara’ya nakli için müracaat etmişti. Köydeki dedikodulara bu yüzden pek ehemmiyet vermiyordu. Fakat benim İstanbul’a dönmeme iki gün kala iş değişti.

Nakli için verdiği istidaya menfi cevap aldı. Bu menfi cevap kendisini müthiş bir düşünceye düşürdü. Uzun uzun teselli etmek mecburiyetinde kaldım. Sözlerim tesirini gösterdi. Sakinleşti. Onu, dedikoduların şerrinden kurtarmam lazım geliyordu. Mustafa’ya daha önceden Benan’la münasebetimizin şeklini anlatmıştım. Ona “Ben,” dedim, “belediyeye gidip nikâh işlerini öğrenmek istiyorum. Benan’la artık nikâhlanacağız. Usul nedir? Nasıl hareket etmem lazımdır? Bunları öğreneceğim.”

“Gidelim,” dedi.

Beraberce gittik, bu hareketim bir an içinde köye yayılacak, Benan’la münasebetimin namuskârane bir şekilde olduğunu anla-

tacak ve ben köyden ayrıldıktan sonra dedikodu yapılamayacak, Benan rahat edecekti.

Belediyeye vardığımız zaman, talihimin yardım ettiğini gördüm. Belediye kâtibi "Gayet kolay," dedi. "Yalnız şimdi bizde evlenme kâğıdı kalmadı. Birkaç gün beklemeniz lazım."

Yüzüm gülmüştü.

"İyi ama," dedim. "Ben iki gün sonra gidiyorum. Ne yapacağız?"

"Başka türlü hareket ederiz o halde. Siz İstanbul'dan bir evlenme beyanamesi alır, imzalar ve nüfus kâğıdınızla bana gönderirsiniz. Ben icap eden yerleri yazar doldururum. Siz de buraya geldiğiniz zaman her şeyi hazır bulmuş olursunuz."

"Pekâlâ, öyle yapalım," diyerek ayrıldık.

Benim belediyeye başvuruşum köye ümit ettiğimi gibi yayılmıştı.

Ertesi sabah Benan, ben ve annesi İzmir'e indik. Onlar beni vapura bindirmek için geliyorlardı.

Saat on ikiye yakın İzmir'deydik. Onlar İzmir'de akrabaları bulduğunu, beraberce gitmemizi kaç defa söylemişler, fakat bir fırsatını bulup yapamamıştık. İzmir'e varır varmaz bu kararımızı yerine getirdik. Beni arabalarına Benan'ın nişanlısı diye tanıttılar. Çok memnun oldular.

Burada bir müddet oturduktan sonra Benan'la çıktık. Birlikte vapura gidecek, bavulumu yerleştirecek ve biraz da gezerek tekrar eve dönecektik. Bu kararla evden ayrıldık.

Benan'la önce otele giderek bavulumu ve onların, İstanbul'a, evime hediye olarak gönderdikleri incir ve üzüm kutularını alıp vapura getirdik. Yerleştirdikten ve yerimi temin ettikten sonra biraz dolaşmak üzere çıktık. Vapurun hareketine vakit vardı: Tam altı saat. Gece saat dokuza kadar dolaşabiliyorduk. Karşıyaka'ya geçtik. Bir pastanenin bahçesinde oturduk. Birkaç saat sonra döndük.

Benan benim tekrar İzmir'e geleceğimden şüpheliydi. Batmak üzere bulunan güneşe baktıktan sonra bunu şu cümlesiyle anlattı.

"Bu güneş yarın yine doğacak ve ben onu göreceğim. Fakat seni bir daha görebilecek miyim, işte bundan emin değilim."

Bunu o kadar hazin söylemişti ki adeta gözlerim yaşardı.

"Bu şüphe niçin?" dedim. "Beni tekrar göreceksin. Hem hiç ayrılmamak, mesut olmak üzere dönmüş bulunacağım."

Tekrar eve döndük. Akşam yemeğini orada yedik. Ben evin be-yiyle biraz da içmiştim. Sarhoştum. Artık vapura gitmek zamanı gelmişti.

Benan benimle vapura gelecekti. Onun dönmesinde arkadaşlık yapması için akrabalarından olan ve kendisine abla diyen bir çocuğu da yanımıza katmak istediler. Buna evin beyi mani oldu.

"Onlar gençtir. Birbirlerinden ayrılacaklar, belki söyleyecekleri bulunur. Onun aralarında kara kedi gibi ne işi var?" dedi.

Benan'la sokağa yalnız çıktık. İleride bir faytona atladık. Kordon'da iskeleye doğru yol aldık, iskeleye geldiğimiz sırada vapur yolcularını almıştı, vinçler kaldırılıyordu. Yolcularını geçirmeye gelenler rıhtımla vapur arasında mekik dokuyorlardı.

Benan büyük bir heyecanla kolundaki saate bakiyordu. Ayrılık saati yaklaşıyordu. Şimdi ikimiz de teessür içindeydik.

"Benan," dedim, "İnşallah imtihanımı muvaffakiyetle verir, dönerim. İmtihanımı veremezsem tabii beni beklemezsin."

Bu cümlem Benan'ı yine müteessir etmişti.

"İmtihanını versen de vermesen de bence ehemmiyet yok. Yeter ki seni bir daha göreyim. Bu bana bütün üzüntülerimi unutturur."

Gözleri dolmuş, kekeleyerek konuşuyordu. Bu sırada kampana çaldı. Elimi sıktı. Ayrıldık. Ben merdivenlerden yukarı bir ok gibi fırladım. Küpeşteye çıktığım sırada vapur halatını alıyor, yavaş yavaş da açılıyordu. Ben sallamak için çıkardığım mendilimi daha açmadan mendil, yavaş yavaş açılıp kapanarak hafifçe sağa sola salınarak Benan'ın ayakları dibine düştü. Onun eğilip almak isterken "Ben saklarım!" dediğini işittim.

"Alma, mendil almak ve saklamak fenadır derler!" diye haykırdım. Benan şaşkın bir halde yerde aldığı mendili denize fırlattı.

Bu sırada vapur vaziyetini değiştirdi. Benan'ı birdenbire gözüm-den kaybettim. Onu görebilecek bir yere gitmem lazımdı. Merdivenlere deli gibi fırladım. Tırmanırken ıslak yerlerde ayağım kaydı, sırtüstü yere yuvarlandım. Sağ bacağım merdivenin keskin, demir

basamağına rastladığı için canım yandı. Fakat ehemmiyet vermeden güverteye koştum. İskele karanlık ve vapur bir hayli uzaklaşmıştı. Benan'ı tekrar görmek kısmet olmadı.

Limandan ayrılınca kadar gözlerim İzmir'in ışıklarında do-laştı. Limandan çıkınca esmeye başlayan müthiş bir rüzgârla üşü-düğümü hissettim. Ağrıyan bacağımı sürükleyerek içeriye girmeye çalıştım.

Bindiğim vapur ara postası olduğu için İstanbul'a ancak hareke-timin ikinci sabahı saat onda yanaştı. Annem Ada'ya kardeşlerimin yanına gitmişti. Telefonla kendisine döndüğümü bildirdim. Hemen geldi.

İkinci günü Benan'a bir mektup yazarak İstanbul'a geldiğimi, vapurda geçirdiğim kazayı yazdım. Yakında imtihana gireceğimi bildirdim.

Birkaç gün sonra da ondan cevap aldım. Bunda, bana çok alış-tığından bahsediyor, beni çok aradığını söylüyor, yattığım odaya girdiği zaman geçen zamanımızı hatırlayarak fena olduğunu bildiri-yordu. Sonra aynen şöyle diyordu.

"Mendilin iskeleye düştüğü zaman onu eğilip aldım. Sen alma!" diye bağırdığın sırada ben de mendilin ayrılık demek olduğunu hatırlamıştım. Mendilini fırlatıp denize attım. Beni burada, bu ıssız yerde oyalayacak, teselli edecek yegâne şey mektuplarındır. Bana sık ve uzun mektuplar gönder. İmtihanda muvaffak olman için sana her dakika dua ediyorum. Fakat bunda kendi menfaatimi gözeterek hareket ettiğimi zannetme. Bu her ikimizin de istikbalini saadetin düşündüğüm içindir."

Benan, bana yazdığı mektuplarda mütemadiyen köyde dediko-du olduğundan bahsediyordu. Verdiğim cevaplarda üzülmemesini istiyordum. Gene bir mektubunu aldım. Bundan sitemlerden sonra gene köy dedikodularına dokunuyordu. Bu vaziyet karşısında dü-şündüm. İstifasını verip İstanbul'a gelmesini, para gönderebileceği-mi yazdım. Onun bunu yapmayacağı muhakkaktı. Nitekim aldığım cevap da bu merkezdeydi.

Benan, evlenebilmemiz için ailemin rızasını almamı istiyordu. Vaziyet tehlikeliydi. Gönderdiğim son mektupta ailemin daha is-

tikbalimi kazanmadan, evlenmeme razı olmadıkları şimdilik ancak nişan yapabileceklerini bildirdim. O bu mektubuma da cevap verdi. Bilhassa bu noktaya temas ederek "Ailenin bu işe birdenbire razı olmayacağını ben sana söylemiştim," diyordu.

Mütemadiyen köy dedikodularının ardı arkası kesilmediği ve beni beklediğini söylemesi beni cidden üzüyor ve hele onun da üzüntüde olmasına çok canım sıkılıyordu.

Bu kıza bir ümit vermiştim, onun namus ve şerefini hiç düşünmeden kirletmiştim. Bunu temizlemem lazım geldiğini anlıyordum. Bunu hayatım pahasına bile olsa yapmalıydım.

Bunu düşündüğüm gün, kararımı yerine getirmek üzere hemen Beyoğlu'na gittim. Bir kuyumcudan iki nişan yüzüğü yaptırđım.

Ertesi günü de, Galata'dan vapura atlayarak İzmir yolunu tuttum. Anneme giderken "Anne," demiştim. "Ben İzmir'e gidiyorum. Artık orada kalacağım, iş buldum. Orada çalışacağım."

İş bulmuş olmam annemin hoşuna gitmişti. Hatta bana kâfi gelecek miktarda para bile vermişti.

İstanbul'a bir daha dönmek niyetinde değildim. Gidecek, nişanlanacak, Benan'ın vaziyetini kurtardıktan sonra da İstanbul'a dönüyorum diye ayrılacak, henüz kararlaştıramadığım bir semte çekilip gidecek, hayatımı orada kazanmaya çalışacaktım.

Benan bir sene sonra köyden ayrılacağı için orada geçireceği bir senesini rahat bitirecek, benden haber almasına imkân olmayacaktı.

İzmir'e pazar günü saat dörtte çıktım. Bavulumu Ragıp Paşa Otel'i'ne bıraktıktan sonra köye gitmek üzere otobüse bindim. Otobüs köy şosesinden içeriye saparken yol boyunca gzmeye çıkan Benan'ın muallim arkadaşı Latife'yi, yanında birkaç genç kızla gördüm. O da beni görmüş ve elini sallamıştı.

Otobüsten inince, kahveden beni gören gençlerden bazıları yanına koşup geldiler. Onlarla selamlaştıktan sonra doğru eve geldim. Kapıyı Benan'ın annesi açtı. Beni birdenbire karşısında görünce şaşırdı ve sevindi. Benan meydanda yoktu.

"Nerede?" diye sorunca bir gün evvel kendisine elbise yaptırmak için İzmir'e indiğini ve bu akşam muhakkak geleceğini söyledi.

“Çünkü yarın dersi var. Muhakkak gelir,” dedi.

Otobüste toz içinde kalmıştım. Temizlenirken kapı çalındı. Bütün bir gürültü ile Latife ve arkadaşları içeriye girdiler.

İçlerinden biri “Ayol enişteyi görmeye geldim,” diye takılıyordu.

Latife bana arkadaşlarını tanıttı. Bunlar Aysel ve Feriha adında iki genç kızdı. Mektepte muallimmişler. İkisi de sıcak kanlıydılar. Bana senelerden beri tarşıyorlarmış gibi muamele ediyorlar, ben de aynı şekilde hareket etmeye çalışıyordum.

Hava karardığı halde Benan’dan hâlâ bir haber yoktu. Köyün iki otobüsü de geldiği halde o görünmemişti. Diğer köy otobüsleriyle geleceğini anladık. Ben yalnızca, kendisini şosede beklemek üzere evden ayrıldım.

Bir saat kadar şosedeki İbrahim Ağa’nın kahvesinde bekledim. Benan gelen bir otobüsten indi. Elinde çantası vardı. Ona doğru yürüdüm. Bana dikkatli dikkatli baktı. Gözlerine inanamıyor olacaktı. Neden sonra “A... A... A...” dedi ve koşarak yaruma geldi. Elimi sıktı.

“Hoş geldin ayol. Nereden çıktın? Ne zaman geldin?”

Ben cevap vermedim. Elinden çantasını aldım. Köye doğru yollandık. O hâlâ habersiz gelişime akıl erdiremiyordu.

“Niçin habersiz geldin? Ben de sana dün mektup yazmıştım,” diyordu.

“Zararı yok,” dedim. “Han kapıcısı saklar.”

“Niye geldin?”

“Seni almaya.”

Takılıyordum. Beraberce eve geldik. Muallim arkadaşlarından Feriha’nın onlarda oturduğunu evvelce söylediği için biliyordum. Bütün arkadaşları orada idiler. Oturup konuştuk. Arkadaşları gittiler. Yemek esnasında nişan yapmaya geldiğimi, hatta yüzükleri bile yaptırıp beraber getirdiğimi söyledim.

O evvela bu işe pek razı olmadı. Ailemin rızası olup olmadığından pek emin görünmüyordu. Mütemediyen bunu öne sürüyor ve “Annenin de bulunması icap etmez miydi?” diyordu.

Nihayet nişan gününü kararlaştırdık. İki gün sonraki gece.

Ben o sabah erkenden İzmir’e inerek nişan şekeri yaptırdım. Likör ve icap eden şeyleri aldım. İstanbul’dan getirdiğim nişan yüzük-

lerinin tarihlerini yazdırdım. Bunları yaptıktan sonra Benanların akrabalarına uğrayarak nişanımıza onları da davet ettim.

Akşam tekrar köye döndüm. O gece aramızda nişana çağrılacak davetliler yüzünden ihtilaf çıktı. Ben köylülerin de davetini istiyordum. Onlar yalnız muallim arkadaşlarıyla İzmir'den gelecek akrabalarının kâfi olduğunu söylüyorlardı. Benim itirazım karşısında köyün tanınmış olanlarını çağırmaya muvafakat ettiler. Fakat yalnız kadınları. Ben yine itiraz ettim. Bunun doğru olmadığını, çağrılacakların kocalarıyla beraber gelmeleri lüzumunu ileriye sürdüm.

“Çağırınız, gelirlerse gelirler, gelmezlerse gelmezler,” dedim.

Nihayet nişan gecesi gelip çattı. Misafirler geldiler. Kadınlar bir tarafa, erkekler bir odaya toplandılar. Yiyip içtik. Yüzükler takılacağı sırada kadınlar tarafına geçtik. Müthiş bir kalabalık vardı. Benan'ın akrabası birkaç söz söyledi. Sonra yüzükler takıldı. Misafirler nişanlıların dans etmesini istediler. Onların bu arzularını da yerine getirdik.

Benan fevkalade memnundu. Belki de hayatının en mesut gecesi bu geceydi. Bunu, beni dışarda karanlıkta yakalayarak yanaklarımdan öpmesinden anlıyordum.

Benan'ın hoşlanmadığı bir şeyi yapmasında içtiği likörlerin de tesiri yok değildi.

Evden, teklifli misafirler çekilip gittikten sonra samimi ahbaplar yalnız kaldık.

Erkek olarak da -ben de erkek sayılırsam- Benan'ın akrabasının kocası kaldı. Benan'ın arkadaşları çok şen ve şakacı kızlardı.

Saat üçe kadar süren coşkun bir eğlenceden sonra yattık. Ertesi sabah İzmir'den gelen misafirleri uğurladık. Benan mektebe gitti. Ben kahveye geldim. Benan'la nişanlandıktan sonra artık hiçbir dedikodudan korkmaksızın serbestçe dolaşmaya başlamıştık. Gezmelelere çıktık. Bir gün fotoğraf makinesiyle mektebe giderek bir sürü fotoğraf çıkardık. Sık sık parka gidiyor ve yalnızca bir kenarda oturarak saatlerce konuşuyorduk.

Ben bu sıralarda gitmek istiyordum. Fakat param kalmamıştı. Anneme mektup yazarak para göndermesini bildirmiş, adres olarak Ragıp Paşa Otel'i ni göstermiştim.

Benan benim parasız olduğumu bildiği için borç vermeyi teklif etti. Bunu kabul etmedim. Fakat ısrarı karşısında ve kırılacağını anlayarak peki dedim. Böylece İstanbul'dan para gelinceye kadar ondan üçer beşer aldığım paraların yekûnu yirmi, yirmi beş lirayı buldu.

Bir cumartesi günü, Benan'la otobüse binerek İzmir'e indik. Maksudımız Benan'a öteberi almak, İzmir'deki akrabalarını ziyaret etmekte.

İzmir'de otobüsten inince önce bir lokantaya girerek karnımızı doyurduk. Çektiğimiz fotoğraf filmlerini ertesi günü almak üzere bir fotoğrafçıya bıraktık. Beraberce bir berbere gittik. Ben saçlarımı kestirtinceye kadar beni bekledi. Sonra istediklerini alarak akrabalarına yollandık. Dolaşmamız akşamı bulmuştu. Sofra hazırlandı, oturduk. Gece, Benan'la sinemaya gitmeyi kararlaştırdık.

Ev sahiplerinin hareketlerinde, bana karşı muamelelerinde bir gayritabiiyet vardı. Bu gözümünden kaçmamıştı. Önce tereddüt ettim, *Acaba bana mı öyle geliyor?* diye düşündüm. Lakin bir aralık dışarıya çıkmam tereddüde yer olmadığını anlattı. İçeriye dönünce Benan'ı da tuhaf bir halde buldum. Bir şeyler olduğu muhakkaktı. Fakat ne?

"Vaziyet artık anlaşıldı"

Ben bu muadeleyi halletmeye çalıştığım sırada, eve bir misafir kadın geldi. Bu kadın da aynı binada oturuyordu ve bu bana katiyen yabancı görünmüyordu. Nereden tanıyorum diye düşünürken kadının "Beni tanımadınız mı Kenan Bey?" diye bir sualiyle karşılaştım.

"Affedersiniz," dedim. "Hatırlayacağım ama."

"Ben Mesut'un annesiyim, şimdi tanındınız mı?"

Evet, tanımıştım. Bu kadın beni çok eskiden, ta Feriköy'den Leyla ile konuştuğum sıralarda tanımıştı. Leylaların ahababı olduğu gibi Hicranla aramda geçen maceradan da haberdardı, Kendi kendime Eyvah, dedim. Şimdi bir rezalet çıkabilir.

Misafir kadın soruyordu.

"Bu hanım neniz?"

Kızara bozara cevap verdim.

“Nişanlım.”

Soğuk soğuk karşıladı.

“Ya... Çok iyi!”

Artık keyfim kaçmıştı. Bu aile benim bir kızdan başka, eğlenceyi, macerayı seven bir kızdan başka bir şey olmadığını biliyordu.

Bir fırsatını bularak ayağa kalktım, gideceğimi söyledim. Rahatsız olduğumu söyledim. Bu vaziyette sinemaya filan gitmek de tabiatıyla suya düşüyordu.

Evde kalmamı ısrar ettiler. Zaten o şekilde hareket etmeyi evvelce de tasarlamış bulunuyorduk. Ben otele gitmekte ısrar gösterdim.

Benan beni apartmanın alt kapısına kadar uğurladı. Annemden henüz cevap alamadığım için parasızdım. Köyden ayrılırken, öteberi almak için Benan'ın bana teslim ettiği paradan ancak üç lira kadar bir şey kalmıştı. Bu parayı kendisine iade etmek istedim. Kabul etmedi.

“Bende beş lira var. Sende kalsın,” dedi. Hiç olmazsa bir lirasını almasını söyledim, ona da razı olmadı. Ertesi sabah saat dokuzda otele gelip beni aramasını kararlaştırdık.

Otele gidip de yatağa girdiğim zaman saat on bir vardı.

Çok heyecanlı olduğum için gece uyuyamadım. Ancak sabaha karşı biraz dalmışım. Erkenden uyandım. Benan büyük bir merakla beklediğim halde bir türlü gelmiyordu. Saatler geçti. Onu söz verdiği saatte otelde bulundurmayan sebebin ne olduğunu anlamakla beraber sözünde durmayacağına pek de ihtimal vermiyordum.

Nihayet öğleden sonra akrabasının kocası çıkageldi. Yüzünden çok sinirli olduğu anlaşılıyordu. Odama girince ilk sözü “Otur bakalım karşıma, seninle biraz görüşeceğiz,” oldu.

Ses çıkarmadım. Sandalyemi çekip oturdum.

“İstanbul'dan,” dedi, “bir tanıdığa hakkında tahkikat yapması için mektup yazmıştım. Cevabını aldım. Maalesef aleyhinde.”

Tepem attı.

“Ahlaksız mı imişim?”

“Bilmem, okuyayım da dinle.”

Elinde sıkı sıkı tuttuğu ve bana göstermediği mektubu okudu. Bunda benim kız olduğum, bundan önce de Hicran adında bir kadını aynı şekilde kandırarak mahkemeye ve gazetelerin diline düş-

tüğüm, söylediği aileye mensup olmadığım gibi hiçbir alakam da bulunmadığı bildiriliyordu.

Mektupta benim o aile ile alakam bulunmadığı iddia edilmesi, bende mektubun uydurma olduğu kanaatini uyandırdı. Yoksa, bu kadar düpedüz yalan olamazdı.

“Yalan!” dedim.

“Hayır.”

“O halde müsaade edin de bu yaveleri yumurtlayanın kim olduğunu öğreneyim.”

“Vaziyet artık anlaşıldı. Bunları neden yaptığını da öğrendik.”

“Neden yapmışım?”

“Onu dolandırmak, parasını yemek için.”

Bu dakikada ne kadar kızdığımı, kendimi nasıl kaybettiğimi tasavvur edemezsiniz. Yerimden bir ok gibi fırladığımı, sonra da durduğumu hatırlıyorum. Ona “Ne?” diye bağırdım. “Parasını yemek için mi?”

Soğukkanlılıkla cevap verdi:

“Evet,” dedi, “baktın genç ve bekâr bir kız. Biraz da parası var. Ümit bu ya, parasını yemek istedin.”

Bu adamla boğuşmaya kuvvetim kâfi gelmeyecekti. Çarnaçar sineye çektim. Yalnız ona yanlış düşündüğünü anlatabilmek için “Yanlış düşünüyorsunuz,” dedim. “Ben kimsenin beş kuruşuna te-nezzül etmem, buna ihtiyacım da yok.”

“Şimdi gelirken müdüriyete uğrayarak vaziyeti anlattım,” dedi. “Senin bir dolandırıcı olduğunu söyledim. Şimdi buraya gelecekler ve seni tutacaklar.”

İşte bu dakikada ağlayan içimde bir gülme belirdi.

“Hayhay,” dedim. “Gelsinler ve gidelim. Ben de size kim olduğumu, dolandırıcı olup olmadığımı ispata bir fırsat bulmuş olurum.”

Bir müddet konuşmadan oturduk. Sonra o “Biz gidelim, gelmediler,” dedi.

“Peki gidelim.”

Çıktık. Ağır ağır yürüyerek polis müdüriyetine kadar geldik. O önde, ben arkada müdüriyet koridoruna daldık. Kapıda duran po-

lislerden birine bir isim söyleyerek gelip gelmediğini sordu. Memur "Bugün pazar, gelmez," diye cevap verdi.

Adam bana döndü.

"Kendisi Karşıyaka'da oturuyor. Telefonla görüştüm, gelecekti. Gel bakalım. Şöyle iskeleye doğru yürüyelim," dedi.

Yürüdük. Onun, soğukkanlılıkla hareketime pek mana veremediğini anlıyordum. Hiçbir şeyden korkmuyor ve çekinmiyordum. Yalnız dolandırıcılıkla itham edilmem canımı sıkıyordu. Bütün arzum, ona kanaatinin yanlışlığını ispat etmekte. Ne yapayım ki yabancı bir muhitteydim ve tanıdığım yoktu. İskele boyunca birkaç defa inip çıktıktan sonra bana "Ben şu kahvede bir parça oturayım vapur gelinciye kadar," dedi. "Sen de otele git, hesabını öde."

"Lüzumu yok," dedim. "Beni tanırılar. Versem de olur, vermem de."

"Haydi, beni dinle, git. Sonra buraya gelir, beni bulursun."

Cevabımı beklemeden yanımdan ayrılarak kahveye girdi. Ben de otele gelerek hesabımı gördükten sonra kahveye gittim.

İçeriye girdim, önünde durdum. Adamın maksadını açıkça anlıyordum. Polise teslim edeceğini söyleyen zatın beni otele göndermesi kaçmama fırsat hazırlaması idi. Fakat ben böyle yapmadım. Benim dönüp geldiğini görünce dışarıya çıktı. Bu sefer yumuşak bir sesle konuşuyordu.

"Evlat," dedi. "Ben düşündüm. Polise gitmek ayıp olacak. Haydi var sen yoluna, ben de yoluma gideyim."

"Hayır," dedim. "İstedığınızı yapın. Çekineceğim ve korkacağım hiçbir şey yok."

O beni dinlemeye bile lüzum görmeden çekilip gitti.

Yataklara düşmüştüm

O günkü üzüntümü ömrüm oldukça unutamayacağım muhakkaktır. Hastalandım ve hatta yatağa yattım. Bakacak kimsem yoktu. Yabancı bir memlekette bir otel odasında beş parasız ve bitkin bir halde hasta kalmanın ne kadar feci olabileceğini takdir güç değildir.

Bir sabahtı. Hâlâ hastaydım. Bir sivil memur gelerek beni polis müfettişliğine götürdü. Orada sorulan suallere cevap verdim. Serbest bırakıldım. Otele dönerek gene yattım. İstanbul'a dönmek istiyordum. Henüz annemden para gelmediği için imkân bulamadım. Otel kâtibinden borç alarak geçiniyordum. Bavulum Benanlarda kalmıştı. Bunu ertesi günü göndermişlerdi. Fakat Benan bavulumu açmış içinden resimleriyle mektuplarını almıştı.

Gene bir sabah hasta yatağımdan kaldırıldım. Polis müdüriyetine götürüldüm. Orada da bazı şeyler sordular. Cevaplarını verdim. Nüfusumu istediler. Yanımda bulunmadığından gösteremedim.

"İstanbul'da, isterseniz getirteyim," dedim.

Lüzum görmediler. Gene serbest bıraktılar. Ben hasta yatarken köyden Mustafa geldi. Köyde hakkımda söylenen tuhaf dedikoduları anlattı. Benan'ın köyde, benim kız olduğumu söylemesine kimse'nin inanmadığını söyledi. Bunlara canım sıkıldı. Kendimi biraz iyice hissettiğim için Mustafa ile köye gittim. Otobüste Benan'ın arkadaşlarından Aysel'le karşılaştık. Bu kız bana karşı çok nazik hareket ediyordu.

"Üzülmeğin Kenan Bey," diyordu. "Her şey düzelir. Benan da çok fena bir halde. O, böyle alıp yürümeseydi iyi olacaktı. Çocukluk etti."

Köyde Mustafa'nın misafiri olmuşum. O gece Benan ve arkadaşları başmuallimin evinde toplandılar. Ben de çağırıldım. Oraya namusuma, şerefime taalluk eden dedikoduları önlemek maksadından başka hiçbir düşünceyle gelmediğimi anlattım. Benan'ın arabası olan zatın bana sürmek istediği lekeyi söyledim. Bunun çok gücüne gittiğini bildirdim ve "Allahaismarladık," diyerek Mustafa ile çıkıp gittim. Hemen ertesi günü dönmek istiyordum. Mustafa ile arkadaşları bırakmadılar. Mustafa benim parasız olduğumu biliyor, sigaramı bile bu iyi kalpli çocuk temin ediyordu.

İkinci günün gecesinde köyün jandarma karakoluna yapılan bir ihbar üzerine davet edildim. Karakol kumandanı bir onbaşıydı. Nüfus kağıdımı sordu. "Yanımda yok," dedim. Yabancı bir yerde nüfus kâğıtsız dolaşanların şüpheli olabileceklerini, beni karakolda

alıkoymak mecburiyetinde bulunduğunu söyledi. Laf anlatmanın imkânsızlığı karşısında boyun eğdim. Ertesi sabah Kemalpaşa kazası jandarma zabıtlığına teslim edildim. Orası da İzmir polis müdürlüğüne gönderdi. Ertesi günü geç vakit müdüriyete geldiğimiz zaman beni kabul etmediler.

Biz alamayız,” dediler. “Bu katil değil. Nüfus kâğıdı yoksa vilayete bildir. Nüfusunun suretini sorarlar, aynı gelirse serbest bırakırlar.”

Vakit geç olmuştu. Tekrar kazaya dönmek için otobüste yer bulamadık. Beni getiren jandarma ile benim otele gittik. Orada kaldık. Ertesi günü da kazaya telefon ettik. Kumandanla görüştük. Kumandan bir jandarma ile İzmir valiliğine bir mektup gönderdi. Bunu baş mektupçuya verdik, o da müdüriyete havale etti Beni müdüriyet ancak o zaman teslim aldı. Adresimi verdim. O gün de günlerden beri sabırsızlıkla beklediğim param gelmişti. Müdüriyet serbest bıraktı.

İzmir’de bu hâdiseyi duyan gazeteciler beni takibe başlamışlardı. Müdüriyette vaziyeti anlatarak o gece kalkan vapurlardan biriyle İstanbul’a hareket etmek istediğimi, beni gazetecilerin elinden kurtarmaları için ricada bulundum. Ricamı kabul ettiler ve vapur hareket edinceye kadar da beni rıhtım merkezinde muhafaza ettirdiler. Hatta vapura kadar da sivil memur gönderdiler.

İstanbul’a geldiğim zaman da gazetecilerle karşılaştım. Artık kaçmaya lüzum görmedim.

Bitirirken...

Bazı gazetelerin Hicran ve sonra da Benan hadiseleri dolayısıyla dedikodulu neşriyatları olmasaydı, hatıralarımı yazmak aklımdan bile geçmeyecekti. Ben bu satırları yazmaya başlarken de söylediğim gibi maksadım sırf o satırları okuyanlara hakikati anlatmaktır.

Hatıralarımı okuyanlar anlamış olacaklardır ki hayatımda itiraf-tan çekineceğim hiçbir macera yoktur. Başımdan geçenleri bütün çıplaklığıyla yazmış, yanlışa ve teville sapmamış bulunduğuma hatıralarımda adı geçenler şahittirler.

Ailemle dargınlığıma sebep, Hicran hadisesi dolayısıyla o zamanki gazetelerde çıkan satırlardır. Aile şerefini kıracak en küçük bir harekette bulunmadığıma göre ailemle de bir gün gelip barışacağım da en küçük bir şüphem yok, çünkü benim alnım açık!

SON

Erkek Elbiseli Kız*

İstanbul Üçüncü Ceza Mahkemesi'nde görülen tehdit davası

İstanbul Üçüncü Ceza Mahkemesi bir tehdit davasını görüyor. Matbuat kanununun 35inci maddesinin D fıkrası, "Muhakemesinin gizli olması kararlaştırılan dava zabıtlarının mahkemenin müsaadesi olmadıkça neşri memnudur," der. Üçüncü Ceza Mahkemesi bu davayı da gizli gördüğü için mahkeme kapısının içinde geçen safhaları bilmiyoruz; zabıtnameleri yazmıyoruz. Kanun, davanın gizli görülmesine karar verildiği zamana kadarki safhalarının yazılmasını yasak etmemiştir.

Davacı Şişli'de oturan Bayan Remziye adında bir genç kadındır; dava edilen de Bayan Melekzat adında başka bir genç kadın.

Dün çok kimseler bu davanın görüleceğini bildikleri için adliye gelmişlerdir, bu arada genç kızlar da çoktu. Koridorlarda meraklılar birbirlerine davacı ile dava edilenin kim olduğunu soruyordu. Dava edilen genç bayanın erkek elbisesiyle gezdiği duyulmuştu. Koridordan geçen bazı genç erkekleri Bayan Melekzat sananlar oldu, fakat Bayan Melekzat ortada gözük müyor du. Saat onda davacı Bayan Remziye mahkemeye geldi, içeriye girdi. Bir aralık genç bir kız, Bayan Melekzat'ın sokakta, adliye binasının karşısında durup beklediğini fısıldadı. Bu haber derhal yayıldı. Meraklılar ve gazete fotoğrafçıları merdivenleri dörder dörder inerek sokağa fırladılar. Yoldan geçen her genci dikkatli dikkatli süzmeye başladılar. Nihayet karşı kaldırımlar üzerinde durup adliye binasına bakmakta olan fötr şapkalı temiz ve kibar kıyafetli bir genç göze çarptı. Bu genç bazı ellerini cebine sokuyor, bazen cebinden çıkardığı bir zinciri sallıyordu.

Fotoğrafçılar işi anladılar, makinelerini çıkarıp erkek elbiseli genç bayanın resmini aldılar. Bayan Melekzat fotoğrafçılara "Resmimi almayın!" demedi, yalnız tayyare piyngosu müdürlüğüne doğru yürüdü. Fotoğrafçılar da arkasından yürüdüler.

* Kurun, 29 Nisan 1935.

Bayan Melekzat, civardaki hanlardan birine girdi, fotoğrafçılar da girdiler. Dışarıya çıktı ve Çiçekpazarı'nın köşesinde durarak poz verdi, resmini aldırdı. Sonra hızlı hızlı yürüyerek Eminönü tramvay durak yerine gitti. İlk gelen tramvaya atladı. Fotoğrafçılar adliyeye döndüler.

Bu sırada davacı Bayan Remziye mahkemeden çıktı. Hızlı hızlı yürüyerek mahkeme kalemine girdi. Oradan çıktıktan sonra adliyenin yan merdivenlerinden inerek sokağa çıktı. Fotoğrafçılar yine sağdan soldan resim alıyorlardı. Bayan Remziye Bahçekapı'ya kadar süratle gittikten sonra orada bir berber dükkânına girdi. Biraz sonra bir otomobil çağırarak bindi ve Şişli'deki apartmanına gitti.

Bir muharririmiz Bayan Remziye ile evinde görüşmüştü. Bayan Remziye mahkemede ne söylemiştir bilmeyiz. Gizli duruşmada olup bitenleri öğrenmek isteğinde de değiliz. Yalnız Bayan Remziye muharririmize, mahkeme dışında dava ile alakadar olmayarak fotoğrafçıların resmini niçin aldıkları hakkında şunları söylemiştir.

"Geçen seneydi. Sokağımızda oturan bir gençle tanıştım. Kısa bir zaman sonra bu gencin annesi bize gelmiş, annemden beni istemiş. Annemle görüştükten sonra bu teklifi kabul ettim. Birkaç ay ailece gidip geldik. Evde kendisini Kenan diye çağırıyorlardı. Benimle konuşurken ceketinin bir düğmesini bile açmadan oturur, öyle konuşurdu. Nişanlandıktan sonra Kenan'ın bir genç erkek değil, bir genç kız olduğunu başkalarından işittim. Bunu kendisine söyledim. Sonra da kendisine bir mektup yazarak ayrıldığımı bildirdim. Bunun üzerine isminin Melekzat olduğunu sonradan öğrendiğim genç kız bana bir mektup yazarak kendisiyle evlenmezsem sonumun felaket olacağını bildirdi. Ben de mahkemeye dava açtım."

Öte yandan, bayan Melekzat'ın da kendisini tanıyanlara Bayan Remziye ile sadece arkadaş olarak tanıştığını ve kendisini tehdit etmediğini söylediği rivayet edilmektedir.

Erkek kılığında dolaşan kızın ölüm tehdidi!*

Gazetecilerle davacı arasında bir kovalamaca

Erkek elbisesiyle dolaşan Fahriye isminde bir kızın komşularından Ayşe'yi ölümle tehdit ettiği ve bundan dolayı Ayşe tarafından bir dava açıldığı yazılmıştı. Fahriye'nin dün üçüncü cezada duruşması yapılacaktı. Bunu haber alan birçok kimse-ler, erkenden adliye koridorlarını doldurmuşlardı. Bütün göz-ler Fahriye'yi arıyordu. Fakat Fahriye gelmemişti. Gelen davacı Ayşe idi.

Biraz sonra mübaşirin sesi duyuldu.

"Fahriye... Namudüğer Kenan!"

Suçlunun gelmediği anlaşılnca Ayşe mahkeme salonuna çağırıldı ve duruşma gizli olarak yapıldı. Düinkü celsede, Ayşe'nin annesi ve diğer birkaç şahit dinlenildiler. Muhakeme bittikten sonra gazeteciler ve gazete fotoğrafçılarıyla davacı Ayşe arasında heyecanlı bir takip başladı. Ayşe'nin buraya gelinceye kadar muhtelif pozda fotoğrafları alındı. Evine kadar otomobille kendisini takip eden gazetecilere Bayan Ayşe nihayet şu birkaç sözü söylemeye razı oldu.

"Fahriye beni ölümle tehdit ettiği için mahkemeye verdim. Kendisi, oturduğum apartmanın karşısında otururdu. Tanışalı bir sene oluyor. Ben kendisini erkek biliyordum. Adı Kenan'dı. Tamamıyla erkek gibi konuşuyordu. Kız olduğundan hiç şüphelenmedim. Annemden beni istemişler, razı oldular. Nişanlandık. Sonradan tahkikat yaptım. Erkek olmadığını anladım. Nişanı bozdum, beni tehdide kalkıştı. Ben de aleyhine dava açtım."

---

* *Tan*, 29 Nisan 1935.

Nişanlı Kızlar Dövüştüler*

Dün zabıta istihbarat kısmından gazetelere verilen bir rapor şöyle yazılmıştı.

“Pangaltı’da Baruthane Caddesi’nde 17 numaralı apartman-da oturan Bayan Melekzat Pangaltı polis marketine müracaat ederek Feriköy’de Türk Yeni Sokak’ta Şık Apartmanı’nda oturan Bayan Remziye tarafından kendisine dayak atıldığını iddia et-miş ve tahkikata başlanmıştır.

Bu raporu okuyunca, hâdisе kahramanlarının birbirlerine ni-şanlı olduklarını ve birbirleriyle davası olan iki bayan olduğunu anladık. Bir arkadaşımızı hâdiseyi kendi ağızlarından dinlemek üzere dün akşam geç vakit evlerine gönderdik.

Arkadaşımız önce Bayan Ayşe ismiyle anılan Bayan Rem-ziye’nin evine gitmiştir.

Bayan Remziye, apartmanının ismine kendisi de uygun ola-rak, fevkalade şık denecek bir derecede giyinmiş, apartmanın kapısına attığı iskemlede annesi ile beraber oturup sokaktan geçenleri seyrediyordu. Bayan Remziye yazıcımızı karşısında görünce “O efendim... Yine ne haber? Yoksa fevkalade bir şey mi oldu? Neye buraya kadar zahmet edip geldiniz?” demiştir.

Yazıcımız zabıta raporunu kendilerine okumuş ve bu hâdisе hakkında malûmat istemiştir.

Fakat Bayan Remziye cevaben:

“Vallahi benim hiç böyle bir kavgadan haberim yok. Hem efendim benim böyle Bay Kenan’ın yani Bayan Melekzat’ın de-diği gibi dayak atacak bir kadın olmadığım zannedersem yü-zümden de bellidir. Bu dayak hadisesini ilk defa sizden duyuyorum. Herhalde Bay Kenan’ı ziyaret ederek nasıl dayak attığımı ondan dinleyip bana da söylerseniz çok memnun olurum. Öyle zannediyorum ki, Bay Kenan yani bayan Melekzat bütün yap-tıklarını örtbas etmek için ne uyduracağını şaşırdı. Bu sefer de

---

* Zaman, 27 Mayıs 1935.

bu dayak hadisesini ileri sürerek beni kabahatli çıkarmak istiyor. Geçen gün bir akşam gazetesinin ve sizin de ondan naklen yazdığınız yazılara da şaşıtm. Ben size o gün bu dertli başıma gelenleri anlatayım da siz de şaşın.

Ben artık sokağa yalnız çıkamaz bir vaziyete geldim. Çünkü herkesten korkuyorum. Onun için daima kapıcımızla beraber dışarı çıkıyorum. O gün de tesadüfen kapıcısız dışarı çıkmıştım. Terziye uğradım, terziden çıktıktan sonra tam apartmanın sokağına saparken birdenbire yanında bir çocukla Bayan Melekzat'a tesadüf ettim ve benimle konuşmak istedi.

Ben de birdenbire önüme çıktığı için şaşkınlıkla durdum. İşte o sırada resmimi aldılar ve barıştılar diye gazeteye bastılar. Ah bu sizin elinizden çıktıklarım. Halbuki hiç de barışmış değiliz."

Bundan sonra yazıcımız Bayan Remziye'nin biraz ilerisinde oturan Bayan Melekzat'ın apartmanına gitmiştir. Yazıcımız apartmanını ararken pencereden oldukça kalınca bir ses kendisine neresini aradığını sormuştur. Yazıcımız bu sesin penceredeki sahibini görünce derhal kendisini tanımış ve Bayan Melekzat'la konuşmaya başlamıştır.

Bayan Melekzat ve erkek ismiyle Bayan Kenan pencerenin önüne pijamasıyla oturmuş, saçlarını da bir erkek gibi arkasına muntazam taramış olduğu halde etrafa mütecessis nazarlarla bakıyordu.

Yazıcımız Bayan Melekzat'a "Bayan Melekzat, sizinle biraz konuşmak istiyorum," deyince Melekzat hiddetle "Bayan da kim?" cevabını vermiştir.

Bunun üzerine yazıcımız Bayan Melekzat'a kendisinin hoşuna giden erkek ismi ile, yani Bay Kenan diye hitap etmiş ve konuşmaya başlamıştır. Bay Kenan demiştir ki:

"Efendim ben kimse ile kavgaya etmedim ve kimseden dayak yemedim. Dayak yemeyi doğrusu kendime yakıştırmam. Herhalde zabıta raporunda bir yanlışlık olacak. Belki isim müşabeheti vardır."

Bunun üzerine yazıcımız böyle bir isim müşâbeheti olamayacağını ve zabıtada kendisinin ifadesi olduğunu söylemişse de Bay Kenan hepsini inkâr ile karşılaşmış ve böyle bir kavga olmadığını, Bayan Remziye ile aralarının gayet iyi olduğunu söylemiştir.

Halbuki bizim aldığımız malûmata göre dün böyle bir dayak hadisesi olmuştur.

Bayan Remziye ile Bayan Melekzat, Kurtuluş Caddesi'nden beraber giderlerken birdenbire Bayan Remziye fena halde kızmış ve Bayan Melekzat'a birkaç tokat vurmuştur. İki kız birbirine girmiş ve bunun üzerine etraftan birçok kimseler bu dayak hadisesini görünce iki kavgacıların başına toplanmışlar ve bunları ayırmışlardır.

Bunun üzerine zabıta memurları da mahalli hadiseye gelmişler ve biri erkek kıyafetin de olan iki bayanı polis merkezine getirerek ifadelerini almışlardır. Polis merkezinde Bayan Melekzat, Bayan Remziye'den şikâyetçi olduğunu ve dayak yediğini söylemiş şahit göstereceğini ilave etmiştir.

Erkek Kılıklı Kız Şimdi de Bir Dayak Hâdisesi Ortaya Atıldı*

Genç bir kadınla nişanlanan ve en sonunda mahkemeye düşen erkek kılıklı kızın macerasını bütün okuyucularımız bilirler. Bugünkü polis raporlarına bakılırsa yine buna ait bir 'dövülme ve şikâyet' haberi görülür.

Bu rapora nazaran Melekzat dün başvurduğu Pangaltı merkezine şikâyetinde bulunmuş, Türkbeyi Sokağı'nda Şık apartmanında 1 sayılı dairede oturan Remziye tarafından dövüldüğünü iddia etmiştir. Polis de şikâyetçinin ifadesini tutarak emniyet direktörlüğüne bildirmiştir.

---

* Tan, 27 Mayıs 1935.

İşin iç yüzünü anlamak üzere geç vakit görüşen bir yazıcımıza Remziye şunları söylemiştir.

"Hakkımda böyle bir şikâyet olduğunu şimdi duydum. Çünkü merkezden beni ne çağırdılar ne de sorguya çektiler. Zaten bunun bir yalan olduğu meydanda. Ben hak yerine baş vurduğumdan beri Melekzat'ı ne gördüm ne de konuştum. Ha evet, bir gazetede çıkan haberleri söyleyeceksiniz. Güya bir yandan mahkememiz görülürken bir yanda da biz beraberce geziyor, eğleniyormuşuz. Değil mi? Bütün bunların hepsi düzme şeyler. Sizi temin ederim ki, hepsi yalan.

Onun maksadının ne olduğunu anlamıyor musunuz? Güya beni zorluyor, zorla bu davadan vazgeçirmeye çalışıyor. Bakın bana hâlâ gönderdiği mektuplar var. Hep aldıklarımı mahkemeye veriyorum. Elimde şimdi birkaç tane daha oldu. Onları da vereceğim.

Ben böyle yaptıkça o kızıyor. Böyle şeyler icat ediyor. Hani geçenlerde yine yapmadım mıydı? Bir gazete yazıcısına baklayı ağzından çıkarıp da 'Ben evli bir kadınla nasıl nişanlanabilirim?' demiş. Acaba bunu daha önceden bilmiyor muymuş? Ben karşılık vermesini bilmez değilim. Değilim ama... Bu yazıları tekzip etmek istemiyorum, bu bile fena geliyor. Varsın yazsınlar. Böyle düzme şeylere de kızacak değilim ya. Okuyup gülmekten başka ne yapılır bunlara?

İşte bakın bugün de bu dayak yalanını çıkardı. Ne demeli, ne yapmalı bilmem ki! Fakat size tekrar söylüyorum. ben Melekzat'ı gördüğüm yerlerden kaçıyorum. Nerede kaldı ki, konuşacak, beraber gezeceğim. Yahut da onunla kavga edeceğim. Hem ben külhanbeyi miyim, ki şurada burada adam dövüyor mu? Son sözüm şudur: Allah kuru iftiralardan saklasın; başka ne diyeyim?"

Erkek Elbisesiyle Gezen Kızın Davası*

Erkek kıyafetinde gezen Melekzat tarafından Remziye aleyhine açılan tehdit mektubu göndermek davasına ait duruşmaya İstanbul Üçüncü Ceza Mahkemesi'nde dün sabah celse-i hafi ile devam edilmiştir.

Bu davadan ayrı olarak geçenlerde her ikisi arasında yeni bir dava ortaya çıkmıştı. Melekzat dövmek ve sövmek iddiasıyla Remziye aleyhine müddeiumumiliğe bir istida vermişti. Dün Melekzat müddeiumumiliğe müracaat ederek davadan feragat ettiğini bildirmiştir.

Erkek Kıyafetli Genç Kız**

Kendisine Kenan adını veren bu kız nişanlısı olan kızı tehditle suçludur.

Geçen gün, İstanbul sokaklarında Amerikan rejisörlerini kıskandıracak heyecanlı bir takip sahnesi oldu.

Adliye binasının merdivenlerinden başlayarak Bahçekapı'da biten bu kısa takip, ne bir hırsız, ne de bir caniyi kovalamak için yapılmıyordu.

Kaçan, gayet zarif giyinmiş, güzel, sevimli bir bayandı.

Onu kovalayanlar da, belli başlı gazetelerin muharrir ve fotoğrafçılarından başkaları değildi.

Bu takip kim için ve niçin yapılıyordu? Kaçan neden kaçıyor, kovalayanlar neden kovalıyorlardı?

Kısaca anlatalım: O gün, saat 10'da Üçüncü Ceza Mahkemesi'nde alaka uyandırıcı bir davaya bakılmıştı. Davanın davacısı da, suçlusu da birer genç kızdılar. Yalnız şu farkla ki bu genç kızlardan biri erkek kıyafetiyle dolaşıyor ve kendisine Kenan adını veriyordu. Dava, bir tehdit davasıydı.

* *Haber*, 3 Temmuz 1935.

** *Hafta*, 22 Temmuz 1935.

Ayşe, şöyle bir iddiada bulunuyordu.

"Apartmanımın karşısındaki apartmanda oturan bir delikanlı bana kendisini erkek olarak tanıttı. Annesini görücüliğe gönderdi. Evden razı oldular. Nişanlandık. Arası çok geçmeden, onun da benim gibi kız olduğumu öğrendim. Müthiş bir sükütu hayale uğramıştım. Derhal nişanı bozdum. Fakat adının Kenan olduğunu söyleyen Fahriye, benim peşimi bırakmadı. Nereye gittimse arkamdan geliyordu. En sonunda beni tehdide kalkıştı. Bir de mektup yazıp gönderdi. Ben de aleyhinde dava açtım."

Delikanlı!

O gün, Üçüncü Ceza Mahkemesi'nde işte bu davaya gizli olarak bakılmıştı.

Davacı Ayşe henüz merdivenlerin son basamağındaydı. Fotoğrafçılar birden etrafını aldılar.

Bu arada bütün gözler, başka bir noktaya ilişti.

Büyük adliye kapısının önünde, ellerini cebine sokmuş bir delikanlı, aşağı yukarı dolaşıyordu.

Tarif ettikleri kıyafete uygun bir kıyafeti vardı. Bir fotoğrafçı "Tamam! Odur. Ta kendisi!" diye haykırdı.

Kalabalık, bu haykırış üzerine ikiye ayrıldı. Bir kısmı Ayşe'nin, bir kısmı da bu erkek kıyafetli Fahriye'nin ardı sıra yürümeye başladılar.

Ayşe, arada bir küçük çantasını yüzüne kapayarak resminin ancak bu suretle alınmasına müsaade edebileceğini anlatmak istiyordu ve Bahçekapı kavsini dönünce, hemen oracıkta bir berber dükkânına kendini attı.

Kalabalık bunun üzerine biraz gevşer gibi olmuştu. Fakat meraklılar gene oradan ayrılmadılar. Berber dükkânına girerek vakitsiz tıraş olmayı göze aldırانlar bile oldu.

Ayşe biraz sonra bir otomobil istetti. Fakat fotoğrafçılardan birinin şoför yerinde oturduğunu görünce vazgeçti.

Nihayet içinde yabancı olmadığını iyice tahkik ettikten sonra başka bir otomobile atlayarak evine gitti. Fakat gazeteciler genç kızın peşini bırakmadılar.

Evinde, kendisinden bir mülâkat istediler. Ayşe, nihayet in-safa geldi. Meslekleri uğruna bu kadar fedakârlık eden gazeteci-leri boş çevirmedi.

Bir sene aldanış

İşte anlattıkları:

“Fahriye’yi ben Kenan olarak tanıdım. Erkekten hiç farkı yoktu. Giyinişi, söz söyleyişi, hep erkekçe idi. Nitekim birçokları da benim gibi ona aldanmışlar. Kendisi, benim apartman komşumdu. Bir sene evvel tanıştık. Kız olması ihtimalini aklıma bile getirmiyordum.

Benimle evlenmek istediğini söylüyordu. Ben de buna inan-mıştım. Nihayet nişanlandık. Fakat nişanlandıktan sonra erkek olmadığını tahkikat yaparak öğrendim. Tabii derhal nişanı boz-dum.

O, buna razı olmadı. Gezdiğim yerlerde, arkam sıra dolaşa-rak beni tehdide başladı. Ben de bildiğiniz gibi mahkemeye mü-racaat ettim.”

Kenan adı altında yaşayan genç kızın da asıl adını biliyoruz. Fakat burada yazmayı doğru bulmadık.

Erkek Kılığı ile Gezen Kız Gene Sahnede!*

Bayan Remziye, Adnan ismini takınan Melekzat’ın kendisini ölümle tehdit ettiğini bildirdi. Melekzat hâdiseyi inkâr ediyor ve “Ben bir borcun ödenmesini istedim, başka bir şey yapmadım,” diyor.

Okuyucularımız hatırlarlar, geçen sene İstanbul matbuatını çok dedikodulu bir dava işgal etmişti.

Hâdisе şu idi:

Kurtuluş’ta oturan Melekzat ismindeki genç bir kadın, erkek elbiseleri giyerek gene o civarda oturan Remziye ile arkadaş ol-

* *Son Posta*, 13 Eylül 1936.

muş, bu arkadaşlık uzun müddet devam ettikten sonra Remziye bir gün Melekzat'a darılmış, Melekzat bu dargınlığa tahammül edememiş ve Remziye'yi sokakta ölümle tehdit etmiş.

O zamanlar Üçüncü Ceza Mahkemesi'nde hafi olarak rüyet edilen bu dava neticesinde Melekzat üç gün hapse mahkûm olmuştu.

Aynı vaka tekrar ediyor!

Remziye artık Kurtuluş'ta oturmamaktadır. Geçen hâdiselerden sonra evini değiştirerek Maçka'da Mehmet Ali Bey Apartmanı'na nakletmiştir.

Remziye geçen sene ortalığı birbirine veren dedikodudan sonra Melekzat ile tekrar barışmış ve son vakaya kadar da arkadaşlıkları hiçbir arızaya uğramadan devam edip gitmiştir.

Beni ölümle tehdit etti!

Dün akşam Remziye saat dokuz raddelerinde telaş içinde Maçka karakoluna müracaat ederek şu şikâyetle bulunmuştur.

"Melekzat, sen başka erkeklerle konuşuyorsun! Bu hareketinden vazgeçmezsen seni öldüreceğim diye beni tehdit etti. Kendisini kefalete raptetmenizi isterim."

Bu sözler üzerine zabıt tutulmuş ve bir müddet sonra da Adnan namı müstearını taşıyan Melekzat karakola getirilmiştir.

Melekzat inkâr ediyor!

Melekzat tehdidi inkâr etmiş ve aralarında kıskançlığı tevlit edecek birisinin de mevcut olmadığını söylemiştir.

Hâdisе Melekzat'a nazaran şu şekilde cereyan etmiştir:

Remziye geçen vakadan sonra parasız kalmış ve Melekzat'tan borç para istemiştir. Melekzat da bankadaki 250 lirasını çıkarak Remziye'ye vermiş, fakat aradan zaman geçtiği halde Remziye parayı iade etmemiş.

Melekzat karakolda "Ben bu parayı istedim, o kızdı, şimdi onun için bana bu iftirayı attı!" demiştir.

Tahkikatı mahallinde yapan bir muharririmiz Remziye'nin evine gitmiştir. Remziye muharririmize mahcubiyetle "Ben bir şey söyleyemeyeceğim, işte bir şeydir başıma geldi, ne yapalım, çekeceğiz!" demiştir.

Diğer taraftan Melekzat'ın evine giden arkadaşımız kendisini evde bulamamıştır. Beyazıt tarafında bir yere misafir gittiği kendisine söylenmiştir. Ortada bir şikâyet mevcut olduğundan mesele mahkemeye intikal edecek ve işin mahiyeti yakında anlaşılabacaktır.

Erkekleşen kızla görüştük*

"Doğuşta kızım. Fakat hissen erkeğim.

Nişanlımı çok seviyorum," diyor

Kemalpaşa'nın Armutlu köyünde başlayan, İstanbul'da Periyi Apartmanı'nda olgunlaşan şu Bayan Melek Şaziye veya Bay Kenan macerası dün yepyeni ve meraklı bir safhaya dahil olmuştur. Bir la garson tavrıyla, cüretkâr bir delikanlı rolü oynayan Bay Kenan, dün sabah saat dokuzda bir jandarma memurunun refakatinde İzmir'e getirilerek zabıtaya teslim edilmiştir.

Bir muharrir arkadaşımız dün akşama kadar bir gölge gibi bu cüretkâr nişan kahramanının peşi sıra dolaşarak kendisiyle konuşmaya muvaffak olmuş ve şayanı hayret cüreti hakkında yeni bazı notlar tespit etmiştir.

Kenan kimdir?

Kenan yahut Bayan Melek ilk defa 21 ağustos tarihinde nişanlısı Bayan Kezban'la birlikte İzmir'e geliyor ve Kemeraltı'ndaki otellerden birine yerleşiyor. Mahcup bir delikanlı tavrıyla konuşan ve fazlaca konuşunca yüzü kızaran bu modern delikanlı otelde, nişanlısından başka konuşmak isteyenlerle fazlaca konuşmaya razı olmuyor. Bir hafta kadar bu otelde kaldık-

---

* *Yeni Asır*, 4 Kasım 1937.

tan sonra Armutlu'ya gidiyor. Orada iki gün misafiretten sonra İstanbul'a dönüyor.

İkinci gelişi

Onun ikinci gelişi 11 eylül tarihindedir. Fuar günlerinde oteller dolu olduğu için ilk müracaat ettiği Kemeraltı Oteli'nde yer bulamıyor. Kendisine Gaffarzade Oteli'ne müracaatı tavsiye ediliyor. Bay Kenan filhakika bu otelde yer buluyor ve iki gece kalıyor. Bu ikinci gelişinde yalnızdı. Yanında nişanlısı yoktu.

Son Gelişi

Kenan'ın Kemeraltı'ndaki otele üçüncü gelişi gayet entere-sandır. Bu defa da yalnızdır. Fakat otel kâtibi Kenan'dan nüfus veya hüviyet tezkeresi göstermesini isteyince Kenan telaş ediyor. Ceplerini, sonra eşyalarını arıyor.

"Eyvah," diyor. "İstanbul'dan gelirken almaya unutmuşum."

Zeki bir delikanlı olan otel kâtibi, delikanlıyı bu defa göz hapsi altında bulunduruyor. Çünkü onun tavrından, yürüyüşünden, sesinden şüphe etmiş bulunuyordu.

Aşk Mektupları

Bay Kenan otel kâtibiyle arkadaşlığını ilerletiyor. Kendisine gayet kibar ve asil bir aileye mensup olduğunu söylüyor, otel kâtibinin de nişan merasimine gelmesini istiyor.

Bu sözler otel kâtibinin merakını daha ziyade tahrik ederek kızın şüpheli tavırlarına daha geniş surette mana vermeğe sevk etmiştir. Genç kız geceleri erkek elbisesini arkasından çıkardıktan sonra pijamasını giyiyor ve agrafla taa... boğazına kadar kitliyordu. Gece yatağına gireceği sırada elektriği söndürüyor ve karanlıkta uyuyordu.

Bazı geceler de otel kâtibinden temin ettiği kâğıt ve zarfları karalıyor, Armutlu'daki nişanlısına ve İstanbul'daki ailesine mektuplar gönderiyordu. Aşk mektupları hararetle bir lisanla yazılıyordu. Bir mektubunda aşağıdaki satırlara rastlamak mümkün olmuştur.

“Şekerim, artık her şey bitti. Bizi bekleyen mesut günlere yakında kavuşacağız. Ben evlenmekten fazla bir şey beklemiyorum. Seninle bir arada olduktan sonra dünyanın öbür ucuna kadar giderim.”

Bu satırları yazan âşık, mektubuna damlayan mürekkep lekesini beğenmemiş olacak ki, mektubu yırtmış, parçalarını bir köşeye atmıştır.

Zabıtaya Haber

Onun Kemeraltı’ndaki otele son gelişi 24-31 ilkteşrin tarihine rastlar. Otel kâtibi, hüviyet varakasını ibraz etmeyen bu erkek-kız’ı zabıtaya haber vermiş ve kanuni vazifesini tamamlamıştır.

Polis memurlarından biri otele gelerek kız daireye davet etmiş, bu arada otel kâtibinin kız olması mümkün olduğu hakkındaki şüphesini de tahkik etmiştir. Fakat uzayan tahkikat sonunda, erkek elbisesi giyen, kravat bağlayan ve erkek gibi tıraş olan bu delikanlının kız olduğu hakkındaki şüphelerin yersiz olması icap ettiği neticesine varılmıştır.

Karakoldan Dönünce

Bay Kenan karakoldan dönüyor. Otel kâtibini gördüğü zaman “Siz zabıtaya verdiğiniz karneye nüfus tezkerem bulunmadığını kaydetmişsiniz. Karakolda ifademi aldılar ve serbest bıraktılar,” demiştir.

Dün Gelen Mektup

Dün sabah Kemeraltı’ndaki otele, genç kızın adresine şöyle bir mektup gelmiştir.

Bay Kenan Çinili,
Kemeraltı, ... Oteli, İzmir

Gönderen: Pangaltı. Zafer Sokağı, Periy Apartmanı, Bayan Samiye...

Genç kız mektubu açıyor. Zarfın içinden çıkan mektupla sekiz lirayı alıyor. Mektubun muhteviyatı bittabii bizce meçhuldür.

Bayan Kezban'ın Durumu

Kenan hakkında Kemalpaşa'da yapılan tahkikatın enteresan safhaları vardır. Meğer bu Bay Kenan parasız ve belki de fakir bir kız yahut erkekmiş. Tahkikata göre Bayan Kezban'dan 200 lira kadar ödünç almış. Parası olunca bunu ödeyecekmış.

İş meydana çıkınca, nişan bozulunca zabıta Bayan Kezban'dan davacı olup olmadığını sormuştur. Bayan Kezban şu cevabı vermiştir.

“Olan oldu, İşi uzatmaya lüzum görmüyorum. Kendisinden şahsen davacı değilim.”

Kenan Neler Söylüyor

Çok zeki bir delikanlı olan Kenan muharririmizi görünce “Rica ederim, benimle meşgul olmayınız. Bir iştir oldu. Gazetelerde başkalarının macerasını okumak hoşuma gider ama kendi maceramı uzatmamanızı rica ederim. Gazeteleri okumasını seversim. Nasıl siz benim maceramı mühim bir şey mi sanıyorsunuz?”

“Hayır, bilâkis pek tabii bir hâdise olarak kabul ederiz.”

“Herkes böyle telakki etmiyor. Hele Armutlu'da görenler, yüzüme yiyecek gibi bakıyorlardı. Ayol, ben de bir insan değil miyim? Benim de bir kalbim yok mu? Elbette severim. Nişanlımı hakikaten seviyorum.”

“Fakat sizin sevginiz, herkesin sevgi olarak tanıdığı şeyden biraz farklı galiba. Siz bir kız olduğunuz halde bir başka kıızı sevebiliyorsunuz.”

“Neden hayret ediyorsunuz? Ben ilk tahsilimi de orta tahsilimi de lise tahsilimi de erkek elbisesi altında yaptım. Hem mektep arkadaşlarım benim bir kız olacağımı hatırlarına getirmediler,”

“Şimdi kız olduğunuzu itiraf ediyorsunuz şu halde.”

“Ne yalan söyleyeyim... Elbette kıyım. Ama hissen kıy olmayı kabul edemem. Ben İstanbul'da hukuka devam ediyordum. Hâlâ da kaydım vardır. Sıhhatim müsaade etmediği için seyahate çıktım. İzmir'e geldim, Armutlu'ya geldim ve nişanlandım.”

“Şimdi ne yapacaksınız?”

Arkasındaki yeşil erkek elbisesinin yakasını incecik parmaklarıyla düzelten Bayan Melek – Bay Kenan, iki elini yanaklarına çaprazlayarak cevap verdi.

“Bu kadarsene erkek olarak yaşamaya alıştıktan sonra tekrar kız olmak bana zor gelecek. Nihayet hissen kız olmaktan ziyade bir erkeğim. Bu kadar erkek arkadaşım var. Ruhen o kadar erkekleştim ki, kızlığa döndükten sonra mesut olacağımı sanmıyorum.”

“Askerliğinizi yaptığınızı Kemalpaşa’da söylemişsiniz?”

“Hayır, askerliğimi yaptığımı söylemedim. Orada bana sorular. Askerliğimin tecile tabi tutulduğunu söyledim. Kabul etseler ve erkeklığe kabul edileceğimi temin etseler derhal askerlik yaparım.”

“Bayan Kezban’la nasıl tanıştınız?”

“Vallahi kardeşçiğim bu uzun sürer. Sizi kırmak istemedim ama şimdi ifade vereceğim. Bana güvenmediniz ya... Kırılmayın bana rica ederim.”

“Estağfurullah.”

Kenan Vapurda

Zabıtada dün sorgusu yapılan Bay Kenan, hüviyetinin mahallen tahkiki için dün gece saat 20’de hareket eden Anafarta vapuruyla İstanbul’a hareket etmiştir. Beraberinde bir de polis memuru vardır. Bay Kenan dün akşam saat 18’de otele giderek hesabını kesmiş ve otel kâtibine veda etmiştir.

Erkek Kıyafetli Bayan Melekzat Anlatıyor*

İstanbul’un meşhur ‘La garsonne’u dün İzmir’den İstanbul’a geldi. Onu birkaç sene evvel dillere dolanan, sokaklara dökülen çok garip, belki de gülünç macerasıyla, İstanbul’un her köşesi ta-

* Tan, 6 Kasım 1937.

nımış, ne olduğunu öğrenmişti. Hatta onu dünya gazetelerinde de resimleriyle macerasının hikyeleriyle görmüştük

Bir genç kız... Fakat erkek rolü oynayan çok meraklı. Hatta kız adı olan Melekzat'ı beğenmediğı için kendisine erkek adı takmış: Kenan.

İşte bu 'kız-erkek' son birkaç gün içinde İzmir'de de bir komedyanın 'kız-erkek' rolünü oynadı, foyası çabuk meydana çıktığı için orada dikiş tutturamadı ve dn buraya geldi.

Sirkeci Rıhtımı'nda on kadar gazeteci arkadaş hep Anafarta Vapuru'nu bekliyoruz. Meşhur La Garsonne geliyor diye... Vapur, tarifesi olan tam saat 8.30'da Sirkeci Rıhtımı'na arkasını vererek yanaştı. Oldukça şiddetli bir yağmur yağıyordu. Bu maceraperest, bundan evvelki macerasında gazetecilere bir hayli eziyet etmiş ve mşklatla resim aldır mıştı. Bu sefer yağmura rağmen ne pahasına olursa olsun onu elden kaçırmamaya karar verdik. Evvela bazı arkadaşlar vapura gittiler. Ben ve birkaç arkadaşım rıhtımda beklemeyi tercih ettik.

Belki kıyafet değıştirerek sıvışabilir diye korkuyorduk. Gözümüzü dört atık. Sandallarla vapurdan çıkanları adamakıllı gözden geçiriyorduk. Hemen bir saat kadar böylece bekledik. Vapurdaki arkadaşlarımız da ara sıra geminin arkasına gelerek içeride bulamadıklarını söylüyorlardı. Acaba katı mı diye merak içindeyken Foto Cemal onu elinden sımsıkı yakalamış olduğı halde Anafarta Vapuru'nun arka tarafında göründü. Bizi ağırdı. Hemen sandalla vapura geçtik. O, geminin vinç makinesinin altında siper al mış, biraz telaşlı ve mütebessim bir tavırla bizi samimi şekilde karşıladı.

şık bir erkek elbisesi içinde

zerinde iyi bir terzi tarafından dikil miş koyu nefti renkte şık bir erkek elbisesi vardı. Gmleğı, kravatı ve hatta çorapları da elbisesinin rengine eşti. Başında koyu lacivert bir şapka, ayağında da yepyeni kırmızı renkte bir iskarpin vardı.

Hemen sordum.

"Nasıl oldu bu macera? Ne olur, bizi fazla üzmeden şöyle etraflıca anlatıverin."

Ellerini arkasına bağladı. Ve demirlere yaslandıktan sonra gülerek tabii bir kadın sesiyle söze başladı.

"Ah, siz gazeteciler, ne mübalağacı insanlarsınız. Ben İzmir'de kimseyle nişanlanmadım. Onu oradaki meslektaşlarınız uydurmuşlar. Ben İzmir'e büyük panayırı görmek için gitmiştim. Sonra orada uzaktan akrabam olan, Kemalpaşa kazasında öğretmen Kezban'ın evine gittim. Konya Kız Muallim Mektebi'nden mezun hocadır. Zayıf, sarışın ve güzelce bir kızıydı o... Akraba olduğumuz için arkadaşlığımız da hayli eskidir. Sonra Kezban, benim bundan evvelki maceramı, aslımı ve kız olduğumu bilir. Zaten bundan evvelki maceranın kahramanı olan bayanın da arkadaşısıdır. Biz her üçümüz de Kurtuluş'ta, Tepeüstü'nde yan yana evlerde komşu otururduk. Bu itibarla benim onunla nişanlanmam ve sevişmem mevzuu bahis olamaz.

O böyle karışıklığa aldanır mı hiç? Şayialar benim nüfus tezkeremin yanımda olmamasından çıktı. Köyde, jandarmalar bana nüfus tezkeremi sordular, gösteremedim. Sonra beni tanıyanlar oldu. Ve bu şekilde hakiki hüviyetim meydana çıktı.

İşte Kız-Erkek

Biraz yürüdü. Bir şey söylemiyordu.

Ben yine sormaya başladım.

"Peki, bundan evvelki maceranızdan bahsettiniz. O zaman hakikaten bir bayanla nişanlandınız ve evlenmek istediniz. Siz bir kızsınız. Bir kadınla nasıl evlenecektiniz?"

Gülümsemeye başladı.

"Canım," dedi, "siz işin hakikatini bilmiyor gibi konuşuyorsunuz. Ben çok küçüklüğümden beri erkeklığe özenirim. Çocukluğumdan beri kız elbisesi hiç giymedim. Erkek olmak çok ho-

şuma gidiyor. Fakat Allah beni yanlış yaratmış. Hani kabil olsa akla gelmeyecek fedakârlıklara katlanarak erkek olurum. Hem çok rica ederim, siz niçin benimle bu kadar çok alakadar oluyorsunuz. Sanki İstanbul'da benden başka erkek kıyafetinde gezen kadın yok mu? Ben size haber vereyim. Bir tane Ortaköy'de var. Hem o oldukça güzel bir kız. Bir tane de Sultanahmet'te. Ne olur biraz da onların maceralarını öğrenip yazsanıza."

Hep birlikte vapurdan çıktık. O evine gitmek üzere bize veda ettikten sonra bir taksiye atlayarak Sirkeci'den uzaklaştı.

R. S.

Erkek Kıyafetinde Dolaşan Genç Kız*

Erkek elbisesi giyen Melekzat isminde bir kızın İzmir'in Torbalı civarında Kezban isminde bir kızla nişanlandığını, kızın evinden 200 lira aldıktan sonra seviştiği gençle İzmir'de kaldığı (...) Otelinde gencin evvelce İstanbul'da bir muallime ile sevişip nişanlanan Melekzat, namı diğeri Kenan olduğunun anlaşarak keyfiyetin zabıtaya aksettiğini yazmıştık.

Kenan yahut asıl ismi ile Melekzat İzmir zabıtasınca serbest bırakılmış, dün Anafarta vapuruyla şehrimize gelmiştir.

Muharririmiz Bay Yekta Ragıp Önen, dün sabah Melekzat ile görüşmüştür. Sözü arkadaşımıza bırakıyoruz:

*

Anafarta vapuru limanın kesif sisleri arasından görününce Sirkeci Rıhtımı üzerinde bir harekettir baş gösterdi.

Anasını, babasını, sevgilisini istikbal edecekler arasındayım. Ben de iki sene evvel macerası dillere destan olan Melekzat ismindeki genç kıızı bekliyordum. Benim gibi okuyucular da hatırlarlar ki, Şişli'de oturan bu genç kız küçük yaştan beri erkek elbisesi giydiğini söylemişti. Komşularından bir kadınla sevişmiş, aşk maceraları geçirmiş, nişanlanmış, fakat kendisinin kız olduğu anlaşılınca bu macera yarıda kalmıştı.

* Kurun, 6 Kasım 1937.

İş mahkemeye aksetmiş, günlerce Melekzat yahut erkek kıyafetine göre aldığı ismi ile Bay Kenan ile görüşmek için peşinden koşmuş ve güç halle resmini alıp konuşabilmiştik.

Aynı kızın İzmir'e kadar gidip bir aşk macerası daha geçirmesi hakikaten çok enteresandı. Kendisi belki otelde tanınmasa idi evlenip balayı seyahatine çıkacaktı?

Vapur kış taraftan Sirkeci Rıhtımı'na yanaşınca bir sandalla vapura geçtim. Tıklım tıklım dolu vapurda Melekzat'ı arıyordum. Yok, yok...

Artık ümidimi kesmiş, iskele merdiveni başında beklemeye karar vermiştim. Foto Cemal'in beni çağırdığını işittim. Sesin geldiği taraf vapurun üst güvertesinde, arka tarafta. Oraya gince siper bir yerde evvelce tanıştığım Melekzat'ı sinmiş buldum. Yavaşça şöyle dedi.

"Rica ederim. Ortalığı telaşa vermeyiniz. Resminizi çekin. Sual sorun. Cevap vereceğim."

Hayret! İki sene evvel köşe bucak gazetecilerden kaçan Melekzat şimdi ne kadar sakın ve munisti. Arkasında nefti bir elbise, aynı renkte kravat ve gömlek var. Başında koyu lacivert bir şapka. Ayağında gıcır gıcır sarı iskarpinler. Ne kadar şık giymiş bir genç.

Resim çekildikten sonra kendisiyle şöyle konuştum.

"Bayan! Bu seferki maceranızı anlatın bakalım."

Taaccüple gözlerini açıp cevap verdi.

"Ne macerası! Ben macera falan geçirmedim."

"O halde İzmir'e ne için gittiniz?"

"İzmir Fuarı'nı çok merak etmiştim. Atladım vapura, ertesi günü İzmir'e vardım. Bir gece otelde kaldıktan sonra uzaktan akrabam olan Kezban'a misafir olmaya karar verdim. Kemalpaşa'da oturuyordu. Oraya gittim. Bu zamana kadar da oturdum."

"Bu kızla sevişip İzmir'e kaçtınız, otelde tanınunca zabıta tarafından hakkınızda takibat yapıldığı yazıldı. Bunlara ne dersiniz?"

"Zabıta tarafından sorgu yapıldı. Fakat bunun sebebi, nüfus kâğıdımın üzerimde olmayışıdır. Sorguya da birisinin ihbarı sebep olduğu muhakkaktır. Nüfus kâğıdımı isterlerse İstanbul'dan getirebileceğimi söyledim. Şüpheli bir hareketim, bir suçum yoktu. Serbest bırakıldım."

"Kezban'ın 200 lirasını aldığınız şekilde bir şayiadan bahsediliyor."

"Böyle bir şey yoktur vallahi! Hem benim ailem zarurette olan bir aile değildir ki paraya ihtiyacım olsun."

"Kezban nasıl bir kızdır?"

"Uzunca boylu, sarışın, narin yapılıdır."

"Onunla maceranız yok mu?"

"Kezban, Konya Kız Muallim Mektebi'nden mezundur, ötekinin (Yani ilk göz ağrısını kastediyor) arkadaşıdır ve aynı sene mektepten mezun olmuştur. Bir hayli müddet İstanbul'da bize komşu olarak oturdu. Sık sık konuşuyordum. Tabii uzaktan akrabada da olunca ahbablığımız daha sıkı idi."

"Nişanlandığınız ısrarla söyleniyor."

"Böyle bir şey de yok. Yalandır billahi. Nasıl olur canım... Hem ben size bir şey söyleyeyim mi; neden benimle bu kadar alakadar oluyorsunuz? İstanbul'da, Sultanahmet'te ve Ortaköy'de de erkek elbisesi ile gezen genç kızlar var. Biraz da onları bulup görüşünüz. Maceralarını yazın da okuyalım."

"Erkek kıyafetinden hoşlanarak böyle gezdiğinizize göre kadının isminizden hoşlanıyor musunuz?"

"Ben zaten Melekzat ismini kullanmıyordum ki. Kenan adını kullanırım daima."

"Hiç kadın elbisesi giydiniz mi?"

"Şimdiye kadar nasip olmadı. Bundan sonra da giymeyeceğim."

"Peki, Bay Kenan! Evlenmeye niyetiniz yok mu?"

"Bilmiyorum."

"Böyle bir şeye karar verirseniz kadını mı, erkeği mi tercih edeceksiniz?"

"Bilmiyorum."

"Tutacağınız meslek hakkında bir kararınız var mı?"

"Yok henüz! Çünkü zayıf bünyeliyim. Mamafih lise mezunuyum. Bir iş bulacağım her halde."

"Eski maceranıza ait dava ne oldu?"

"Ne olacak? Sükût etti. Artık ona ait bir şey sormayın!"

Vapur boşalmıştı iyice. Elinde ufak bir bavulu bile olmayan Bay Kenan ile hafif çiseleyen yağmur altında vapurdan çıktım.

O, bir taksiye atladı. İçeri girer girmez, şapkasını çıkarıp bir erkekten hiçbir farkı olmayacak tarzda kesilmiş saçlarını yandan ve üstten düzeltti. Otomobil uzaklaştı.

Yekta Ragıp Önen

Bayan Melekzat Tehdit Edilmiş*

Pangaltı'da, Zafer Sokağı'nda Firuzan Apartmanı'nda oturan Bayan Melekzat, diğer ismiyle bay Kenan iki gün evvel zabıtaya müracaat etmiş ve imzasız bir mektupla tehdit olunduğunu iddia eylemişti.

Alakadarlar tarafından bu mektup üzerinde icab eden tetkikat yapılmış ve mektup mealinin tehdit mahiyetinde olmadığı tespit edilmiştir.

Mamafih, imzasız mektubu yollayanın hüviyetinin tayinine uğraşmaktadır.

Erkek-Kız Birkaç Günden Beri Yine Ortada Yok!**

Erkek elbisesi ile gezen Melekzat üç günden beri ortada yoktur. Bu kızın imzasız bir tehdit mektubu aldığını, bunda meçhul âşığı tarafından verildiği randevuya gelmediği takdirde zora baş vurmak, hatta kaçırmakla korkutulduğunu yazmıştk.

* Akşam, 13 Kasım 1937.

** Kurun, 14 Kasım 1937.

Melekzat mektubu alınca telaşa düşüp Pangaltı polis karakoluna gitmiş, bir tehdit mektubu aldığını söylemişti.

Zabıta bunun fena bir şaka olması ihtimalini düşünmekle beraber tahkikata da başlamıştı.

Dün öğrendiğimize göre, Melekzat mektubu aldıktan bir gün sonra ortadan kaybolmuştur. Melekzat'ın nerede olduğunu öğrenmek üzere Pangaltı'daki evine giden bir muharririmiz kız-erkeğin üç dört günden beri görünmediğini ve merakta olduklarını söylemişlerdir.

Bu esrarlı kayboluş, kız-erkeğin aldığı mektup üzerine bir yere saklandığı veya yeni bir maceraya atılmak üzere yine İstanbul'dan uzaklaştığı yolunda tefsir ve mütalaalara yol açmıştır.

Tehdit Mektubundan Sonra Erkek-Kız Çıkageldi*

Evvelki gün, Melekzat'ın ortadan kaybolduğunu yazmıştık. Bu haberi okuyan kız-erkek Melekzat dün matbaamıza gelmiş ve gaybubetinin iç yüzünü anlatmıştır. Bir haftadır etrafta dönen garip şayialar, rivayetler ve bunlara istinaden yapılan neşriyattan sonra onun birdenbire ortaya çıkışı, itiraf etmeliyiz ki, bizi de şaşırttı.

Bay Kenan – yahut Bayan Melekzat'ın bir hafta önce meçhul bir erkekten tehdit mektubu aldığını hatırlatmaya lüzum var mı?

Adı kız kaçırma maceralarına karışan kız-erkeğin bu defa hakiki bir erkek tarafından tehdit edildiğini, diğer arkadaşlarımız gibi biz de yazmış Melekzat'ın zabıtaya müracaatını, polisin tahkikata giriştiğini ve soruşturma devam ederken onun birdenbire ortadan kaybolduğunu anlatmıştık.

Bu ani kayboluşa türlü türlü mana verenler olmuştu. Bazıları, genç kız-erkeğin hakikaten kaçırılması ihtimaliyle endişeye düşmüşler, bazıları onun yeni bir maceraya atılmış, yahut da hakiki erkeğin tehdidinden ürkerek bir tarafa sinmiş olmasını muhtemel görmüşlerdi.

* Kurun, 16 Kasım 1937.

Kendisinden öğreniyoruz ki, Bay Kenan kaçırılmış değildir. Yeni bir maceraya da atılmamıştır. Sadece tehditten korkmuş, ve kısa bir müddet için İstanbul'dan uzaklaşmıştır.

Sırtında aynı nefti kostüm ve gri pardösü... Hareketlerinde aynı genç erkek çevikliği... Kendisine sorduk.

"Bay Kenan'a hoş geldin diyebilir miyiz?"

"Teşekkür ederim. İstanbul'a daha beş on dakika evvel ayak basmış bulunuyorum. Güç bir yolculuk yaptım! Tasavvur edin: Yalova'dan buraya kadar, küçücük bir motorla geliyorum. Hava müthiş berbat! Sallandık ve ıslandık. Yolda dünkü gazetenizi okudum. Benden bahseden bir yazınız vardı. Kaçırıldığımdan bahsediyordunuz."

"Yüzünüzde ve kılığınızda zorla kaçırılmış bir insan hali olmadığına göre, yeni bir macera peşindeydiniz mutlak."

Dudaklarını kıvrarak başını silkeledi.

"Hayır, hayır. Size açıkça söylemekten niçin çekineyim? Korktum da kaçtım."

Ve anlatıyor.

"Bir hafta önce eve döndüğüm zaman hizmetçi elime bir mektup tutuşturdu. Açıktan karnım ötüyordu. Sofraya çöktüm ve mektubu yemek yerken okumaya niyetlendim. İlk satırlar beni güldürdü. Mektup 'Bay Kenan'a' değil de 'Bayan Melekzat'a' hitap ediyor. İlk satırları ile bu bir 'ilanı aşk' mektubuydu. Meçhul âşığım, tam benim tipte kadınlardan hoşlanırmış. Erkekçe bakışlarım ve jestlerim kendisini hayran ediyormuş. Benimle tanışmaya karar vermiş. Randevu yerini ve saatini de tayin etmiş.

Buraya kadar hepsi iyi. Meçhul bir âşık tarafından beklenilmek, itiraf ederim ki, kadınlık gururumu okşamadı değil. Fakat gözlerim son satırlara gelince lokmalar boğazımdan geçmedi. Aman Allahım... Sunturlu bir belaya çatıyordum. Âşık tehdit ediyordu. Tam saatinde randevusuna gitmezsem zora başvuracağını yazıyordu. Yani beni kaçıracaktı.

Beni ayıplamayınız. Rica ederim... Erkek kılığına değil, insan aslan postuna bürünse, bir tehdit mektubu karşısında ür-

permekten kendini alamaz. Sözü uzatmayayım. Annemle beraber karakolun yolunu tuttuk. Pangaltı karakolu işe lazım gelen ehemmiyeti verdi. Mektup tetkik olundu. Kimden şüphelendiğim soruldu. O dakika öyle heyecanlıydım ki, kimsenin günahına giremedim. Polise hiçbir isim veremedim.

O geceyi nasıl geçirdiğimi bir ben bilirim.

Sabah olur olmaz sokağa fırladım. Takip olunuyormuşum gibi dakikada bir arkama dönüp bakıyordum. Köşe başlarında korkumdan sapır sapır titriyordum. Ha şimdi üzerime hücum edecekler, ha şimdi baskına uğrayacağım diye yürek çarpıntıları içinde bunalıyordum.

Nihayet baktım olacak gibi değil. Ertesi sabah, atladım Akay Vapuru'na. Ver elini Yalova... Bir otobüs beni çarçabucak Bursa'ya ulaştırdı. Ve işte ancak orada rahat bir nefes alabildim.

İzmir otelinde beni kimse tanıyamadı. Otelci, 'Melekzat' yazılı nüfus cüzdanımı tetkik bile etmedi. Otelin Yeşil Bursa'yı doya doya ve huzuru kalple seyredeceğim güzel bir odasında günlerimi geçirdim.

Şimdi artık daha az korkuyorum. Heyecanlarım yatışmış bulunuyor. Daha makul düşünebiliyor ve uyanık İstanbul polisinin gözü önünde beni hiçbir zorbanın kaçıramayacağına kani buluyorum."

Melekzat'ın anlattıkları burada bitiyor. Öteden beriden konuşuyoruz.

"Gazetecilik, muharrirlik beni çocukluğumdan beri cezbeder," diyor.

"Bu hevesinizi tatmin fırsatı vardır."

"Nasıl?"

"Maceralarınızı yazarsınız."

Ellerini ovuşturuyor.

"Maceralarım... Oh, hakikaten güzel bir fikir. Onları yazmakla maceralarımı bir defa daha yaşamış olurum. Başımdan tatlı ve acı, öyle vakalar geçti ki...

Bir gün... hiç unutmam, ücra bir Anadolu kasabasının küçük bir otelinde, koskoca bir erkekle yapayalnız kaldım. Ne korkunç bir geceydi o! Oda arkadaşım ifrit gibi bir herifti. Tam gecenin yarısında üzerime saldırdı. Erkek elbisesi altında saklı kadınlığının ortaya çıkması endişesiyle titredim. Ve..."

"Bağırdınız, değil mi? İmdat istediniz değil mi?"

"Heyecanlanmayın gazeteci dostlarım. Bilakis... Ne bağırdım, ne çağırdım. Pantolonumun cebindeki küçük tabancamı çıkardım. Herifin göğsüne..."

"Vurdunuz mu?"

"Çok sabırsızsiniz... Onu öldürerek başımı derde sokacak kadar budala mıydım? İfrit erkek, namluyu göğsüne dayar dayamaz yelkenleri suya indirdi."

*

Okuyucularımıza haber verelim ki, Bayan Melekzat hatıralarını *Haber'e* yazmayı vaat etmiş ve yazı odamızın bir köşesinde, maceralarını tespate başlamıştır.

Bayan Bay*

Eskiden 'Hamfendi' diye bir tabir vardı. Bunu şimdiki lisana çevirecek olsak, 'Bayan Bay' demek lazım gelir. 'Bayan' kadını ifade eder, 'Bay' ise erkek lakabıdır. Kadın vücudu üzerine erkek elbisesi giyerek hem 'Bayan' hem de 'Bay' manzarasını birden gösterebilen Melekzat, 'Bayan bay' tabirine en uygun şahsiyet değil midir ?

Fakat 'Hamfendi' dediğimiz zaman, bu hitabımızdan onun cinsiyetine nasıl bir halel gelmezse, 'Bayan bay' demekle de bir değişiklik olamayacağı tabiidir. Bırakın ki Melekzat, kendisinin değişmiş olduğunu farz edenlere bile kızıyor. Onların bu yanlış hükümlerinden müteessirdir. Kadınlığını feda etmiş sananlara, hakiki hislerini anlatamamış olmaktan ıstırap duyuyor.

---

* *Yedigün*, 17 Kasım 1937.

Erkek kıyafeti ve Kenan adıyla dolaşan genç kızdan bahseden İstanbul ve İzmir gazeteleri, onu basit ve nihayet dedikodulu bir merak mevzuu olarak gösterdiler. Bu genç kızın niçin bu garip külfet altında yaşadığını can noktasından araştıran olmadı. Onun bu erkek kılığı ve bu uçsuz bucaksız neşriyat dalgaları içinde heba olan kadınlığını, hakiki hislerini düşünen bulunmadı. Melekzat'ın, muhakkak ki, itiraf edecek bir hakikati vardı. Fakat bunu gelişi güzel bir gazeteci tecessüsüyle bulup çıkarmak mümkün olamıyordu. Nitekim olamadı.

Erkek kıyafetindeki kızı, gürültülü ve sathi bir soruşturma sağanağına tutmaktan ziyade, beşeri kaynaklardan uzanan ılık bir sempati ışığı altında ve hüviyetine sinerek mütalaa etmek lazımdı. Daima tahlili mahiyette isabetli yazılar neşretmekte olan *Yedigün* için, Melekzat'la bu bakımdan konuştum.

Erkek-kız diye anılan Melekzat, erkekliği yalnız kıyafetinde ve ahlaki ananesinde temsil edebiliyor.

"Bu kadar zamandır erkek elbisesi giymekte devam edebildimse, buna, erkekliğin şerefini korumakla muvaffak oldum," diyor. "Erkekliğin şerefini" sözünü sarf ederken, biz erkeklerin gündelik hayat içinde düşündüğünden de daha ulvi bir recüliyet tasarlıyor. Dürüst, hiç kimseyi asla aldatmayan, daima ağır başlı ve cesur bir erkek... Fakat heyhat! Erkekliğin bu mazbut faziletini bütün usulünce yaşamasına rağmen, içerisinde hapsolan kadının şikâyetini bir dakika bile dindirememiştir. Yirmi altı sene süren bu mahpusiyet, acaba yakında sona erecek mi?

Çocukluğundan başlayarak erkek elbisesiyle gezdirilen Melekzat'a yaşını sorduğum zaman, hiç çekinmeden söyledi: 26... İşte yine bir erkek dosdoğruluğu! (Hiçbir kadın yaşını söyler mi? Fakat erkek-kızı bedbaht eden noktaya asıl bu rakamdan varacağız.) Melekzat dedi ki:

"Yirmi altı yaş benim için korkunç bir yaş değil. Fakat erkek elbisesi içindeki hayatım daha ne kadar sürecek? Ben, birbirini takip eden seneler önünde, istikbalimin mahvolduğunu hissediyorum."

"Pekâlâ, bu kıyafeti neden çıkarmıyorsunuz?"

"Seveceğim ve evlenebileceğim erkeği bulduğum zaman derhal çıkaracağım ve kadınlığa döneceğim. Hem bunu belki çok yakında İstanbul, İzmir veya Ankara'da değil, memleketin bambaşka bir köşesinde yaptığımı işiteceksiniz. Ben de her kadın gibi bir aile hayatı kurmak istemez miyim? En büyük tesellim, henüz genç olmamdır. Erkeklerin hoşuna gitmeyecek bir tip olmadığımı sanıyorum. İnce ve uzun yapıyım. Saçlarım kendiliğinden ondüle... Yüzüme bakılamayacak bir çirkin değilim."

"Sizinle evlenmek isteyen olmuştur herhalde. Neden evlenmediniz?"

"Son defa otuz, otuz beş yaşlarında kadar bir genç çıkmıştı. Evlendikten sonra birlikte Avrupa'ya gidecektik. Hali vakti yerinde idi. Her cihetçe mesut olabilirdim. Fakat bu genç adam evlendikten sonra da erkek elbisesiyle dolaşmamı istiyordu. Halbuki ben terk ettiğim hayata hasretim. Evlenirsem, hakiki bir kadın olmak isterim. Orijinalite veya merak vesilesiyle değil. O zaman zarif ve güzel kadın elbiselerine dönerim. Bazen düşünüyorum da o elbisenin bana yakışacağını tahmin ediyorum. Ancak bu kadar seneden beri erkek elbisesi içinde erkek çalımını yürümenin verdiği geniş hareketleri ve konuşma esnasında sözlerimi bazen keskin el işaretleriyle takviye etmek itiyadımı kısmam ve yavaş yavaş bırakmam icap edecek. Kadın kıyafetine dönmekten kâr edeceğimi de sanıyorum. Zira erkek elbiseleri kadınlarınkine nispetle çok pahalı."

"Öyle ama kadınların birkaç kat üst üste elbise yaptırması ve daima değişen modaya uymaya çalışması aynı hesabı tutmuyor mu? Her ne ise... Sizin, kendi başınıza kurduğunuz bugünkü yaşayış ananesiyle hem erkekler hem de pek tabii olarak kadınlar hakkında derin fikirleriniz, anlayışlarınız olacak. Evvela şunu söyler misiniz? Erkekler hakkında edindiğiniz kanaatler, evlenmenizi geciktirmeye sebep oldu mu?"

"Umumiyet itibarıyla hayattan bedbirim. Fakat ben ümidimi kırmak istemiyorum. Kadınlar ve erkekler hakkında edindiğim

fikirler başka başkadır. Fakat bazen neticede her ikisi de birleşiyorlar. Öyle erkekler var ki, vahşilikleriyle beni cidden yırtıyorlar, Düşündüklerime o kadar yabancı, aykırı ve havai şeyler ki... Kadınları dinlediğim zaman, onları da daima elbiseden, modadan, tuvaletten bahseder buluyorum."

"Size gayet hayati bir sual soracağım. Biz erkekler, bazı kadınlarda muvaffak oluyoruz, bazıları da bizi mağlûp ediyor. Onların elinde oyuncağa dönüyoruz. Bunun sebebini bir kadın olarak anlatır mısınız? Kadınlar erkeklerde neyi ararlar?"

Erkek-kız burada, gayri ihtiyari göğüs geçirdi. Bildiği ve anlatmak istediği esrarın, insan hayatı karşısında bedbinleşenlere hak verdirecek kadar kuvvetli olmasından âdetâ sıkılıyormuş gibi nevmî bir sesle şunları söyledi.

"Şunu daima hatırlınızda tutunuz ki, kadın, kendi hâkimiyetine girmiş erkeği, yani kılıbığı asla sevmez. Kadın, her ne bahasına olursa olsun, kendini her vakit erkekten zayıf, küçük fakat aşağı değil... Sözüme dikkat ediniz... Ve erkeğin manevi himayesine muhtaç olarak görmek ister. Erkeği kuvvetli görmekten hoşlanır. Onun asabiyetini uyandırmak veya tesadüfen kıskançlık hislerini tahrik etmek yolunda her ne yapmış olursanız olunuz, daima inkâr ediniz. Asla itiraf etmeyiniz. İtiraf ettiğiniz gün, kadını kaybedersiniz. Kadın, doğruluktan ziyade yalandan hoşlanır. Kadın karşısında erkek saftır. Geniş ve rahim düşüncelidir. Kadınsa şeytanidir, yalnız bir şey düşünür."

"Ya para?"

"Para yalnız aşağı ruhlı kadınların peşinde koştuğu şeydir."

"Kadınların erkeklere ihanet etmelerini nasıl izah edersiniz?"

"Bunun da iki ciheti vardır. Kadın iki sebepten ihanet eder. Ya zayıftır, yani kuvvetli, mukavim yaradılıştâ bir kadın değildir, kolay mağlûp olur. Yahut her ne sebeptense mutat hayat ona bıkkınlık verir. Başkasına atılır. Ve bu hal bir defa oldu mu, artık zincirleme gider."

"Sizce hangi yaşta ve tipte erkek mesut eder?"

"Bence evlenilecek erkek otuzdan yukarı olmalıdır. Otuz yaşına varmamış olan gençleri daha yetiştirmeye muhtaç, toy telakki ederim. Evlenecek erkekle kadın arasında on yaş kadar fark olabilir. Bu fark olabilmelidir ki, birinin manevi tekâmülü, ötekini idare edebilecek dereceyi bulmuş olsun. Maddeten, erkeğin kadınlardan daha geç yıprandığını hepiniz bilirsiniz. Erkekten güzellik, kadın için birinci derecede gelen bir şey değildir. Nice ipek gibi kadınlar var ki, güzellikleri itibarıyla pek methedilecek tipte olmayan erkeklerle evlidirler ve onların yanından bir dakika ayrılmak istemezler. Bunlar sizi hayrete düşürmüyor mu? Eğer kadın hakkında söylediklerimi bir revü halinde hayalinizden geçirip biraz da kendi tecrübenizin neticelerini ilave ederseniz, ortadaki ahengin veya ahenksizliğin sebebini anlarsınız."

"Sizin erkek kıyafetinde gezebilmenizi kıskanan kadınlar oluyor mu?"

"Evet. Hatta kolayca giyinip soyunmama varıncaya kadar gıpta ile bahsediyorlar. 'Ne iyi,' diyorlar. 'Sabahleyin pantolonunu, ceketini çekiverdin mi, bir de kravatını takıp haydi sokağa çıkabilirsin. Halbuki biz...' Beni kıskanan kadınlar, bu sözlerinde biraz haklıdır. Kadın elbisesi, hiç giymedim ama herhalde erkeğinkinden daha teferruatlı olacak. Kadın elbisesini acele bir işe giderken giymek ve kadın tuvaletini yapmak biraz üzücüdür. Üzücüdür ama... (Melekzat bu lahzada, yol bileti elinde bulunduğ u halde bir türlü gidemediğ i bir memleketin daüssılasını çekiyormuş gibi sessiz bir hüzünle mırıldandı) Keşke üzülssem."

İstanbul'un erkek kıyafetindeki kızı Bayan Melekzat, yakında bir kitap yazmaya, erkek kıyafetinde yirmi alt ı yıllık hayatının bütün hatıralarını, hisleri ve hakikatleri ile anlatmaya hazırlanıyor. Kendisi, devamlı surette not almış. Bu suretle yığınlarca defteri birikmiş olduğunu söylüyor. Yazacağı kitabın ne kadar meraklı olacağını tahmin edebiliriz.

Belki de bu kitap, iki zıddı nefsinde cemetmiş görünmekten yorulan Bayan Melekzat'ın Bay Kenan'a bir ayrılış armağanı olacaktır.

Hikmet Münir

1 Numaralı Erkek Kız, 2 Numaralı Erkek Kızı Tanıtıyor*

Erkek elbisesi giymek gibi bence masum bir heves yüzünden elde etmiş olduğum –beklemediğim ve istemediğim– ‘Erkek-Kız’ şöhretinden galiba kurtulmak üzereyim. Çünkü İstanbul’da ‘Erkek-Kız’lık bakımından artık yalnız değilim. Yeni erkek kız sayesinde artık ben belki unutulacak ve üç sene evveline kadar olduğu gibi kimsenin nazarı dikkatini celp etmeyen bir kimse olmak bahtiyarlığını elde edeceğim. Bu yazıyı işte onun için yazıyor ve bir başkasını ortaya atarak kendimi hiç hoşuma gitmeyen bu şöhret sahnesinden çekmek emelini takip ediyorum.

Birkaç sene evvel işitmişim ki Ortaköy civarında da bir genç kız benim gibi delikanlı kılığıyla gezmeyi, bir genç kız kıyafetiyle arzı endam etmeyi tercih ediyormuş. Bununla tanışmak o zaman aklıma bile gelmemişti. Ne diye tanışmak isteyecektim? Onun benim nazarımda hiçbir fevkaladelîği olamazdı; başkaları için belki...

Birkaç ay evvel İzmir’den dönüşümde gazetecilerin muhasarasına uğrayınca bunu hatırlayıp bir aralık söylemişim.

“Canım efendim, benimle ne diye bu kadar meşgul oluyorsunuz? Erkek elbisesi giymek bu kadar fevkalade bir şey mi? Hem benim gibi daha başkaları da var. Biraz da onlarla alakadar olsanız. Mesela Ortaköy’de bir ‘Erkek-Kız’ daha varmış, hem de güzelmiş.”

O zaman gazetecilerden bazıları bununla alakadar olmuşlar, fakat adresini bilmediğim için benden fazla ipucu alamamışlardı. Birkaç gazetecinin bu ‘İki numaralı Erkek-Kız’la mülakat yapmak arzusunda olduğunu biliyordum. Aradan bu kadar zaman geçtiği halde hiçbirinin onu bulamadığını hatırlayınca geçen gün bende de bir gazetecilik damarı tutuverdi. Hatıratım dolayısıyla aralarında çok bulduğum için midir bilmem, onla-

* *Haber*, 31 Ocak 1938.

rın istedikleri halde yapamadıkları bu mülâkatı kendim tecrübe ötmek istedim.

*

İlk bakışta çok mahcup ve çekingen olduğu hissini veren sarışın ve yakışıklı bir delikanlı. Kesik kesik ve asabi bir tonla konuşuyor. Sesi buluş çağına girmek üzere bulunan bir erkek çocuğun sesi. Çok temiz giyinmiş. Gri pardösü, golf pantolon giyiyor. Spor biçimi gömleğinin açık ve geniş yakasından gerda-nının pembe cildi görünüyor. Güzel bir delikanlı, fakat daha tam erkek telakki edilemez.

Ortaköy'de bir kıraathanede karşı karşıya oturuyoruz. Benimle tanışmayı çok istermiş. Fakat birkaç defa beni aradığı halde bulamamış. O beni, ben onu, birbirimize belli etmemeye çalışarak mütecessis gözlerle süzüyoruz.

Sorulacak sual bulmakta güçlük çekmem mevzuubahis değil, çünkü üç senedir gazetecilerin bizzat bana sormuş olduklarını ona tekrar etmem kâfi. Fakat birden mühim suallere geçerek onu ürkütmek istemiyorum, ne olur ne olmaz? Belki mülakat vermekten çekinirse diye düşünüyorum. Bu sebeple ilk suallerim hep ikinci üçüncü derecede sualler oldu:

"Başka kardeşiniz var mı?"

"Sekiz kardeşiz, üçü erkek."

Tuhaf tesadüf aynen benim gibi.

"Siz muhakkak kardeşlerinizin en küçüğüsünüz?"

"Evet, nerden bildiniz?"

Gülümseyerek cevap verdim.

"Masallarda bile en küçük şehzadelerin daima afacan oldukları anlatılmaz mı? Ben de kardeşlerimin en küçüklerindenim."

Bahsi değiştirerek sordum.

"Kaç yaşındasınız?"

"On sekiz. Fakat nüfus kâğıdına bakarsanız on beş."

Aramızda garip bir benzeyiş daha. O da benim gibi yaşını küçültmek ihtiyacını hissetmiyor ve hakiki yaşını söylemekten çekinmiyor. Erkek elbisesinin insana, yaşının doğrusunu söylet-

mek gibi bir faydası olduğunu kabul etmek lazım. Tatbiki kolay olsa yaşları merak edilen kadınların sırlarını elde etmek için mükemmel bir usul!

İsminin Fatma Bedia olduğunu yazmamıştım galiba. Bedia ismi kolayca erkek adı haline getirilebileceği için benim gibi ayrı bir isim kullanmaya mecbur olmamış. Bedia'nın sonundan bir harf atmış ve Bedi olup çıkmış.

Suallerime devanı ediyorum.

"Tahsiliniz ne kadar?"

"Orta mektep... Okuyup mühendis olmak isterdim, fakat maa-
lesef bazı sıhhi vaziyetler dolayısıyla buna muvaffak olamadım."

"Demek mühendisliğe hevesiniz vardı? Erkek doğsaydınız başka ne olmak isterdiniz?"

"Tayyareci!"

"Gene tayyareci olabilirsiniz, mademki orta tahsiliniz var, kız olmanız bir mani değil."

"Hakkınız var. Zaten ben de Türk Kuşu'na yazılmak istiyordum."

Erkek elbisesi giymeye ne zaman başladığını öğrenmek tabii çok enteresandı. Sordum, dedi ki:

"Üç yaşımdan beri erkek elbisesi giyiyorum. Hiç unutmam. Bende acı bir hatırası vardır, çünkü bu yüzden dayak da yemiştim. Bakın size anlatayım.

Benden dört beş yaş büyük ağabeyimin bir gün bayramlık yeni elbiselerini gizlice giymiştim. Elbisenin içinde tabii kayboluyordum. Pantolonun kemerini gırtlığıma yakın bir yerde bağlamış, ceketin kollarını iyice kıvrıdığım halde ellerimi meydana çıkarmaya muvaffak olamamıştım. Manzaram herhalde komikti. fakat ben bunun farkında değildim. Kendimi fevkalade buluyordum. Evin içinde yeni yetişmiş bir delikanlı azametiyle gezmeye koyuldum.

Herkes halime katıla katıla gülüyordu. Yalnız ben çok ciddiydim, erkek elbisesinin bana çok yaraştığına kaniydim. Biraz son-

ra ciddiyetime bir başkası da iştirak etti. Fakat tamamıyla başka bir düşünce ile... Ağabeyim gelmişti, cici elbiselerini benim giymiş olduğumu görünce hemen üstüme yürüdü ve beni bir temiz dövdü. Elbiseleri de sırtımdan aldı.

Hem dayağın acısıyla, hem de erkek elbisesini kaybettiğini için hüngür hüngür ağlamaya koyuldum. Belki o teessür ile, yahut başka bir sebep tesiriyle ertesi gün hastalandım. Haftalarca hasta yattım, iyileştiğim zaman bana hediye olarak güzel bir erkek elbisesi yaptırdılar."

Gülümseyerek sözünü burada kesti ve sonra devam etti.

"İşte 'Erkek-Kız'lık hayatım böyle başladı. O günden sonra bir daha kadın elbisesi giymedim, buna mukabil erkek elbiselerinin envainı giydim."

"Peki erkek-kızlık hayatından memnun musunuz?"

Sualime derhal cevap vermedi, dalgın dalgın düşündü, sonra "Sizden saklayacak değilim ya," dedi. "Bazen memnun değilim. Fakat umumiyetle çok memnunum. Çünkü sevdiğim sporları, motosiklete, bisiklete ve ata binmeyi, ava çıkmayı bu elbise ile gayet rahat yapıyorum, erkeklik, kadınlık mevzuubahis olmadan erkek çocuklarla arkadaş olabiliyorum. Daha ne bileyim bir sürü sebepler."

"Bazen memnun değilim demiştiniz?"

"Evet. Bazen pişman oluyorum. Hem de kimler yüzünden biliyor musunuz?"

"Aileniz yüzünden mi?"

"Hayır. Aile namına bana küçüklüğümden beri büyük bir şefkatle bakan sevgili teyzem var. Kardeşlerim de var ama onların benimle araları pek iyi değil."

"Şu halde kimler yüzünden?"

Gözlerimin içine bakarak mırıldandı.

"Kadınlar!"

"Kadınlar mı?"

"Evet kadınlar! Beni erkek bilen kadınlardan bazılarının ara sıra öyle teklifleriyle karşılaşıyorum ki... Bazen üzerime âdetâ hücum ediyorlar. Güç bela kurtuluyorum."

Yanakları kızarmıştı. Dudaklarını istihfafla büktü.

"Böyle kadınlarla karşılaşınca erkek elbisesi giydiğime pişman oluyorum."

Tehlikeli bir suali hemen yerleştirdim.

"Tesadüf ettiğiniz delikanlılardan erkek sandığı için sizinle alakadar olmayan birisiyle karşılaşp bu elbiseyi giydiğinize pişmanlık hissettiğiniz hiç vaki oldu mu?"

Epey afalladı, kızarıp bozardı. Ye nihayet cevap verdi.

"Hayır!"

"Peki böyle bir tesadüf olsa bu elbiseyi sırtınızdan atar mısınız?"

"Böyle bir ihtimali hiç düşünmemiştim. Fakat sevdiğim bir erkek olursa herhalde öyle yapmam icap eder. Tabii evlenmek mevzuubahis olursa."

"Demek başınızdan hiç aşk macerası geçmedi."

"Evet hiç geçmedi."

Aklına tuhaf bir şey gelmiş gibi durdu, bir kahkaha attı ve anlatmaya başladı.

"Bir aşk maceram var ama büsbütün başka türlü. Oldukça küçüktüm. Beşiktaş'ta bir kızcağız bana âşık olmuş. Etrafımda dönüp dolaşmaya başladı. Ben hiç orali olmayınca bir gün dayanamayarak aşkını açtı. Ben gene aldırış etmedim. Nihayet kıza, benim zannettiği gibi erkek olmadığımı söylemişler, inanmamış ve teyzemi yolda çevirerek sormuş. 'Teyzeciğim. Bedi için kızdır diyorlar. Doğru mu?' Teyzem kızın maksudını anlamadığı için ve biraz da şaka olsun diye 'A! kızım,' demiş, 'o nasıl sual? Bedi kız olur mu hiç!' Zavallı kız aylarca bu muammanun içinden çıkamadı ve hasta oldu."

*

'İki numaralı erkek kız' Bedi veya Bedia'yı tam vaktinde bulmuşum. Biraz daha gecikseydim galiba o da bir muhakeme dolayısıyla gazetecilerin meçhulü olmaktan çıkacaktı. Mesele biraz karışık ve işin doğrusunu tayin şimdilik zabıtaya, daha sonra da icap ederse adliyeye düşer. Ben yalnız iki tarafın anlatışına göre hâdiseyi hikâye edeceğim. Bedia'nun anlatışına göre:

Bedi'yi, Bedia, yani bir genç kız hüviyetiyle bir delikanlı sevmekte ve onunla evlenmek istemektedir. Fakat Bedia her nedense bu sevgiye mukabele etmiyor. Evvela arada nişan varken sonra vazgeçiyor. Bunun üzerine delikanlı geçenlerde bir gün erkek kızın yolunu kesiyor. Bir münakaşa... Ve bir aralık sustalı çekiliyor. Etraftan yetişip ayırıyorlar.

Bu hâdisede, yani zabıta ve adliyeye taalluk eden cihet bıçağı kimin çektiğidir. Bir kısım şahitlere göre sustalıyı erkek kız çekmiştir. Erkek kız ise aksi iddiadadır. Sustalıyı sabık nişanlısının çektiğini ve kendisinin bıçağı onun elinden zorla aldığını söylemektedir. Şayanı dikkat olan nokta da delikanlının erkek kızı dava etmek istememesidir.

Dediğim gibi işin doğrusu tabii sonra anlaşılacak. Benim temennim iki numaralı erkek kızın bir numaralı erkek kızın başına geldiği gibi mahkeme ile işi olmamasıdır.

Kenan Çinili

"1 numaralı erkek kız", (sağda) Haber yazı odasında, "2 numaralı erkek kız., Bayan Bedia veya bay Bedia ile konuşurken...

"İstanbulun ikinci erkek kızını bulup konuştum!,,

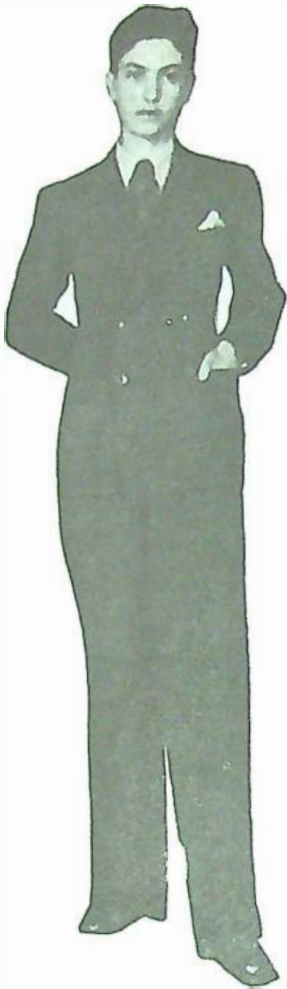
**Ortaköylü Bayan Bedia veya
Bay Bedi ne'ler anlatıyor?**

Yazan: Melekzat - Kenan

(11 incede)

*Bir sabah, Kuleli askeri lisesinde oku-
yan akrabamızın oğluna ait elbiseyi
sırtıma geçirince sokağa fırladım*

— Erkek elbisesine çok alıştım. Hareketlerim ve sözlerim de buna uygun... Kadın kıyafetine girmek bana bir zor gelecek ki.

Erkek kılığı ile gezen kız gene sahnede!

Bayan Remziye Adnan ismini takınan Melekzadın kendisini ölümlle tehdit ettiğini bildirdi

Melekzad hâdiseyi inkâr ediyor ve "Ben bir borcun ödenmesini istedim, başka bir şey yapmadım,, diyor

**Sağda Melekzad, solda Remziye
(Yazısı 8 inci sayfada)**

Bir taraftan Bay Kenan, bir taraftan Bayan Melekşad... Erkek - Kız diyor ki:
"Ben, kendimi bildiğim zaman sırtımda erkek elbisesi gördüm. Onu hayatımda
ancak bir defa, resmi bir muamalede de laıysile fotoğraf objektifi karşısına
geçerken çıkardım.."

*Ben bunları söylerken durmuş, bu
korkunç adamın yüzüne bakıyordum*

*Kayseride muallime olan arkadaşımın
evini bulmakta güçlük çekmedim*

Erkek elbisesi giymesine ve buna alışmasına rağmen, genç kız bakışlarını ve gülüşlerini içli bir sempati ile muhafaza

Melekzât namı diğer
Kenan tam bir erkek
vakar ve ciddiyetle
Yedigün'ü okuyor.

BAYAN ANLA

ERKEK KIYAFETİNDE GEZEN GENÇ
BİR HILKAT ÜCUBESİ, BİR ZÖPPE
EN ZAHİRİ TAHLİLİ İDİ. HALBUKİ
GEREK KIYAFETİ İTİBARILE İNKAR
LA ALAY ETMEKTEN DAHA BAŞKA
OLABİLİRDİ. BU ROPARTAJ İŞTE
GÜ

Hayatında bir parça da anlayışımız
mize hazin bir tebessüm

Melekzat - bay Kenan'ın «Yedigün» objektifi karşısında birkaç enstantanesi...

BAY İYİ O R...

İN YAZICILAR VE YEVMİ GAZETELER
TİLER. BU ANCAK İŞİN EN KOLAY VE
ÖNCE CİNSİYETİNİ GEREK HAYATI VE
RUHUN DERİNLİKLERİNDE İNSANLAR-
E DAHA BEŞERİ BİR İZTIRAP MEVCUT
NİMİZİN NEKADAR YERİNDE OLDU-
YIYOR.

Yedigün'ün hüznü ve inkısarları muharrirel-
bay - bay...

ESKİDEN «Hamfendi» diye bir
tâbir vardı. Bunu şimdiki lisan-
na çevirecek olsak, «Bayan
bays» demek lâzım gelir. «Ba-
yan» kadını ifade eder. «Bays»
ise erkek lâkabıdır. Kadın vücudu ü-
zerine erkek elbisesi giyerek hem «Ba-
yan», hem de «Bays» manzarasını bir-
den gösterebilen Melekzat. «Bayan
bays» tâbirine en uygun şahsiyet değil
midir?

Fakat «Hamfendi» dediğimiz za-
man, bu hitabımızdan onun cinsiyetine
nasıl bir hâlel gelmezse, «Bayan bays»
demekle de bir değişiklik olamayacağı
tabiidir... Bırakın ki Melekzat, kendisi-
nin değişmiş olduğunu farzedenlere bi-
le kıyıyor. Onların bu yanlış hükümle-
rinden müteessirdir. Kadınlığını feda
etmiş sananlara, hakiki hislerini anla-
tamamış olmaktan ızdırıp duyuyor.

Erkek kıyafeti ve Kenan adile do-
lağan genç kızdan bahseden İstanbul
ve İzmir gazeteleri, onu basit ve nihai-
yet dedikodulu bir merak mevzuu ola-
rak gösterdiler. Bu genç kızın niçin bu
garip kulfet altında yaşadığını can nok-
tasından araştıran olmadı. Onun bu
erkek kılığı ve bu uçsuz bucaksız neş-
riyat dalgaları içinde heba olan kadim-
liğini, hakiki hislerini düşünen bulun-
madı. Melezat'ın, muhakkak ki, itiraf
edecek bir hakikati vardı. Fakat bunu
gelişi güzel bir gazeteci teccüsüle bu-
lup çıkarmak mümkün olamıyordu. Ni-
tekim olmadı...

Erkek kıyafetindeki kıızı, gürlülüğü ve
esli bir soruşturma sağına tutma-

nın ziyade, beşerî kaynaklardan uza-
nan ilik bir sempati ışığında ve hü-
viyetine sinerek mütalea etmek lâzım-
dı. Daima tahlül mahiyette isabetli ya-
zılar negretmekte olan «Yedigün» için,
Melekzatla, bu bakımdan konuştum.

Erkek - kız diye anılan Melekzat,
erkekliği, yalnız kıyafetinde ve ahlâkı
ananesinde temsil edebiliyor. «Bukadar
zamandır erkek elbisesi giymekte de-
vam edebildim», buna, erkekliği ge-
refini korumakla muvaffak oldum» di-
yor. «Erkekliği gereğini» sözünü arlı-
ederken, biz erkeklerin, gündelik ha-
yat içinde durduğundan de daha ü-
vi bir reculiyet tasarıyor. Dürüst, hiç
kimseyi asla aldatmıyan, daima ağır
başlı ve cesur bir erkek. Fakat hey-
hat! Erkekliğin bu mazbut faziletini bu-
tun usulünce yaşamasına rağmen, içe-
risinde haptolan kadının etkisini bir
dakika bile dindirememişir. Yirmi al-
tı sene süren bu mahpusiyet, acaba ya-
kında sona erecek mi?

Çocukluğundan başlayarak erkek el-
bisesiyle gezdirilen Melekzat'a yağını
sorduğum zaman, hiç çekinmeden söy-
ledi: 26... İşte yine bir erkek dosadığı-
ruluğu! Hiç bir kadın yağını söyler mi?
Fakat erkek - kıızı bedbaht eden nok-
taya asil bu rakamdan varacağız. Me-
lekzat dedi ki:

— Yirmi altı yaş, benim için kor-
kunc bir yaş değil... Fakat erkek elbi-
sesi içindeki hayatım daha nekadlar sü-

Bu foto montajı atelyemizde yaptık. Yir-
mi altı senedir erkek elbisesiyle gezen Me-
lekzat bu fotoğrafta da görüldüğü gibi
kadın elbisesi ve kadın makyajı ile hakik-
aten sempelik bir genç kız olacaktı.

ERKEK

KIZ

ERKEK

KIZ

ERKEK

KIZ

ERKEK

KIZ

ERKEK

KIZ

ERKEK

KIZ

Erkek - Kız

Evet.. Onu bugün herkes tanıyor. Bir genç kızın erkek kısvesi altında dolaşıp, belki harikulâde bir hususiyet sayılmıyabilir. Fakat BAYAN MELKZAD - BAY KENAN'ın erkek elbisesi altında geçirdiği korkunc, gülünç maceralar, bu işe ayrı bir ehemmiyet kazandırıyor. Gazetelere akseden birkaç macerasını, yalnız İstanbulda, yalnız Türkiye'de bulunmaları değil. Balkanlı komşularımız da öğrenmiş buluyorlar. Sirtına ancak bir kere ve çok kısa bir zaman için kadın elbisesi geçiren Melekzadın, erkek kıyafeti altındaki 26 yıllık hayatını okuyucularına anlatmak için, Balkan gazetelerinin pek çoğu İstanbul gazeteleriyle rekabete giriştiler. Bütün bu rakipler arasında, ERKEK - KIZ'ın hatıralarını kendine maletmek muvaffakiyetini gösteren HABER oldu.

İSTANBUL, EDİRNE, İZMİR, EDREMIT, İZMİT, ANKARA, GEBZE, AYVALIK, ESKİŞEHİR, KAYSERİ, BURSA

Ve, daha bir çok Anadolu vilayetleri, en ücra Anadolu kasabaları, ERKEK - KIZ'ın bin bir maceralarının geçtiği yerlerdir.

Erkek - Kız

**Bugün size maceralarını
anlatmaya başlıyor**

Bay Kenan - Bayan Melekzad, bugün, kendisine tarz edenlere cevap veriyor:

***Ben bazılarının zannettiği gibi anormal
bir mahlûk değilim !***

Şaşıyorlar ve soruyorlar..

— Demek kızsınız ... Erkeklerle
karşı bir arzu duyuyormusunuz

— Elbette niçin duymayacakmışım

Erkek - Kız

Bay Kenan = Bayan Melekzad

Bayramın 3 üncü günü maceralarını HABER okuyucularına anlatmağa başlıyor

Diyor ki:

**Hâtıralarımı,
genç kızlara
bir ders
olsun diye
yazıyorum**

Henüz uzun bir tarih olmuş olan hayatından aldığı tecrübeler onu şu kanaate ulaştırmıştır:

Her cins kendi kıyvesi içinde bulunmalıdır. Kadın, kadının elbisesiyle; erkek, erkek elbisesiyle dolaymalıdır. Aksi takdirde anlaşmazlıkların, anlaş-

tamamazlıkların doğurduğu hâdiseler kolaylıkla birer tehlike haline girebiliyor. Bayan Melekzad anlatıyor: "Aradan bu kadar zaman geçmiş olmasına rağmen başından geçen hâdiseleri şöyle bir düşününce tüyle-
rin diken diken oldu.

**Siz hiç, bir otel odasında
ifrit gibi bir adamla
yapayalnız bulundunuz mu ?**

Tasavvur ediniz: Bu adam size saldırmıştır. Erkek elbisesi altında saklı kadınlığının bir an için ortaya çıkması endişesiyle titriyerek

**Cebinizde bulundurduğunuz
tabancayı size saldıranın göğsü-
ne dayamak mecburiyetinde
kaldınız mı ?**

Kalmadıysa, erkek elbisesi altında saklı kalmanın ne korkulu, ne azaplı bir şey olduğunu bilemezsiniz..

**Size âşık olan kadına, kadın olduğunu-
zu söyleyemediğiniz için çekilen
ızdırabı biliyor musunuz ?**

— Bayramın 3 üncü gününü bekleyiniz —

1935 yılının Nisan ayında görölmeye başlanan “basit” bir tehdit davası davalının cinsiyet kimliği nedeniyle ulusal basın derhal dikkatini çeker ve giderek bir skandala dönüştürülür.

Bugünün kavramlarıyla bir trans erkek ya da *crossdresser* olarak tanımlanabilecek davalı Kenan Çinili’ye basın “Erkek elbiseli kız”, “Erkek-Kız”, “Erkekleşen Kız”, “Bayan-Bay” sıfatlarını yakıştırır, boy boy fotoğraflarını çekerek hatta şehir turu yaptırarak manşetlerden düşürmez. Kenan ise kendisi hakkında çizilmek istenen portreye giderek ayak uydurup “garip” bir kahramana, hatta polisiye bir hikâyenin gönüllü magazin figürüne dönüşür.

Bu yoğun ilgi sonunda nihayet çalkantılı hayatı “Erkek Elbisesi Altında 26 Yıl” başlıklı yazı dizisiyle tefrika dahi edilen, kimlik inşası ve iddiası hiçe sayılsa da yaşamını dilediğince sürdürmekten geri durmayan, lakin tefrikanın sonlanmasının ardından gazetelerde bir daha izine rastlanmayan Kenan’ın anıları, basının sömürücü niteliğine dair bir ibret vesikası olarak da okunabilir.

Gölgede kalanların, unutulmuş ve unutturulanların peşinde tozlu sayfaları, arşivleri iğneyle kazan, “öteki”ler hakkında yazmayı sürdüren Serdar Soydan, Kenan Çinili’nin evrak-ı metrukesini, dolayısıyla sesini 1930’lardan bugüne taşıyarak ölümsüzleştiriyor.

ISBN 978-625-737-028-8

30 TL (KDV'den muaftır.)

🐦 selyayincilik f selyayin 📷 selyayincilik

www.selyayincilik.com